

Jaarstukken 2025

Opheusden, 20 mei 2026

Bespreking in gemeenteraadsvergadering van 2 juli 2026

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Voorwoord van het college	3
Leeswijzer opbouw en indeling jaarstukken	5
Financiële positie, resultaat en bestemming	7
Financiële positie.....	7
Resultaatbepaling.....	7
Resultaatbestemming	10
Het Jaarverslag	14
Programmaverantwoording.....	15
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	16
Programma 2 Openbare orde veiligheid.....	25
Programma 3 Fysieke leefomgeving	32
Programma 4 Economie	57
Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet.....	65
Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn.....	85
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien.....	97
Paragrafen	114
Paragraaf 1: Lokale heffingen	115
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	120
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	133
Paragraaf 4 Financiering.....	143
Paragraaf 5 Verbonden partijen.....	149
Paragraaf 6 Grondbeleid.....	159
Paragraaf 7 Bedrijfsvoering	165
Paragraaf 8 Duurzaamheid	178
Paragraaf 9 Wet Open Overheid	181
De Jaarrekening	182
Inhoud van de jaarrekening.....	183
Overzicht van gerealiseerde baten en lasten en het saldo voor bestemming	184
Overzicht van werkelijke mutaties in reserves per programma	185
Overzicht van gerealiseerd resultaat voor en na bestemming.....	188
Overzicht van verschillen per programma met toelichting.....	189
Overzicht van incidentele baten en lasten.....	190
Rechtmatigheidsverantwoording	192
Overzicht van bezoldiging topfunctionarissen	193
De balans.....	195
Toelichting op de balans.....	196
Vaste activa	202
Vlottende activa	205
Vaste passiva	209
Vlottende passiva	214
Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	220
De overige gegevens, waaronder de accountantsverklaring	222
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant.....	223
Bijlagen	224
Single Information Single Audit (SISA)	224
Lasten en baten per taakveld.....	240
Opvolging onderzoeken Rekenkamer	242
Begrippenlijst	244

Voorwoord van het college

Geachte gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken over het jaar 2025 aan.

De gemeente Neder-Betuwe groeide in 2025 opnieuw, met circa 228 nieuwe inwoners. Onze gemeente kent een relatief jonge bevolking, met veel gezinnen en kinderen. Deze groei zet door en vraagt om tijdige en gezamenlijke inzet om deze ontwikkeling goed te begeleiden. We zijn een actieve en ondernemende gemeente, met een sterke sociale basis en hechte gemeenschappen. Dat uit zich in betrokkenheid, hulpvaardigheid en een sterk gevoel van saamhorigheid. Onze inwoners zijn doeners, met een hoog arbeidsethos. De arbeidsparticipatie is hoog, de werkloosheid laag en de economie krachtig en innovatief. Op veel vlakken steekt Neder-Betuwe daarmee positief af ten opzichte van het landelijke beeld.

Aanbieding van de jaarstukken

Met genoegen bieden wij u de Jaarverslaglegging en Jaarrekening 2025 aan. In deze stukken leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid en de behaalde resultaten in het afgelopen jaar.

Veel van wat we ons voor 2025 hadden voorgenomen, is gerealiseerd of verder gebracht. Onder de noemer "Wat hebben we bereikt" geven wij een overzicht op hoofdlijnen, gevolgd door een meer gedetailleerde toelichting per begrotingsprogramma.

Naast de inhoudelijke resultaten gaan wij ook in op de financiële positie. We lichten de verschillen toe ten opzichte van de begroting, duiden het positieve resultaat en doen een voorstel voor de besteding daarvan.

Onze financiële positie

Het jaar 2025 stond in het teken van het bewaren van financieel evenwicht, tegen de achtergrond van economische onzekerheden en stijgende kosten in het sociaal domein. Aanvankelijk gingen wij uit van een klein overschot. Door tegenvallers die in de bestuursrapportages zijn gemeld, ontwikkelde zich echter een verwacht tekort van ruim € 3 miljoen. Eind 2025 ontvingen wij echter een bedrag van ruim € 17,5 miljoen vanuit het industrieschap Medel. Hierdoor sluiten wij het jaar af met een positief resultaat van € 16,7 miljoen en blijft het uiteindelijke tekort beperkt tot circa € 2,2 miljoen. Dit positieve resultaat stelt ons in staat om onze algemene reserve en het weerstandsvermogen te versterken. Deze middelen zijn nodig om lopende projecten af te ronden, de dienstverlening verder te verbeteren en het welzijn van onze inwoners te bevorderen. Niet alle ambities konden in 2025 worden afgerond. Sommige projecten lopen door in 2026, terwijl andere pas laat in het jaar van start gingen. Het blijft een uitdaging om ambities realistisch en uitvoerbaar te plannen. Juist vanwege die snel wijzigende omstandigheden gedurende het uitvoeringsjaar. Daarvoor willen wij de eerste en tweede bestuursrapportage van 2026 zo goed mogelijk benutten om realistische plannen verder te implementeren.

Voor de jaren na 2025 staat onze gemeente voor een forse uitdaging. Als we ons zouden beperken tot ons huidige beleid en de uitvoering van alle wetten en taken die op ons rusten hebben we moeite om de toekomstige begrotingen structureel sluitend te krijgen. Voor nieuw beleid en verdere ambities lijkt geen ruimte te zijn als er in het vigerende beleid geen keuzes worden gemaakt. Als er geen ruimte meer is in de ongebruikte belastingcapaciteit en het Rijk geen extra middelen ter beschikking stelt valt er uiteindelijk weinig meer te kiezen.

Wat hebben we bereikt

In 2025 hebben we opnieuw veel ambities uit het coalitieakkoord omgezet in concrete resultaten. Hieronder een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen.

Bestuur en organisatie

- Vaststelling van de Toekomstvisie 2025 'Een krachtig Neder-Betuwe'
- Belangrijke stappen gezet in de toekomstbestendigheid van de organisatie
- Hoofdstructuur vastgesteld en voorbereidingen getroffen voor:
 - detailstructuur
 - organisatiecultuur en leiderschap
 - projectmatig werken en systeemaanpassingen
- Succesvolle organisatie van extra verkiezingen na de val van het kabinet Schoof I

Sociaal domein

- Overdracht van de Participatiewet naar Werkzaam, voor duurzame ondersteuning richting werk
- Schuldhulpverlening weer in eigen beheer, dichterbij inwoners en beter geïntegreerd

Onderwijs en voorzieningen

- Oplevering uitbreiding van het Pantarijn
- Start bouw MFC Dodewaard (voor De Bellefleur en De Hien)
- Start bouw De Bornput in Kesteren

Wonen en infrastructuur

- Voortgang woningbouwprojecten:
 - Pottenseveld en Hoge Wei in uitvoering
 - Laatste woning in Casterhoven opgeleverd
 - Herstart plan Broedershof
- Vervolg werkzaamheden Randweg Opheusden, inclusief afspraken met ProRail
- Financiële opbrengsten uit deelname aan Medel
- Start dijkversterking tussen Echteld en Ochten

Openbare ruimte en groen

- Overname IBOR-taken van Avri naar eigen organisatie
- Uitbreiding van capaciteit en materieel
- Verbeterde grip op groenonderhoud
- Vergroening dorpsentrees, met eerste oplevering in Echteld
- Aanplant van honderden struiken en tientallen bomen

Duurzaamheid en energie

- Vaststelling van de Energievisie
- Opstellen programma Energie en warmte
- Eerste fase isolatieprogramma afgerond (310 koopwoningen ondersteund)
- Samenwerking met Liander voor middenspanningsstations

Recreatie en toerisme

- Vaststelling regionaal koersdocument Recreatie en Toerisme Rivierenland 2025–2050
- Ontwikkeling van verhalen voor de Gasvrije Waaldijk
- Verkenning streekmerk Betuwe met acht gemeenten
- Toekenning Regiodeal van € 700.000 (gedeeltelijk cofinanciering)
- Subsidie van € 80.000 voor aanlegsteiger voetveer Druten–Dodewaard

Financieel resultaat

Het resultaat over 2025 bedraagt € 16.693.000 positief. Dit is aanzienlijk beter dan het eerder verwachte tekort van € 3.067.000. Binnen de begroting zijn per saldo voor- en nadelen zichtbaar van € 19,7 miljoen voordelig. Veel van deze afwijkingen zijn incidenteel van aard. Een belangrijk aandachtspunt is de jeugdzorg. Landelijk stijgen de kosten, en deze trend is ook in Neder-Betuwe zichtbaar. De kosten nemen structureel toe. Daarom zullen wij in de Eerste bestuursrapportage 2026 voorstellen om de budgetten voor jeugdzorg structureel aan te passen. Afwijkingen groter dan € 50.000 zijn toegelicht per programma onder de vraag “Wat heeft het gekost?”.

Woord van dank

Wij spreken onze waardering uit voor alle samenwerkingspartners die zich in 2025 hebben ingezet voor onze gemeente. Denk aan bedrijven, verenigingen, kerken, scholen, zorginstellingen, hulpdiensten, vrijwilligers en betrokken inwoners. Ook danken wij onze eigen medewerkers en die van onze partners. Dankzij hun extra inspanningen is de dienstverlening op peil gebleven. De inzet, flexibiliteit en betrokkenheid van velen hebben bijgedragen aan de resultaten die we samen hebben bereikt

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe,

De secretaris,

Nicolien de Geus

De burgemeester,

Jan Kottelenberg

Leeswijzer opbouw en indeling jaarstukken

In de Begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 legde u de beleidsvoornemens voor het jaar 2025 vast. In deze jaarstukken leggen wij hierover verantwoording af. De indeling van de jaarstukken sluit daarom aan op de begroting 2025. Na een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie met daarin een uiteenzetting van de resultaatbepaling en resultaatbestemming, vindt de verantwoording plaats. Volgens artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten moeten de jaarstukken bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting;
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Het jaarverslag

In de programmaverantwoording is per programma aangegeven in hoeverre het programmabeleid en de voortgang van de door u benoemde ambities op basis van het coalitieprogramma 'Zorgzaam - Duurzaam - Koersvast' gehaald zijn. Ook geven we aan welke activiteiten in 2025 hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van de door u beoogde doelen.

Programmaplan

Net als in de begroting bestaat het jaarverslag uit zes programma's en één overzicht:

- Programma 1: Bestuur en Dienstverlening
- Programma 2: Openbare orde en Veiligheid
- Programma 3: Fysieke Leefomgeving
- Programma 4: Economie
- Programma 5: Wmo, Jeugd en Participatiewet
- Programma 6: Onderwijs, Sport en Welzijn
- Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, en onvoorzien.

Elk programma kent de volgende opbouw:

- Missie
- Actuele kaderstellende beleidsnota's
- Verantwoording over de realisatie van de doelen en activiteiten op basis van de ambities uit de begroting.
 - Hiertoe zijn vanuit de begroting per ambitie de doelenbomen overgenomen en geven we met een 'stoplichtmodel' aan hoe de realisatie is verlopen.
 - Daaronder geven we een tekstuele toelichting op de voortgang. Ook wanneer de realisatie volgens planning verloopt geven we een toelichting.
 - Wanneer de activiteiten zich richten op 2025 zoals aangegeven in de laatste kolom van de tabel en de activiteiten zijn afgerond, dan komt deze activiteit niet terug in de P&C documenten van 2026. Dit markeren we per activiteit waar dit van toepassing is duidelijk en nemen we mee in de toelichting.
- Toelichting op relevante overige ontwikkelingen, onverwachte werkzaamheden of initiatieven die voortkwamen uit het coalitieakkoord onder het kopje 'Overige ontwikkelingen'.
- Beleidsindicatoren
 - De beleidsindicatoren zijn voor zover bekend/beschikbaar opgenomen. Als er niets is ingevuld, dan zijn deze indicatoren nog niet beschikbaar.
- Een toelichting op de rol van verbonden partijen binnen het programma:
 - Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?
 - Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?
- Verantwoording van de derde 'w-vraag' per programma: Wat heeft het gekost?
 - Een tabel met de totale lasten en baten per programma, met daaronder een toelichting op de budgetafwijkingen groter dan € 50.000, zoveel mogelijk op taakveldenniveau.
- Verantwoording lopende investeringen:
 - Tabel met de lopende investeringen per programma met daaronder een toelichting van de stand van zaken van de lopende investering beleidsmatig en financieel.
- Verantwoording Mutaties in reserves
 - Tabel met de mutaties in reserves per programma met daaronder een toelichting van de budgetafwijkingen groter dan € 50.000 per reserve.

Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting/jaarstukken. Deze bekijken we in elke paragraaf vanuit een ander perspectief. Het gaat vooral om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma's. Deze informatie komt in de begroting/ jaarstukken veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk. De doelstelling van de paragrafen is dat de gemeenteraad de juiste en integrale informatie krijgt om zijn kaderstellende en controlerende rol ook op de beheersmatige aspecten waar te kunnen maken. De kwaliteit daarvan is immers van groot belang voor een continue, effectieve en efficiënte dienstverlening door de gemeente.

De jaarrekening

De jaarrekening geeft per programma inzicht in de opbouw van het jaarresultaat.

Dit jaarresultaat is als volgt opgebouwd:

- Een resultaat exclusief de mutaties aan reserves (voor bestemming, zonder toevoegingen/onttrekkingen aan reserves).
- Een resultaat van mutaties in reserves (alleen toevoegingen/onttrekkingen aan reserves).
- Een resultaat inclusief de mutaties aan reserves (na bestemming, met toevoegingen/onttrekkingen aan reserves).

Ook de balans met een toelichting op de balansposten is onderdeel van de jaarrekening.

Bijlagen

Bij deze jaarstukken horen twee bijlagen die onderdeel zijn van de jaarrekening:

- Een bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Het gaat hier om de Single Information Single Audit (SISA).
- Een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Gebruik van kleuren voor weergaven realisatie van het beleid in de doelenbomen

In de jaarstukken gebruiken wij kleuren om de realisatie van het beleid aan te geven.

In de doelenbomen geven we op het niveau van de 2e W-vraag aan of de realisatie op schema ligt: halen we de beleidsinhoudelijke doelstellingen (naar verwachting) volgens planning of is het al gelukt de doelstellingen te behalen? Voor die voortgang gebruiken wij drie kleuren: rood, oranje en groen.

	Het resultaat is binnen de geplande tijd behaald, of de realisatie verloopt volgens planning.
	De doelstellingen zijn wel behaald, maar niet binnen de geplande tijd. Of: de planning is wel gehaald, maar de doelstellingen zijn niet volledig behaald. Of: het is nog niet zeker of het resultaat gehaald kan worden binnen de geplande tijd.
	We verwachten de doelstellingen niet te behalen en/of wijken sterk af van de planning.

Gebruik van kleuren voor de voortgang van investeringsbudgetten

We gebruiken bovengenoemde kleuren ook voor de voortgang op investeringsbudgetten. Voor de voortgang op investeringsbudgetten zoeken we aansluiting bij de Financiële Verordening Neder-Betuwe 2025. Hierin is opgenomen dat een investeringsbudget dat na 2 jaar niet (volledig) is benut in principe wordt afgeraamd. Lopende kredieten die langer dan twee jaar open staan worden derhalve 'automatisch' oranje gecodeerd.

FINANCIËLE POSITIE, RESULTAAT EN BESTEMMING

Financiële positie

Overzicht verloop financiële positie over het jaar 2025					x € 1.000
Begrotingspositie begroting 2025 voor wijziging			overschot		258
Begrotingswijziging		Onderwerp			
Nummer	Datum				
BGW 41	12-12-2024	2e bestuursrapportage 2024	Tekort		1.610
BGW 42	12-12-2024	Financiële effectten Nota kostenverhaal deel B	Neutraal		0
BGW 1	27-03-2025	Preventie- en handavingsplan middelengebruik 2025-2028	Neutraal		0
BGW 2	27-03-2025	Haalbaarheidsonderzoek locatie huisvesting bijz. doelgroepen	Neutraal		55
BGW 4/5	22-05-2025	Realisatie MFC Dodewaard (incl . Amendement)	Neutraal		-127
BGW 6	22-05-2025	Integraal Huisvestingsplan (IHP)	Neutraal		20
BGW 7	12-06-2025	Jaarstukken RAR 2024	Neutraal		-7
BGW 8	12-06-2025	Begroting RAR 2026	Overschot		0
BGW 9	12-06-2026	Begroting Werkzaak 2026	Tekort		0
BGW 10	12-06-2025	Jaarstukken Werkzaak 2024	Overschot		41
BGW 11	12-06-2025	Begroting GGD 2026	Neutraal		-19
BGW 12	12-06-2025	Jaarstukken GGD 2024	Overschot		-11
BGW 13	12-06-2025	Begroting VRGZ 2026	Neutraal		-5
BGW 16	12-06-2025	Jaarstukken Regio Rivierenland 2024	Neutraal		-39
BGW 17	12-06-2025	Begroting Regio Rivierenland 2026	Overschot		0
BGW 18	12-06-2025	Begroting ODR 2026	Neutraal		0
BGW 19	12-06-2025	Begroting AVRI 2026	Overschot		0
BGW 15	03-07-2025	Toekomstbestendige uitvoering P-wet	Tekort		150
BGW 21	03-07-2025	1e bestuursrapportage 2025	Neutraal		1.922
BGW 3	03-07-2025	Jaarstukken 2024	Neutraal		0
BGW 22	25-09-2025	Raadvoorstel Riolerings Walenhoekseweg OCHT (INV budget)	Tekort		0
BGW 24	25-09-2025	Raadvoorstel renovatie sportvelden 2026-2029 (wordt na besluitvorming raad verwerkt in BGR 2026)	Neutraal		0
BGW 23	25-09-2025	Bestuursrapportage 2025 GR Werkzaak Rivierenland	Tekort		-28
BGW 41	11-12-2025	Tweede bestuursrapportage 2025	Overschot		-752
Totaal van de begrotingswijzigingen			Tekort		2.809
Begrotingspositie begroting 2025 na wijziging			Tekort		3.067
Werkelijk resultaat 2025			Overschot		-16.693
Verschil begroting na wijziging en werkelijk resultaat			Overschot		-19.760

Resultaatbepaling

Het resultaat over het jaar 2025

De begroting na wijziging sloot met een tekort van € 3.067.000. Het werkelijke resultaat over het jaar 2025 bedroeg € 16.693.000 voordelig. Er is een verschil te verklaren tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken van € 19.760.000. Hieronder volgt een overzicht van het resultaat van Baten en Lasten per programma.

Overzicht van gerealiseerde Baten en Lasten												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2025 voor wijz.			Begr. 2025 na wijz.			Rekening 2025			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Bestuur en Dienstverlening	3.391	-700	2.691	3.653	-775	2.877	3.627	-753	2.874	-25	22	-4
2. Openbare orde en veiligheid	3.775	-66	3.709	3.598	-38	3.560	3.649	-132	3.517	51	-94	-43
3. Fysieke Leefomgeving	22.340	-10.847	11.493	26.684	-12.961	13.724	22.483	-11.226	11.257	-4.201	1.735	-2.466
4. Economie	2.974	-2.338	636	3.207	-2.445	763	4.768	-21.492	-16.723	1.561	-19.047	-17.486
5. WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	28.169	-5.268	22.901	38.158	-9.936	28.222	36.855	-10.252	26.602	-1.304	-316	-1.620
6. Onderwijs, sport en welzijn	7.147	-2.030	5.118	7.879	-2.379	5.501	7.446	-2.288	5.158	-433	91	-343
7. Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb, onvoorzien	12.936	-55.165	-42.229	13.608	-58.443	-44.835	12.809	-58.820	-46.011	-799	-377	-1.176
Gerealiseerd resultaat van Baten en Lasten	80.732	-76.413	4.319	96.787	-86.976	9.811	91.637	-104.963	-13.326	-5.150	-17.987	-23.138
Stortingen (+) en onttrekkingen (-)	812	-4.873	-4.061	4.315	-11.060	-6.744	3.057	-6.424	-3.367	-1.258	4.635	3.377
Gerealiseerd resultaat	81.544	-81.286	258	101.103	-98.036	3.067	94.694	-111.388	-16.693	-6.409	-13.352	-19.760

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken

Hieronder volgt een overzicht van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken 2025. Het betreft hier afwijkingen groter dan € 50.000. Het kan zijn dat u bedragen ziet onder de € 50.000, maar dat betekent dat in de onderliggende baten en lasten verschillen zijn geconstateerd van boven de € 50.000. Verder zijn er ook splitsingen gemaakt tussen voordelen en nadelen en tussen incidenteel en structureel.

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken:					
		Progr.	Bedrag: x € 1.000	Voordeel Nadeel	Incidenteel Structureel
1	Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	P2	-38	Voordeel	Incidenteel
2	Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer	P3	-1.283	Voordeel	Incidenteel
3	Taakveld 2.5 Openbaar Vervoer	P3	-37	Voordeel	Incidenteel
4	Taakveld 5.7 Openbaar groen (openlucht) recreatie	P3	-357	Voordeel	Incidenteel
5	Taakveld 7.3 Afval	P3	-133	Voordeel	Incidenteel
6	Taakveld 7.4 Milieubeheer	P3	-110	Voordeel	Incidenteel
7	Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	P3	148	Nadeel	Incidenteel
8	Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving	P3	397	Nadeel	Incidenteel
9	Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	P3	-1.132	Voordeel	Incidenteel
10	Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	P3	114	Nadeel	Incidenteel
11	Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	P4	-28	Voordeel	Incidenteel
12	Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	P4	-17.531	Voordeel	Incidenteel
13	Taakveld 3.4 Economische promotie	P4	-54	Voordeel	Incidenteel
14	WMO	P5	-519	Voordeel	Incidenteel/Structureel
15	Jeugd	P5	-124	Voordeel	Incidenteel/Structureel
16	Participatie	P5	-330	Voordeel	Incidenteel/Structureel
17	Overige	P5	-647	Voordeel	Incidenteel
18	Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	P6	40	Nadeel	Incidenteel
19	Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	P6	-253	Voordeel	Incidenteel/Structureel
20	Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	P6	-7	Voordeel	Incidenteel
21	Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	P6	-125	Voordeel	Incidenteel
22	Taakveld 0.4 Overhead	AD	-797	Voordeel	Incidenteel
23	Taakveld 0.5 Treasury	AD	-85	Voordeel	Incidenteel
24	Taakveld 0.7 Algemene uitkering	AD	-191	Voordeel	Incidenteel
25	Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	AD	-57	Voordeel	Incidenteel
26	Taakveld 0.10 Mutaties in reserves	MR	3.379	Nadeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	1	-4	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	2	-5	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	3	-73	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	4	127	nadeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	5			
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	6	2	Nadeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	AD	-46	Voordeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen overige taakvelden	MR	-3	Nadeel	Incidenteel
	TOTAAL (+ = tekort - = overschot)		-19.760	Voordeel	Inc/Str

De verklaring van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarstukken zoals hierboven in het overzicht opgenomen, worden bij de derde w-vraag (wat heeft het gekost) per programma uitvoerig toegelicht.

Resultaatbestemming

Bij de bestemming van het resultaat doen wij u een voorstel om het resultaat van de jaarstukken te bestemmen.

Bij de resultaatbestemming onderscheiden we:

- het bestemmen van budgetten voor activiteiten waarvan de werkzaamheden nog niet zijn afgerond (budgetoverheveling);
- het bestemmen van het overschot of de dekking van het tekort.

Het resultaat van de jaarstukken 2025 bedraagt € 16.693.000 voordelig.

De resultaatbestemming bij deze jaarstukken bestaat uit de volgende onderdelen:

- Voor € 3.102.000 uit budgetoverhevelingen die verband houden met incidentele activiteiten die in 2025 nog niet zijn afgerond en waarvan de uitvoering doorloopt naar 2026 en die ten laste komen van de algemene reserve.
- Voor € 1.314.000 uit budgetoverhevelingen die verband houden met activiteiten die in 2025 nog niet zijn afgerond en waarvan de uitvoering doorloopt naar 2026 en die ten laste komen van het resultaat van de jaarstukken 2025.
- Voor € 15.379.000 als bestemming van het overschot over het jaar 2025.

Wij stellen de volgende resultaatbestemmingen aan u voor:

BUDGETOVERHEVELINGEN

Voor de onderstaande activiteiten, waarvan de werkzaamheden in 2025 niet zijn afgerond, stellen wij voor om de aangegeven budgetten voor verdere uitvoering in 2026 beschikbaar te stellen.

Voor deze posten zijn de volgende criteria strikt toegepast:

- De activiteit is niet uitgevoerd in 2025 door niet beïnvloedbare factoren.
- De activiteit kan niet ten laste van het budget voor 2026 worden uitgevoerd.

- **Inzet algemene reserve ter dekking van incidentele uitgaven (€ 3.102.000)**

Het betreft hier een zestal geraamde onttrekkingen uit de algemene reserve die als dekking dienen voor incidentele uitgaven in 2025. In werkelijkheid is er sprake van vertraging en zijn de uitgaven niet of lager uitgevallen. Voor de activiteiten, waarvan de werkzaamheden in 2025 zijn vertraagd en niet zijn afgerond, stellen wij voor om de aangegeven budgetten voor verdere uitvoering in 2026 beschikbaar te stellen. Ook de incidentele dekking voor de incidentele uitgaven uit de algemene reserve moet doorgezet worden naar het jaar 2026 als dekking.

Het betreft hier de volgende onttrekkingen uit de algemene reserve ter dekking van de uitgaven.

• Aankoop gronden en terreinen voor Randweg Opheusden	€ 1.075.000
• Aanpassingen spoorwegovergang Kesteren	€ 750.000
• Subsidie voor ontmoetingsruimte Ochten	€ 540.000
• Monumentenbeleid	€ 24.000
• Stikstofuitstoot veehouderijlocaties	€ 56.000
• Informatie en communicatietechnologie	€ 657.000
Totaal	€ 3.102.000

Voor de activiteit Gastvrije Waalbandijk Echteld is € 49.000 niet meer nodig voor uitgaven in 2026.

- **Programma 1 Verkiezingsbudget (€ 47.000).**

Het verkiezingsbudget (Tweede Kamerverkiezingen van 29 oktober) is in boekjaar 2025 niet volledig benut en resulteert in een voordelig resultaat van € 47.000. Voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2026 (18 maart) verwachten we meer kosten te maken dan begroot. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 47.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 2 Dwangsommen vitale vakantieparken (€ 30.000).**

Voorgesteld wordt om het bedrag van €30.000 van de geïnde dwangsommen te bestemmen naar uitgaven in 2026. Enerzijds om vanuit die bestemming het risico te dekken dat het bedrag na een juridische procedure moeten worden terugbetaald en anderzijds om geïnde dwangsommen in te zetten ten behoeve van het project vitale vakantieparken.

- **Programma 3 Overgang Avri (€ 128.000).**

De besluitvorming en daarmee ook de (financiële) afronding van de overgang van Avri naar gemeente Neder-Betuwe was per 31 december 2025 nog niet volledig afgerond. Het proces om tijdig tot de benodigde besluitvorming te komen is in 2025 door Avri niet conform planning doorlopen, waardoor verschillende processtappen vertraging hebben opgelopen. Daarnaast konden leveranciers niet in alle gevallen tijdig leveren, wat de voortgang verder heeft beïnvloed. Tijdens de implementatie zijn bovendien enkele onderdelen doorgeschoven, waardoor de afronding in 2026 zal plaatsvinden. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 128.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 3 Inzet regionale gebiedsprocessen (€ 21.000).**

In de december circulaire van 2024 hebben we eenmalig middelen ontvangen ten behoeve van regionale gebiedsprocessen. In regioverband wordt samen met de provincie nagedacht op welke wijze overheden kunnen samenwerken in gebiedsprocessen. Om te kijken of de werkwijze in de praktijk ook uitvoerbaar is, zijn er in de regio twee pilots gestart. Eén pilot ligt in de gemeente. Dit betreft het opstellen van een visie voor Ochten-oost. Het was de bedoeling om met deze middelen bij te dragen aan deze pilot. Echter heeft de provincie medio 2025 besloten om de pilots stop te zetten vanwege de stikstofproblematiek. In regio verband zijn we gestart met het opstellen van een ruimtelijke ontwikkelperspectief. Bij dit proces worden verschillende disciplines betrokken en dit vergt extra capaciteit van de ambtelijke organisatie. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 21.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 3 Klein onderhoud wegen en straten (€50.000).**

Binnen het budget Klein onderhoud wegen en straten is een voordeel ontstaan van € 49.492. Dit budget was bestemd voor de kosten die Avri maakte ten behoeve van het klein onderhoud aan wegen. Het onderhoud aan de wegen is inmiddels teruggegaan naar de gemeente Neder-Betuwe. De werkzaamheden lopen door in 2026. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 49.492 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 4 Actualisatie Detailhandelsstructuurvisie (€ 28.000).**

De gemeente actualiseert de visie op de structuur van de detailhandel. Dit proces/project is in het tweede kwartaal van 2025 gestart. In het vierde kwartaal van 2025 is de planning noodgedwongen bijgesteld. Beoogd is het proces/project in 2026 af te ronden. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 28.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 5 Transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis (€247.000).**

In 2017 is het beleidsplan Samen Dichtbij 2018–2020 vastgesteld. Vanuit dit plan werken we aan de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis, waarbij inwoners ondersteuning in de eigen thuissituatie ontvangen. Lokaal zetten we in op het versterken van de wijk. Dit betekent dat zowel inwoners als professionals beter worden toegerust om te gaan met psychische kwetsbaarheid in hun omgeving en worden gestimuleerd om naar elkaar om te kijken. Daarnaast is in januari 2026 het regionaal Uitvoeringsplan Dak- en Thuisloosheid vastgesteld. Dit plan bevat diverse ontwikkelingen en acties die gericht zijn op het voorkomen van dak- en thuisloosheid in de gemeente Neder-Betuwe en in de regio Gelderland-Zuid. Het voordeel binnen taakveld 6.811 in 2025 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de centrumgemeente Nijmegen hogere rijksmiddelen heeft ontvangen dan verwacht werd en wij middelen hebben ontvangen voor de ambtelijke inzet in de regio. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 247.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 5 Uitvoering Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (€ 15.000).**

Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 is gemeenten gevraagd huishoudens die door een samenloop van verschillende (fiscale) regelingen onder het bestaansminimum komen, te compenseren op grond van de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (Wtrap). Daarvoor zijn in 2025 middelen ter beschikking gesteld. Maar de uitvoering vindt pas vanaf 2026 plaats. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 15.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 5 Asielbeleid (€ 85.000).**

De verwachting is dat de voorbereiding en het onderzoek in het kader van de Spreidingswet hervat worden na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Voor 2026 is er geen budget begroot voor deze werkzaamheden. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 85.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 6 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Relatieloket (€ 39.000).**

Met het budget voor het relatieloket richten we ons op effectieve ondersteuning bij complexe scheidingen/relatiebreuken om schade bij kinderen ten gevolge hiervan te minimaliseren. De kosten over 2025 vallen incidenteel lager uit dan geraamd. Dit kent twee oorzaken. Ten eerste waren de kosten voor een preventieve training voor aanstaande ouders incidenteel voordeliger dan geraamd. Daarnaast is de gezinsondersteuner relaties later gestart dan gepland (november in plaats van september 2025). Dit resulteert in een voordelig resultaat van € 39.000. Voor 2026 verwachten wij hogere uitgaven dan geraamd. De aanvullende middelen zijn met name nodig voor de inhuur van de gezinsondersteuner relaties en voor de uitvoering van een tweede trainingsgroep binnen het openbaar onderwijs voor jeugdigen (8-12 jaar) die te maken hebben met een scheiding of relatiebreuk van hun ouders. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 39.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Programma 6 Realisatie skatepark (€ 34.000).**

In 2025 is gewerkt aan de voorbereidingen voor de realisatie van het skatepark. Zo is het Definitief Ontwerp opgesteld en is de vergunningsprocedure doorlopen. Echter, door een langere vergunningsprocedure is het beschikbare budget nog niet volledig ingezet. Er is sprake van een incidenteel voordeel van € 34.000. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 34.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Algemene dekkingsmiddelen Overhead Personeelslasten (€ 245.000).**

Door het niet inzetten van het wendbaarheidsbudget in 2025 is er een incidenteel voordeel ontstaan van € 245.000. Het is niet noodzakelijk geweest om knelpunten en onverwachte ontwikkelingen ten laste te brengen van dit budget. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 245.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor knelpunten, onvoorziene omstandigheden, actuele inzichten en scenario's in 2026 die een relatie hebben met het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de gemeentelijke organisatie. In de raadsbrief over de detailstructuur van de nieuwe ambtelijke organisatie 2026 is aangegeven dat voor de doorontwikkeling van de organisatie een eenmalige investering nodig is.

- **Algemene dekkingsmiddelen Overhead Personeelslasten (€ 73.000).**

Het opleidingsbudget is gebaseerd op de formatieomvang. Een deel van deze formatie (o.a. de projectorganisatie) wordt d.m.v. inhuur extern ingevuld. Deze medewerkers doen sowieso geen beroep op dit budget. Daarnaast zien we gedurende het jaar dat trainingen en cursussen door omstandigheden (ziekte; tijdgebrek; onvoldoende aanmeldingen) worden uitgesteld of afgelast. Hierdoor is een incidenteel voordeel ontstaan van € 73.000. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 73.000 via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor opleidingen en (cultuur)ontwikkelingen naar aanleiding van het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de gemeentelijke organisatie. In de raadsbrief over de detailstructuur van de nieuwe ambtelijke organisatie 2026 is aangegeven dat voor de doorontwikkeling van de organisatie een eenmalige investering nodig is.

- **Algemene dekkingsmiddelen Programma 7 Aanpak vitale vakantieparken (€ 171.000).**

Voor de aanpak van recreatieparken is achteraf een bedrag ontvangen van € 171.000. Hierover bent u geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. Aangezien de aanpak van de recreatieparken een meerjarig traject betreft wordt voorgesteld de ontvangen middelen via resultaatbestemming bij de jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Algemene dekkingsmiddelen Wet versterking regie volkshuisvesting (€ 77.000).**

Voor de Wet versterking regie volkshuisvesting geldt dat de middelen beschikbaar zijn gesteld in 2025 als bijdrage in de kosten voor de invoering van de Wet versterking Regie Volkshuisvesting. Uit deze wet vloeien twee verplichtingen voort voor de gemeente. Het opstellen van een Huisvestingsverordening, met daarin opgenomen de urgentieregeling. En het opstellen van een Volkshuisvestingsprogramma dat onderdeel gaat uitmaken van het omgevingsplan. De wet ligt echter nog bij de Eerste Kamer en de verwachting is dat deze pas in september 2026 van kracht zal zijn. We zijn al wel bezig met het opstellen van een huisvestingsverordening maar de kosten hiervoor worden betaald uit budget van de Regio Rivierenland. Wij verwachten pas in 2026 kosten te gaan maken, vandaar dat we de beschikbare gestelde middelen in 2025 willen bestemmen voor uitgaven in 2026. We verwachten dat de beschikbare gestelde middelen toereikend zullen zijn. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 77.000 bij de jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Algemene Dekkingsmiddelen Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (€ 11.000).**

Deze middelen zijn een aanvulling op reeds ontvangen SPUK-middelen voor energiearmoede. We krijgen begin 2026 toegang tot een portaal om de doelgroep te benaderen voor wie deze middelen bedoeld zijn; dan kunnen we deze middelen ook voor de doelgroep inzetten. Het was nog niet mogelijk deze uitgaven al in 2025 te doen. Van de achteraf beschikbaar gestelde middelen voor de aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (€ 11.000) wordt voorgesteld om deze middelen via de resultaatbestemming bij de jaarstukken 2025 door te bestemmen voor uitgaven in 2026.

- **Algemene dekkingsmiddelen Implementatie plateau 2 (€ 13.000).**

Plateau 2 van de Wet Inburgering automatiseert de gegevensuitwisseling tussen COA, DUO en gemeenten. Dit vervangt handmatige portalen, vermindert fouten en zorgt voor actuele informatie. Voor de implementatie moeten systemen worden aangepast. De uitvoering van de Wet Inburgering 2021 is belegd bij Regio Rivierenland via een DVO (samen met vier andere gemeenten in de regio). In de DVO is een budget voor automatiseringskosten opgenomen, maar deze specifieke kosten zijn daarin niet meegenomen. Deze middelen zijn dan ook niet in onze begroting verwerkt. Voorgesteld wordt om deze middelen via de resultaatbestemming bij jaarstukken 2025 te bestemmen voor uitgaven in 2026.

HET BESTEMMEN VAN HET OVERSCHOT OF DE DEKKING VAN HET TEKORT

Toevoeging uiteindelijk overschot jaarstukken 2025 uit de algemene reserve (€ 15.379.000)

Wij stellen voor om het uiteindelijk resultaat na bovenstaande bestemmingen toe te voegen aan de algemene reserve. Dit betekent per saldo een toevoeging van € 15.379.000 aan de algemene reserve.

HET JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

Missie

Het bestuur en de organisatie van de gemeente staan ten dienste van een samenleving die voortdurend in beweging is. We staan voor uitdagingen die we alleen succesvol kunnen aanpakken als hiervoor een breed draagvlak bestaat bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We hebben oog voor de groeiende afstand tussen burger en overheid die in Nederland te zien is. Deze afstand willen we graag verkleinen. Zorgvuldige communicatie, participatie en een goede dienstverlening zijn daarom belangrijk. Dit verbindt de gemeente met de samenleving. Ook zorgt het voor transparantie, vertrouwen en een goede onderlinge relatie. Door de omgeving goed te betrekken zorgen we voor betere plannen en beleid.

De opgaven waarvoor wij staan houden niet op bij onze gemeentegrenzen. Daarom werken we nauw samen met onze buurgemeenten, verbonden partijen via de gemeenschappelijke regelingen en wanneer nodig ook met gemeenten en organisaties op regionaal en provinciaal niveau. Neder-Betuwe heeft een stevige positie in de regio.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Visie op Communicatie & Participatie Gemeente Neder-Betuwe \(2021\)](#)
- [Participatie en Inspraakverordening gemeente Neder Betuwe \(2015\) \(bijlage 1\) , \(bijlage 2\)](#)
- [Verordening burgerinitiatief Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Implementatieplan Klantcontactcentrum \(2014\)](#)

Ambities

1.1 De gemeente is communicatief en participatief

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
1.1.1 De gemeentelijke dienstverlening is optimaal en goed toegankelijk	1.1.1.1 We zorgen voor een zo goed mogelijke bereikbaarheid van het Klantcontactcentrum en de Gemeentewinkel. Bij afwijkende openingstijden is informatie hierover goed te vinden.		continu
<i>af</i>	1.1.1.3 <i>Waar dat nuttig en passend is, bieden we meer diensten digitaal aan.</i>		2025
1.1.2 De gemeente informeert haar burgers tijdig, actief en toereikend over activiteiten, beleid, rechten en plichten	1.1.2.1 We volgen ook via sociale media wat er leeft onder burgers en hebben de omgeving goed in beeld.		continu
	1.1.2.2 We communiceren helder en begrijpelijk en zoveel mogelijk op B1-niveau.		continu
	1.1.2.3 We leveren maatwerk per doelgroep door keuzes te maken in on- en offline kanalen, taal en toon.		continu
	1.1.2.4 We bouwen aan relaties met intermediairs bij specifieke doelgroepen (sleutelfiguren).		continu
	1.1.2.5 We werken cross-mediaal bij algemene boodschappen en crisiscommunicatie voor een zo groot mogelijk bereik.		continu
	1.1.2.6 We zorgen voor een vindbare en toegankelijke, up-to-date website met het Waarmark Drempelvrij.		continu
	1.1.2.7 We werken toe naar een nog meer open en actief openbaar makende overheid door een gefaseerde invoering van de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wembv).		2023-2025
1.1.3 De gemeente werkt samen met burgers, bedrijven en partners voor begrip en draagvlak	1.1.3.1 We betrekken belanghebbenden of vragen hen mee te denken bij gemeentelijke initiatieven.		continu
	1.1.3.2 We stellen duidelijke kaders en zijn helder over doel en impact van participatie.		continu
	1.1.3.3 We delen actief informatie over gemeentelijke initiatieven en zijn open over de resultaten van participatietrajecten.		continu

1.1.1 De gemeentelijke dienstverlening is optimaal en goed toegankelijk

1.1.1.1 We zorgen voor een zo goed mogelijke bereikbaarheid van het Klantcontactcentrum en de Gemeentewinkel. Bij afwijkende openingstijden is informatie hierover goed te vinden.

De bereikbaarheid van de gemeentewinkel (fysiek en digitaal) en het Klantcontactcentrum was in 2025 goed. De nieuwe telefooncentrale (Storm) is inmiddels operationeel en stabiel. Vanuit deze centrale is het mogelijk om basisrapportages te genereren, zoals informatie over wachtrijen, aantallen telefoongesprekken, wachttijden en gespreksduur. Inhoudelijke sturing op terugbelverzoeken is op dit moment nog beperkt mogelijk; dit wordt in de toekomst ondersteund met de inzet van AntwoordPlus. Er blijft aandacht voor het tijdig opvolgen van telefoonnotities/terugbelverzoeken. Daarnaast is de visie op dienstverlening vastgesteld, waarbij de verdere uitwerking in servicenormen en bijbehorende monitoring in de komende periode plaats moet gaan vinden.

1.1.1.3 Waar dat nuttig en passend is, bieden we meer diensten digitaal aan.

Een groot deel van onze producten bieden wij digitaal aan en het gebruik hiervan blijft toenemen. Zo is het aandeel digitaal aangevraagde rijbewijzen verder gestegen. Daarnaast breiden we het gebruik van e-formulieren verder uit, waarmee inwoners steeds meer zaken digitaal kunnen regelen. Hierbij is ook aandacht voor de wettelijke kaders, zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), waarbij we inwoners waar nodig ondersteunen bij het gebruik van digitale dienstverlening. De verdere doorontwikkeling van digitale dienstverlening maakt onderdeel uit van de bredere visie op dienstverlening en wordt de komende periode verder geconcretiseerd.

1.1.2 De gemeente informeert haar burgers tijdig, actief en toereikend over activiteiten, beleid, rechten en plichten

1.1.2.1 We volgen ook via sociale media wat er leeft onder burgers en hebben de omgeving goed in beeld.

Via het mediamonitoring systeem van Spotler (voorheen Obi4Wan) hielden we in 2025 actuele thema's in de samenleving in de gaten. Daarnaast monitoren we specifiek op gevoelige dossiers en/of onderwerpen die mogelijke impact konden veroorzaken onder inwoners van gemeente Neder-Betuwe.

Het aantal volgers op onze social mediakanalen groeide, maar het bereik daalde. De oorzaak ligt buiten onze invloed: sociale mediaplatforms beperken de zichtbaarheid van organisaties steeds meer, tenzij zij betalen voor verspreiding. Dit vraagt om een heroverweging van hoe we sociale media inzetten.

1.1.2.2 We communiceren helder en begrijpelijk en zoveel mogelijk op B1-niveau.

Onze teksten schrijven we op taalniveau B1: helder en begrijpelijk. We streven ernaar alle communicatie-uitingen op dit niveau te brengen. In 2025 hebben we daar intensief aan gewerkt. Daarnaast werkten we aan bewustwording onder collega's op dit aspect van begrijpelijk schrijven.

1.1.2.3 We leveren maatwerk per doelgroep door keuzes te maken in on- en offline kanalen, taal en toon.

In 2024 is de contentstrategie vernieuwd en verbeterd. Dit deden we onder andere door kritisch te kijken naar communicatiedoelen en statistieken van verschillende kanalen. Op basis van de bevindingen hebben wij in 2025 zoveel mogelijk maatwerk geleverd per doelgroep. Voor digitaal vaardige inwoners is ingezet op online kanalen; voor inwoners die minder digitaal bereikbaar zijn, is gekozen voor persoonlijk contact en gedrukte middelen. Taal en toon zijn steeds afgestemd op de doelgroep, zodat informatie begrijpelijk en toegankelijk is.

1.1.2.4 We bouwen aan relaties met intermediairs bij specifieke doelgroepen (sleutelfiguren).

Bij het bereiken van specifieke doelgroepen werken we bewust samen met intermediairs: mensen en organisaties die al een vertrouwensrelatie hebben met die groepen. Denk aan verenigingen, kerken, scholen, zorginstellingen en wijkorganisaties. In trajecten zoals de Toekomstvisie zijn deze sleutelfiguren actief betrokken — niet alleen als doorgeefluik, maar als volwaardige gesprekspartners die meedenken en terugkoppelen vanuit hun achterban.

1.1.2.5 We werken cross-mediaal bij algemene boodschappen en crisiscommunicatie voor een zo groot mogelijk bereik.

Wij maken gebruik van alle beschikbare communicatiekanalen, zowel digitaal als analoog. Een niet-complete opsomming: social media (inclusief video's), de website, het participatieplatform, de gemeentepagina in het huis-aan-huisblad, het Neder-Betuwe Magazine, infographics, brochures en folders.

1.1.2.6 We zorgen voor een vindbare en toegankelijke, up-to-date website met het Waarmerk Drempelvrij.

Ook in 2025 hielden we onze website up-to-date en breidden we deze uit waar nodig. Voor de website van Het Kernpunt is het certificaat A 'Waarmerk drempelvrij.nl' in 2024 verleend. Voor de gemeentewebsite is certificaat B 'Waarmerk drempelvrij.nl' in 2024 verleend. Het certificaat staat voor een website die voor iedereen goed toegankelijk is, ook voor mensen met een beperking. Deze certificaten moeten in 2026 opnieuw aangevraagd worden. Om de toegankelijkheid van de website verder te verbeteren plaatsen wij geen PDF bestanden op de website. Video wordt altijd ondertiteld.

1.1.2.7 We werken toe naar een nog meer open en actief openbaar makende overheid door een gefaseerde invoering van de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wembv).

In 2025 zijn verdere stappen gezet in de uitvoering van de Wet open overheid, de Wet elektronische publicaties en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. Voor de Woo is gewerkt aan het vindbaar en toegankelijk maken van actief openbaar te maken documenten, waaronder raadsstukken, convenanten en bereikbaarheidsgegevens. De interne werkprocessen en het zaakstelsel zijn verder ingericht op het structureel en tijdig publiceren van informatie. In het kader van de Wep zijn bekendmakingen en officiële publicaties consequent via het Gemeenteblad op overheid.nl gepubliceerd. Voor de Wembv is gewerkt aan het verbeteren van de digitale bereikbaarheid van de gemeente.

1.1.3 De gemeente werkt samen met burgers, bedrijven en partners voor begrip en draagvlak

1.1.3.1 We betrekken belanghebbenden of vragen hen mee te denken bij gemeentelijke initiatieven.

Bij gemeentelijke initiatieven betrekken wij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief bij de voorbereiding en uitvoering van beleid en projecten. In 2025 hebben wij participatie structureel en in eigen beheer georganiseerd. Daarmee versterkten wij onze interne expertise en konden wij participatie doelgerichter en interactiever inzetten. Het in 2024 aangeschafte digitale participatieplatform ondersteunde deze ontwikkeling. Via dit platform dachten in 2025 circa 1.600 inwoners mee over meer dan 20 projecten, waaronder de Toekomstvisie, de herinrichting van speeltuinen en het vergroenen van de dorpen. Waar passend combineerden wij digitale participatie met fysieke bijeenkomsten, bijvoorbeeld door enquêtes te verbinden aan verdiepende gesprekken over de uitkomsten.

1.1.3.2 We stellen duidelijke kaders en zijn helder over doel en impact van participatie.

Wij stellen vooraf duidelijke kaders en communiceren helder over het doel, de reikwijdte en de invloed van participatieprocessen. Daarbij beoordelen wij per traject zorgvuldig op welke wijze participatie meerwaarde biedt en over welke onderdelen inwoners kunnen meedenken. In 2025 hebben wij deelnemers doorgaans transparant geïnformeerd over de ruimte voor inbreng en de wijze waarop ideeën, meningen en resultaten worden betrokken bij de verdere besluitvorming. Tegelijkertijd blijven wij werken aan een consistente toepassing hiervan gedurende het gehele participatietraject, evenals aan een zorgvuldiger vastlegging van de uitkomsten en implicaties van participatie, in het bijzonder bij enquêtes.

1.1.3.3 We delen actief informatie over gemeentelijke initiatieven en zijn open over de resultaten van participatietrajecten.

Dit gebeurde in 2025 per proces op verschillende manieren, met name via brieven aan betrokkenen of digitaal via het participatieplatform. Op dit platform publiceren we de resultaten van enquêtes, conceptversies van visies en reageren we op ideeën van inwoners. Het terugkoppelingspercentage op het platform is 100%.

Tot slot

Visie op dienstverlening

Dit jaar heeft u als raad de Visie op dienstverlening vastgesteld. Daarbij heeft u de Rekenkamer opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de kwaliteit van de digitale dienstverlening van onze organisatie. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2026 opgeleverd en gebruikt om deze dienstverlening te verbeteren.

1.2 De gemeente is toekomstbestendig, zelfstandig en daadkrachtig

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
1.2.1 Een goede samenwerking met buurgemeenten, de regio en verbonden partijen	1.2.1.1 We blijven actief bij het ontwikkelen en benutten van kansen in de regio.		continu
	1.2.1.2 Waar nodig overleggen we met buurgemeenten en regionale organisaties om beleidsmaatregelen onderling af te stemmen, gezamenlijke standpunten in te kunnen nemen en/of belangenbehartiging van de regio mogelijk te maken.		continu
	1.2.1.3 We laten taken uitvoeren door gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden wanneer dit de dienstverlening ten goede komt, de kwetsbaarheid vermindert en/of de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering vergroot.		continu
1.2.2 Een verantwoorde in- en uitvoering van beleid, wetgeving en regelingen	1.2.2.1 We bekijken op vaste tijden of de bestaande procedures nog bijdragen aan een goede, rechtvaardige, efficiënte en rechtmatige uitvoering.		continu
	1.2.2.2 Nieuwe wet- en regelgeving voeren we in op een manier die past bij de schaal en de samenleving van Neder-Betuwe.		continu
1.2.3 Onze verantwoordelijkheid nemen in crisissituaties	1.2.3.1 Als het Rijk een beroep op ons doet in tijden van crises (stikstof-, energie-, vluchtelingen- of andere), zijn we bereid onze bijdrage te leveren.		continu
	1.2.3.2 De gemeente ondersteunt mensen in nood en stimuleert en faciliteert waar nodig particuliere initiatieven om vluchtelingen op te vangen.		continu
1.2.4 Een effectieve ondersteuning van de gemeenteraad	1.2.4.2 We onderzoeken wat er nodig is om de raadzaal een toekomstbestendige vergaderplek van de raad te laten zijn, met een uitstraling die bij onze raad en gemeente past.		2024 en verder

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

1.2.1 Een goede samenwerking met buurgemeenten, de regio en verbonden partijen

1.2.1.1 We blijven actief bij het ontwikkelen en benutten van kansen in de regio.

Dit hebben we onder andere gedaan door voort te bouwen op de RegioDeal Fruitdelta Rivierenland met de aanvraag voor de RegioDeal 6de tranche. Er is een uitgebreid programma ontwikkeld samen met andere gemeenten om samen te werken op het gebied van toekomstbestendig wonen, ondernemen en leven. In 2025 zijn projecten onder dit programma verder uitgewerkt in drie onderwerpen: Toekomstbestendig Wonen, Ondernemen en Leven. Het Rijk heeft positief gereageerd op de aanvraag en 22,5 miljoen euro toegekend. Hiermee wilde het Rijk ook laten zien dat de nauwe samenwerking in Regio Rivierenland tussen Onderwijs-/onderzoeksinstituten, Ondernemers, Ondernemende burgers, Overheid en Overige organisaties (5 O's) gewaardeerd wordt.

1.2.1.2 Waar nodig overleggen we met buurgemeenten en regionale organisaties om beleidsmaatregelen onderling af te stemmen, gezamenlijke standpunten in te kunnen nemen en/of belangenbehartiging van de regio mogelijk te maken.

Neder-Betuwe heeft, zoals elke gemeente, te maken met grote en complexe maatschappelijke opgaven, zoals het realiseren van de woningbouwopgave, netcongestie, het behouden van de leefbaarheid van de verschillende kernen, klimaatadaptatie, energietransitie. Deze opgaven komen steeds meer samen en dit vraagt om afstemming op regionaal niveau. Zonder regionale samenwerking kan Neder-Betuwe veel van deze opgaven niet afzonderlijk realiseren. Met name op dossiers als ruimte, hiervoor is de startnotitie Ruimte aangeboden door Regio Rivierenland en is door alle gemeenten ingestemd met het structureel maken van het Pfo Ruimte. Ook werd in 2025 meer ingezet op Public Affairs middels Regio Rivierenland. Door lobbyactiviteiten konden we onze belangen behartigen in Den Haag. Daardoor kreeg Regio Rivierenland, en daarmee Neder-Betuwe en onze opgaven, meer aandacht. Om meer aandacht te vragen bij de EU is ook de samenwerkingsorganisatie FoodNL opgericht. Een samenwerking van vier regio's, waaronder Regio Rivierenland.

1.2.1.3 We laten taken uitvoeren door gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden wanneer dit de dienstverlening ten goede komt, de kwetsbaarheid vermindert en/of de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering vergroot.

De gemeenschappelijke regelingen hebben de taken uitgevoerd die wij daar hebben belegd. Als gemeente Neder-Betuwe willen we zelfstandig blijven en regie uitvoeren op belangrijke taken. Echter, als kleine gemeente zijn we niet altijd in staat om alle taken zelfstandig uit te voeren met de kwaliteit waar onze inwoners en ondernemers recht op hebben. Dit betekent dat we voortdurend de balans zoeken in welke taken we willen, kunnen of moeten (ook vanuit wettelijke verplichting) uitbesteden aan gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden. In het kader van een toekomstbestendige ambtelijke organisatie hebben we laten onderzoeken hoe we ervoor staan op het gebied van regionale samenwerking. De uitkomsten van dit onderzoek was onder andere dat er weinig vanuit strategische blik regionaal wordt samengewerkt. Het advies was om een strategie regionale samenwerking te gaan ontwikkelen, dit wordt in 2026 ontwikkeld. De gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden, zoals Avri, GGD en Regio Rivierenland zijn ieder meer gedetailleerd beschreven in de respectievelijke begrotingsprogramma's en in paragraaf 5 Verbonden Partijen.

1.2.2 Een verantwoorde in- en uitvoering van beleid, wetgeving en regelingen

1.2.2.1 We bekijken op vaste tijden of de bestaande procedures nog bijdragen aan een goede, rechtvaardige, efficiënte en rechtmatige uitvoering.

In het kader van de verbijzonderde interne controles voeren we regelmatig onderzoeken uit naar de rechtmatigheid van onze uitvoering.

1.2.2.2 Nieuwe wet- en regelgeving voeren we in op een manier die past bij de schaal en de samenleving van Neder-Betuwe.

In 2025 gingen we aan de slag met het vergroten van onze bestuurskracht. Hiervoor deden we enerzijds onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de ambtelijke organisatie en anderzijds hebben we de Toekomstvisie Neder-Betuwe 2050 opgesteld en laten vaststellen. Hiermee is de strategische koers voor de komende jaren bepaald. De Toekomstvisie is samen met de gemeenteraad, inwoners en ondernemers opgesteld en hierin zijn keuzes gemaakt om realistische ambities te stellen en klaar te zijn voor de uitdagingen van de toekomst. Dit stelt ons uiteindelijk in staat om wet- en regelgeving passend bij Neder-Betuwe uit te kunnen voeren.

1.2.3 Onze verantwoordelijkheid nemen in crisissituaties

1.2.3.1 Als het Rijk een beroep op ons doet in tijden van crises (stikstof-, energie-, vluchtelingen- of andere), zijn we bereid onze bijdrage te leveren.

Begin 2024 is de Spreidingswet in werking getreden, die gemeenten een expliciete wettelijke taak geeft om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. In 2025 zijn wij een haalbaarheidsonderzoek gestart naar een locatie in Medel-Noord (zie verder 5.1.4).

De discussie over stikstof en oplossingen hebben we gevolgd en blijven we volgen. Wat betreft de energiecrisis is de levering van stroom steeds meer onder druk komen te staan. We hebben onze verantwoordelijkheid genomen door mee te werken aan kleine uitbreiding van het energienetwerk. Denk bijvoorbeeld aan het uitbreiden van het 380kV en 150kV station in Dodewaard. Tevens zijn we betrokken bij grote uitbreidingen van het energienetwerk.

1.2.3.2 De gemeente ondersteunt mensen in nood en stimuleert en faciliteert waar nodig particuliere initiatieven om vluchtelingen op te vangen.

In 2025 hebben we - naast onze opvanglocaties in Kesteren en IJzendoorn - een derde opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden geopend in Echteld. Daarnaast hebben we een (in het kader van de randweg Opheusden) opgekochte woning beschikbaar gesteld voor de opvang. In totaal hebben we ongeveer 160 Oekraïners opgevangen in de gemeentelijke opvang. Ook worden er nog steeds Oekraïense ontheemden door particulieren opgevangen.

Naast het regelen van opvang, heeft de gemeente leefgeldten verstrekt aan Oekraïners die daar recht op hebben en eigen bijdragen geïnd bij werkende Oekraïners die gebruik maken van de gemeentelijke opvang. In 2025 zijn we met lokale huisartspraktijken een succesvolle samenwerking gestart om de huisartsenzorg toegankelijk te houden voor de Oekraïense ontheemden én de dorpsbewoners. Tot slot faciliteren we diverse voorzieningen, zoals nieuwkomersonderwijs, Nederlandse taallessen, jeugdzorg, publieke gezondheidszorg door de GGD, enzovoort.

1.2.4 Een effectieve ondersteuning van de gemeenteraad

1.2.4.2 We onderzoeken wat er nodig is om de raadzaal een toekomstbestendige vergaderplek van de raad te laten zijn, met een uitstraling die bij onze raad en gemeente past.

In 2025 is de geluidsinstallatie volledig vernieuwd en is de raadzaal voorzien van Microsoft Teams Room om de digitale en hybride vergadermogelijkheden te verbeteren. De fysieke uitbreiding van de raadzaal om meer zitplaatsen te creëren wordt in 2026 uitgevoerd.

Overige ontwikkelingen

Op het gebied van samenwerking in de regio is er een aantal ontwikkelingen geweest. In 2025 zijn voorbereidingen getroffen om het beheer van de openbare ruimte terug te halen van Avri en dit vanaf 2026 in eigen beheer te gaan doen. Anderzijds zijn in 2025 voorbereidingen getroffen om de uitvoering van de Participatiewet vanaf 2026 bij de gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland beleggen en Schuldhulpverlening in eigen beheer uit te voeren in plaats van dit door de gemeente Buren uit te laten voeren.

Verbonden partijen

Regio Rivierenland

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van acht gemeenten in de Betuwe, Bommelerwaard, Culemborgerwaard, Tielerwaard en het westen van het Land van Maas en Waal. De gemeenten die in de gemeenschappelijke regeling (GR) deelnemen zijn Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Regio Rivierenland is opgericht om gemeenschappelijke belangen van deze gemeenten op diverse gebieden te behartigen. Dit gebeurt onder andere op het gebied van verkeer & vervoer, economische zaken, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en onderwijs.

Daarnaast voert Regio Rivierenland via dienstverleningsovereenkomsten taken uit voor de gemeenten. Deze uitvoering hiervan is door samenwerking effectiever, efficiënter en/of minder kwetsbaar. Voorbeelden daarvan zijn leerplichttaken, sociale recherche, leerlingenvervoer, Wmo-vervoer, inkoopondersteuning (in het algemeen en specifiek voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet) en inburgering.

Regio Rivierenland is het overheidsonderdeel van FruitDelta Rivierenland. Dit is een overkoepelende samenwerking tussen overheid, ondernemers, onderwijs/onderzoek, organisaties en ondernemende inwoners. FruitDelta Rivierenland heeft als doel de economische speerpunten Agribusiness, Economie & Logistiek en Recreatie & Toerisme te stimuleren en te versterken.

Een actieve samenwerking in Regio Rivierenland vormt een belangrijke voorwaarde voor Neder-Betuwe om zelfstandig en daadkrachtig te kunnen blijven opereren.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

De samenwerking in Regio Rivierenland strekt zich uit over een breed aantal onderwerpen: van economie (onder andere recreatie, toerisme en arbeidsmigranten) tot mobiliteit (onder andere Rijnbrug en het Verenfonds), energie (Regionale Energiestrategie) en zorg (onder andere Wmo en Jeugd). De samenwerking vindt u op verschillende plaatsen in onze begroting terug.

Versterken samenwerking rondom ruimtelijke kwaliteit

De portefeuillehouders Ruimte constateerden in 2021 dat het belangrijk is meer regionaal af te stemmen rondom de aanpak van het stikstofvraagstuk. In 2022 is besloten deze samenwerking verder te intensiveren. Het Rijk stuurt namelijk aan op een integrale, gebiedsgerichte aanpak van het stikstofvraagstuk. Maar ook de Gebiedsagenda en de landelijke regie op vraagstukken rond Ruimtelijke Ordening en Wonen vragen om meer afstemming. Door het overleg rond onderwerpen als stikstof, energie, water, klimaat, wonen, mobiliteit en bedrijvigheid te intensiveren, kunnen we goed afstemmen over deze gemeentegrens-overschrijdende onderwerpen. Bovendien kan daarmee de inbreng worden afgestemd voor de 'Gelderse puzzel'. De regio heeft in 2024 onderzocht of de ondersteuning van dit overleg structureel dient te worden ingevuld. De afweging hiervan heeft het Algemeen Bestuur van de Regio in 2024 gedaan met als uitkomst dat het overleg structureel ingevuld dient te worden. In 2025 is een startnotitie hierover aangeboden aan de raden en is hiermee ingestemd.

Volgende stap GR

In 2024 kreeg Regio Rivierenland de opdracht om helderheid te bieden met betrekking tot:

1. Afwegingskader: Een framework ontwikkelen om te bepalen welke taken regionaal of lokaal worden uitgevoerd.
2. Taken en governance: Helderheid bieden over de uitvoering, rollen en verantwoordelijkheden van taken binnen de GR.
3. Bedrijfsvoering: Een berekeningssystematiek ontwikkelen om bij op- en afschaling van taken de bedrijfsvoering proportioneel in te richten.

In 2024 zijn grote stappen gemaakt in het denken en ontwikkelen van deze drie punten. In 2025 is een en ander in de raden besproken en vastgesteld. Regio Rivierenland heeft al haar taken beoordeeld aan de hand van het afwegingskader. De meeste taken zijn bij Regio Rivierenland gebleven. Voor sommige taken is besloten deze structureel bij Regio Rivierenland te beleggen, zoals het portefeuillehoudersoverleg Ruimte en de strategische board. Ook zijn er taken waarvan is besloten deze niet meer bij Regio Rivierenland te beleggen, zoals het portefeuillehoudersoverleg arbeidsmigranten en het inkoopbureau.

Wat heeft het gekost?

1. Bestuur en Dienstverlening

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz./ Rekening
Lasten	3.391	3.653	3.627	-25
Baten	-700	-775	-753	22
Exploitatieresultaat	2.691	2.877	2.874	-4

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Kleine overige verschillen diverse taakvelden (incidenteel voordeel € 4.000)

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een voordeel zien van afgerond € 4.000 en behoeven geen toelichting.

Mutaties in reserves

Er zijn geen mutaties in de reserves voor dit programma. Een nadere toelichting is niet nodig.

Programma 2 Openbare orde veiligheid

Missie

Neder-Betuwe is een gemeente waarin iedereen zich veilig moet voelen met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. Spelregels en grenzen zijn helder. Er wordt snel en merkbaar opgetreden tegen overlast en criminaliteit. We stimuleren inwoners, bezoekers, ondernemers en veiligheidspartners om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bij te dragen aan de veiligheid binnen de gemeente.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 \(2023\)](#)
- [Jaarplan Veiligheid 2024-2025 \(2024\)](#)
- [Ontwerp Meerjarenbeleidplan 2024-2027 Politie Oost-Nederland \(2024\)](#)
- [Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2024-2027 \(2024\)](#)
- [Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2024 \(2024\)](#)
- [Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2024-2027 \(2024\)](#)
- [Generiek Rampbestrijdingsplan VRGZ \(2020\)](#)
- [Preventie- en Handhavingsplan middelgebruik Neder-Betuwe 2025-2028 \(2025\)](#)
- [Algemene Plaatselijke Verordening Neder-Betuwe 2025;](#)
- [Plan van aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving \(OKO\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2025 - 2028 \(2024\)](#)

Ambities

2.1 Neder-Betuwe is een veilige gemeente om te wonen en te leven

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
2.1.1. Het gevoel van veiligheid wordt (samen met onze inwoners) versterkt	2.1.1.1 We werken integraal samen bij de uitvoering van de Kadernota Veiligheid 2023-2026.		2023-2026
	2.1.1.2 We ondersteunen initiatieven gericht op buurtpreventie.		continu
	2.1.1.3 We volgen en vertalen het landelijke beleid ten aanzien van vuurwerk. Vooralsnog ontwikkelen we geen eigen beleid voor een vuurwerkverbod.		continu
	2.1.1.4 We zetten ons in voor het behoud van de zondagsrust, onder andere ten aanzien van de openingstijden van winkels, het houden van evenementen en (infrastructurele) werkzaamheden.		continu
2.1.2 Het middelengebruik (alcohol, roken, drugs) onder onze (jonge) inwoners neemt af	2.1.2.2 We willen onze jeugd beschermen tegen middelengebruik door preventie en handhaving.		continu
	2.1.2.3 We zetten in op betere naleving van leeftijdsgrenzen en openingstijden bij alcoholverstrekkers.		continu
	<i>Dit beleidsdoel draagt ook bij aan de realisatie van ambitie 5.2: Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal</i>		
2.1.3 Ondermijnende criminaliteit, uitbuiting en mensenhandel wordt voorkomen	2.1.3.1 We pakken productielocaties van verdovende middelen aan en bevorderen het bewustzijn van inwoners en ondernemers op signalen van (drugs)criminaliteit.		continu
	2.1.3.2 We verhogen de (digitale) weerbaarheid van onze samenleving.		continu
	2.1.3.3 We werken samen met bedrijven om mensenhandel en arbeidsuitbuiting actief tegen te gaan.		continu
	2.1.3.4 Preventie en voorlichting van gemeentelijke organisatie op het gebied van ondermijning via opleidingen en informatiebijeenkomsten.		continu
	2.1.3.5 Preventie en voorlichting naar inwoners, ondernemers en overige specifieke doelgroepen op het gebied van ondermijning.		continu

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

2.1.1 Het gevoel van veiligheid wordt (samen met onze inwoners) versterkt

2.1.1.1 We werken integraal samen bij de uitvoering van de Kadernota Veiligheid 2023-2026.

We werkten samen met interne en externe partijen in de uitvoering van de Kadernota Veiligheid zoals rondom het Veilig Buitengebied waarin politie, Omgevingsdienst Rivierenland, Platform Veilig Ondernemen en lokale bedrijven en belangenverenigingen samenwerken.

2.1.1.2 We ondersteunen initiatieven gericht op buurtpreventie.

De samenwerking met de WhatsApp-groep Neder-Betuwe is voortgezet.

Vanuit de dorpen zijn er geen nieuwe initiatieven gemeld waarbij ondersteuning nodig was. We zijn verder gegaan met de uitvoering van het project Bondgenoten. Dit is een methode om netwerken te bouwen tussen gemeente, politie en mensen uit de haarkvaten van de lokale gemeenschappen. Het doel is om met behulp van de inzet van deze netwerken maatschappelijke onrust te voorkomen en verminderen.

2.1.1.3 We volgen en vertalen het landelijke beleid ten aanzien van vuurwerk. Vooralsnog ontwikkelen we geen eigen beleid voor een vuurwerkverbod.

We volgden de landelijke wet- en regelgeving en zochten op regionaal niveau afstemming over de inzet op het gebied van preventie en handhaving. Op lokaal niveau maakten we gebruik van het draaiboek dat inmiddels al enkele jaren passend is voor onze lokale situatie. Er is extra aandacht besteed aan het feit dat dit de laatste jaarwisseling was met toestemming voor het afsteken van consumentenvuurwerk.

2.1.1.4 We zetten ons in voor het behoud van de zondagsrust, onder andere ten aanzien van de openingstijden van winkels, het houden van evenementen en (infrastructurele) werkzaamheden.

Net als in andere jaren is in 2025 door de verschillende vakdisciplines aandacht besteed aan het behoud van de zondagsrust. Bij het verlenen van evenementenvergunningen hielden we bijvoorbeeld zoveel als mogelijk rekening met de zondagsrust.

2.1.2 Het middelengebruik (alcohol, roken, drugs) onder onze (jonge) inwoners neemt af

2.1.2.2 We willen onze jeugd beschermen tegen middelengebruik door preventie en handhaving.

Dit beleidsdoel wordt verantwoord onder ambitie 5.2.

2.1.2.3 We zetten in op betere naleving van leeftijdsgrenzen en openingstijden bij alcoholverstrekkers.

We traden zowel preventief als handhavend op. Dat is conform het in 2025 vastgestelde Preventie- en Handhavingsplan Middelengebruik Neder-Betuwe 2025-2028.

In 2025 hebben we ingezet op samenwerking met ondernemers door middel van de convenantmethode: een publiek-privaat samenwerkingsverband dat de naleving van leeftijdsgrenzen controleert. Daarnaast hebben we handhavend opgetreden met behulp van testkopers op het verstrekken van alcohol aan minderjarigen. Daarnaast is de focus verlegd op controle van schenktijden en openingstijden. Concrete resultaten uit 2025 zijn te vinden in het jaarplan veiligheid 2026, zie RIB-20 van 5 maart 2026.

2.1.3 Ondernijmende criminaliteit, uitbuiting en mensenhandel wordt voorkomen

2.1.3.1 We pakken productielocaties van verdovende middelen aan en bevorderen het bewustzijn van inwoners en ondernemers op signalen van (drugs)criminaliteit.

In 2025 zijn drie drugslocaties gesloten. De locaties zijn gesloten op basis van de bestuurlijke rapportages van de politie.

We zetten actief in op bewustzijnsvergroting via diverse preventiecampagnes. Onze gemeentelijke open dag met als thema veiligheid op 12 april 2025 heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd.

Daarnaast hebben we zes integrale controles georganiseerd waarbij in totaal 60 objecten zijn gecontroleerd.

2.1.3.2 We verhogen de (digitale) weerbaarheid van onze samenleving.

We hebben deelgenomen aan de door de politie geïnitieerde actiedag 'Echt niet vandaag'. Politie en gemeente bezochten samen woonzorgcentra om ouderen te informeren over de risico's van sociale media, internetbankieren, et cetera.

Tijdens een bijeenkomst voor senioren in november zijn inwoners geïnformeerd over de risico's van cybercriminaliteit en zijn praktische handreikingen gegeven om digitaal weerbaarder te worden.

Daarnaast zijn enkele communicatieberichten ingezet op het gebied van digitale veiligheid. Deze berichtgeving was vooral gericht op bewustwording en het bieden van handelingsperspectief op het moment dat iemand slachtoffer wordt van bijvoorbeeld WhatsApp-fraude.

2.1.3.3 We werken samen met bedrijven om mensenhandel en arbeidsuitbuiting actief tegen te gaan.

Het beleid mensenhandel en het bijbehorende plan van aanpak is vastgesteld door de raad. Naar aanleiding van de acties uit het plan van aanpak is de rol van aandachtsfunctionaris aanpak mensenhandel verder getraind, de regionale samenwerking verbreed, zijn er enkele casussen besproken op de regionale mensenhandeltafel en zijn er voorbereidingen getroffen voor gerichte trainingen. De samenwerking met bedrijven om mensenhandel en arbeidsuitbuiting gericht aan te pakken wordt op basis van het plan van aanpak in een later stadium opgepakt.

2.1.3.4 Preventie en voorlichting van gemeentelijke organisatie op het gebied van ondermijning via opleidingen en informatiebijeenkomsten.

Voor medewerkers is een e-learning toegevoegd aan het opleidingsprogramma. Daarnaast hebben alle afdelingen presentaties ontvangen op het gebied van de Wet Bibob en het brede thema ondermijning. Daarbij is aandacht besteed aan het herkennen van signalen en het doorgeven van signalen bij het interne meldpunt of bij Meld Misdaad Anoniem. Per afdeling zijn verbanden gelegd met relevante inhoudelijke thema's.

2.1.3.5 Preventie en voorlichting naar inwoners, ondernemers en overige specifieke doelgroepen op het gebied van ondermijning.

Tijdens de Open dag op 12 april 2025 en diverse communicatiemomenten (zoals de week van de veiligheid) is aandacht gevraagd voor uiteenlopende thema's binnen de brede aanpak van ondermijning. Bijvoorbeeld misbruik van huurwoningen voor criminele doeleinden, melden van signalen bij de gemeente of bij Meld Misdaad Anoniem, etc. Daarnaast is voor zover mogelijk na iedere integrale controle een persbericht uitgedaan om inwoners te informeren over de inhoud en het resultaat van de betreffende controle (bijvoorbeeld de controle van garageboxen, leegstaande panden en risico-objecten in het buitengebied).

2.2 Inwoners van Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op goede en tijdige hulp en ondersteuning van de hulpdiensten en BOA's

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
2.2.1 Bevordering van de openbare orde en veiligheid in Neder-Betuwe	2.2.1.1 We zetten in op optimale inzet van onze wijkagenten.		continu
	2.2.1.2 We evalueren jaarlijks de prioriteiten voor de inzet van de boa's.		jaarlijks
2.2.2 Behoud van een goed functionerende (vrijwillige) brandweer	2.2.2.1 We zetten in op het behoud van de huidige korpsen en hun capaciteit.		continu
	2.2.2.2 We stimuleren het behoud van de jeugdbrandweer.		continu
2.2.3 Tijdige aanrijtijden en kwalitatief hoogwaardige ambulancedienst voor onze inwoners	2.2.3.1 We zetten in op betere aanrijtijden, binnen de normtijd van de ambulance.		continu

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

2.2.1 Bevordering van de openbare orde en veiligheid in Neder-Betuwe

2.2.1.1 We zetten in op optimale inzet van onze wijkagenten.

In 2025 zijn de zorgen over de capaciteit van de politie blijven bestaan. De basisnorm is onvoldoende haalbaar binnen de eenheid Oost-Nederland en dus ook in Neder-Betuwe. Door wisselingen in functies, vertrekkende agenten en het lastig op kunnen vullen van vacatures is ook in Neder-Betuwe de norm niet altijd gehaald.

De afstemming tussen politie en gemeente is in 2025 goed verlopen. Op diverse thema's zochten we verbinding en trokken we samen op. Ondanks de beperkte capaciteit bij de politie waren de beschikbare (wijk)agenten voor het overgrote deel daar waar ze moesten zijn, zoals bij de aanpak rond oud en nieuw en het luilakken, integrale controles en samenwerkingsbijeenkomsten.

2.2.1.2 We evalueren jaarlijks de prioriteiten voor de inzet van de boa's.

De prioriteiten van de boa's zijn vastgelegd in het Jaarplan veiligheid 2024-2025. De uitvoering van dit jaarplan, waaronder de inzet van de boa's is geëvalueerd en verwoord in het jaarplan veiligheid 2026. In 2025 is de inzet van de jeugdboa geëvalueerd en is besloten de inzet met twee jaar te verlengen. De resultaten van deze inzet zijn opgenomen in het jaarplan veiligheid 2026 (zie RIB-20 van 5 maart 2026).

2.2.2 Behoud van een goed functionerende (vrijwillige) brandweer

2.2.2.1 We zetten in op het behoud van de huidige korpsen en hun capaciteit.

In 2025 is het onderzoek naar het vastgoed van de VRGZ afgerond. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat zich in de toekomst een sterke stijging van de kosten met betrekking tot dit vastgoed zal voordoen. Dit was reden voor het Algemeen Bestuur van de VRGZ om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn de kosten te dempen.

Na afweging van de voor- en nadelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen heeft het Algemeen Bestuur in zijn vergadering besloten dat:

- de huidige indeling van brandweerkazernes gehandhaafd blijft en dat het sluiten van posten geen wenselijke mogelijkheid biedt om deze stijging te dempen.
- het wenselijk is de huidige regionale servicecentra en magazijnen samen te brengen in één nieuw te bouwen servicecentrum en magazijn.
- nieuwbouw, vernieuwing en aanpassing van gebouwen gedaan zal worden met de wettelijke eisen van duurzaamheid als uitgangspunt
- waar mogelijk wordt gekeken naar het maken van 'slimme keuzen' op het gebied van samenwerking met partners maar ook optimalisatie waar het gaat om het omgaan met en investeren in gebouwen binnen de financiële kaders.
- de financiële gevolgen van deze besluiten nopen tot het opbouw van een reserve om investeringen nu en in de toekomst mogelijk te maken en dat deze volgens de voorgestelde opbouw wordt gedaan.

2.2.2.2 We stimuleren het behoud van de jeugdbrandweer.

De jeugdbrandweer was en blijft actief in Neder-Betuwe. Wij blijven monitoren hoe dit verloopt. Daarnaast heeft de jeugdbrandweer binnen de brandweerorganisatie een volwaardige plek gekregen en worden zij gezien als essentieel onderdeel om de vrijwilligersorganisatie op peil te houden.

2.2.3 Tijdige aanrijtijden en kwalitatief hoogwaardige ambulancedienst voor onze inwoners

2.2.3.1 We zetten in op betere aanrijtijden, binnen de normtijd van de ambulance.

In 2025 zijn de aanrijtijden gemonitord. De inzet op het behalen van de normtijden was ook in 2025 weer groot, maar ondanks dat zijn de normtijden niet behaald. We blijven aandacht vragen voor continue verbetering. Daarnaast is er een ontwikkeling te zien als het gaat om spoedritten (A0 ritten). In 2024 (cijfers 2025 niet bekend) waren er in totaal 17 spoedritten met een A0 urgentie, waarvan 100% binnen 15 minuten ter plaatse was met een gemiddelde responstijd van iets meer dan 8 minuten. Dit laat zien dat, wanneer tijd wél van levensbelang is, de professionals zeer snel ter plaatse zijn.

Overige ontwikkelingen

Beleid Integrale Veiligheid

In 2025 is gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van het nieuwe lokale veiligheidsbeleid (Kadernota veiligheid 2027-2030) en het nieuwe regionale Integraal Veiligheidsplan De Waarden (2027-2030). Dit wordt in 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. In deze plannen wordt de samenwerking tussen veiligheid en handhaving op lokaal en regionaal niveau nadrukkelijk gekoppeld aan de prioriteiten uit het beleid.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Verwijzingen Halt	aantal per 1.000 jongeren	NB	5,00	12,00	6,00	2,00	10,00	8,00	
		L	13,00	11,00	8,00	8,00	9,00	9,00	
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	NB	0,60	0,60	0,20	0,60	0,60	0,40	
		L	2,30	2,00	1,80	2,30	2,50	2,20	
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	NB	2,10	2,50	1,80	2,40	2,20	2,10	
		L	4,90	4,60	4,40	4,50	4,20	4,30	
Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	NB	1,50	1,40	0,80	0,60	1,00	1,60	
		L	2,30	1,80	1,40	1,40	1,30	1,20	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, meldkameractiviteiten en voorbereiding en coördinatie op het gebied van (gemeentelijke) rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit regionale samenwerkingsverband van veertien gemeenten is gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de Wet veiligheidsregio's (Wvr).

In het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 VRGZ staat de ambitie als volgt omschreven: "De VRGZ is dé partner op het gebied van fysieke veiligheid met oog voor sociale veiligheid. Wij leveren uitstekende dienstverlening en worden gekenmerkt als verbinders van veiligheid en staan midden in de samenleving."

De belangrijkste accenten in het beleid van de VRGZ zijn:

- Een sterk netwerk
- Een weerbare organisatie
- Informatiemanagement

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Afronding onderzoek vastgoed

In 2025 is het onderzoek naar het vastgoed van de VRGZ afgerond. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat zich in de toekomst een sterke stijging van de kosten met betrekking tot dit vastgoed zal voordoen. Dit was reden voor het Algemeen Bestuur een onderzoek uit te voeren en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn de kosten te dempen.

Na afweging van de voor- en nadelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen heeft het Algemeen Bestuur in zijn vergadering besloten dat:

- a. de huidige indeling van brandweerkazernes gehandhaafd blijft en dat het sluiten van posten geen wenselijke mogelijkheid biedt om deze stijging te dempen.
- b. het wenselijk is de huidige regionale servicecentra en magazijnen samen te brengen in één nieuw te bouwen servicecentrum en magazijn.
- c. nieuwbouw, vernieuwing en aanpassing van gebouwen gedaan zal worden met de wettelijke eisen van duurzaamheid als uitgangspunt
- d. waar mogelijk wordt gekeken naar het maken van 'slimme keuzen' op het gebied van samenwerking met partners maar ook optimalisatie waar het gaat om het omgaan met en investeren in gebouwen binnen de financiële kaders.
- e. de financiële gevolgen van deze besluiten nopen tot het opbouw van een reserve om investeringen nu en in de toekomst mogelijk te maken en dat deze volgens de voorgestelde opbouw wordt gedaan.

Wijziging kostenverdeelsystematiek

In 2024 en 2025 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de kostenverdeelsystematiek van de VRGZ. Hieruit kwam naar voren dat de huidige kostenverdeelsleutel niet (meer) voldoet aan de randvoorwaarden die het bestuur voorafgaand aan het kostenverdeeltraject heeft geformuleerd en in het voorstel aan gemeenten heeft beschreven.

In november heeft het Algemeen Bestuur in zijn vergadering besloten om:

1. Verdeling van gemeentelijke bijdragen vanaf 2027 volledig op basis van het gemeentefonds, cluster Crisisbeheersing en Brandweer te baseren.
2. Voor de overgang van de oude naar de nieuwe kostenverdeelsleutel een ingroeiperiode van vijf jaar te hanteren, ingaande vanaf 2027.
3. Daarbij een niet-lineair ingroeimodel te hanteren.

Bedrijfsvoering GGD en VRGZ

Sinds 2013 werken VRGZ en GGD GZ samen op het gebied van bedrijfsvoering. Deze samenwerkingsconstructie sloot destijds goed aan bij de gezamenlijke huisvesting, bij de toenmalige omvang van beide organisaties en bij de relatief eenvoudige inrichting van bedrijfsvoeringstaken. Door ontwikkelingen in beide organisaties is deze manier van samenwerken niet meer passend en brengt risico's met zich mee. De uitgevoerde onderzoeken laten zien dat beide organisaties het best verder kunnen gaan met een eigen bedrijfsvoeringsorganisatie.

Na afweging van de voor- en nadelen, hebben de algemeen besturen van VRGZ en GGD GZ in hun vergadering van 18 december 2025 het richtinggevend besluit genomen om stappen te zetten naar het (in het rapport) geschetste scenario 2: zowel voor VRGZ als voor GGD GZ een volledig eigen bedrijfsvoeringsorganisatie.

Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

Wanneer Nederland betrokken raakt bij een grootschalig gewapend conflict, heeft dit impact op onze hele samenleving. We moeten in dit scenario bijvoorbeeld rekening houden met schaarste van eten en drinken, langdurige uitval van vitale voorzieningen (stroom, internet, betalingsverkeer) en schade aan onze economie. Maar ook maatschappelijke onrust als het gevolg van grote aantallen vluchtelingen, militaire doorvoeroperaties, overbelasting van de zorg, polarisatie en desinformatie.

Dit heeft onmiddellijk gevolgen voor de rol en inzet van de veiligheidsregio's en de gemeenten als het gaat om adequate crisisbeheersing en brandweezorg. De eerste hoofdtaak van Defensie is het beschermen en verdedigen van het Nederlandse grondgebied en NAVO-lidstaten. In tijden van oorlog en oorlogsdreiging komt de derde hoofdtaak van Defensie in het geding: het ondersteunen bij rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de veertien deelnemende gemeenten willen, aansluitend op de landelijke bestuurlijke opdrachten, gezamenlijk verkennen wat nodig is om de weerbaarheid te vergroten. Dit richt zich op:

- Verkennen wat er nodig is om te komen tot een meer weerbare samenleving in de regio Gelderland-Zuid en hoe de veiligheidsregio en gemeenten samen met de (crisis)partners (zowel publiek als privaat) en de inwoners van de regio hieraan kunnen bijdragen.
- Verkennen wat er nodig is om als regionale en lokale overheid onze bedrijfscontinuïteit (het vermogen om belangrijke bedrijfsprocessen te blijven uitvoeren tijdens en na crises) te kunnen garanderen op basis van vastgesteld basisniveau en langdurige inzet.

Wat heeft het gekost?

2. Openbare orde en veiligheid				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening 2025	Verschil Begr. na wijz./ Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Lasten	3.775	3.598	3.649	51
Baten	-66	-38	-132	-94
Exploitatieresultaat	3.709	3.560	3.517	-43

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid (incidenteel voordeel € 38.000 in 2025)

Binnen het project vitale vakantieparken worden lasten onder dwangsom opgelegd. Deze dwangsommen worden sinds 2025 ook verbeurd en geïnd. Op dit moment is € 90.000 (baat) aan dwangsommen verbeurd, waarvan € 30.000 daadwerkelijk is geïnd. € 60.000 (last) is nog niet geïnd en wordt er conform ons financieel beleid een reservering gemaakt in de 'voorziening dubieuze debiteuren dwangsommen' tot het moment dat de dwangsommen daadwerkelijk ontvangen worden. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 30.000 van de geïnde dwangsommen te bestemmen naar 2026.

Overige kleine verschillen binnen dit taakveld incidenteel voordeel € 8.000 behoeven geen toelichting

Overige taakvelden kleine verschillen (incidenteel voordeel € 5.000)

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een voordeel zien en behoeven niet toegelicht te worden.

Mutaties in reserves

Er zijn geen mutaties in de reserves voor dit programma. Een nadere toelichting is niet nodig.

Programma 3 Fysieke leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente. We staan bekend als hét Laanboomcentrum van Nederland en Europa. We werken samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, leefbare en vitale gemeente.

Er zijn genoeg woningen in de gemeente en we stemmen de hoeveelheid woningen voortdurend af op te behoefte. Daarnaast ontwikkelen we de mobiliteit in de gemeente. Daardoor versterken we de verkeersveiligheid en de leefbaarheid.

Ook klimaatverandering is een urgent en wereldwijd probleem. Daardoor ontstaan maatschappelijke vraagstukken. De regierol om deze vraagstukken aan te pakken ligt voor een deel bij gemeenten. Neder-Betuwe werkt daarom integraal aan een duurzame (lokale) leefomgeving en een gezonde leefstijl.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025](#)
- [Landschapontwikkelingsplan \(LOP\) Neder-Betuwe 2022-2032](#)
- [Omgevingsplan](#)
- [Nota Bovenwijkse Voorzieningen 2024 deel A \(2024\), \(deel B, actualisatie 2025\)](#)
- [Omgevingsvisie Neder-Betuwe](#)
- [Verordening Commissie Ruimtelijke Kwaliteit](#)
- [Programma Wonen 2022-2030](#)
- [Nota grondbeleid \(2024\)](#)
- [Welstandsnota \(2011\)](#)
- [VTH beleid Rivierenland 2022 \(VTH: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving\), Bijlage 1 \(Risicoanalyse\), Bijlage 2 \(Richtlijn geharmoniseerde sancties\)](#)
- [Verordening uitvoering en handhaving Omgevingsrecht Neder-Betuwe 2023](#)
- [Programma Riolerings en water 2024-2028 \(2023\)](#)
- [Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2021 \(IBOR\)](#)
- [Assetsheet Begraafplaatsen](#)
- [Programmaplan Duurzaamheid Neder-Betuwe 2022 \(2022\)](#)
- [Assetsheet Riolerings & Water \(Incl. Baggeren\)](#)
- [Klimaatnota Neder-Betuwe 2021-2025 \(2021\)](#)
- [Nota Honden\(poep\)beleid 2016 \(2016\)](#)
- [Beleidsvisie externe veiligheid Neder-Betuwe 2015-2018 \(2015\)](#)
- [Bodembelastingkaart \(actualisatie 2017\)](#)
- [Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan beleidsrapportage \(2018\), \(achtergrondrapportage\)](#)
- [Speelruimteplan Neder-Betuwe 2024-2027 \(2024\)](#)
- [Vervangingsplan essentaksterfte 2019-2022 \(2019\)](#)
- [Uitvoeringsplan bomen Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Beleidsplan huisvesting arbeidsmigranten 2020-2022 \(2019\)](#)
- [Woonwagengebeleid \(2020\)](#)

Ambities

3.1 Wonen voor iedereen

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
3.1.1 Betaalbaar wonen voor iedereen	3.1.1.1 We gaan kleinere en goedkopere woningen bouwen		continu
	3.1.1.2 We monitoren de lokale woningmarkt.		continu
	3.1.1.3 We borgen 30% sociale huurwoningen bij elk nieuwbouwproject en meer (10%) sociale koopwoningen.		continu
	3.1.1.6 We maken meerjarenafspraken met woningcorporatie Thius voor de periode 2024-2027.		2024-2027
3.1.2 Beschikbare woningen voor iedereen	3.1.2.1 We zoeken naar mogelijkheden voor het verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt.		2025
afe	3.1.2.3 We willen meer levensloopgeschikte of zorgwoningen bouwen.		continu
	3.1.2.4 We streven naar 50% toewijzing van woningen voor lokale behoefte.		continu
3.1.3 Vindbare woningen voor iedereen	3.1.3.1 We monitoren het aanbod in de vrije sector.		continu
	3.1.3.3 We gaan voorlichting geven over levensloopbestendig wonen aan senioren.		continu
	3.1.3.4 We communiceren actief over woningbouw aan inwoners.		continu
3.1.4 Voldoende aanbod wonen dichtbij werk voor arbeidsmigranten	3.1.4.1 We realiseren voldoende nieuwe verblijfplaatsen voor arbeidsmigranten.		2023-2026
	3.1.4.2 We voeren een inventarisatie uit naar het aantal arbeidsmigranten bij agrariërs (short stay).		2024-2025
	3.1.4.3 We geven uitvoering aan het regionaal convenant arbeidsmigranten.		continu
3.1.5 Rekening houden met specifieke behoeften woonwagenebewoners	3.1.5.1 We realiseren dertien nieuwe standplaatsen voor woonwagenebewoners.		2024-2027

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

3.1.1 Betaalbaar wonen voor iedereen

3.1.1.1 We gaan kleinere en goedkopere woningen bouwen.

In 2025 is het TAM plan Doelgroepen vastgesteld en opgenomen in het Omgevingsplan. Hierin is opgenomen dat in elk nieuw plan 30% sociale huurwoningen moeten zitten en dat 2/3 van de woningen betaalbaar moet zijn. Dat kan middenhuur of betaalbare koop zijn.

3.1.1.2 We monitoren de lokale woningmarkt.

We hebben een woonmonitor die eens per kwartaal geactualiseerd wordt.

3.1.1.3 We borgen 30% sociale huurwoningen bij elk nieuwbouwproject en meer (10%) sociale koopwoningen.

De landelijke regel is geborgd in het TAM plan Doelgroepen en maakt onderdeel uit van het Omgevingsplan. Sociale koopwoningen is een term die niet meer gebruikt wordt omdat dit woningen zijn waarbij de overheid financieel bijdraagt. We spreken nu over betaalbare koopwoningen.

3.1.1.6 We maken meerjarenafspraken met woningcorporatie Thius voor de periode 2024 - 2027.

In 2024 zijn deze afspraken gemaakt. Op dit moment stellen we per jaarschijf specifieke doelen op. De voortgang van jaarschijf 2025 is ambtelijk periodiek gemonitord met Thius. Dit is nu een vast agendaonderdeel van het bestuurlijke overleg met Thius en de huurdersbelangenorganisatie.

3.1.2 Beschikbare woningen voor iedereen

3.1.2.1 We zoeken naar mogelijkheden voor het verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt.

Om doorstroming te kunnen bevorderen is er aanbod van geschikte woningen nodig. In 2024 is al gebleken dat er voldoende animo is maar dat geschikte woningen ontbreken. Hier wordt aan gewerkt door meer woningen voor senioren en één- tweepersoonshuishoudens op te nemen in nieuwbouwplannen. En er wordt gekeken naar mogelijkheden voor woningsplitsing en woningdelen. Mantelzorgwoningen op eigen terrein zijn ook een onderdeel van deze plannen.

3.1.2.3 We willen meer levensloopgeschikte of zorgwoningen bouwen.

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt hier steeds naar gestreefd.

3.1.2.4 We streven naar 50% toewijzing van woningen voor lokale behoefte.

We zitten al jaren boven de 50% en er is geen indicatie dat dit zal veranderen in de nabije toekomst. In een huisvestingsverordening kunnen hiervoor regels opgenomen worden maar zo lang er nog geen sprake is van schaarste of verdringing is dat niet toegestaan. In Neder-Betuwe is zowel van schaarste als verdringing geen sprake.

3.1.3 Vindbare woningen voor iedereen

3.1.3.1 We monitoren het aanbod in de vrije sector.

We hebben deze doelstelling niet gerealiseerd omdat het monitoren van het aanbod binnen de vrije sector niet mogelijk is.

3.1.3.3 We gaan voorlichting geven over levensloopbestendig wonen aan senioren.

Afgelopen jaar was dat niet nodig. Er is genoeg animo onder senioren om naar een levensloopbestendige woning te verhuizen. Er is alleen onvoldoende aanbod. In nieuwe projecten wordt hier meer aandacht aan gegeven.

3.1.3.4 We communiceren actief over woningbouw aan inwoners.

We communiceren bij elk project actief over de plannen die er zijn. Zo zijn er voor Fructus 2 inloopavonden georganiseerd.

3.1.4 Voldoende aanbod wonen dichtbij werk voor arbeidsmigranten

3.1.4.1 We realiseren voldoende nieuwe verblijfplaatsen voor arbeidsmigranten.

In 2025 is onderzoek gedaan naar locaties voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten. Er is nog geen keuze gemaakt tussen de locaties. In 2026 worden deze locaties verder onderzocht. Kleinschalige huisvesting wordt gerealiseerd bij werkgevers zelf. In 2025 zijn twee initiatieven gestart met de bouw.

3.1.4.2 We voeren een inventarisatie uit over het aantal arbeidsmigranten bij agrariërs (short stay).

In 2025 is overeengekomen dat we het nachtregister van "equivario" gaan gebruiken. De inventaris bij agrariërs wordt in 2026 verder uitgevoerd.

3.1.4.3 We geven uitvoering aan het regionaal convenant arbeidsmigranten.

In 2025 is het beleidsplan geëvalueerd en het wordt momenteel geactualiseerd. De uitvoering wordt verder opgepakt via een werkgroep, die zorgt voor een goede borging van de verschillende onderdelen, zoals huisvesting, registratie en handhaving.

3.1.5 Rekening houden met specifieke behoeften woonwagenebewoners

3.1.5.1 We willen 20 nieuwe standplaatsen voor woonwagenebewoners realiseren.

De wachtlijst is dynamisch: er komen mensen bij en er vallen mensen af. Momenteel staan circa 20 personen op de wachtlijst voor een standplaats. Een deel is aangewezen op een sociale huurwoonwagen, terwijl een ander deel de voorkeur heeft voor het kopen van grond en het realiseren van een eigen woonwagen. De ontwikkeling van nieuwe standplaatsen kent nog enkele belemmeringen. Voor de locatie 't Erf moet eerst een spuitzone worden opgelost voordat uitbreiding mogelijk is. De locatie Opheusden ligt deels in een spuitzone en kent daarnaast bodemverontreiniging. In Echteld vormt geluid een belemmering. Deze knelpunten moeten worden opgelost voordat nieuwe standplaatsen gerealiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd wordt gezocht naar alternatieve locaties.

3.2 In onze openbare ruimte is het heel schoon, veilig en bereikbaar voor iedereen

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
3.2.1 Veilig en goed onderhouden wegennet	3.2.1.1 We continueren de uitvoering van het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan.		continu
	3.2.1.2 We realiseren een randweg Opheusden voor het ontlasten van de kern Opheusden en de ontsluiting van het Tree Valley Business Centre. Daarnaast creëren we de mogelijkheid om wijk Herenland aan te sluiten op de randweg.		2025-2030
	3.2.1.3 We volgen de ontwikkelingen rond de verbreding van de Rijnbrug		2024 e.v.
	3.2.1.4 We onderzoeken een betere ontsluiting van Ochten-Oost en -Noord.		2023 e.v.
	3.2.1.5 We onderzoeken een goede verbinding voor langzaam verkeer tussen Casterhoven en andere delen van het dorp Kesteren.		2024 e.v.
3.2.2 Goede bereikbaarheid openbaar vervoer	3.2.2.1 We lobbyen voor korte reistijden naar de centrumgemeenten.		2023 e.v.
	3.2.2.2 We zetten ons in voor behoud van goede en duurzame veerverbindingen.		2023 e.v.
3.2.3 Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	3.2.3.1 We gaan uitvoering geven aan het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).		continu
	3.2.3.2 Bij nieuwbouwlocaties houden we rekening met voldoende en aaneengesloten speelplekken.		2025 en 2026
	3.2.3.3 We voeren een communicatiecampagne uit met het doel zwerfafval tegen te gaan.		2024 e.v.
	3.2.3.4 We onderzoeken hoe we op een respectvolle manier voldoende ruimte kunnen houden op de gemeentelijke begraafplaatsen.		continu
	3.2.3.5 We onderzoeken hoe we de kwaliteit van het openbaar groen kunnen verbeteren tegen lagere beheerkosten.		continu
	3.2.3.7 We geven een vervolg aan de doorstart van het honden(poep)beleid		2023-2025
	3.2.3.8 We halen de beeldbepalende beheertaken weg bij AVRI-IBOR en gaan deze onder eigen regie uitvoeren.		2025 e.v.
	3.2.3.9 We geven uitvoering aan het Speelruimteplan 2024-2027 (11 speelplekken herinrichten)		2025
	3.2.3.10 We starten in 2025 met de revitalisering van de Nassaulaan, De Leede en Dichterswijk in Kesteren.		2025 e.v.
	3.2.3.11 We gaan de brug Betuwesingel Echteld vervangen.		2025-2026

	3.2.3.12 We gaan een voetgangersbrug met aansluitende paden, aanleggen (ommetje Casterhoven). Dit draagt ook bij aan de ambitie 4.2 We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers		2025
3.2.4 Sober en doelmatig beheer gemeentelijke gebouwen	3.2.4.1 We voeren het Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen uit en dragen zorgen voor het preventief en correctief onderhoud, waaronder het behandelen van klachten, storingen en calamiteiten. <i>(Deze activiteiten zijn verder uitgewerkt in Programma 6.)</i>		2022-2025
3.2.5 De groene uitstraling van de gemeente verhogen	3.2.5.1 Om het aanzien rond de toegangswegen en dorpscentra te verhogen gaan wij het onderhoudsniveau van groen en verharding naar A niveau brengen/verhogen.		2025 e.v.

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

3.2.1 Veilig en goed onderhouden wegennet

3.2.1.1 We continueren de uitvoering van het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP).

Er zijn proactief laadpalen geplaatst, knelpunten zijn op basis van meldingen opgelost en er is deelgenomen aan diverse publiekscampagnes. Daarnaast is voor meerdere projecten de (verdere) voorbereiding gestart, met uitvoering voorzien vanaf 2026. Ook is veel tijd geïnvesteerd in het opstellen van een nieuw mobiliteitsprogramma, als opvolger van het NBVVP.

3.2.1.2 We realiseren een randweg Opheusden voor het ontlasten van de kern Opheusden en de ontsluiting van het Tree Valley Business Centre. Daarnaast creëren we de mogelijkheid om wijk Herenland aan te sluiten op de randweg.

We hebben in 2025 een aantal belangrijke stappen gezet zoals het opstellen van een integraal watermodel in samenwerking met het Waterschap en het uitvoeren van een veiligheidsrisicoanalyse in samenwerking met ProRail. Daarnaast zijn verschillende civieltechnische onderzoeken uitgevoerd en hebben we diverse gronden gekocht.

3.2.1.3 We volgen de ontwikkelingen rond de verbreding van de Rijnbrug

Via reguliere overleggen met provincie en andere betrokken partijen hebben we direct informatie ontvangen over de stand van zaken rond de verbreding van de brug. Het is een complex proces, waarin het noodzakelijk is om onderzoeken weer te updaten. We dringen bij de provincies aan op een spoedige voortgang van het proces.

Via reguliere overleggen met de provincie en andere betrokken partijen zijn we steeds geïnformeerd over de voortgang van de verbreding van de brug. Het betreft een complex proces, waarbij onderzoeken periodiek moeten worden geactualiseerd. We blijven bij de provincie aandringen op een voortvarende voortgang van het proces.

3.2.1.4 We onderzoeken een betere ontsluiting van Ochten-Oost en -Noord.

In 2025 is de gebiedsvisie afgerond. Deze wordt omgezet naar een omgevingsprogramma in het kader van de Omgevingswet.

3.2.1.5 We onderzoeken een goede verbinding voor langzaam verkeer tussen Casterhoven en andere delen van het dorp Kesteren

De gemeente heeft samen met ProRail de benodigde processtappen doorlopen en hen vervolgens opdracht gegeven om de verbreding van de overweg verder uit te werken (engineren), conform het eerder opgestelde schetsontwerp.

3.2.2 Goede bereikbaarheid openbaar vervoer

3.2.2.1 We lobbyen voor korte reistijden naar de centrumgemeenten.

Binnen regio Rivierenland is samengewerkt aan de verdere uitvoering van het mobiliteitsplan 2023-2026. Dit plan richt zich op een bereikbare, veilige en schone regio met aandacht voor goede leefbaarheid.

3.2.2.2 We zetten ons in voor behoud van goede en duurzame veerverbindingen.

De gemeente heeft een DAEB-aanwijzingsbesluit (Dienst van Algemeen Economisch Belang) genomen om in aanmerking te kunnen komen voor provinciale subsidie. Vervolgens is de subsidie met succes aangevraagd en verleend. De subsidierelatie tussen gemeente en de nieuwe veerexploitant is d.m.v. regelgeving geformaliseerd.

3.2.3 Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte

3.2.3.1 We gaan uitvoering geven aan het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).

Het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) is doorontwikkeld in een Meerjarig Investeringsprogramma (MJIP). In Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaallasten van deze Programmagroting gaan we uitgebreid in op het IBOR en de verschillende onderdelen daarvan.

3.2.3.2 Bij nieuwbouwlocaties wordt voldoende rekening gehouden met aaneengesloten speelplekken.

Ter voorbereiding op de oplevering van de nieuwbouwwontwikkeling 'Fase 7 Casterhoven' in 2026 is de inrichting van de speelplekken in 2025 gestart. Er is een participatietraject met inwoners afgerond. Er zijn nu definitieve ontwerpen voor de inrichting. Fase 7 is een ontwikkeling waarbij het oude speelruimte kader voor nieuwbouw geldt. Bij het ontwerp hebben we zorgvuldig gekeken naar gebruik van de speelplekken voor kinderen en een plek voor samenkomst met ouders. Het nieuwe schoolplein van middelbare school Pantarijn is in de buurt. Op dit openbare schoolplein kunnen jongeren gebruik maken van sport- en beweegtoestellen en een sportveldje.

3.2.3.3 We starten een communicatiecampagne met als doel het zwerfafval tegen te gaan.

De in 2023 opgestarte communicatiecampagne om zwerfafval tegen te gaan is in 2025 gecontinueerd. Periodiek werd er een nieuwsbrief verstuurd. Diverse vrijwilligers hebben zich aangemeld om zwerfafval te rapen.

3.2.3.4 We onderzoeken hoe we op een respectvolle manier voldoende ruimte kunnen houden op de gemeentelijke begraafplaatsen.

We monitoren de capaciteit voortdurend. Indien meer capaciteit benodigd is, zoeken we naar mogelijkheden om ruimte kunnen maken zonder graven te hoeven ruimen. In 2025 hebben we geconstateerd dat uitbreiding van het aantal beschikbare graven op begraafplaats De Markhof eerder nodig was dan in het begraafplaatsbeleid was voorzien. Er zijn 150 extra graven beschikbaar gekomen en hiermee is de continuïteit van de uitgifte van graven gewaarborgd.

3.2.3.5 We onderzoeken hoe we de kwaliteit van het openbaar groen kunnen verbeteren tegen lagere beheerkosten.

Op basis van het onderzoek naar groenonderhoud in onze buitenruimte heeft de raad in 2024 besloten om de beeldbepalende beheertaken weer in eigen beheer te nemen. De transitie loopt en per 1 januari 2026 voert de gemeente alle beeldbepalende taken weer zelf uit. Dit doen we samen met aannemers. Voor 2025 zijn met Avri duidelijke afspraken gemaakt, waardoor het beeld van de buitenruimte op orde bleef.

3.2.3.7 We geven een vervolg aan de doorstart van het honden(poep)beleid.

In 2024 zijn we begonnen met het optimaliseren van bestaande hondenvoorzieningen en hier is 2025 vervolg aan gegeven. Er zijn op strategische punten langs de hondenuitlaatroutes meer afvalbakken geplaatst. Daarnaast werden de locaties met hondenpoepoverlast regelmatig bezocht door onze boa's.

3.2.3.8 We halen de beeldbepalende beheertaken weg bij AVRI-IBOR en gaan deze onder eigen regie uitvoeren.

Het in 2024 gestarte proces om de beeldbepalende taken terug te halen van Avri naar Neder-Betuwe is in 2025 (operationeel) afgerond. Vanaf januari 2025 heeft de gemeente al drie aannemerscontracten overgenomen. Per 1 januari 2026 zullen alle overige beeldbepalende taken uit het overgangstraject definitief overgaan.

3.2.3.9 We geven uitvoering aan het Speelruimteplan 2024-2027 (11 speelplekken herinrichten)

Eind 2025 waren voor het merendeel van de speelplekken de ontwerpen gereed. De adviezen en ideeën die we van inwoners via het participatieplatform en de inloopsessies hebben ontvangen, zijn verwerkt. Participatie en de lange doorlooptijd voor uitvoering (lange levertijd en planning van herinrichting) zorgden samen voor vertraging. Realisatie van de speelplekken wordt in 2026 uitgevoerd.

3.2.3.10 We starten in 2025 met de revitalisering van de Nassaulaan, de Leede en de Dichterswijk in Kesteren.

De nutsbedrijven (gas, elektra, water en telecommunicatie) zijn in 2025 gestart met werkzaamheden in de Dichterswijk en de Romeinsebuurt. Het bestek en de bijbehorende tekeningen zijn opgesteld. De uitvoering vindt plaats in twee fases, te beginnen in de Romeinsebuurt. Voor De Nassaulaan zijn in 2025 de voorbereidingen gestart. Na afronding hiervan starten de nutsbedrijven met hun werkzaamheden, waarna de civiele werkzaamheden volgen.

3.2.3.11 We gaan de brug Betuwesingel Echteld vervangen.

In samenwerking met de gemeente Buren is in 2025 een ontwerpkeuze voor de brug gemaakt. De uitvoering van de werkzaamheden staat gepland voor 2026.

3.2.3.12 We gaan een voetgangersbrug met aansluitende paden, aanleggen (ommetje Casterhoven).

De voorbereidingen zijn gestart in 2025 (o.a. een burgerparticipatieproject) en lopen door in 2026. De realisatie zal in 2026 plaatsvinden.

3.2.4 Sober en doelmatig beheer gemeentelijke gebouwen

3.2.4.1 We voeren het Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen uit. (Deze activiteiten zijn verder uitgewerkt in Programma 6.)

Er is uitvoering gegeven aan het preventief en correctief onderhoud van gemeentelijke gebouwen en objecten, inclusief het verhelpen van storingen en calamiteiten. Belangrijke resultaten zijn onder meer: betrokkenheid bij de exploitatie van de noodopvanglocaties in IJzendoorn, Kesteren en Echteld; exploitatie van het tijdelijk schoolgebouw in Kesteren; afronding van het onderhoud aan kerktorens en onderzoek naar gedenktekens en monumenten; start van de verduurzaming van sporthal De Leede en gymzaal Kesteren; succesvolle Europese aanbesteding voor onderhoud aan elektrotechnische installaties; diverse verbeteringen aan het gemeentehuis; bijdrage aan de omvorming van sporthal De Eng naar MFC Dodewaard; en ondersteuning van hybride werken en organisatieontwikkelingen. Daarnaast hebben we tijdelijk gebruikte woningen (noodopvang) aan de Tielsestraat en Hamsestraat in Opheusden beheerd. Tot slot is in 2025 het nieuwe meerjarig onderhoudsplan 2026–2030 vastgesteld.

3.2.5 De groene uitstraling van de gemeente verhogen

3.2.5.1 We gaan het aanzien rond de toegangswegen en dorpscentra verhogen.

In januari 2025 zijn we gestart met het vergroenen van de uitstraling van toegangswegen en dorpscentra. We hebben dit project stap voor stap uitgevoerd in samenwerking met bewoners en ondernemers. Eind 2025 zijn wij gestart met de vergroening van de N323 en de Voorstraat in Echteld, rondom de kruising Cuneraweg in Ochten en een gedeelte van de Dalwagen in Dodewaard. In 2026 staat o.a. de vergroening in Opheusden en Dodewaard op de planning.

3.3 We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
3.3.1 Duurzame en gezonde leefstijl	3.3.1.1 We geven eenvoudige oplossingen voor een duurzame leefstijl. <i>(Meer over gezondheid vindt u terug onder ambitie 5.2 Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal).</i>		2023-2026
	3.3.1.2 We realiseren meer openbare laadpalen voor elektrisch vervoer.		2023-2026
3.3.2 Verlagen van het energieverbruik	3.3.2.1 We stimuleren het gebruik van subsidieregelingen voor het uitvoeren van maatregelen die bijdragen aan een laag energieverbruik.		2023-2026
	3.3.2.2 We voeren onze Warmtetransitievisie uit.		2023-2026
	3.3.2.3 We zetten ons in voor de bestrijding van energiearmoede bij onze inwoners.		2023-2026
	3.3.2.4 Wij maken een energievisie en programma warmte en energie		2024-2025
	3.3.2.5 Via de pilot Energie Expertteam Rivierenland ondersteunen wij samen met VNO NCW en S-tec ondernemers bij de verduurzamingsopgave.		2024 - 2026
3.3.3 Toekomstbestendige leefomgeving	3.3.3.1 We bevorderen een groene, schaduwrijke leefomgeving.		continu
	3.3.3.2 Bij de herinrichting van wijken treffen we klimaatbestendige maatregelen die zijn afgestemd op extremer weer.		continu
	3.3.3.3 We plaatsen meer groen in woonwijken, vooral met bomen.		2023-2026

3.3.4 Circulaire samenleving	3.3.4.1 We stimuleren hergebruik van verpakkingen (en het minder gebruik maken van wegwerpverpakkingen).		2023-2026
	3.3.4.2 We stimuleren de recycling van grondstoffen.		2023-2026
	3.3.4.3 We verminderen ons restafval.		continu
3.3.5 Nieuwe energievormen	3.3.5.1 We stimuleren het overschakelen van fossiele energie naar duurzame bronnen.		continu
	3.3.5.2 We zetten in om bij windmolens op land minimaal 50% ten goede te laten komen aan de lokale gemeenschap.		2023-2026
	3.3.5.3 We gaan in overleg om knelpunten op het elektriciteitsnet te verminderen en de situatie te verbeteren.		2023-2026
	3.3.5.4 We stimuleren innovatie samen met lokale ondernemers.		continu
3.3.6 Een klimaat-adaptief Neder-Betuwe	3.3.6.1 We intensiveren de samenwerking in regionaal verband, zodat we effectief kunnen werken en samen kansen verzilveren om Rijkssubsidies voor klimaatadaptatie binnen te halen.		2025 e.v.

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

3.3.1 Duurzame en gezonde leefstijl

3.3.1.1 We geven eenvoudige oplossingen voor een duurzame leefstijl (meer over gezondheid vindt u terug onder ambitie 5.2 Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal).

Vanuit Gezond op eigen wijze waren er gesprekken met basisscholen om leerlingen en hun ouders te stimuleren om lopend of met de fiets naar school te gaan. Zowel het gezondheids- als het duurzaamheidsaspect werd hieraan verbonden. Ook startten we met het beweegvriendelijker maken van schoolpleinen. Daarbij hielden we tegelijkertijd rekening met klimaatmaatregelen en vergroening om hittestress tegen te gaan.

3.3.1.2 We realiseren meer openbare laadpalen voor elektrisch vervoer.

Op eigen initiatief en/of op aanvraag van inwoners met een elektrisch voertuig, zijn er op diverse locaties nieuwe laadpalen geplaatst. Dit deden we vanuit de gezamenlijke concessie Gelderland-Overijssel. We zijn daarvoor aangesloten bij de Gelders-Overijsselse Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (GO-RAL). Concessiehouder is Vattenfall.

3.3.2 Verlagen van het energieverbruik

3.3.2.1 We stimuleren het gebruik van subsidieregelingen voor het uitvoeren van maatregelen die bijdragen aan een laag energieverbruik.

In 2025 werkten we actief aan de communicatieaanpak samendetoekomst.nl. Via diverse campagnes stimuleren we inwoners gebruik te maken van de landelijke en gemeentelijke subsidieregelingen. Dat doen wij online of, op verzoek, bij de inwoners thuis. Ook betrekken we lokale ondernemers, bouwmarkten, makelaars en financierders bij deze aanpak. Daarnaast staan onze energieambassadeurs regelmatig op markten en pleinen om inwoners te informeren over de (subsidie)mogelijkheden. Het Energieloket Rivierenland voert de meeste regelingen uit.

3.3.2.2 We voeren onze Warmtetransitievisie uit.

In 2025 lag de focus op energiebesparende maatregelen als eerste fase van de Warmtetransitievisie. Er werd een subsidieregeling voor koopwoningen vastgesteld en het Nationaal Isolatieprogramma Lokale Aanpak is uitgewerkt. Beide regelingen werden door het energieloket voor ons uitgevoerd. De combinatie met onze subsidieregeling voor het verduurzamen van koopwoningen in Neder-Beutwe werpt zijn vruchten af. Door regelingstapeling maken inwoners van Neder-Betuwe gemiddeld vaker gebruik van landelijke subsidies dan in buurgemeenten. Daarnaast zijn mogelijkheden voor de tweede tranche van het Nationaal Isolatieprogramma (tot 2029) verkend om langdurige subsidiemogelijkheden voor onze inwoners te waarborgen.

3.3.2.3 We zetten ons in voor de bestrijding van energiearmoede bij onze inwoners.

In 2025 voerden we het project Energie Vitaal uit. Inwoners met een laag inkomen en een slecht energielabel (koop en huur) helpen we met kleine (strips, inregelen CV, folie) en grote maatregelen (witgoed, isolatie, ventilatie). In samenwerking met Thius voerden we in 2025 het pilotproject in de Oranjewijk in Dodewaard uit. Dit om wijkgericht aan de slag te gaan met energiebesparende maatregelen. Hieronder valt bijvoorbeeld ook de isolatie van huizen. In deze wijk is sprake van veel gespikkeld bezit (huur- en koopwoningen door elkaar) met slechte energielabels.

3.3.2.4 Wij maken een energievisie en programma warmte en energie

In 2025 stelden wij de Energievisie en het Programma Energie & Warmte op. In de Energievisie hebben wij een strategie uitgewerkt om de komende jaren toe te werken naar een duurzame energiemix. Eind 2025 is de visie ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

3.3.2.5 Via de pilot Energie Expertteam Rivierenland ondersteunen wij samen met VNO NCW en S-tec ondernemers bij de verduurzamingsopgave.

Er is een communicatieaanpak gemaakt en via onze bedrijvencontactfunctionarissen is het aanbod onder de aandacht van ondernemers gebracht. We maken ons zorgen over het behalen van de gestelde doelstellingen vanwege de continuïteit van S-tec.

3.3.3 Toekomstbestendige leefomgeving

3.3.3.1 We bevorderen een groene, schaduwrijke leefomgeving.

Met het IBOR-beleid en de ruimtelijke planvorming was er ook in 2025 voortdurend aandacht voor de leefbaarheid. Groen en schaduw zijn hier een belangrijk onderdeel van. Wij hanteerden een kritisch kapbeleid.

3.3.3.2 Bij de herinrichting van wijken treffen we klimaatbestendige maatregelen die zijn afgestemd op extremer weer.

Bij de herinrichting van wijken is het de norm om een gescheiden riool aan te leggen. De reden hiervoor is dat de waterafvoer dan beter bestand is tegen toekomstige neerslagpieken. Waar mogelijk werd er groen toegevoegd om hitteproblemen te voorkomen. Inwoners werden gestimuleerd om hieraan bij te dragen, bijvoorbeeld door regenpijpen af te koppelen en tuinen te vergroenen.

3.3.3.3 We plaatsen meer groen in woonwijken, vooral met bomen.

Wij hebben op diverse locaties klimaatbestendig groen bijgeplaatst.

3.3.4 Circulaire samenleving

3.3.4.1 We stimuleren hergebruik van verpakkingen (en het minder gebruik te maken van wegwerpverpakkingen).

We hebben hierin een ondersteunende rol en volgen landelijke ontwikkelingen nauwgezet. Afgelopen jaar hadden we afvalcoaches in de gemeente en gaven we lessen op scholen. De lessen waren gericht op het minimaliseren van (zwerf)afval.

3.3.4.2 We stimuleren de recycling van grondstoffen.

We ondersteunden onze inwoners bij het beter scheiden van hun eigen afval. Dit is een doorlopend proces waarbij we inspelen op actuele ontwikkelingen. Daarnaast hebben wij de introductie van de doorgeeftas voorbereid, waarbij we het voor inwoners makkelijker maken om herbruikbare items aan te bieden.

3.3.4.3 We verminderen ons restafval.

We kunnen trots zijn op een relatief lage hoeveelheid restafval per huishouden. We hielden campagnes voor het scheiden van afval. Daarnaast werkten we aan bewustwording door middel van afvalcoaches en gastlessen op scholen.

3.3.5 Nieuwe energievormen

3.3.5.1 We stimuleren het overschakelen van fossiele energie naar duurzame bronnen.

In 2025 zijn er voorbereidingen getroffen om in het kader van de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen, sporthal De Leede en gymzaal Echteld als eerste gebouwen te verduurzamen. Daarvoor zijn er aanbestedingen gestart om bouwkundige en installatietechnische oplossingen adequaat in te kopen. Verder zijn bij het gemeentehuis laadpalen geplaatst om het elektrische wagenpark te faciliteren en tegen betaling medewerkers en bezoekers de mogelijkheid te bieden om elektrische voertuigen op te laden.

3.3.5.2 We zetten in om bij windmolens op land minimaal 50% ten goede te laten komen aan de lokale gemeenschap.

Dit maakt deel uit van de gesprekken met ontwikkelende partijen. In 2024 is de Stichting Gebiedsfonds overgegaan tot het ondersteunen van projecten en initiatieven. Deze initiatieven kunnen een financiële bijdrage uit het Gebiedsfonds ontvangen.

3.3.5.3 We gaan in overleg om de knelpunten op elektriciteitsnet te verminderen of te verbeteren.

Ook in 2025 was netcongestie een actueel probleem, onder andere voor ondernemers. Dit neemt de komende jaren verder toe. Daarom werken we samen met netbeheerders aan oplossingen. Tennet en Liander investeren de komende jaren flink in de uitbreiding van het elektriciteitsnet. Hiervoor worden verschillende scenario's uitgewerkt. Daarnaast sloten wij in 2025 een samenwerkingsovereenkomst met Liander om het aantal transformatorhuisjes via een projectmatige aanpak versneld uit te bereiden.

3.3.5.4 We stimuleren innovatie samen met lokale ondernemers.

In 2025 voerden wij een regionale pilot uit met Energie Samen Rivierenland Zakelijk/VNO NCW met als doel het ondersteunen van ondernemers bij het verduurzamen van hun bedrijf. Neder-Betuwe werkte hierbij samen met de zeven andere regiogemeenten. In 2025 is extra ingezet op de communicatie richting ondernemers.

3.3.6 Een klimaat-adaptief Neder-Betuwe

3.3.6.1 We intensiveren de samenwerking in regionaal verband, zodat we effectief kunnen

werken en samen kansen verzilveren om Rijkssubsidies voor klimaatadaptatie binnen te halen.

In 2025 is binnen Klimaat Actief Rivierenland (KAR), samen met de klimaatwerkgroep Rijk van Maas en Waal, Fruitdelta Rivierenland en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, gestart met de ontwikkeling van signaleringskaarten Water en Bodem Sturend. Daarnaast is een intentieovereenkomst ondertekend voor de gezamenlijke implementatie van normen voor een leefbare en klimaatbestendige omgeving. Ook zijn initiatieven uitgevoerd, zoals de Tegeltaxi. Voor 2026 is subsidie verkregen voor drempelverlagende maatregelen klimaatadaptatie, met speciale aandacht voor het bereiken van nieuwe doelgroepen. Tot slot werken wij binnen KAR aan de actualisatie van de DPRA-stresstesten.

3.4 We zorgen voor samenhang tussen de huidige omgevingskwaliteit en toekomstige functies ter vervulling van maatschappelijke behoeften

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
3.4.1 Gezonde en kwalitatieve leefomgeving	3.4.1.1 De bodemkwaliteit wegen we integraal mee. (aanvullingsspoor Bodem Omgevingswet).		2024 e.v.
	3.4.1.2 Actualiseren Welstandsnota.		2024 e.v.
3.4.2 Omgaan met de schaarse ruimte	3.4.2.1 Keuzes maken welke functies wel/niet in het buitengebied.		2024 e.v.
	3.4.2.2 Regionaal samenwerken aan complexe opgaven.		2024 e.v.
	3.4.2.3 De gemeente draagt als stakeholder bij aan een integrale afweging voor de drinkwaterreserveringsgebieden.		2024 e.v.
3.4.3 Planvorming en regels Omgevingswet op orde	3.4.3.1 Eén gemeentedekkend Omgevingsplan in fases.		2024 e.v.
	3.4.3.2 Juridische regels omzetten in 'toepasbare regels': gebruiksvriendelijk en leesbaar.		2024 e.v.
	3.4.3.4 We gaan (bestaande) regelgeving en (lokale) beleidsdoelen vertalen naar toepasbare regels in het omgevingsplan.		2025 e.v.
3.4.4 Nuchter natuur- en stikstofbeleid	3.4.4.1 Toekomstperspectief bieden voor agrariërs, met ruimte voor bedrijfsontwikkeling en innovatie.		continu
3.4.5 Werkende en werkbare digitale systemen	3.4.5.2 Een stabiele en functionele (regionale) keten van systemen.		2024-2025

3.4.1 Gezonde en kwalitatieve leefomgeving

3.4.1.1 De bodemkwaliteit wegen we integraal mee. (aanvullingsspoor Bodem Omgevingswet).

In 2025 hebben wij de concept bodem- en maatwerkregels gebiedsspecifiek gemaakt en aangeboden ter verwerking in het Omgevingsplan.

3.4.1.2 Actualiseren Welstandsnota.

Het actualiseren van de Welstandsnota is uitgesteld naar 2026. Door de hoeveelheid lopende projecten is prioritering aangebracht. Het uitstel heeft geen gevolgen, omdat de huidige Welstandsnota nog steeds van kracht is

3.4.2 Omgaan met de schaarse ruimte

3.4.2.1 Keuzes maken welke functies wel/niet in het buitengebied.

In 2025 heeft het ontwerp Programma Buitengebied ter inzage gelegen. Het ontwerp Programma is eind 2025 in de raad besproken op verzoek van de raad zelf. Het college stelt het Programma in het eerste kwartaal van 2026 vast.

3.4.2.2 Regionaal samenwerken aan complexe opgaven.

Eind 2023 is het Regioarrangement Fruitdelta Rivierenland ter kennisname naar de gemeenteraden in de regio gestuurd. Het was de bedoeling dat de opgaven uit dit regioarrangement werden uitgewerkt in gebiedsprogramma's. In de regio waren 2 pilots gestart voor het opstellen van een gebiedsprogramma. Dit om ervaring op te doen. Ochten-Oost was een van de pilots. In 2025 heeft de provincie aangegeven (tijdelijk) te stoppen met de pilots vanwege o.a. de stikstofproblematiek. In 2025 zijn in regionaal verband de eerste stappen gezet om te komen tot een regionaal ruimtelijk ontwikkelperspectief.

3.4.2.3 De gemeente draagt als stakeholder bij aan een integrale afweging voor de drinkwaterreserveringsgebieden.

We namen deel aan de ambtelijke begeleidingsgroep van Vitens. De gemeentelijke belangen zijn hier ingebracht. Vitens heeft in het afgelopen jaar een verdiepingsslag uitgevoerd waaruit blijkt dat de noordzijde, en op langere termijn ook de zuidzijde, van de Waal in aanmerking komt voor (oever)drinkwaterwinning. Dat betekent dat een milieueffectrapportage wordt gestart.

3.4.3 Planvorming en regels Omgevingswet op orde

3.4.3.1 Eén gemeentedekkend Omgevingsplan in fases.

Door een groot aantal factoren (waaronder veel van technische aard) was de wijziging van het Omgevingsplan voor het deelgebied Kernen vertraagd. Het plan heeft in 2025 alsnog de procedure doorlopen en kan het eerste kwartaal 2026 worden vastgesteld.

Het Omgevingsplan voor het deelgebied Buitengebied is in 2025 aanbesteed en de veld- en beleidsinventarisatie is afgerond. De eerste stappen voor het opstellen van de Nota van Uitgangspunten zijn gezet.

De transitietermijn voor het maken van een gemeentedekkend Omgevingsplan loopt tot 1 januari 2032. We zijn van mening dat er ondanks de vertraging nog voldoende tijd is om de gehele transitie binnen deze termijn af te ronden.

3.4.3.2 Juridische regels omzetten in 'toepasbare regels': gebruiksvriendelijk en leesbaar.

Voor juridische regels in het Omgevingsplan worden waar nodig toepasbare regels opgesteld. Daarmee loopt de ontwikkeling van de toepasbare regels parallel aan de ontwikkeling van het Omgevingsplan.

3.4.3.4 We gaan (bestaande) regelgeving en (lokale) beleidsdoelen vertalen naar toepasbare regels in het omgevingsplan

Deze operationele doelstelling dekt niet helemaal de lading en is in de begroting voor 2026 als volgt opgenomen: *We vertalen de regels uit de verordeningen over de fysieke leefomgeving naar omgevingsplanregels en voor zover nodig verwerken we lokaal beleid in het Omgevingsplan.*

Lokaal, Provinciaal- en Rijksbeleid wordt gevolgd en daar waar nodig in het Omgevingsplan opgenomen. Dit is een continu proces. In 2025 is het beleid dat betrekking heeft op de kernen in de wijziging Omgevingsplan, deelgebied Kernen opgenomen. De lokale verordeningen worden in principe na de wijzigingen voor de grote deelgebieden (Kernen, Buitengebied en Bedrijventerreinen) in het Omgevingsplan opgenomen of, indien daar een noodzaak voor is, eerder. Zo is bijvoorbeeld de hemelwaterverordening al opgegaan in de wijziging voor het deelgebied Kernen.

3.4.4 Nuchter natuur- en stikstofbeleid

3.4.4.1 Toekomstperspectief bieden voor agrariërs, met ruimte voor bedrijfsontwikkeling en innovatie.

De uitspraken van de Raad van State eind 2024 en begin 2025 hebben geleid tot een strenger provinciaal beleid. Dit beleid is met name gericht op natuurherstel van stikstof gevoelige natuur. Een van de maatregelen is het strokenbeleid. Vooralsnog geldt dit beleid niet in Rivierenland. In het strokenbeleid gelden voor alle sectoren extra maatregelen, ook voor de agrarische sector.

Naast de nieuwe regels voor stikstof werkt de provincie ook aan een nieuw Land- en Tuinbouwbeleid.

3.4.5 Werkende en werkbare digitale systemen

3.4.5.2 Een stabiele en functionele (regionale) keten van systemen.

De gemeente beschikt over een werkende keten van systemen. In principe zijn alle benodigde functionaliteiten voor het maken, publiceren en beheren van het Omgevingsplan en andere omgevingsdocumenten (programma's en Omgevingsvisie) aanwezig en functioneren deze goed. Het publiceren van wijzigingen van het Omgevingsplan en programma's op het Omgevingsloket gaat goed. Wel moeten we helaas constateren dat de met de Omgevingswet gekozen systematiek en het onderdeel 'regels op de kaart' van het Omgevingsloket heel erg moeilijk te doorgronden is. Het is daarom voor inwoners en bedrijven lastig om alle regels te vinden en om ze goed te begrijpen. Dit ligt helaas buiten onze invloedssfeer.

Overige ontwikkelingen

Er zijn geen overige ontwikkelingen te melden over 2024.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	NB	86,00	63,00		51,00	52,00	54,00	
		L	163,00	171,00	164,00	153,00	148,00	148,00	
Hernieuwbare elektriciteit	percentage	NB	14,10	24,00	23,10	34,90			
		L	16,80	22,10	24,90	32,50			
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	NB	2,90	4,50	4,30	3,80	3,30	3,50	2,90
		L	5,90	6,30	6,10	6,00	5,80	5,70	5,70
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	NB	11,50	5,20	11,70	9,50	15,20	10,10	
		L	9,20	8,90	8,90	9,30	9,10	8,40	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden partijen

Afvalverwijdering Rivierenland (Avri)

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Waarvoor is Avri verantwoordelijk?

Avri werkt aan een schoon Rivierenland. Dit doet de organisatie in opdracht van acht gemeenten: Neder-Betuwe, West-Betuwe, West Maas en Waal, Maasdiel, Tiel, Culemborg, Zaltbommel en Buren. Avri verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen. Ook ontwikkelt ze het gemeentelijke afvalstoffenbeleid en verzorgt zij de voorlichting over afval. Dit alles doet Avri met een sterke visie op circulariteit en duurzaamheid. Daarnaast beheert Avri voor de gemeenten Neder-Betuwe, Buren, Tiel en West Betuwe een deel van de taken in de openbare ruimte. Het gaat daarbij onder meer om het onderhoud van groen, wegen en riolering. Per 1 januari 2025 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal IBOR-taken weer in eigen beheer genomen. Het betrof enkele contracten die Avri had afgesloten met derde partijen ter ondersteuning van het onderhoud in de openbare ruimte. Deze contracten besloegen echter niet het volledige takenpakket waarover de gemeenteraad heeft besloten terug in eigen beheer te nemen. De volledige transitie van deze taken heeft daarom pas op 1 januari 2026 plaatsgevonden.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2026. Deze heeft u behandeld in de raadsvergadering van november 2025. De gegevens in die begroting en dus in deze jaarrekening, zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2024. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2025 nog niet afgerond. De jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2025 worden in de raadscyclus van juni 2026 met u besproken. De raad kan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juni of juli 2026 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2025 zullen worden opgenomen in onze gemeentelijke Begroting 2027.

Omgevingsdienst Rivierenland

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

De omgevingsdienst Regio Rivierenland (ODR) werkt aan een prettige, veilige en duurzame leefomgeving. Zij doet dat in opdracht van acht gemeenten: Neder-Betuwe, West-Betuwe, West Maas en Waal, Maasdiel, Tiel, Culemborg, Zaltbommel, Buren en in opdracht van de provincie. Dit doet de ODR door de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht. De ODR is klantgericht en adviseert gemeenten en inwoners over leefomgeving, milieu, bouw natuur en energie. De uitvoering vindt plaats via een jaarlijks door het college vast te stellen werkprogramma en het regionale VTH-beleid.

Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners en overheid voor onze fysieke leefomgeving. Deze wordt gedragen door een stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De Omgevingswet bundelt de wetten en regels op het gebied van ruimte, bouwen, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Hiermee geven we uitvoering aan het VTH-beleid.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2026. Deze heeft u behandeld in de raadsvergadering van november 2025. De gegevens in die begroting en dus in deze jaarrekening, zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2024. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2025 nog niet afgerond.

De jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2025 worden in de raadscyclus van juni 2026 met u besproken. De raad kan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juni of juli 2026 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2025 zullen worden opgenomen in onze gemeentelijke Begroting 2027.

Wat heeft het gekost?

3. Fysieke Leefomgeving

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz./ Rekening
Lasten	22.340	26.684	22.483	-4.201
Baten	-10.847	-12.961	-11.226	1.735
Exploitatieresultaat	11.493	13.724	11.257	-2.466

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (incidenteel voordeel € 1.283.000)

Het taakveld Verkeer en vervoer heeft een voordelig saldo van € 1.283.000. Het voordeel komt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Openbare verlichting (incidenteel voordeel van € 204.000)

Het budget had betrekking op de kosten van het elektriciteitsverbruik voor de openbare verlichting (OVL). In 2025 is een teruggave van € 110.000 ontvangen, wat een aanzienlijke invloed heeft gehad op het beschikbare budget. Deze teruggave vormt dan ook een belangrijke verklaring voor de geconstateerde onderschrijding. Daarnaast is de gerealiseerde besparing te danken aan het toenemende aantal lichtmasten waarvan de armaturen zijn vervangen door ledverlichting, waardoor het energieverbruik is afgenomen. Ook fluctuaties op de energiemarkt hebben bijgedragen aan lagere kosten. Dit voordeel bedraagt € 94.000.

Spoorwegovergang Hoofdstraat Kesteren (incidenteel voordeel van € 750.000)

In 2025 heeft ProRail op ons verzoek het proces opgestart om te komen tot de verbreding van de spoorwegovergang Hoofdstraat Kesteren. De kosten hiervan zijn voor onze rekening. Hiervoor hebben we vooralsnog een bedrag van € 750.000 begroot. ProRail rekent de werkelijke kosten steeds per processtap af. Inmiddels is er ook weer opdracht gegeven tot een vervolgstap. Hiervoor komen er ook in 2026 weer facturen. Wij stellen u voor om het bedrag van € 750.000 over te hevelen naar begrotingsjaar 2026.

Verkeersaanpassing buitenruimte MFC Dodewaard (incidenteel voordeel € 75.000)

Voor de aanpassingen aan de verkeerssituatie rondom het toekomstige MFC is in 2025 onderzoek uitgevoerd naar de benodigde maatregelen. Momenteel wordt gewerkt aan de planvorming. De uiteindelijke maatregelen zullen in 2026 worden gerealiseerd, zodra de bouwwerkzaamheden zijn afgerond. Het is daarom wenselijk om het budget van € 75.000 door te schuiven naar 2026 en daar beschikbaar te stellen. De dekking van dit budget vindt plaats via een onttrekking uit de reserve Bovenwijkse Voorzieningen.

Klein onderhoud wegen (incidenteel voordeel € 50.000)

In het verleden is ervoor gekozen een deel van het klein onderhoud aan wegen onder te brengen bij AVRI. Hiervoor was een budget van € 50.000 beschikbaar. In 2025 heeft AVRI hiervoor geen werkzaamheden uitgevoerd. Het klein onderhoud is inmiddels weer volledig in beheer van de gemeente en de werkzaamheden zullen in 2026 alsnog uitgevoerd worden. Daarom wordt voorgesteld het budget van € 50.000 over te hevelen naar 2026.

Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel € 204.000)

Onder dit taakveld vallen een groot aantal onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting omdat de afzonderlijke afwijkingen lager dan € 50.000,- zijn.

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer (incidenteel voordeel € 37.000)

Veer Opheusden - Wageningen (incidenteel voordeel € 52.000)

Bij het opstellen van de begroting voor 2025 was nog onduidelijk wat de gevolgen zouden zijn van de gewijzigde provinciale financiering/subsidie voor het veer Opheusden - Wageningen. Daarom is in de begroting uitgegaan van een worstcasescenario, waarbij de gemeente volledig zou bijdragen aan het exploitatietekort. Dit scenario heeft zich niet voorgedaan. De gemeente draagt uiteindelijk 50% van het tekort en ontvangt daarnaast subsidie van de provincie. De ontvangen subsidie is iets lager uitgevallen dan vooraf ingeschat, doordat het exploitatietekort ook lager was dan verwacht.

Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel € 15.000)

Onder dit taakveld vallen onderwerpen die een incidenteel nadeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (incidenteel voordeel € 357.000)

Het taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie heeft een voordelig saldo van € 357.000. Het voordeel komt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Beheer bomen (incidenteel nadeel € 92.000)

In 2025 heeft de essentaksterfte zich aanzienlijk sneller ontwikkeld dan in voorgaande jaren. Hierdoor zijn meer afstervende bomen verwijderd dan was begroot. Daarnaast stond in 2025 een grootschalige herplantactie van 273 bomen gepland, ter compensatie van de kap in 2024. De samenloop van deze twee omvangrijke werkzaamheden heeft geleid tot een budgetoverschrijding. Ongeveer de helft van deze overschrijding wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve essentaksterfte. In 2025 is hiervoor € 94.000 aan de reserve onttrokken. Naast de gevolgen van de essentaksterfte was er ook sprake van een uitbraak van iepziekte bij het sportveld in Echteld. In dat kader zijn 10 bomen vervangen en is het onderliggende plantsoen hersteld. Met de herplant van in totaal 283 bomen is het boombestand in 2025 hersteld en is tegelijkertijd extra groene ruimte in de gemeente gerealiseerd. Bij de herplant is gekozen voor een gevarieerd en toekomstbestendig sortiment, waarmee de kans op nieuwe ziekte-uitbraken wordt verkleind. In 2026 wordt het verloop van de ziekten gemonitord en worden de gevolgen tijdig inzichtelijk gemaakt voor de raad.

Uitbesteding werkzaamheden maaien gazon- en kruidachtige (incidenteel voordeel € 94.000)

Het terughalen van het maaien van gazon- en kruidachtige vegetatie in 2025 is de eerste stap naar het volledig in eigen beheer uitvoeren van alle beeldbepalende beheertaken per 1 januari 2026. Hiermee sturen we op meer grip, kwaliteit en kostenbeheersing in de openbare ruimte. Bij het opstellen van de begroting 2025 is uitgegaan van de informatie die destijds door Avri is aangeleverd. In de praktijk bleken de werkelijke kosten aanzienlijk lager. Ook speelden de weersomstandigheden een rol: door een nat voorjaar en een laat op gang komende zomer is minder gemaaid. Het lopende contract van Avri met de aannemer is overgenomen, waardoor de continuïteit is geborgd en de overgang zorgvuldig is verlopen. Dit resulteert in een voordeel van € 94.000.

Overgang Avri (incidenteel voordeel € 128.000)

De besluitvorming en daarmee ook de (financiële) afronding van de overgang van Avri naar Neder-Betuwe was per 31 december 2025 nog niet volledig afgerond. Het proces om tijdig tot de benodigde besluitvorming te komen is in 2025 door Avri niet conform planning doorlopen, waardoor verschillende processtappen vertraging hebben opgelopen. Daarnaast konden leveranciers niet in alle gevallen tijdig leveren, wat de voortgang verder heeft beïnvloed. Tijdens de implementatie zijn bovendien enkele onderdelen doorgeschoven, waardoor de afronding in 2026 zal plaatsvinden en de bijbehorende betalingen eveneens naar 2026 doorschuiven. Wij verzoeken uw raad het resterende budget over te hevelen naar 2026.

Impulsen herinrichting van speelplekken (incidenteel voordeel € 75.000)

Het Speelruimteplan 2024–2027 bevat een jaarlijks uitvoeringsplan waarin meerdere speelplekken worden heringericht. De uitvoering van het herinrichtingplan 2025 heeft vertraging opgelopen door zorgvuldige participatie met inwoners en langere doorlooptijden voor inkoop en uitvoering. Naar verwachting ronden we deze werkzaamheden af in het tweede kwartaal van 2026. Daarnaast liggen twee speelplekken in het dijkverwaringsgebied van Neder-Betuwe. Door vertraging in dit project worden deze herinrichtingen doorgeschoven naar 2026 en 2027. Wij verzoeken u om van het resterende budget van € 75.000, € 45.000 over te hevelen naar 2026 en € 30.000 naar 2027.

Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel € 152.000)

Onder dit taakveld vallen een groot aantal onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting omdat de afzonderlijke afwijkingen lager dan € 50.000,- zijn.

Taakveld 7.3 Afval (incidenteel voordeel € 133.000)

Zwerfafval (incidenteel voordeel € 96.000)

De vergoeding die wij jaarlijks vanuit de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) zouden moeten ontvangen voor het opruimen van zwerfafval is een aantal jaar niet uitgekeerd. Eind 2025 is voor kalenderjaren 2023 en 2024 een vergoeding van ca. 50.000 per jaarschijf uitgekeerd. Hier was in de begroting 2025 geen rekening mee gehouden.

Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel € 37.000)

Onder dit taakveld vallen onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (incidenteel voordeel € 110.000)

Jaarrekening 2025 ODR (incidenteel nadeel € 85.000 door hogere en complexere bouwopgave)

De overschrijding bij omgevingsvergunningen voor bouwen wordt veroorzaakt door een toegenomen en complexere bouwopgave. Met name de groei in woningbouwprojecten, dijkversterkingen en aanvragen met afwijkingen van het Omgevingsplan hebben geleid tot een hogere werkdruk. Hierdoor waren per aanvraag meer uren nodig dan vooraf begroot. Ook binnen het toezicht op de bouw is sprake van een stijging van de inzet. Door de toename van woningbouwprojecten was intensiever toezicht noodzakelijk. Daarnaast is extra capaciteit ingezet op de bestaande bouw. Deze ontwikkelingen hebben tevens geleid tot een toename van de handhavingsactiviteiten. De stijging van de juridische kosten hangt samen met een forse toename van handhavingsvoornemens en bezwaarschriften. Met name enkele complexe en bestuurlijk gevoelige dossiers hebben een bovengemiddelde inzet van juridische capaciteit gevraagd, wat heeft bijgedragen aan de hogere kosten.

CDOKE gelden (incidenteel voordeel € 68.000)

In 2025 hebben wij van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland middelen ontvangen vanuit de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE). De niet-bestede middelen van € 486.000 zijn op een derdengeldenrekening geplaatst. Wanneer deze middelen niet worden besteed aan het beoogde doel, geldt een terugbetalingsverplichting aan de Rijksdienst. Op taakveld 0.4 zijn daarnaast kosten voor inhuur gemaakt, die worden gedekt uit de ontvangen CDOKE-middelen.

Klimaatadaptatie (incidenteel voordeel € 35.000)

Op het gebied van klimaatadaptatie (subsidies voor een vitale leefomgeving) zijn minder subsidies (€ 14.652) verstrekt dan begroot (€ 50.000), hierdoor wordt € 35.348 minder uit de reserve precariobelasting onttrokken dan is geraamd. Zie voor een verdere toelichting programma 7 mutaties in reserves.

Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel € 92.000)

Onder dit taakveld vallen onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria (incidenteel nadeel € 148.000)

Onderhoud begraafplaatsen (incidenteel nadeel € 143.000)

De budgetoverschrijding in 2025 kent meerdere oorzaken. In de eerste plaats is de laatste termijnfactuur voor onderhoudswerkzaamheden uit 2024 pas in mei 2025 ontvangen. Hierdoor is deze factuur ten laste gekomen van het boekjaar 2025. Daarnaast bleek gedurende het begrotingsjaar dat uitbreiding van het aantal beschikbare graven op begraafplaats De Markhof eerder noodzakelijk was dan voorzien in het begraafplaatsbeleid. In het najaar van 2025 is de uitbreiding gerealiseerd, waarmee de capaciteit is vergroot met 150 uitgeefbare graven en de continuïteit van uitgifte is gewaarborgd. Verder is op begraafplaats Dalwagen een monumentale beuk plotseling afgestorven en vanwege het directe veiligheidsrisico met spoed verwijderd. De kosten vielen hoger uit doordat de boom zich boven bestaande graven bevond en specialistische inzet noodzakelijk was. Tot slot is bij de inrichting van het financiële programma uitgegaan van beheerbudgetten inclusief btw, omdat werd aangenomen dat werkzaamheden op begraafplaatsen niet onder het btw-compensatiefonds vallen. Bij het aangaan van contracten is echter uitgegaan van bedragen exclusief btw. Dit verschil heeft bijgedragen aan de overschrijding. In 2026 wordt onderzocht of de begrotingsinrichting op dit punt moet worden aangepast om herhaling te voorkomen.

Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel € 5.000)

Onder dit taakveld vallen onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving (incidenteel nadeel € 397.000)

Het taakveld ruimte en leefomgeving heeft een nadelig saldo van afgerond € 397.000. Het nadeel wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Beleidsvorming algemeen (incidenteel voordeel € 21.000)

In de decembercirculaire van 2024 hebben we eenmalig middelen ontvangen ten behoeve van regionale gebiedsprocessen. In regioverband wordt samen met de provincie nagedacht op welke wijze overheden kunnen samenwerken in gebiedsprocessen. Om te kijken of de werkwijze in de praktijk ook uitvoerbaar is, zijn er in de regio twee pilots gestart. Eén pilot ligt in onze gemeente. Dit betreft het opstellen van een visie voor Ochten-Oost. Het was de bedoeling om met deze middelen bij te dragen

aan deze pilot. Echter heeft de provincie medio 2025 besloten om de pilots stop te zetten vanwege de stikstofproblematiek. In regio verband zijn we gestart met het opstellen van een ruimtelijke ontwikkelperspectief. Bij dit proces worden verschillende disciplines betrokken en dit vergt extra capaciteit van de ambtelijke organisatie. Om deze extra kosten te kunnen dekken is het nodig om het budget van 2025 over te hevelen naar 2026.

LBV en LBV plus (Landelijke Beëindiging Veehouder) (incidenteel voordeel € 56.000)

Om de stikstofuitstoot vanuit de veehouderij te verlagen zijn er diverse rijksregelingen waar veehouders gebruik van kunnen maken. In 2023/2024 konden veehouders, die wilden stoppen met hun bedrijf, gebruik maken van de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties (LBV) en de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties met piekbelasting (LBV plus). Het was een rijkssubsidierегeling, maar het is aan de gemeenten om mee te denken in mogelijkheden voor herbestemming en uiteindelijk om ook de procedure voor de herbestemming te voeren. In zowel de meicirculaire als in de decembercirculaire van 2024 zijn er middelen beschikbaar gekomen om de extra kosten / werkzaamheden te dekken die de gemeente moet maken wanneer gebruik wordt gemaakt van de LBV of de LBV plus regeling. In 2025 hebben we enkele verzoeken van veehouders ontvangen die gebruik maken van de regeling. De gemeente maakt bij het beoordelen van het verzoek om herbestemming gebruik van de regeling voor 'Vrijkomende agrarische bebouwing'. Deze regeling is gedateerd en het is wenselijk om deze regeling te actualiseren. Daarnaast is de verwachting dat in 2026 de nieuwe LBV-regeling van kracht wordt. Om de kosten die de gemeente moet maken voor deze regelingen te kunnen dekken is het noodzakelijk om het resterende budget van 2025 over te hevelen naar 2026.

Toegerekende salariskosten Ruimtelijke ordening (incidenteel nadeel € 469.000)

Voor de initiatieven van derden is de terugverdiencapaciteit (inkomsten uit overeenkomsten) € 469.000 lager dan geraamd. Hiertegenover staat een even groot voordelig resultaat op het taakveld 0.4 Overhead, doordat minder inhuur van derden nodig is geweest.

Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel € 5.000)

Onder dit taakveld vallen onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein) (incidenteel voordeel € 1.132.000)

Binnen het budget voor aan- en verkoop van (strategische) gronden is geld beschikbaar voor de aankoop van woningen op het tracé van de Randweg Opheusden. In 2025 was € 1.275.000 geraamd, maar er is slechts één woning aangekocht voor € 675.000. Voorgesteld wordt het resterende bedrag van € 600.000 door te schuiven naar 2026.

Daarnaast is € 540.000 beschikbaar gesteld als subsidie voor het Dorpshuis in Ochten, onderdeel van het Centrumplan Ochten. Het bestemmingsplan is onherroepelijk en de werkzaamheden zijn gestart. De bouw van de supermarkt en het Dorpshuis lopen parallel waarbij de supermarkt eerder kan worden opgeleverd dan het Dorpshuis, respectievelijk ca. mei en juli 2026. De eerste fase van het bouwproces van het dorpshuis kan door het stichtingsbestuur betaald worden uit de grondverkoop. De subsidie wordt pas in 2026 uitgekeerd, wanneer de tweede fase van de bouw start. Daarom wordt voorgesteld dit bedrag door te schuiven naar 2026.

Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel € 8.000)

Onder dit taakveld vallen onderwerpen die een incidenteel voordeel laten zien. Deze behoeven geen toelichting.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen (incidenteel nadeel € 114.000)

Het taakveld wonen en bouwen heeft een nadelig saldo van afgerond € 114.000. Het nadeel wordt veroorzaakt door verschillende onderwerpen. Hieronder een toelichting per onderwerp.

Omgevingsvergunning bouwen (incidenteel voordeel € 90.000)

Bij de legesinkomsten voor omgevingsvergunningen (bouwen) is er in 2025 een voordeel van € 90.000. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger aantal en complexere bouwaanvragen dan vooraf geraamd.

Mandjes 2 Omgevingsvergunningen, afwijken Omgevingsplan (incidenteel nadeel € 74.000)

Er is € 12.045 minder aan leges ontvangen dan begroot, maar de totale baten zijn ruim voldoende om de lasten van € 61.577 (uren) te dekken. Voor deze lasten was geen apart budget opgenomen, omdat de dekking is voorzien binnen de personeelsformatie van de Fysieke Pijler.

Principeverzoeken (incidenteel nadeel € 63.000)

Er zijn minder opbrengsten (leges) binnengekomen dan begroot. Het gaat om een bedrag van € 2.000. De gemaakte kosten (uren) bedragen € 61.000. Dit resulteert in een nadeel van € 63.000. Hierdoor zijn de ontvangen leges onvoldoende om de gemaakte kosten (uren) te dekken. Daarnaast lopen principeverzoeken over het jaar heen. De leges worden vooraf geïnd, waardoor de baten soms al in 2024 zijn ontvangen, terwijl de bijbehorende kosten (uren) pas in 2025 zijn gemaakt. Halverwege het jaar heeft een wisseling plaats gevonden van de behandelaar van de principeverzoeken waardoor tijdelijk extra uren zijn gemaakt. Deze extra uren zijn gemaakt in het kader van het inwerken van de nieuwe behandelaar en overdracht van de lopende verzoeken. Ook was de doorlooptijd van principeverzoeken langer dan gebruikelijk, doordat plannen moesten worden aangepast en/of aanvullende gegevens nodig waren. Voor de lasten (uren) is geen afzonderlijk budget begroot. Deze kosten worden opgevangen binnen de personeelsformatie van de Fysieke Pijler.

Wijzigen Omgevingsplan (incidenteel nadeel € 95.000)

Vanaf 1 januari 2026 is het niet meer mogelijk om gebruik te maken van TAM-IMRO plannen en moet het Omgevingsplan gewijzigd worden via STOP-TPOD. Hierdoor zijn eind 2025 nog veel verzoeken ingediend om het Omgevingsplan van een TAM-IMRO-plan te wijzigen. De leges hiervoor worden vooraf, vóór behandeling van het verzoek, geïnd. Daarnaast lopen wijzigingen over het jaar heen. Hierdoor zijn de baten (leges) soms al in 2024 ontvangen, terwijl de bijbehorende kosten (uren) pas in 2025 zijn gemaakt. Voor de TAM-IMRO-plannen die eind 2025 zijn ingediend zijn de baten (leges) in 2025 ontvangen, terwijl de bijbehorende kosten deels in 2025 zijn gemaakt en deels kosten gemaakt moeten worden in 2026.

Er zijn zeven verzoeken meer ingediend dan begroot. De opbrengsten dekken de gemaakte kosten. Ten aanzien van de lasten (uren) is geen afzonderlijk budget begroot. Deze kosten worden opgevangen binnen de personeelsformatie van de Fysieke Pijler.

Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel € 28.000)

De overige kleine verschillen op dit laten een voordeel zien die geen toelichting behoeven.

Kleine verschillen overige taakvelden (incidenteel voordeel € 73.000)

Dit betreffen overige taakvelden onder Programma 3 die samen een voordeel overige kleine verschillen laten zien die geen toelichting behoeven.

Investerings

Programma:3 Fysieke Leefomgeving				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie	Investerings- bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
							Resultaat	Tijd	Middelen
Lopende investeringen:									
Lopend	Uniforme schoolzones 2024	2024	2026	344	31	313			
		De werkzaamheden zijn voorbereid, maar konden in 2025 niet uitgevoerd worden i.v.m. late leveringen van materialen. Uitvoering is in 2026.							
Lopend	Uniforme schoolzones 2025	2025	2026	170		170			
Lopend	Uniforme schoolzones 2026	2025	2026	82		82			
Lopend	Hoofdstraat, Fruitstraat- rotonde Broekdijk	2021	2027	200	15	185			
Lopend	Welysestraat (Wely)	2021	2028	75	2	73			
Lopend	Wijk De Leede - oud Kesteren	2025	2028	75		75			
Lopend	Fietsbrug Meersteeg (Echteld)	2021	2026	200	137	63			
		Het project is nagenoeg afgerond. Er vinden nog enkele kleine afrondende werkzaamheden (nazorg) plaats m.b.t. parkeerplaatsen. Ook vindt er nog een eindafrekening plaats met de gemeente Buren. De gemeente heeft voorgefinancierd voor Buren.							
Lopend	Spoorstraat (Kesteren)	2025	2027	200	7	193			
		Project is in 2026 in voorbereiding. Uitvoering is in 2027.							
Lopend	Molenstraat-Heuningstraat (IJzendoorn)	2024	2027	250		250			
		De werkzaamheden worden voorbereid, maar realisatie in 2026 lijkt niet haalbaar. Dat wordt 2027.							
Lopend	Dorpsstraat (IJzendoorn)	2026	2026	40		40			
Lopend	Eldik, diverse wegen	2026	2026	50	1	49			
Lopend	Oude Broekdijk (Kesteren)	2027	2027	32		32			
Lopend	44 RI-straat (Ochten)	2026	2027	40		40			
Lopend	Wijk Kesteren (Dichterswijk/ Romeinsebuurt)	2021	2028	1.800	474	1.326			
		Het startjaar van uitvoering is gewijzigd als gevolg van het heroverwegingstraject in 2021 en de uitvraag voor de actualisatie kapitaallasten 1e berap 2022. Bij dit investeringskrediet zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2026. De voorbereidingen zijn in 2025 afgerond.							
Lopend	Nassaulaan eo Kesteren	2022	2028	590					
		Het startjaar van uitvoering is gewijzigd als gevolg van het heroverwegingstraject in 2021 en de uitvraag voor de actualisatie kapitaallasten 1e berap 2022. Bij dit investeringskrediet zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2027.							
Lopend	Vervanging afvalbakken	2024	2026	255	138	117			
Lopend	Herinrichting buitenruimte dorpshuis IJzendoorn	2022	2027	300	49	251			
		De uitvoering van het krediet hangt samen met de Dijkversterking.							
Lopend	Vorbereidingskrediet Randweg Opheusden	2021	2026	891	566	325			

Programma:3 Fysieke Leefomgeving				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie	Investerings-bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
	Het project de Randweg Opheusden is een doorlopend project. In 2026 worden uren gemaakt en onderzoeken uitgevoerd ter voorbereiding op realisatie. Het restant moet daarom worden meegenomen naar 2026.								
Lopend	Aankoop strategische gronden Randweg Opheusden	2022-'26	2028	5.730	2.497	3.233			
	Voor de randweg Opheusden zijn diverse percelen aangekocht en moeten ook nog verschillende percelen worden aangekocht. Het resterende krediet wordt daarom doorgeschoven naar 2026.								
Beeindigd	Vervanging heesters/bodembedekkers	2023	2025	52	54	-2			
Lopend	Vervanging plantvakken	2023	2026	103	75	28			
	Het krediet wordt in 2026 afgerond.								
Lopend	Bermverharding 2023-2025	2023	2026	450	161	289			
	Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Verwachting is dat de werkzaamheden bermverhardingen eind 2026 afgerond zijn. Deze werkzaamheden zullen worden opgepakt in samenwerking met verkeer die hier subsidie voor heeft gekregen.								
Beeindigd	Adaptieve klimaatmaatregelen 2022	2022	2025	215	279	-64			
	Het krediet is in 2025 afgerond.								
Beeindigd	Adaptieve klimaatmaatregelen 2023	2023	2025	215	214	1			
	Het krediet is in 2025 afgerond.								
Lopend	Renovatie drukrioolgemalen (pompen) 2024-2028 15jr	2024	2027	735	195	540			
Lopend	Renovatie drukrioolgemalen (kasten) 2024-2028 30jr	2024	2027	315	66	249			
Lopend	Renovatie drukrioolgemalen (pompen) 2024-2028 15jr	2024	2027	282	15	267			
Lopend	Renovatie rioolgemalen (kasten) 2024-2028 30jr	2024	2027	121		121			
Lopend	Vervanging Riolering 2024-2028 60jr	2024	2028	100	8	92			
Lopend	Nassaulaan - Kesteren 2020	2022	2028	590	106	483			
	Het startjaar van uitvoering is gewijzigd als gevolg van het heroverwegingstraject in 2021 en de uitvraag voor de actualisatie kapitaallasten 1e berap 2022. Bij dit investeringskrediet zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2027.								
Lopend	De Leede II - Kesteren 2021	2024	2029	1.116	115	1.001			
	Het startjaar van uitvoering is gewijzigd als gevolg van het heroverwegingstraject in 2021 en de uitvraag voor de actualisatie kapitaallasten 1e berap 2022. Bij dit investeringskrediet zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2028.								
Lopend	Riolering Dichterswijk/ Romeinsebuurt - Kesteren 2021	2022	2028	2.654	376	2.278			
	Het startjaar van uitvoering is gewijzigd als gevolg van het heroverwegingstraject in 2021 en de uitvraag voor de actualisatie kapitaallasten 1e berap 2022. Bij dit investeringskrediet zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2026.								

Programma:3 Fysieke Leefomgeving				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie	Investerings-bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
Lopend	Voetgangersbrug Casterhoven	2025	2026	175	12	163			
Verwachting is dat de werkzaamheden van de brug eind 2026 afgerond zijn. Voor 2026 verwachten we een overschrijding tussen de € 25.000 en € 75.000. De exacte hoogte is nog niet bekend.									
Het investeringskrediet Fruitstraat Kesteren, dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2029.									
Toekomstig	Wegen Rehab Fruitstraat Kesteren	2026	2029	270		270			
Toekomstig	Riolering Rehab Fruitstraat Kesteren	2026	2029	850		850			
Toekomstig	Verkeer Rehab Fruitstraat Kesteren	2026	2029	20		20			
Toekomstig	Groen Rehab Fruitstraat Kesteren	2026	2029	40		40			
Het investeringskrediet IJzendoorn Oud, dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2031.									
Toekomstig	Wegen Rehab IJzendoorn Oud	2028	2031	770		770			
Toekomstig	Riolering Rehab IJzendoorn Oud	2028	2031	1.045		1.045			
Toekomstig	Verkeer Rehab IJzendoorn Oud	2028	2031	16		16			
Toekomstig	Groen Rehab IJzendoorn Oud	2026	2031	55		55			
Het restant investeringskrediet Molendam Ochten, dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2027.									
Lopend	Wegen Rehab Molendam Ochten	2026	2027	175	9	166			
Lopend	Riolering Rehab Molendam Ochten	2027	2027	40	2	38			
Lopend	Groen Rehab Molendam Ochten	2027	2027	25	1	24			
Het investeringskrediet Schenkhofstraat Kesteren, dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2028.									
Toekomstig	Wegen Rehab Schenkhofstraat Kesteren	2026	2028	355		355			
Toekomstig	Riolering Rehab Schenkhofstraat Kesteren	2026	2028	335		335			
Toekomstig	Groen Rehab Schenkhofstraat Kesteren	2026	2028	110		110			
Bij dit investeringskrediet De Leede Kesteren, zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2029.									

Programma:3 Fysieke Leefomgeving				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie	Investerings- bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
Lopend	Wegen Rehab De Leede Kesteren	2025	2029	722	15	707			
Lopend	Verkeer Rehab De Leede Kesteren	2025	2029	75	3	72			
Lopend	Groen Rehab De Leede Kesteren	2025	2029	170	2	168			
	Bij dit investeringskrediet Dichterswijk/Romeinsebuurt Kesteren, zijn uitgaven gedaan in het kader van voorbereiding. Het investeringskrediet dient volledig meegenomen te worden naar het dienstjaar 2026. Dit krediet van het integrale project is gekoppeld aan de investeringen van wegen, riool, verkeer en groen. De uitvoering van de bovengenoemde investeringen staat gepland voor 2026.								
Toekomstig	Verkeer Rehab Dichterswijk/Romeinsebuurt Kesteren	2025	2028	50		50			
Toekomstig	Groen Rehab Dichterswijk/Romeinsebuurt Kesteren	2025	2028	15		15			
Lopend	Riolering Walenhoekseweg Ochten	2025	2026	240	104	136			
Toekomstig	Afkoppelen Bomenbuurt Ochten	2025	2026	380		380			
Toekomstig	Afkoppelen Dichterswijk Romeinsebuurt Kesteren	2025	2027	340		340			
Lopend	Vervangen lichtmasten ikv verduurzaming 2023	2023	2026	127	92	35			
	Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2026. Het project is in uitvoering maar verloopt niet conform planning. Vertraging in tijd door leveringen. Realisatie zal in 2026 gebeuren Vooralsnog verloopt het verleden nog binnen budget.								
Lopend	Vervangen lichtmasten ikv verduurzaming 2024	2024	2026	140	24	115			
	Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2026. Het project is in uitvoering maar verloopt niet conform planning. Vertraging in tijd door leveringen. Realisatie zal in 2026 gebeuren Vooralsnog verloopt het verleden nog binnen budget.								
Lopend	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2021	2022	2026	173	62	111			
	Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2026. Het project is in uitvoering maar verloopt niet conform planning. Vertraging in tijd door leveringen. Realisatie zal in 2026 gebeuren Vooralsnog verloopt het verleden nog binnen budget.								
Lopend	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2022	2024	2026	173	18	156			
	Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2026. Het project is in uitvoering maar verloopt niet conform planning. Vertraging in tijd door leveringen. Realisatie zal in 2026 gebeuren Vooralsnog verloopt het verleden nog binnen budget.								
Lopend	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2023	2024	2026	173	71	103			
	Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2026. Het project is in uitvoering maar verloopt niet conform planning. Vertraging in tijd door leveringen. Realisatie zal in 2026 gebeuren Vooralsnog verloopt het verleden nog binnen budget.								
Lopend	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2024	2024	2027	173	16	157			
	Het krediet dient geheel meegenomen te worden naar dienstjaar 2026. Het project is in uitvoering maar verloopt niet conform planning. Vertraging in tijd door leveringen. Realisatie zal in 2027 gebeuren Vooralsnog verloopt het verleden nog binnen budget.								

Programma:3 Fysieke Leefomgeving				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie	Investerings-bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
Toekomstig	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2025	2025	2027	173		173			
Toekomstig	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2026	2026	2027	173		173			
Toekomstig	Vervangen armaturen ikv verduurzaming 2027	2027	2027	173		173			
Beeindigd	Pilot Smartcity ikv verduurz. 2022	2022	2025	40		40			
Dit budget staat al heel lang open Er zijn geen aanwijzingen dat hier op korte termijn plannen voor zijn. Het krediet wordt afgesloten.									
Beeindigd	Pilot Smartcity ikv verduurz. 2023	2022	2025	40		40			
Dit budget staat al heel lang open Er zijn geen aanwijzingen dat hier op korte termijn plannen voor zijn. Het krediet wordt afgesloten.									
Beeindigd	Pilot Smartcity ikv verduurz. 2024	2022	2025	40		40			
Dit budget staat al heel lang open Er zijn geen aanwijzingen dat hier op korte termijn plannen voor zijn. Het krediet wordt afgesloten.									
Lopend	Groene uitstraling gemeente	2025	2030	600	72	528			
Het krediet is gebudgetteerd in de verschillende jaarschijven.									
Toekomstig	Groen Nassaulaan Kesteren	2025	2028	35		35			
Dit budget staat al heel lang open. Er zijn geen aanwijzingen dat hier op korte termijn plannen voor zijn. Het krediet wordt afgesloten.									
Toekomstig	B Urnenmuur Marktstraat	2025	2026	40		40			
Er is nog geen noodzaak tot uitbreiding in 2025. Het budget wordt meegenomen naar 2026. In 2026 zal een beleidsherziening plaatsvinden waarbij een nieuwe capaciteitsberekening uitgevoerd wordt. Hieruit blijkt of uitbreiding nog noodzakelijk is.									
Beeindigd	Speelruimteplan 2024	2024	2025	198	206	-9			
Het krediet Speelruimteplan 2024 is in 2025 afgerond.									
Lopend	Speelruimteplan 2025	2025	2027	503	45	458			
In 2026 volgt de realisatie van de herinrichting van de speelplekken, die op de planning voor 2025 staan.									
Lopend	Realisatie skatevoorziening	2025	2026	150	7	143			
Door een langere periode voor het opstellen van het definitief ontwerp en het doorlopen van de vergunningsprocedure, is het jaar van uitvoering een jaar opgeschoven van 2025 naar 2026. Daarnaast is in de actualisatie van de nota bovenwijksevoorziening opgenomen dat er dekking aanwezig is voor het aanvullend benodigde krediet van 35.000. De aanvraag voor het aanvullend krediet en de effecten daarvan op de kapitaallasten wordt in de 1e bestuursrapportage van 2026 verwerkt.Verwachting is dat het krediet in 2026 wordt afgesloten.									
Lopend	Realisatie inrit verkeer voor skatevoorziening	2025	2026	50	8	42			
Door een langere periode voor het opstellen van het definitief ontwerp en het doorlopen van de vergunningsprocedure, is het jaar van uitvoering een jaar opgeschoven van 2025 naar 2026.									
Lopend	Duurzaamheidsleningen - SVn	2014		-94	-30	-64			
Lopend	Duurzaamheidsleningen - Toekomstig wonen en wonen VVE	2019 2023	-	1.753		1.730			
Lopend	Startersleningen	2014	-	450	-374	76			
	Totaal investeringsbedragen			35.253	5.947	27.945			

Mutaties in reserves

Programma: Fysieke leefomgeving				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Verschil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz. / Rekening
Reserve: Bovenwijkse voorzieningen				
Toevoegingen	215	475	475	0
Onttrekkingen	-598	-1.028	-100	928
Reserve: Duurzaamheid				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-540	-40	-40	0
Reserve: Essentaksterfte				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-94	-94	-94	0
Reserve: Financiële bijdrage				
Toevoegingen	214	402	402	0
Onttrekkingen	-140	-615	-190	425
Reserve: Kapitaallasten				
Toevoegingen	383	1.283	25	-1.258
Onttrekkingen	-21	-41	-14	28
Reserve: Laanboomhuis				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-54	-54	-54	0
Reserve: Omgevingswet				
Toevoegingen	0	141	141	0
Onttrekkingen	-115	-165	-168	-3
Reserve: Verkeer en vervoer				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-149	-149	-79	70
Totaal	-899	115	305	191
+= nadeel - = voordeel				

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Reserve bovenwijkse voorzieningen (incidenteel nadeel € 928.000)

In 2025 is rekening gehouden met een raming van de onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorziening van € 1.028.000. De onttrekking uit deze reserve geldt als een gedeeltelijke dekking van de werkelijke kosten. De projecten die hiermee te maken hebben, zijn niet allemaal uitgevoerd en zijn in tijd verschoven. In 2025 is voor € 100.000 aan de reserve ter dekking van werkelijke gemaakte kosten onttrokken. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 928.000. Voor onze financiële positie heeft dit een neutraal effect.

Reserve kapitaallasten (incidenteel voordeel € 1.230.000)

In het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het niet toegestaan om reserves rechtstreeks in mindering te brengen op investeringen. Alle investeringskredieten moeten bruto worden geactiveerd en afgeschreven. Eenmalige middelen (reserves) worden ingezet voor investeringskredieten en worden gestort in deze reserve ter dekking van de kapitaallasten. In 2025 zijn een aantal projecten niet uitgevoerd en worden doorgeschoven in de tijd. Hierdoor was er geen storting in de reserve. De reserve kapitaallasten heeft een grote link met de reserve bovenwijkse voorziening en de reserve financiële bijdrage.

Reserve financiële bijdrage (incidenteel nadeel € 425.000)

In 2025 is rekening gehouden met een raming van de onttrekking uit de reserve financiële bijdrage van € 615.000. De onttrekking uit deze reserve geldt als een gedeeltelijke dekking van de werkelijke kosten. De projecten die hiermee te maken hebben, zijn niet allemaal uitgevoerd en zijn in tijd verschoven. In 2025 is voor € 190.000 aan de reserve ter dekking van werkelijk gemaakte kosten, onttrokken. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 425.000. Voor onze financiële positie heeft dit een neutraal effect.

Reserve verkeer en vervoer (incidenteel nadeel € 70.000)

De reserve wordt gebruikt ter dekking van de kosten voor verkeersveiligheid. In 2025 was hiervoor begroot € 149.000. De werkelijke kosten waren € 79.000, onder andere voor het opstellen van een mobiliteitsplan, verkeersregelaars, verkeersonderzoeken.

Overige kleine verschillen reserves per saldo € 3.000 voordelig.

- Reserve Omgevingswet incidenteel voordeel € 3.000 hier staan meer uitgaven tegenover.

Programma 4 Economie

Missie

We willen de economie laten groeien door te werken aan een goed ondernemersklimaat, goede ondernemersdienstverlening en een goede kwaliteit van onze werklocaties. Ook zetten we in op vitaliteit van onze winkelkernen. Daarbij vinden we ontwikkeling en behoud van gebieden met winkels belangrijk. We moedigen economische groei aan via uitbreiding van verblijfs- en dagrecreatie. We benutten de sterke kanten en mogelijkheden van de gemeente. Kwaliteitsverbetering is hierbij het uitgangspunt. We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zodat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid versterkt.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Neder-Betuws Verkeer-en Vervoerplan, beleidsrapportage \(2018\), \(achtergrondrapportage\)](#)
- [Detailhandelsstructuurvisie Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Intergemeentelijke Strategische Visie Laanboomcentrum Betuwe \(2015\)](#)
- [Regionaal Ambitiedocument 2022-2025](#)
- [Ruimtelijke Strategische Visie Regio Rivierenland \(2019\)](#)
- [Regionaal Programma Werklocaties 2025-2029 \(2025\)](#)
- [Structuurvisie Agro Business Centre Opheusden \(2014\)](#)
- [Ruimtelijk Kwaliteitskader Agro Business Centre Opheusden \(2017\)](#)
- [Beleidsrichtlijnen Kantoren op bestaande bedrijventerreinen \(2020\)](#)
- [Omgevingsvisie](#)
- [Programma Economie 2024-2028](#)

Ambities

4.1 We zorgen voor een veerkrachtige economische structuur

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
4.1.1 Goed ondernemersklimaat	4.1.1.1 We versterken de ondernemersdienstverlening.		continu
	4.1.1.2 We werken planmatig aan de versterking van de lokale economie.		continu
	4.1.1.3 We zorgen dat onderwijs en arbeidsmarkt goed op elkaar aansluiten. <i>(Dit draagt ook bij aan 6.1 Goed en passend onderwijs voor alle inwoners in Neder-Betuwe).</i>		continu
4.1.2 Ondersteuning en innovatie agrarische sector	4.1.2.1 We doen mee aan het Laanboompact en voeren projecten uit.		2024 e.v.
	4.1.2.3 We moedigen biodiversiteit aan. <i>(Dit werken we verder uit in ambitie 4.2).</i>		continu
4.1.3 Goed vestigingsklimaat	4.1.3.1 We maken ons sterk voor (uitbreidings)ruimte voor onze lokale ondernemers.		continu
	4.1.3.2 We maken binnen onze mogelijkheden plannen voor voldoende aanbod van nieuwe bedrijventerreinen.		continu
	4.1.3.3 We zorgen ervoor dat onze bedrijventerreinen duurzaam en toekomstbestendig zijn.		continu
	4.1.3.4 We gaan verder met de planvorming van fase 2 van het Tree Valley Business Centre.		continu
4.1.4 Florerende dorpen en kernen	4.1.4.1 We zetten actief in op winkelconcentratieplannen.		continu
	4.1.4.2 We hebben een faciliterende rol bij het voorzieningenniveau in de dorpen.		continu
	4.1.4.3 We maken het mogelijk dat de initiatiefnemers in het centrum van Ochten bij de een nieuwe supermarkt, een dorps huis en de toevoeging van nieuwe centrumfuncties kunnen ontwikkelen. We investeren in de herinrichting van de openbare ruimte zodat het plein er beter uit gaat zien.		2023 e.v.
4.1.5 Afstemming met regionale economische agenda	4.1.5.1 Als regiogemeente zijn we betrokken bij de uitvoering van het Regionaal Economisch Ambitiedocument.		2023 e.v.

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

4.1.1 Goed ondernemersklimaat

4.1.1.1 We versterken de ondernemersdienstverlening.

In 2025 hebben wij de aanpak van bedrijfsbezoeken voortgezet. Via deze bedrijfsbezoeken blijven we op de hoogte van wat er speelt in het lokale bedrijfsleven. Daarnaast overleggen we regelmatig met het overkoepelende bestuurlijke platform voor Ondernemers, Onderwijs en Overheid (PVO) en de bedrijventerrein- en ondernemersverenigingen.

4.1.1.2 We werken planmatig aan de versterking van de lokale economie.

In 2025 zijn activiteiten uit het uitvoeringsprogramma van Programma Economie gestart, zoals de actualisatie van de Detailhandelsstructuurvisie.

4.1.1.3 We bevorderen een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. (Dit draagt ook bij aan 6.1 Goed en passend onderwijs voor alle inwoners in Neder-Betuwe.)

De gemeente nam als werkgever deel aan het School & Jobs evenement. Het college ontving leerlingen van middelbare scholen. De leerlingen gingen een ochtend met de BOA's op stap en draaiden mee met het bestuurssecretariaat. De drie middelbare scholen uit Neder-Betuwe, het lokale bedrijfsleven en de gemeente werken samen om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te bevorderen, met speciale aandacht voor stages en loopbaanoriëntatie.

4.1.2 Ondersteuning en innovatie agrarische sector

4.1.2.1 We doen mee aan het Laanboompact en voeren projecten uit.

In 2025 hebben we het plan voor de periode 2025-2028 'Versneld, Verder, Verduurzamen' uitgevoerd. Het gaat om onderzoek en innovatie om actuele opgaven aan te pakken, zoals het verminderen van het gebruik en de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en het verbeteren van de waterkwaliteit.

4.1.2.3 We stimuleren biodiversiteit. (Dit wordt verder uitgewerkt in ambitie 4.2).

Via het Laanboompact stuurden we nadrukkelijk aan op onderzoek (en opschaling van onderzoek in de praktijk), met als doel de ecologische voetafdruk van de teelt te verminderen.

4.1.3 Goed vestigingsklimaat

4.1.3.1 We maken ons sterk voor (uitbreidings)ruimte voor onze lokale ondernemers.

De realisatie van de uitbreiding Bonegraaf-Oost is in uitvoering. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de realisatie van Walenhoek-West en de gronduitgifte via openbare verkoop van Poort van Ochten.

4.1.3.2 We maken, binnen onze mogelijkheden, plannen voor voldoende aanbod van nieuwe bedrijventerreinen.

In 2025 is het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2029 vastgesteld. Dit RPW zorgt voor netto 16 hectare uitbreidingsruimte voor lokale bedrijventerreinen in de gemeente Neder-Betuwe. Dit biedt voldoende uitbreidingsruimte voor lokale ondernemers. Er is een locatieonderzoek gestart.

4.1.3.3 We zorgen dat onze bedrijventerreinen duurzaam en toekomstbestendig zijn.

We hebben hierin een ondersteunende rol. We beoordeelden ruimtelijke initiatieven voor herontwikkeling van verouderde kavels op bedrijventerreinen.

4.1.3.4 We gaan verder met de planvorming van fase 2 van het Tree Valley Business Centre.

We zorgen dat ondernemers ruimtelijke initiatieven die aansluiten bij de structuurvisie voor het Tree Valley Business Centre (TVBC) kunnen uitvoeren. Hiervoor zijn onder andere onderhandelingen gestart om grond voor de Randweg Opheusden op het TVBC aan te kopen.

4.1.4 Florerende dorpen en kernen

4.1.4.1 We zetten actief in op de winkelconcentratieplannen.

In 2025 toetste de gemeente alle ontwikkelingen rondom detailhandel aan de detailhandelsstructuurvisie (DSV), waarbij we zijn uitgegaan van de winkelconcentratieplannen.

We zijn ook gestart met een actualisatie van de detailhandelsstructuurvisie. Er zijn verschillende participatiebijeenkomsten met de raad, ondernemers en andere belanghebbende gehouden. In 2026 stellen we de geactualiseerde visie vast.

4.1.4.2 We hebben een faciliterende rol bij het voorzieningenniveau in de dorpen.

Zie 4.1.4.1.

4.1.4.3 We maken het mogelijk dat de initiatiefnemers in het centrum van Ochten bij de een nieuwe supermarkt, een dorps huis en de toevoeging van nieuwe centrumfuncties kunnen ontwikkelen. We investeren in de herinrichting van de openbare ruimte zodat het plein er beter uit gaat zien.

In 2025 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden.

4.1.5 Afstemming met regionale economische agenda

4.1.5.1 Als regiogemeente zijn we betrokken bij de uitvoering van het Regionaal Economisch Ambitiedocument.

In 2025 is gestart met de evaluatie van het Regionaal Economisch Ambitiedocument. Wij hebben ons ingezet om meer aandacht te vragen voor de maakindustrie, productiviteitsgroei door innovatie en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

4.2 We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
4.2.1 Goed omgaan met ons (cultureel) erfgoed	4.2.1.1 We maken de beschikbare informatie over ons erfgoed toegankelijk.		2025 e.v.
	4.2.1.2 We herijken de gemeentelijke monumentenlijst en voegen waardevol landschap en ensembles toe.		2025 e.v.
2024 e.v.	4.2.1.3 We benutten kansen die erfgoed biedt.		continu
	4.2.1.4 We borgen ons erfgoedbeleid in regels in het nieuwe Omgevingsplan.		2024 e.v.
	4.2.1.5 We vergroten de zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed. (Regioplan Inspirerend Rivierenland)		continu
4.2.2 Bevorderen van recreatie en toerisme	4.2.2.1 We richten ons op het aantrekken van meer recreanten.		2023 e.v.
	4.2.2.2 We zorgen voor voldoende mogelijkheden om te ontspannen, onder meer door aantrekkelijke fiets- en wandelpaden. We verkennen de aanleg van een fietsverbinding tussen Echteld en Tiel.		2023-2025
	4.2.2.3 We vergroten de bekendheid van het merk De Betuwe.		2023-2025
	4.2.2.4 We stellen een samenwerkingsagenda Boven-Linge op en voeren deze uit.		2023-2025
	4.2.2.5 We integreren het project Gastvrije Waaldijk in het dijkversterkingsproject.		2023-2027
	4.2.2.6 We werken samen in de regio aan de opgaven agrotourisme en cultuurhistorische landmarks.		2023-2025
	4.2.2.7 We werken aan de ontwikkeling van Veerhaven Ochten.		2023 e.v.
4.2.3 Ons landschap aantrekkelijker maken	4.2.3.1 We voeren het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) uit.		continu
	4.2.3.2 We zetten in op meer biodiversiteit.		continu
	4.2.3.3 We planten meer bomen in het openbaar gebied en moedigen het planten van bomen op particulier terrein aan.		continu
	4.2.3.4 We zijn zuinig op onze bijzondere landschappelijke verzameling.		continu

4.2.1 Goed omgaan met ons (cultureel) erfgoed

4.2.1.1 We maken de beschikbare informatie over ons erfgoed toegankelijk.

In 2025 hebben we gewerkt aan het verzamelen van geschikte informatie over ons erfgoed. Deze informatie kan later toegankelijk gemaakt worden via een webviewer. De viewer bevat kaartlagen, waarbij per laag via een pop-up informatie uit het geografisch informatiesysteem (GIS) te zien is, inclusief foto's van de bouwkunst en links naar de beschrijvingen van monumenten, waardevolle gebieden en ensembles. Via de viewer is relevante erfgoed informatie te zien voor iedereen op het internet.

4.2.1.2 We herijken de gemeentelijke monumentenlijst en voegen waardevol landschap en ensembles toe.

Afgelopen jaar zijn er 61 objecten geselecteerd die mogelijk een nieuw gemeentelijk monument worden. Aan alle eigenaren van deze 61 objecten is de concept-omschrijving van hun object ter beoordeling voorgelegd. Met de eigenaren die dat wilden, hebben we hierover een gesprek gehouden. Eind 2025 zijn deze omschrijvingen, samen met de reacties van de eigenaren, voorgelegd aan de onafhankelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van Neder-Betuwe. Op basis van dit advies, de reacties en eventuele aanpassingen besluit het college in 2026 of een object de aanwijzingsprocedure tot gemeentelijk monument ingaat.

4.2.1.3 We benutten kansen die erfgoed biedt.

Deze ambitie hangt samen met ambitie 4.2.1.1 om beschikbare informatie over ons erfgoed toegankelijk te maken. De op te stellen webviewer zorgt ervoor dat de erfgoedkansen voor iedereen inzichtelijk zijn en daardoor benut kunnen worden.

4.2.1.4 We borgen ons erfgoedbeleid in regels in het nieuwe Omgevingsplan.

Dit doen we door planregels op te stellen voor integrale ensembles, stedelijke ensembles en cultuurhistorische landschappen. Voor de integrale ensembles zijn de planregels al vastgesteld. Daarnaast actualiseren we de monumentenlijst en verwerken we de planregels in het Omgevingsplan. In 2025 hebben we de redengevende beschrijvingen voor landschappen ontvangen en zijn we gestart met het opstellen van planregels voor de cultuurhistorische stedelijke ensembles.

4.2.1.5 We vergroten de zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed (Regioplan Inspirerend Rivierenland).

Door bij initiatieven in 2025 rekening te houden met cultureel en historisch erfgoed hebben we gestuurd op het vergroten van de zichtbaarheid van het landschap. De cultuurhistorische waardenkaarten van Neder-Betuwe koppelen we zoveel mogelijk aan andere disciplines, zoals groen, landschap, educatie, cultuur, recreatie en toerisme.

4.2.2 Bevorderen van recreatie en toerisme

4.2.2.1 We richten ons op het aantrekken van meer recreanten.

Samen met de andere gemeenten uit de regio werkten we aan het speerpunt recreatie en toerisme, één van de drie speerpunten uit het Regionaal Ambitiedocument (REA) 2022-2025. Dit was het laatste jaar van het REA.

4.2.2.2 We zorgen voor voldoende mogelijkheden om te ontspannen, onder meer door aantrekkelijke fiets- en wandelpaden. We verkennen de realisatie van een fietsverbinding tussen Echteld en Tiel.

In 2025 is de 2e fase opgestart voor een lobbytraject rondom de fietsverbinding over het Amsterdam-Rijnkanaal.

4.2.2.3 We vergroten de bekendheid van het merk De Betuwe.

Met alle Betuwse gemeenten (Tiel, Buren, Neder-Betuwe, West Betuwe en Culemborg vanuit regio Rivierenland en Lingewaard en Over-Betuwe vanuit regio Arnhem-Nijmegen) hebben we een extern onderzoeksbureau een verkenning laten doen naar het streekmerk De Betuwe. Dit heeft geleid tot een rapport en aanbevelingen voor de vervolgfase.

4.2.2.4 We stellen een samenwerkingsagenda Boven-Linge op en voeren deze uit.

De samenwerkingsagenda met projecten is opgesteld en wordt in de komende jaren uitgevoerd.

4.2.2.5 We integreren het project Gastvrije Waaldijk in het dijkversterkingsproject.

In 2023 startte het waterschap met het maken van een uitvoeringsontwerp. In dit ontwerp werden ook de rustpunten van de Gastvrije Waaldijk meegenomen. De locaties voor deze punten zijn bepaald. Ook de uniforme inrichting staat vast. Tevens komen er zogenaamde Waalzuilen op drie plaatsen. In 2025 zijn de onderwerpen en teksten voor deze Waalzuilen bepaald en is de huisstijl verder ontwikkeld voor de zogenaamde 'Waalverhalen'.

4.2.2.6 We werken samen in de regio aan de opgaven agrotourisme en cultuurhistorische landmarks.

Vanuit het REA zijn er vijf opgaven benoemd die bijdragen aan de doelstellingen van de ambities van het speerpunt recreatie en toerisme. De gemeente Neder-Betuwe is trekker van de opgave 'agrotourisme'. In 2025 heeft Bureau Toerisme marketingcommunicatie activiteiten

uitgevoerd voor agrotourisme, waaronder de ontwikkeling van een streekpaspoort voor kinderen en een korte verkenning over het aanbod van agrotourisme in de regio.

4.2.2.7 We werken aan de ontwikkeling van de Veerhaven Ochten.

Nadat in het najaar van 2023 het project vanuit de provincie Gelderland officieel overgedragen is aan het Waterschap, hebben zij samen met de dijkversterking Neder-Betuwe de plannen verder uitgewerkt en geïntegreerd in de plannen van de dijkversterking.

4.2.3 Ons landschap aantrekkelijker maken

4.2.3.1 We voeren het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) uit.

De subsidieaanvraag voor een deel van het uitvoeringsprogramma van het LOP is in 2020 beschikt door de provincie. Dit programma loopt door tot 30 juni 2026.

De volgende projecten maken deel uit van dit deelprogramma: het versterken van het vrijwilligersnetwerk in het landschap, de ontwikkeling van het Spanjaardspad (Klompepad XL) dat de diverse klompepadten in onze gemeente aan elkaar koppelt en is geopend in 2025, het opwaarderen van wielen/kolken, het realiseren van een Wielenfietsroute langs de wielen/kolken en het versterken van de binnen de gemeente gelegen verdedigingslinies. Daarnaast is in 2025 gestart met de ontwikkeling van het laatste klompepad, het KIDS pad De Spees.

4.2.3.2 We zetten in op meer biodiversiteit.

In 2025 hebben we het aantal locaties waar we ecologisch bermbeheer toepassen nog verder uitgebreid. Door anders te maaien en het maaisel af te voeren creëren we meer ruimte voor bloemrijke planten. Op andere locaties worden verschillende soorten inheemse, bloeiende en vruchtdragende beplantingen en bloemenmengsels toegepast. Bij de soortkeuze van de bomen die geplant zijn is rekening gehouden met de waarde van de bomen voor de versterking van de biodiversiteit. De subsidieaanvraag voor het Uitvoeringsprogramma 'Landschap en Biodiversiteit' is in 2024 beschikt door de provincie. Dit Programma is in 2025 nog niet opgestart, omdat het eerdere deelprogramma uit 2020 nog niet is afgerond.

4.2.3.3 We planten meer bomen in het openbaar gebied en moedigen het planten van bomen op particulier terrein aan.

In 2025 waren er meerdere beplantingsacties. Er zijn vergroeningsacties met schaduwbomen uitgevoerd op hittestresslocaties. Daarnaast deelden we 200 bomen uit aan inwoners die een boom in hun eigen tuin wilden planten. Bewoners in het buitengebied konden twee keer meedoen aan een actie voor erfbeplanting, zoals hoogstamfruitbomen. In het openbaar gebied zijn er 273 bomen geplant als vervanging voor de uitgevallen bomen door verschillende ziektes.

4.2.3.4 We zijn zuinig op onze bijzondere landschappelijke verzameling.

In 2025 zijn vanuit het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) de laatste werkzaamheden rondom het opwaarderen van wielen/kolken, het realiseren van een Wielenfietsroute langs de wielen/kolken en het versterken van de binnen de gemeente gelegen verdedigingslinies uitgevoerd. Het LOP is het uitvoeringsprogramma dat mede gebaseerd is op het vastgestelde erfgoedbeleid. Onderdeel van het erfgoedbeleid is de cultuurhistorische waarderingskaart. De cultuurhistorische landschappelijke verzamelingen zijn weergegeven op de cultuurhistorische waarderingskaart.

Overige ontwikkelingen

Er zijn geen overige ontwikkelingen te melden over 2024.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Functiemenging	percentage	NB	57,40	57,30	57,60	58,60	59,50	59,50	
		L	53,40	53,30	53,40	53,90	54,30	54,50	
Vestiging (van bedrijven)	aantal per 1.000 inwoners	NB	151,50	156,60	156,30	165,20	169,70	175,20	
		L	152,00	158,70	165,50	174,40	183,10	191,40	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden partijen

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openluchtrecreatie. Het doel is het ontwikkelen, beheren en exploiteren van voorzieningen voor openluchtrecreatie. Het recreatieschap is ook een platform om te discussiëren over regionale of landelijke ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme. Neder-Betuwe heeft geen recreatieplas die het recreatieschap beheert.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Begin van het jaar zijn de tekstvoorstellen opgesteld voor de wijziging van de GR recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en heeft de raad ingestemd met deze wijzigingen. Volgend jaar nemen we een verantwoording in de jaarstukken op.

Industrieschap Medel

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Industrieschap Medel houdt zich bezig met het uitgeven van bouwrijpe kavels op het bovenregionale bedrijventerrein. Ook is zij deelnemer in een draagt bij aan de Logistics Valley Rivierenland. Dit is een samenwerkingsverband tussen overheid, onderwijs en ondernemers. Logistics Valley Rivierenland is opgezet om de economische ontwikkeling langs de Gelderse corridor te verbeteren door versterking van de logistieke activiteiten.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Alle kavels die in de Tender van 2024 waren opgenomen zijn in 2025 verkocht en afgenomen. In 2025 zijn de planvoorbereidingen gestart voor het op de markt brengen van twee resterende kavels die onderdeel uitmaken van Medel Afronding. Een van deze kavels is de zogenoemde archeologie kavel. Deze komt in het eerste kwartaal beschikbaar voor de markt. Daarnaast is in 2025 een aanzienlijke winstuitkering aan de deelnemers uitgekeerd.

Waterbedrijf Vitens N.V.

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Vitens voorziet de inwoners van Neder-Betuwe van kwalitatief goed drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Het financiële kader waarbinnen alle landelijke waterbedrijven opereren is de WACC. Dit is een methodiek die borgt dat waterbedrijven geen overwinsten maken. In november 2024 wordt de nieuwe WACC voor de periode tot en met 2027 vastgesteld. De WACC heeft ook invloed op de watertarieven. Door de watertransitie verwacht Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-regulering belemmert Vitens om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om voldoende externe financiering aan te kunnen trekken. Het is mogelijk dat Vitens in de toekomst aan de aandeelhouders vraagt om aandelenkapitaal bij te storten. Omdat het eigen vermogen al langere tijd niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar financiële continuïteitsbeleid heeft bepaald, keert zij al enige jaren geen dividend uit. De verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven. Veder waren in 2025 er geen relevante ontwikkelingen.

Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

De Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR) is een samenwerkingsverband van zeven gemeenten. Dit zijn de gemeenten Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. Het doel van deze samenwerking is om een breedbandnetwerk (glasvezel) aan te leggen en te exploiteren in het buitengebied van deze gemeenten. Dit om ervoor te zorgen dat de inwoners van het buitengebied net als de inwoners van de dorpskernen beschikken over een snelle en toekomstbestendige internetverbinding.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

De komende jaren wordt de exploitatie van het glasvezelnetwerk op 8.880 adressen in het buitengebied van de gemeenten in de UBR ingevuld.

Wat heeft het gekost?

4. Economie

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz./ Rekening
Lasten	2.974	3.207	4.768	1.561
Baten	-2.338	-2.445	-21.492	-19.047
Exploitatieresultaat	636	763	-16.723	-17.486

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling (incidenteel voordeel in 2025 € 28.000)

De gemeente werkt aan de actualisatie van de Visie op de detailhandelsstructuur. Het project is gestart in het tweede kwartaal van 2025. In het vierde kwartaal is de planning bijgesteld, waarbij de afronding nu is voorzien in 2026. De vertraging is het gevolg van een latere start dan gepland en een langere doorlooptijd van het proces. Deze langere doorlooptijd hangt samen met de integrale aanpak, de betrokkenheid van meerdere disciplines en de inzet op participatie. We stellen voor om het resterende budget van € 28.000 over te hevelen naar 2026.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur (incidenteel voordeel € 17.531.000)

Eind 2025 ontvingen wij van industrieschap Medel een bedrag van € 17.531.000,- vanwege de verkoopresultaten van het afronden van de fase 'Medel Afronding'. Het ontvangen bedrag was nog niet opgenomen in de begroting 2025.

Taakveld 3.4 Economische promotie (incidenteel voordeel € 54.000, incidenteel voordeel en nadeel van € 3.320.000)

Naar aanleiding van het project Gastvrije Waaldijk is in december 2024 de overeenkomst met Waterschap Rivierenland voor de dijkversterking ondertekend. In 2025 is hiervoor een bedrag van € 251.275 aan het waterschap uitgekeerd. Ten opzichte van het begrote bedrag resulteert dit in een incidenteel voordeel van € 53.894 . De uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve en hebben daarmee een budgettair neutraal effect. Deze onttrekking staat in taakveld 0.10 mutaties in reserves. Daarnaast is in 2025 een bedrag van € 3.319.771 ontvangen voor het verdere dijkversterkings-traject. Deze middelen waren niet begroot en zijn in 2025 volledig doorbetaald aan het Waterschap.

Kleine verschillen overige taakvelden (incidenteel nadeel € 126.000)

Dit gaat over overige taakvelden onder Programma 4 die samen een nadeel overige kleine verschillen laten zien waarvoor geen toelichting nodig is.

Investerings

Programma: 4 Economie					x € 1.000				
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)	Start jaar	Jaar van Realisatie	Jaar van Realisatie wordt	Investerings-bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
							Resultaat	Tijd	Middelen
Lopend	Herinrichting v Driplein Ochten	2023	2026	2027	1.845	418	1.427		
	Het project vraagt veel afstemming met derden (kabels en leidingen, bouwaannemer). Er zijn onvoorziene omstandigheden, zoals olietank, granaat.								
Lopend	Ontwikkeling Veerhaven Ochten	2022	2030		111	111			
	Totaal investeringsbedragen				1.956	418	1.538		

Mutaties in reserves

Er zijn geen mutaties in de reserves voor dit programma. Een nadere toelichting is niet nodig.

Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet

Missie

Iedereen doet mee en iedereen doet ertoe

De kracht en mogelijkheden van onze inwoners zijn het vertrekpunt van de (her)inrichting van het sociaal domein. Met en voor de inwoners werken wij aan een samenleving waarin ruimte, begrip en aandacht is voor de verschillende identiteiten die onze gemeente rijk is. Het is een taak van ons allemaal om te zorgen voor een klimaat van welzijn.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

Algemeen

- [Raadsvisie 2030 \(2019\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2025 - 2028 \(2024\)](#)
- [Algemene subsidieverordening Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidies voor vrijwilligersorganisaties \(2019\)](#)
- [Nadere regel belangenbehartiging sociaal domein 2019 \(2019\)](#)

Wmo/Jeugd

- [Nota Kernpunten \(2013\),](#)
- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Verordening Jeugdhulp gemeente Neder-Betuwe 2023 \(2023\)](#)
- [Dienstverleningsovereenkomst Wmo/Jeugd door de regio Rivierenland \(2019\)](#)
- [Nadere regels Maatschappelijke ondersteuning gemeente Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Beleidsregels huishoudelijke ondersteuning Wmo gemeente Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Nadere regels jeugdhulp gemeente Neder-Betuwe 2022 \(2022\)](#)
- [Beleidsregels woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen Neder-Betuwe 2021 \(2021\)](#)

Participatie

- [Vanqnetregeling Participatiewet \(2015\)](#)
- [Re-integratieverordening \(2023\)](#)
- [Verordening meedoenregeling Neder-Betuwe 2024 \(2023\)](#)
- [Afstemmingsverordening Participatiewet \(2016\)](#)
- [Verordening individuele inkomenstoelage \(2024\)](#)
- [Gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland \(2024\)](#)

Volksgesondheid

- [Gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid \(2024\)](#)
- [Meerjarenstrategie GGD Gelderland-Zuid 2024-2027 \(2024\)](#)
- [Preventie- en Handhavingsplan Alcohol Neder-Betuwe 2025-2028 \(2025\)](#)
- [Aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving \(2024-2026\)](#)
- [JOGG plan van aanpak Neder-Betuwe 2025-2028 \(2025\)](#)
- [Nadere regel subsidie voorkomen en/of verminderen van eenzaamheid \(2023\)](#)

Overige

- [Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten \(2018\)](#)
- [Beleidsregels Schuldhulpverlening \(2022\)](#)
- [Verordening beslistermijn Schuldhulpverlening Neder-Betuwe 2022 \(2021\)](#)
- [Beleidsregels Bijzondere Bijstand 2023 \(2023\)](#)
- [Beleidsregels vrijlating van giften \(2024\)](#)
- [Plan van aanpak bestrijding kinderarmoede \(2018\)](#)
- [Beleidsplan GGZ Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2018-2020 'Samen Dichtbij' \(2018\)](#)
- [Beschermd Wonen, regio Nijmegen en Rivierenland \(2021\)](#)

Ambities

5.1 Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en kunnen deelnemen aan de samenleving

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
5.1.1 Inwoners met een hulpvraag krijgen passende ondersteuning	5.1.1.1 We bieden een helpende hand bij het beschrijven van een hulpvraag, door onder andere onafhankelijke cliëntondersteuning, het welzijnswerk en de Kernpunten.		continu
	5.1.1.2 Wij zorgen voor de kwaliteit en beschikbaarheid van ondersteuning.		continu
	5.1.1.3 We zorgen dat inwoners keuzevrijheid hebben zodat de geboden hulp aansluit bij hun levensovertuiging en identiteit.		continu
	5.1.1.4 We ondersteunen vormen van informele zorg en blijven hiervoor in gesprek met onze (lokale) partners.		continu
5.1.2 Inwoners zijn zoveel mogelijk financieel zelfredzaam	5.1.2.1 We bieden ondersteuning aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en houden van passend werk.		continu
	5.1.2.2 We organiseren een toekomstbestendige uitvoering van de Participatiewet en Schuldhulpverlening.		2025 e.v.
	5.1.2.3 We voeren maatregelen uit om armoede te bestrijden en koopkrachtverlies tegen te gaan (zie ook ambitie 3.3: <i>We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst</i>)		continu
	5.1.2.4 We voorkomen waar mogelijk problematische schulden door vroegtijdig signaleren en een breed ondersteuningsaanbod.		continu
5.1.3 Iedereen kan meedoen aan de samenleving	5.1.3.1 We zetten ons in voor een dementievriendelijk Neder-Betuwe.		continu
	5.1.3.2 We dragen bij aan het voorkomen en verminderen van eenzaamheid onder inwoners.		continu
	5.1.3.3 We bieden goede ondersteuning op het gebied van onder andere huisvesting, taal, scholing, werk en ontmoeting aan nieuwkomers volgens de Wet Inburgering.		continu
	5.1.3.4 We zorgen dat iedereen, van oud tot jong, ongeacht geloofsachtergrond, geaardheid, afkomst, beperkingen en met welke idealen dan ook kan meedoen aan onze samenleving.		continu
	5.1.3.5 We zorgen voor een passend woningaanbod in de wijk voor kwetsbare inwoners (zie verder ambitie 3.1: <i>Wonen voor iedereen</i>).		continu
5.1.4 Voldoende opvangplekken voor asielzoekers volgens opgave Spreidingswet	5.1.4.1 We zorgen voor voldoende opvangplekken voor asielzoekers en zoeken daarbij zoveel mogelijk de samenwerking met gemeenten in Regio Rivierenland.		2025 e.v.

5.1.1 Inwoners met een hulpvraag krijgen passende ondersteuning

5.1.1.1 We bieden een helpende hand bij het formuleren van een hulpvraag, door onder andere onafhankelijke cliëntondersteuning, het welzijnswork en via Kernpunten.

In 2025 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor onafhankelijke cliëntondersteuning vanaf 2026. We hebben gewerkt met twee percelen, een niet-identiteitsgebonden perceel en een identiteitsgebonden perceel. De aanbesteding is gegund aan Adviespunt Zorgbelang en Helpende Handen. Vanaf 1 januari 2026 zijn de nieuwe contracten ingegaan. Naast deze twee gecontracteerde aanbieders voor onafhankelijke cliëntondersteuning kunnen jongeren tussen de 12 en 14 jaar ook cliëntondersteuning vanuit Mozaïek Welzijn krijgen.

5.1.1.2 Wij zorgen voor de kwaliteit en beschikbaarheid van ondersteuning.

Om de kwaliteit en beschikbaarheid van ondersteuning te waarborgen, is een goede samenwerking met het regionaal contract- en leveranciersmanagement belangrijk. In 2025 is daarom geïnvesteerd in het verbeteren van het proces voor het delen van signalen tussen gemeenten en contractmanagement, bijvoorbeeld over kwaliteit van zorg, samenwerking met aanbieders en mogelijke schaarste in het aanbod. Daarnaast zijn in 2025 voorbereidingen gestart voor de verlenging van de huidige contracten voor Jeugd en Wmo. Deze contracten zijn in 2023, na een regionale aanbesteding, ingegaan en hebben een looptijd van drie jaar. Ze lopen af in juli 2026. Regionaal is besloten om de bestaande contracten te verlengen en geen nieuwe aanbesteding te starten. Ter voorbereiding op de verlenging heeft het regionaal contract- en leveranciersmanagement afgestemd met de betrokken gemeenten en gecontracteerde zorgaanbieders. Met de verlenging blijft de bestaande ondersteuning beschikbaar. Tegelijkertijd wordt dit moment benut om verbeterpunten te signaleren en door te voeren, zodat ook de kwaliteit van ondersteuning voor inwoners behouden blijft.

In 2025 is tenslotte het nieuwe contract voor huishoudelijke ondersteuning ingegaan. In de zomerperiode hebben we te maken gehad met (te) lange wachttijden voor deze voorziening. Deze wachttijden zijn relatief snel weer ingelopen. Zowel lokaal als regionaal hebben we een start gemaakt met een analyse om wachttijden in de toekomst te voorkomen. We hebben in 2025 de contracten voor Wmo-hulpmiddelen en trapliften geëvalueerd en hebben verbeteringen in de werkprocessen doorgevoerd.

5.1.1.3 We zorgen dat inwoners keuzevrijheid hebben zodat de geboden hulp aansluit bij hun levensovertuiging en identiteit.

Bij de regionale inkoop is ruimte gecreëerd voor verschillende zorgaanbieders om toe te treden tot het zorgaanbod. Dit heeft geresulteerd in een divers aanbod van ondersteuning, waaronder ook ondersteuning door identiteitsgebonden aanbieders. Door de verlenging van de contracten in 2026 blijft deze diversiteit in het aanbod bestaan.

5.1.1.4 We ondersteunen vormen van informele zorg en blijven hiervoor in gesprek met onze (lokale) partners.

In 2025 hebben we gewerkt aan het verder uitbreiden en borgen van de methode 'Welzijn op recept'. Patiënten met bijvoorbeeld psychosociale klachten zijn door de huisarts verwezen naar een welzijnscoach. De welzijnscoach begeleidt deze inwoners naar welzijnsactiviteiten waardoor de klachten kunnen afnemen. Welzijn Rivierstroom voerde deze opdracht uit en na een positieve evaluatie is besloten meer tijd te vrij te maken voor de welzijnscoach.

In samenwerking met Welzijn Rivierstroom hebben we in 2024 en 2025 de vragen van mantelzorgers in Neder-Betuwe geanalyseerd. Hieruit komt naar voren dat mantelzorgers behoefte hebben aan goede informatievoorziening, lotgenotencontact en respijtzorg. Welzijn Rivierstroom heeft vanuit haar rol in het mantelzorgknooppunt een aanvullende opdracht ontvangen om hier invulling aan te geven. Dit heeft in 2025 geleid tot een lotgenotengroep voor inwoners met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH), een informatiemarkt tijdens de dag van de mantelzorg en een aantal activiteiten waarbij mantelzorgers elkaar ontmoeten. Deze activiteiten zijn goed bezocht en positief gewaardeerd door de bezoekers.

Daarnaast zijn we in 2025 met enkele partners op het gebied van zorg en welzijn gestart met de ontwikkeling van een indicatievrije dagbesteding voor volwassenen. Een doelstelling is het bieden van respijtzorg voor mantelzorgers.

In 2025 is er ook specifiek ingezet op de jonge mantelzorgers. Zo zijn er op een aantal scholen gastlessen gegeven over dit thema, is er een lotgenoten-groepsapp opgezet en zijn er activiteiten georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Ook via social media van het jongerenwerk is actief aandacht besteed aan jonge mantelzorgers.

5.1.2 Inwoners zijn zoveel mogelijk financieel zelfredzaam

5.1.2.1 We bieden ondersteuning aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en behouden van passend werk

Het doel van de Participatiewet is om meer mensen met een beperking aan het werk te helpen. Wij kunnen mensen met een arbeidsbeperking een garantiebaan bieden met loonkostensubsidie en/of begeleiding op de werkvloer. Eind 2025 zijn er 20 garantiebanen gerealiseerd. Het aantal uitkeringen is in 2025 iets toegenomen tot 253. De stijging is iets hoger dan het landelijk gemiddelde. De instroom was 57 uitkeringen, maar daar stond een uitstroom van 47 tegenover. Opvallend is dat het aantal jeugdige bijstandsgerechtigden (tot 27 jaar) verder is gestegen van 24 naar 34. We kunnen niet met zekerheid aangeven welke oorzaken hiervoor zijn aan te wijzen. Met de overstap naar Werkzaam Rivierenland verwachten we een beter passend aanbod voor deze doelgroep aan te kunnen bieden.

5.1.2.2 We organiseren een toekomstbestendige uitvoering van de Participatiewet en Schuldhulpverlening

Vanaf 2026 voeren we de Schuldhulpverlening zelf uit. Voorheen deed gemeente Buren dat voor ons. Daarmee integreren we Schuldhulpverlening in bestaande taken zoals vroegsignalering van betalingsachterstanden en minimabeleid. Gemeente Buren voert ook de Participatiewet niet meer voor ons uit. Deze taak is sinds 1 januari 2026 bij Werkzaam Rivierenland belegd. In 2025 vonden de voorbereidingen op deze wijzigingen plaats. In 2025 is het uitvoeringskader schuldhulpverlening vastgesteld door het college. Dit uitvoeringskader geeft richting aan de manier we de uitvoering van schuldhulpverlening invoeren binnen de eigen organisatie. Uitgangspunt voor het uitvoeringskader is de Integrale Nota Sociaal Domein 2025-2028. De gemeente nam in de zomer van 2025 een schuldhulpverlener in dienst, die tot 31 december 2025 deels bij de gemeente Buren was gedetacheerd. Daardoor hielden inwoners in een schuldentraject hetzelfde aanspreekpunt. Daarnaast heeft de gemeente een aanbesteding doorlopen voor een applicatie voor schuldhulpverlening.

5.1.2.3 We voeren maatregelen ter bestrijding van armoede en koopkrachtverlies uit.

In 2025 is er subsidie verleend ter ondersteuning van minima door maatschappelijke organisaties in de regio. Het beschikbaar gestelde budget is in 2025 niet volledig besteed. Daarnaast hebben wij ons ingezet om inwoners met een minimuminkomen te ondersteunen. Naast de Bijzondere Bijstand kunnen zij gebruik maken van een aantal minimaregelingen, zoals de Meedoenregeling en het Kindpakket. In 2025 is vanuit het Kindpakket 245 keer een sportactiviteit gefinancierd. De Meedoenregeling is 233 keer verstrekt. In 2025 is het aantal aanvragen voor Individuele Inkomenstoeslag gestegen. Daardoor zijn ook de uitgaven uit het budget Bijzondere Bijstand toegenomen. Mogelijk is het budget in de toekomst niet toereikend, mede gezien het (landelijke) voornemen de toegang tot de Individuele Inkomenstoeslag te vereenvoudigen.

Zie ook ambitie 3.3: We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst.

5.1.2.4 We voorkomen waar mogelijk problematische schulden door vroegtijdig signaleren en een breed ondersteuningsaanbod.

In 2025 ontvingen wij 953 signalen van vastelastenpartners (verhuurders, energiebedrijven, Vitens en zorgverzekeraars) over betalingsachterstanden. De gemeente deed 553 keer een hulpaanbod aan inwoners. In 60 gevallen werd dit aanbod geaccepteerd. In 2025 zijn 51 inwoners aangemeld bij schuldhulpverlening, waarvan 16 een schuldhulpverleningstraject zijn gestart.

5.1.3 Iedereen kan meedoen aan de samenleving

5.1.3.1 We zetten ons in voor een dementievriendelijk Neder-Betuwe

In 2025 hebben we ons ingezet voor het project Dementievriendelijk Neder-Betuwe. Er zijn verschillende trainingen gegeven aan (vrijwilligers)organisaties om de kennis over dementie in de samenleving te vergroten. Daarnaast zijn de Alzheimer Trefpunten voortgezet en vormen deze inmiddels een vast aanbod in Neder-Betuwe. De trefpunten zorgden voor lotgenotencontact en informatievoorziening over dementie. We zien dat het project ook de samenwerking tussen verschillende partijen op het gebied van zorg en welzijn heeft versterkt. Dit heeft er voor gezorgd dat inwoners met dementie en hun naasten steeds beter en sneller geholpen kunnen worden.

5.1.3.2 We dragen bij aan het voorkomen en verminderen van eenzaamheid onder inwoners

In 2025 is gewerkt aan de lokale aanpak 'Samen is Leuker' met bijbehorende subsidieregeling. De aangesloten partners organiseerden in de Week van de Ontmoeting een divers aanbod aan activiteiten om inwoners bij elkaar te brengen en netwerken op te bouwen. Verder zijn ook in 2025 de Lief-en Leedstraten ondersteund vanuit Welzijn Rivierstroom. Er zijn enkele nieuwe straten opgestart en de gangmakers in de straten zijn bij elkaar geweest voor een waardevolle uitwisseling. Dit draagt bij aan de sociale verbinding in een straat of buurt en kan daarmee eenzaamheid verminderen.

In 2025 hebben we samen met Welzijn Rivierstroom gewerkt aan het vergroten van de bekendheid van de subsidieregeling. In 2025 is het maximaal beschikbare budget volledig benut. We hebben 33 lokale initiatieven ondersteund waarbij inwoners een activiteit met elkaar organiseerden. Dit heeft de onderlinge contacten binnen buurten versterkt. Vanaf 2026 vervallen de Rijksmiddelen vanuit de Brede SPUK-regeling voor het thema eenzaamheid. Eind 2025 hebben we op dit onderdeel de subsidieregeling aangepast. Ook zijn enkele procesmatige en inhoudelijke voorwaarden aangepast.

5.1.3.3 We bieden goede ondersteuning op het gebied van onder andere huisvesting, taal, scholing, werk en ontmoeting aan nieuwkomers volgens de Wet Inburgering.

De gemeente heeft afspraken gemaakt met ROC Rivor voor het verzorgen van inburgeringsonderwijs. In de loop van 2025 kreeg ROC Rivor door personeelstekort te maken met lesuitval en wachtlijsten. Hierdoor duurde het langer voordat statushouders aan hun inburgering konden beginnen en kwamen inburgeraars thuis te zitten. ROC Rivor heeft een verbeterplan opgesteld en is aan de slag gegaan met het wegwerken van de wachtlijsten. Eind 2025 is het grootste gedeelte van de wachtlijsten weggewerkt.

Samen met Welzijn Rivierstroom zijn er in 2025 extra activiteiten georganiseerd die bijdragen aan de participatie en integratie van nieuwkomers in onze gemeente. Deze activiteiten zijn gericht op de inburgeraars die de Zelfredzaamheidsroute volgen. Doel is het ontwikkelen van praktische vaardigheden en participatie die direct toepasbaar zijn in het dagelijks leven, waardoor inburgeraars zelfstandiger en zelfverzekerder worden.

5.1.3.4 We zorgen ervoor dat iedereen, van oud tot jong, ongeacht geloofsachtergrond, geaardheid, afkomst, beperkingen en met welke idealen dan ook kan meedoen aan onze samenleving

Ook in 2025 hebben wij ons ervoor ingezet dat iedereen kan meedoen in de samenleving van Neder-Betuwe. Daarom is dit ook één van de leidende principes uit de Integrale beleidsnota sociaal domein 2025-2028.

5.1.3.5 We zorgen voor een passend woningaanbod in de wijk voor kwetsbare inwoners

Het geld voor beschermd wonen komt nu via de centrumgemeente Nijmegen binnen, zij geven het overschot hiervan aan de regiogemeenten. Het Rijk heeft besloten dat dit in de toekomst via de regiogemeenten zelf gaat. Dit wordt de doordecentralisatie genoemd. Deze is weer uitgesteld. We zijn met centrumgemeente Nijmegen en de regio in gesprek gebleven over de aankomende veranderingen en wat daarvoor nodig is. In 2025 zijn verschillende activiteiten en acties uitgevoerd die hierop aansluiten zoals het verder ontwikkelen van de Wijk-GGZ en het aanbieden van trainingen gericht op psychische kwetsbaarheid. We hebben ons er voor ingezet dat inwoners beter voorbereid zijn op mentale problemen en beter weten wat ze moeten doen. Dit hebben wij gedaan door het aanbieden van trainingen gericht op onbegrepen gedrag voor professionals en vrijwilligers, maar ook een bewustwordingscampagne over mentale gezondheid met een bijhorende tentoonstelling voor het gemeentehuis. Voor een verdere toelichting zie 5.2.1.2.

Ook is de Woonzorgvisie vastgesteld en is er een start gemaakt met het opstellen van het uitvoeringsprogramma bij de Woonzorgvisie.

Zie ook ambitie 3.1: Wonen voor iedereen.

5.1.4 Voldoende opvangplekken voor asielzoekers volgens opgave Spreidingswet

5.1.4.1 We zorgen voor voldoende opvangplekken voor asielzoekers en zoeken daarbij zoveel mogelijk de samenwerking met gemeenten in Regio Rivierenland

Begin 2024 is de Spreidingswet in werking getreden, die gemeenten een expliciete wettelijke taak geeft om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. In maart 2025 heeft uw raad een voorkeurslocatie aangewezen in Medel-Noord, waarna wij een haalbaarheidsonderzoek gestart zijn. Uit het haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat er vanuit Ruimtelijke Kwaliteit geen onoverkomelijke belemmeringen zijn voor verdere planvorming. Andere aspecten van het haalbaarheidsonderzoek zijn echter nog niet uitgevoerd. Enerzijds omdat de gesprekken met buurgemeenten geïntensiveerd moeten worden om tot een gedragen regionaal plan te komen. Anderzijds omdat een helder politiek mandaat nodig is – zowel landelijk als lokaal – voordat colleges en raden over kunnen gaan tot besluitvorming over opvangvoorzieningen. Wij verwachten dat vervolgstappen pas mogelijk zijn in 2026 als de nieuwe gemeenteraden zijn geïnstalleerd en de colleges zijn gevormd.

5.2 Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
5.2.1 Er is toegenomen aandacht voor preventie op de gebieden gezond leven en vitaal zijn	5.2.1.1 We zetten ons in voor een gezonde leefstijl voor jongeren en volwassenen.		continu
	5.2.1.2 We zetten in op het versterken van de mentale gezondheid van onze inwoners.		continu
	5.2.1.3 We zetten in op het vroegtijdig signaleren van (verborgen) problemen bij ouderen en bieden preventieve ondersteuning.		2024 e.v.
5.2.2 Het middelengebruik onder (jonge) inwoners neemt af	5.2.2.1 We werken de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO) - voorheen IJslands Preventiemodel - nader uit en voeren die in.		2024-2027
5.2.3 Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving	5.2.3.1 We zetten in op het versterken van relaties en het bieden van tijdige ondersteuning bij scheidingen.		continu
	5.2.3.2 We zetten in op kwalitatief goede jeugdbescherming en hoog specialistische jeugdzorg.		continu
	5.2.3.3 We voeren de jeugdzorg zo effectief en efficiënt mogelijk uit, samen met relevante partners.		continu
	5.2.3.4 We zetten in op een duurzame aanpak van jeugdoverlast.		2024-2026
	5.2.3.5 We zetten in op normaliseren en een stevige leefomgeving voor jeugdigen.		continu
5.2.4 Kinderen maken een goede start in het leven en hebben daarin gelijke kansen	5.2.4.1 We creëren een stevige basis tijdens de eerste 1000 dagen van een kind.		2024-2026
	5.2.4.2 We blijven inzetten op de versterking tussen zorg en onderwijs.		continu

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

5.2.1 Er is toegenomen aandacht voor preventie op de gebieden gezond leven en vitaal zijn

5.2.1.1 We zetten ons in voor een gezonde leefstijl voor jongeren en volwassenen.

In 2025 zetten we samen met professionals, ondernemers, verenigingen en inwoners met 'Gezond op eigen wijze' de inzet op beweging, gezond eten en mentale gezondheid voort. Dit sluit aan bij de landelijke akkoorden GALA, IZA en AZWA. Deze akkoorden zijn gericht op preventie en een gezonde leefstijl, mede om zorgkosten te kunnen verminderen. Het aantal partners van 'Gezond op eigen wijze' groeide in 2025 naar meer dan 70 en 'Gezond op eigen wijze' fungeert inmiddels als herkenbaar en verbindend platform voor lokale initiatieven. Onder 'Gezond op eigen wijze' vallen onder meer het Lokaal Akkoord met uitvoeringsbudget, de JOGG-aanpak en de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht. Daarmee zijn we in 2025 gestart, in samenwerking met de GGD en omliggende gemeenten. De JOGG-overeenkomst is verlengd voor onbepaalde tijd en uitgewerkt in een nieuw meerjarenplan. Er waren meerdere campagnes waaronder de beweegcampagne Route 66. De sport- en beweegcoaches zijn onze ambassadeurs van 'Gezond op eigen wijze' en vormen een belangrijke schakel tussen beleid en uitvoering. In 2025 is verder invulling gegeven aan onze ambities zoals opgenomen in de sport- en beweegvisie, waaronder meer inwoners laten voldoen aan de beweegnorm. In 2025 is samen met partners uit zorg en welzijn de start gemaakt met de

gezamenlijke aanpak van valpreventie. Hierbij kijken we met inwoners wat de risicofactoren zijn om te vallen en moedigen wij hen aan om te (blijven) bewegen. De eerste cursussen valpreventie zijn aangeboden door de fysiotherapeuten in de gemeente. Ook dit is een ketenaanpak uit GALA waar rijksmiddelen voor beschikbaar zijn gesteld.

Zie ook ambitie 6.2 voor een nadere toelichting op de inzet van de sport- en beweegcoaches.

5.2.1.2 We zetten in op het versterken van de mentale gezondheid van onze inwoners.

Mentale gezondheid was ook in 2025 één van de drie pijlers van 'Gezond op eigen wijze'. De uitvoering is onder meer belegd bij subsidiepartner ProPersona. Deze organisatie bood trainingen, praatgroepen en webinars aan over thema's als stress, piekeren, grenzen stellen en omgaan met psychische kwetsbaarheid. Ook werden vrijwilligers en professionals geschoold in het omgaan met inwoners met mentale problemen. Daarnaast ontving Solve24 subsidie om via beweegactiviteiten het gesprek aan te gaan met jongeren.

In het voorjaar van 2025 is binnen 'Gezond op eigen wijze' de campagne 'Hoe is het?' uitgerold; een initiatief om het praten over mentale gezondheid makkelijker te maken. Mentale gezondheid en het welbevinden van inwoners hebben bovendien een structurele plek binnen de OKO-aanpak, Samen is Leuker en de verdere decentralisatie van Beschermd Wonen. Deze activiteiten hebben ook bijgedragen aan doelstelling 5.1.3.4.

5.2.1.3 We zetten in op het vroegtijdig signaleren van (verborgen) problemen bij ouderen en bieden preventieve ondersteuning.

De sociaal werkers en vrijwilligers van Welzijn Rivierstroom hebben het project Seniorenhuisbezoeken uitgevoerd, waarbij alle 75-jarigen in Neder-Betuwe zijn uitgenodigd voor een preventief huisbezoek. In 2025 is het project geëvalueerd. Er zijn in totaal 61 preventieve huisbezoeken uitgevoerd. Om echt preventief ondersteuning te bieden moeten we de doelgroep verbreden en het bereik vergroten. Daarom is het aanbod voor een preventief huisbezoek beschikbaar gemaakt voor alle inwoners van 60 jaar en ouder. Ook is voor deze inwoners de collectieve bijeenkomst "Krachtig ouder worden" georganiseerd. De bijeenkomst in december is door ruim 80 inwoners bezocht. In 2025 is de vernieuwde opzet voor het Netwerk Vitaal Ouder Worden voorbereid. Dit is een samenvoeging van het Netwerk Geriatrie en het Kwetsbare Ouderenoverleg. In het Netwerk Vitaal Ouder Worden werken zorg, welzijn en gemeente samen aan een gezonde, actieve levensstijl voor senioren. Het gaat om lichamelijke, mentale én sociale vitaliteit.

5.2.2 Het middelengebruik onder (jonge) inwoners neemt af

5.2.2. We werken de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO) - voorheen IJlands Preventiemodel - nader uit en voeren die in.

In 2025 zijn, op basis van de OKO-monitor, de twee belangrijkste speerpunten samen met partners vastgesteld. De focus is gelegd op ouderondersteuning en vrijetijdsbesteding voor jongeren/ Twee werkgroepen werkten hiervoor concrete acties en activiteiten uit. De resultaten uit de monitor zijn ook gebruikt voor het opstellen van schoolprofielen, die zijn besproken met scholen zelf en JGZ-professionals. Hiermee bood de OKO-aanpak ook in 2025 een stevige basis voor samenwerking tussen scholen, jeugdgezondheidszorg en andere partners gericht op het versterken van jongerenwelzijn en het terugdringen van middelengebruik.

5.2.3 Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving

5.2.3.1 We zetten in op het versterken van relaties en het bieden van tijdige ondersteuning bij scheidingen.

In 2025 hebben we verdere invulling gegeven aan het relatieloket: zo is ingezet op het uitbreiden van het collectieve preventieve aanbod. Hierbij is onder andere aandacht besteed aan preventieve activiteiten, zoals een training voor aanstaande ouders gericht op communicatie tussen ouders. Het uitgangspunt is dat een stabiele thuisomgeving begint bij de manier waarop ouders met elkaar omgaan. Daarnaast is een preventieve collectieve training opgezet voor kinderen die te maken krijgen met een scheiding of relatiebreuk van hun ouders. Sinds oktober 2025 is bovendien een gezinsondersteuner relaties actief binnen de gemeente. Deze professional richt zich enerzijds op het laagdrempelig ondersteunen van gezinnen met vragen over dit thema en anderzijds op het onderzoeken hoe de gemeente inwoners zo vroeg mogelijk preventief kan ondersteunen. Bij dit onderzoek worden belangrijke maatschappelijke partners betrokken. De resultaten hiervan verwachten we in het derde kwartaal van 2026.

5.2.3.2 We zetten in op kwalitatief goede jeugdbescherming en hoog specialistische jeugdzorg.

Op (boven)regionaal niveau worden voortdurend stappen gezet om de jeugdbescherming en hoogspecialistische jeugdzorg te verbeteren. Om de meest specialistische zorg voor jeugdigen met een complexe hulpvraag beschikbaar te maken, zijn in 2025 voorbereidingen getroffen om de producten (zorgvormen) uit de pilot driemilieusvoorzieningen (lopend sinds 2022) op te nemen in het regionale hulpaanbod. In 2025 zijn ook de contracten voor de Essentiële Functies in werking getreden.

Essentiële Functies zijn integrale, hoogspecialistische zorgvormen die gericht zijn op kwetsbare kinderen, hun gezinnen en/of hun netwerk. Het gaat over een nieuwe samenwerkingsvorm tussen 15 zorgaanbieders met verschillende expertises. Samen zorgen zij ervoor dat kinderen en gezinnen met complexe zorgvragen toegang hebben tot verblijf, waar nodig aangevuld met ambulante expertise en specialistische kennis vanuit het samenwerkingsverband. Op deze manier kunnen zij samen passende, integrale zorg bieden. Deze manier van werken, waarbij samenwerking over de grenzen van organisaties heen centraal staat, is nieuw in het jeugdhulpveld en vraagt om een verandering van het huidige zorglandschap. Dit is een verandering die niet in één keer kan worden gerealiseerd. Daarom is gekozen voor een ingroeimodel van zeven jaar, waarvan 2025 het eerste jaar vormde.

5.2.3.3 We voeren de jeugdzorg zo effectief en efficiënt mogelijk uit, samen met relevante partners.

In 2025 is gewerkt aan de uitvoering van de regiovisie die in 2024 is vastgesteld. Deze visie wordt breed gedragen binnen regio Rivierenland en beschrijft de gezamenlijke ambities voor de regionale samenwerking, met als doel goede, toegankelijke en betaalbare jeugdhulp. In 2025 lag de nadruk op het opstellen van de uitvoeringsagenda Jeugd (2026–2028). In deze agenda zijn de ambities uit de regiovisie vertaald naar concrete doelen en acties. Eind 2025 zijn verschillende werkgroepen gestart voor de verdere uitwerking hiervan. Elke werkgroep richt zich op een belangrijke fase in het traject dat gezinnen doorlopen binnen de jeugdhulp: van het eerste contact en de toegang tot en met de afronding van de hulp. Samen met professionals, gemeenten, zorgaanbieders en gezinnen brengen de werkgroepen in kaart wat goed gaat, waar knelpunten zitten en aan welke oplossingsrichtingen we moeten denken om de jeugdhulp verder te verbeteren. Deze regionale ontwikkelingen sluiten nauw aan bij de lokale transformatieopgave die nodig is om de jeugdhulp op termijn beschikbaar en betaalbaar te houden, zeker gezien de lokale ontwikkelingen op het gebied van jeugdhulp (zie paragraaf 'Overige ontwikkelingen: ontwikkeling jeugdhulpkosten').

5.2.3.4 We zetten in op een duurzame aanpak van jeugdoverlast.

In 2025 is de focus verder verschoven van het aanpakken van overlast naar een breder preventief beleid gericht op jongeren. De samenwerking met partners zoals handhaving, politie en jongerenwerk is verstevigd. Er zijn regelmatig werkgroepen bij elkaar gekomen die zowel overlastsituaties aanpakken (vanuit PlusMinMee-methode) als zoeken naar manieren om de relatie met jongeren te versterken, zodat overlast wordt voorkomen. Zo spraken ketenpartners bijvoorbeeld af waar en wanneer ze elkaar 'op straat' kunnen treffen, werden evenementen zoals jaarmarkten vooraf doorgesproken en zijn er mogelijkheden verkend om een activiteit te organiseren om de partners met de jongeren in contact te brengen. In 2025 is er opnieuw extra jongerenwerk ingezet. Zo is de jongereninloop in Kesteren op een tweede avond geopend en werd jongerenwerk ook op scholen aangeboden. Dit zorgde ervoor dat jongeren in verschillende contexten zoals op school, op straat en in hun vrije tijd in beeld kwamen. Daarnaast zijn er beweegactiviteiten georganiseerd, waarbij het jongerenwerk samenwerkte met beweegaanbieders. Door te investeren in een gezonde vrijetijdsbesteding, werd de kans op overlastsituaties verkleind. Het inzetten op de jongere leeftijdsgroep (10-12 jaar) is in 2025 nog niet uitgevoerd vanwege personeelsswisselingen binnen het jongerenwerk. De jeugdboa heeft in 2025 een signalerende en handhavende rol vervuld binnen de gemeente. In het jaarverslag veiligheid (zie RIB-20 van 5 maart 2026) is opgenomen wat deze rol heeft bijdragen aan de aanpak van jeugdoverlast.

5.2.3.5 We zetten in op normaliseren en een stevige leefomgeving voor jeugdigen.

Normaliseren is de rode draad in ons jeugdbeleid. In 2025 zijn er verschillende initiatieven geweest die hieraan hebben bijgedragen, zoals ouderavonden 'Eerste hulp bij opvoeden', Buurtgezinnen, de inzet van Humanitas, BeWell en prenatale voorlichtingen. Ook zijn er nieuwe initiatieven gestart, zoals de training 'Ouders van Pubers' vanuit Eleos en ouderavonden op scholen en bij kerken over 'digitale samenleving' (in samenwerking met het diaconaal platform). Daarnaast voerden we met subsidiepartners kwaliteitsgesprekken om de activiteiten beter af te stemmen op de doelen uit de Nota Sociaal Domein. Normaliseren is hierbij een terugkerend thema. Ook de focus op de omgeving van jeugdigen werd versterkt, bijvoorbeeld op het gebied van kinderopvang, school, gezin en vrije tijd. De OKO-aanpak is een goed voorbeeld van deze geïntegreerde benadering. In het voorjaar van 2025 organiseerden we een bijeenkomst om de kerken te betrekken bij de ontwikkeling van de Neder-Betuwse jeugd. Daarnaast zijn er twee netwerkbijeenkomsten gehouden om de samenwerking te bevorderen en belangrijke thema's onder de aandacht te brengen bij maatschappelijke partners.

5.2.4 Kinderen maken een goede start in het leven en hebben daarin gelijke kansen

5.2.4.1 We creëren een stevige basis tijdens de eerste 1000 dagen van een kind.

In 2025 hebben we de lokale coalitie Kansrijke Start voortgezet en verstevigd. We hebben ons onder andere bezig gehouden met het versterken van de samenwerking binnen de coalitie en het onderzoeken van de mogelijkheden voor multidisciplinair overleg. In 2025 zijn we gestart met het inzetten van een medisch maatschappelijk werker binnen de verloskundigenpraktijk. Dit om laagdrempelig begeleiding te kunnen bieden aan zwangere vrouwen die psychische problematiek ervaren. Binnen de regionale ketenaanpak Kansrijke Start hebben we gezamenlijk Stevig Ouderschap van de jeugdgezondheidszorg ingekocht. Stevig Ouderschap is een interventie die inzet op intensieve

opvoedondersteuning, educatie en preventie vanaf de zwangerschap. In oktober 2025 is de jeugdgezondheidszorg gestart met dit aanbod.

5.2.4.2 We blijven inzetten op de versterking tussen zorg en onderwijs.

In 2025 investeerden we op verschillende manieren in de verbinding tussen onderwijs en zorg om jeugdigen in Neder-Betuwe zich optimaal te laten ontwikkelen. Het schoolmaatschappelijk werk vervult bij uitstek de verbinding tussen onderwijs en zorg op onze scholen. De partners binnen het schoolmaatschappelijk werk hebben in 2025 uitvoering gegeven aan de vernieuwde opdracht. Hierdoor is de samenwerking met de scholen op het gebied van ondersteuning en zorg versterkt.

Vanuit het rijk heeft de gemeente een aantal jaren geleden middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs ontvangen. In 2025 zijn deze middelen besteed aan de continuering van de pilot gericht op een goede overgang van voorschool naar het basisonderwijs voor kwetsbare kinderen. Daarnaast hebben we deze middelen ingezet voor voorlichtingen op scholen aan ouders over onder andere sociaal emotioneel welbevinden, middelengebruik en veilig omgaan met social media. Dit deden we in samenwerking met het Diaconaal Platform.

Tot slot hebben we geïnvesteerd in de samenwerking tussen relevante onderwijs- en zorgpartners, zoals schoolmaatschappelijk werk, leerplicht en de jeugdgezondheidszorg. Met als resultaat dat deze onderwijs- en zorgpartners op dossiers beter contact met elkaar hebben.

Overige ontwikkelingen

IZA / AZWA

Naast GALA is er ook het Integraal Zorgakkoord (IZA), dat gericht is op een betere samenwerking tussen zorg en het sociaal domein. Dit akkoord moet er, mede door een sterkere verbinding met preventie en welzijn, voor zorgen dat zorg toegankelijk en betaalbaar blijft. Binnen de regio Rivierenland voert mandaatgemeente Tiel de regie over de uitvoering en middelen.

Op 8 september 2025 ondertekenden zorg- en welzijnsorganisaties en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). De afspraken in dit akkoord zijn een aanvulling op de afspraken uit het IZA- en GALA-akkoord. Met het AZWA wordt de komende jaren (tot en met 2028) ingezet op een verbreding, intensivering en concretisering van het IZA, waarin gelijkwaardigere toegang tot zorg en welzijn en het voorkomen van het arbeidsmarkttekort centraal staan. Ook krijgen in het AZWA het sociaal domein en de publieke gezondheid een explicietere plek.

Het AZWA laat beter zien waar gemeenten voor aan de lat staan. De hoofdpogaven liggen in het ontwikkelen van de basisfunctionaliteiten en de basisinfrastructuur. Daarnaast moeten gemeenten bijdragen aan betere samenwerking met eerstelijnszorg door deelname in hechte wijkverbanden en afstemming over een regionaal eerstelijnsamenwerkingsverband (RESV).

Toekomstbestendige uitvoering Participatiewet en Schuldhulpverlening

Sinds 2026 voeren we Schuldhulpverlening in eigen huis uit en integreren we dit met bestaande taken zoals vroegsignalering van betalingsachterstanden en minimabeleid. De uitvoering van de Participatiewet is sinds 1 januari 2026 bij Werkzaam Rivierenland belegd. Het jaar 2025 stond daarmee in het teken van de voorbereidingen op deze veranderingen. Het uitgangspunt daarbij was dat betrokken inwoners zo min mogelijk hinder ondervonden van het proces achter de schermen. De voorbereidingen zijn goed verlopen, waarbij Werkzaam en gemeente Buren zich beiden constructief hebben opgesteld. Vanaf oktober 2025 werden ook betrokken inwoners geïnformeerd.

Ontwikkeling jeugdhulpkosten

Sinds de invoering van de Jeugdwet in 2015 is er sprake van forse budgetkorting vanuit het Rijk, terwijl de vraag naar jeugdhulp en de complexiteit van hulpvragen juist zijn toegenomen. Dit is ook zichtbaar in Neder-Betuwe. De afgelopen jaren zien we onder andere de volgende trends:

- Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt, neemt geleidelijk toe.
- De vraag naar jeugdhulp groeit.
- De hulpvragen worden complexer.
- De kosten voor jeugdhulp nemen toe.

Vanwege deze ontwikkelingen is in 2025 gestart met het opzetten en invoeren van beheersmaatregelen. In totaal zijn negen maatregelen opgesteld die moeten bijdragen aan het op termijn betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het gaat om een mix van maatregelen die zich richten op preventie, instroom, doorstroom en uitstroom van hulp en op de organisatie van de jeugdhulp. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd via RIB-1 van 9 december 2025. Tegelijkertijd blijkt dat het gebruik van jeugdhulp blijft toenemen en dat de kosten nog steeds snel stijgen. Aanvullende stappen zijn nodig. In december 2025 is daarom een aanvullende opdracht opgesteld om, op basis van verschillende scenario's, te werken aan een meerjarige strategie voor de jeugdhulp in gemeente

Neder-Betuwe. Deze strategie moet helpen om de jeugdhulp op de lange termijn financieel houdbaar te houden, terwijl passende ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen beschikbaar blijft.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Banen van inwoners tussen 15 en 64 jaar	aantal per 1.000 inwoners	NB	787,50	785,90	791,30	820,70	858,20		
		L	795,00	795,70	805,10	824,70	836,60		
Lopende reïntegratievoorzieningen voor inwoners van 15 - 64 jaar	aantal per 10.000 inwoners	NB	113,50	112,40	137,30	141,90	153,70	165,10	
		L	196,20	199,10	197,70	197,70	191,50	203,10	
Jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar	percentage	NB	9,10	8,30	12,80	13,00	13,10	13,50	
		L	12,30	11,90	13,20	13,50	13,90	13,70	
Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)	percentage	NB	0,90	1,10	1,30	0,90	0,90	0,80	
		L	1,20	1,20	1,20	1,20	1,10	1,00	
Jongeren met jeugdreclassering (van 12 tot 23 jaar)	percentage	NB		0,30					
		L	0,40	0,30	0,30	0,30	0,30	0,40	
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	aantal per 10.000 inwoners	NB	490,00	540,00	540,00	560,00	550,00	570,00	
		L	670,00	700,00	702,00	710,00	700,00	720,00	
Werkloze jongeren tussen 16 en 22 jaar	percentage	NB	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
		L	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00		
Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 10.000 inwoners	NB	189,00	207,70	170,20	154,10	163,10	171,40	
		L	381,70	459,70	431,20	366,70	344,80	343,60	
Jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter	percentage	NB	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00		
		L	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
Kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin	percentage	NB	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00		
		L	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00		
Netto arbeidsparticipatie (werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	percentage	NB	72,50	72,90	74,60	75,30	76,40	76,50	
		L	70,00	69,60	70,40	72,20	73,10	73,20	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden partijen

Werkzaam Rivierenland

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Monitoring van de uitvoering van de sociale werkvoorziening door Werkzaam Rivierenland, waarbij Werkzaam bijdraagt aan het doel: passend werk voor iedereen.

Vanuit onze gemeente werken zo'n 34 inwoners in de sociale werkvoorziening (SW) van Werkzaam. Instroom in de SW is sinds 2015 niet meer mogelijk. Door natuurlijk verloop zal het aantal SW-ers daarom steeds verder dalen met 5-6 procent per jaar. Werkzaam biedt deze SW-ers een werkplek met begeleiding op de werkvloer. Dat kan intern zijn bij Werkzaam zelf of bij werkgevers met behulp van loonkostensubsidie.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

In 2025 heeft Werkzaam op verzoek van onze gemeente de overname van het uitvoeren van de Participatiewet voor Neder-Betuwe voorbereid. Er is veel inspanning verricht om de overdracht van taken van gemeente Buren naar Werkzaam met zo min mogelijk last voor onze inwoners te laten verlopen. Met name de overdracht van gegevens bleek complexer dan verwacht door het gebruik van verschillende systemen en afwijkende manier van vastleggen van beide uitvoerders. Desondanks is Werkzaam binnen de begrote eenmalige frictiekosten voor 2025 gebleven. Voor de Sociale Werkvoorziening (SW) hebben zich in 2025 geen bijzondere ontwikkelingen voorgedaan. In de Tweede Bestuursrapportage 2025 is, naar aanleiding van de Bestuursrapportage 2025 van Werkzaam, een lagere verwachte bijdrage voor de SW tussentijds in onze gemeentelijke begroting verwerkt. De gemeenteraad bespreekt de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2025 in de raads cyclus van juni 2026. Zij kan dan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juni of juli 2026 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2025 nemen we op in onze gemeentelijke Begroting 2027.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

De GGD is als gemeentelijke gezondheidsdienst van de 14 gemeenten in Gelderland-Zuid het gezicht van de publieke gezondheid in onze regio. De publieke gezondheidszorg richt zich op het verbeteren van gezond en vitaal leven van haar inwoners, het verminderen van risico's, het bieden van zorg en bescherming aan kwetsbare groepen.

Taken die vanwege de Wet publieke gezondheid (Wpg) of andere wetten zijn opgedragen aan de GGD Gelderland-Zuid zijn:

- monitoring, signalering en advisering op het gebied van publieke gezondheid;
- infectieziektebestrijding;
- technische hygiënezorg;
- medische milieukunde;
- jeugdgezondheidszorg;
- ouderengezondheidszorg;
- gezondheidsbevordering en leefstijl;
- bevorderen van psychosociale hulp bij incidenten, rampen en crises;
- toezicht op organisaties voor kinderopvang.

Taken (afkomstig uit Wpg of andere wetten) die vanwege beleidsmatige keuzes zijn neergelegd bij de GGD door de deelnemende gemeenten zijn:

- reizigersadvisering;
- vaccinaties;
- openbare geestelijke gezondheidszorg;
- forensische geneeskunde;
- het voorzien in een Advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling;
- toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de Wmo 2015;
- jeugdgezondheidszorg;
- advisering in het kader van toegang tot beschermd wonen.

Voor de uitvoering van de taken werkt de GGD vanuit twee leidende principes:

1. Aansluiting bij de gemeenten, waarbij de GGD zijn lokale nabijheid verder versterkt door per gemeente 'dedicated' teams van professionals te vormen, die zich richten naar de lokale context.
2. Netwerkaanpak, waarbij het verbinden van kennis en samenwerking met partners op lokaal, regionaal en landelijk niveau centraal staat. De netwerkaanpak kan leiden tot het samen organiseren van dienstverlening (netwerkorganisatie) om kwaliteit en integraliteit voor de inwoners te verhogen en/of dienstverlening te kunnen borgen.

De maatschappelijke opgave van gemeenten, de gezondheidssituatie van de inwoners, de lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen en het takenpakket van de GGD vormen de uitgangspunten voor de Meerjarenstrategie 2024-2027.

De strategische thema's waar de GGD in de periode 2024-2027 op inzet zijn:

1. Informatiegestuurde aanpak als basis voor betrouwbare advisering.
2. Adviseren over preventie en vormgeven van groepsgerichte preventie.
3. Versterken samenwerking zorg en veiligheid ten behoeve van een betere inwonerondersteuning.
4. Gezondheidsbescherming en -bevordering in het sociale en fysieke domein.

Met de wettelijke taken opgedragen aan de GGD, de wettelijke taken beleidsmatig belegd bij de GGD en de facultatieve taken die de GGD voor ons uitvoert, draagt de GGD bij aan het halen van onze ambitie dat de inwoners van Neder-Betuwe gezond leven en vitaal zijn. Ook draagt de GGD met toezicht op organisaties voor kinderopvang bij aan het uitvoeren van onze ambitie voor goed en passend onderwijs voor alle inwoners in Neder-Betuwe.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Ondertekening Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

In 2025 ondertekenden landelijke partijen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Namens GGD Gelderland-Zuid tekende ook GGD GHOR. Met dit akkoord werden GGD'en en gemeenten beter gepositioneerd in de verschuiving van ziekte en zorg naar gedrag en gezondheid. De precieze consequenties voor de uitvoering worden in 2026 verder uitgewerkt.

Onderzoek ontvlechting bedrijfsvoering met VRGZ

In de loop van 2025 voerden de GGD en de VRGZ een onderzoek uit naar verschillende vormen van samenwerking. Tot dat moment hadden zij een gedeelde bedrijfsvoeringsorganisatie. Eind 2025 kozen de algemeen besturen van beide organisaties voor een scenario waarbij de bedrijfsvoering volledig wordt gescheiden. Het doel hiervan is dat beide organisaties beter kunnen functioneren, wendbaarder zijn, duidelijker hun verantwoordelijkheden nemen en elkaar niet onnodig in de weg zitten. Het besluit was richtinggevend; de uitwerking ervan wordt verder uitgewerkt voordat een definitief besluit volgt. De raad krijgt bij de behandeling van de begroting 2027 meer informatie over de uitwerking en consequenties.

Ombuigingen

In 2025 werden ombuigingen ingezet naar aanleiding van een oproep vanuit de regiogemeenten en het Algemeen Bestuur van de GGD. Het traject leidde tot een begroting voor 2026 zonder uitzettingen, met uitzondering van de indexatie. Hierdoor kon de GGD haar taken blijven uitvoeren zonder ingrijpende bezuinigingen, terwijl de impact op zorg, ondersteuning en dienstverlening aan inwoners beperkt bleef.

Doorontwikkeling ketenaanpakken

In 2025 voerde de GGD regionale regie en coördinatie over de ketenaanpakken, waaronder Valpreventie, Welzijn op recept, Kind naar Gezond Gewicht, Gecombineerde leefstijlinterventie en Kansrijke Start. Dit zorgde voor een continue afstemming met gemeenten en partners en versterkte de effectiviteit van de regionale samenwerking. Met de komst van het AZWA werd bekend dat de ketenaanpakken aan belang toenemen en verder gaan onder de naam "basisfunctionaliteiten".

Wijzigingen Rijksvaccinatieprogramma en overname JGZ 0-4

In 2025 leidde de invoering van wijzigingen in het vaccinatieprogramma en de overname van de JGZ voor 0-4 jaar in Rivierenland van Sante Partners tot grote veranderingen binnen de afdeling JGZ. Voor gemeente Neder-Betuwe gold dit al. De volledige JGZ was hier al bij de GGD ondergebracht. De veranderingen gingen gepaard met een aanzienlijke werkdruk, maar zorgden tegelijkertijd voor continuïteit van de dienstverlening en versterking van de samenwerking met scholen en lokale zorgpartners.

Over andere ontwikkelingen in 2025 informeren we u bij behandeling van de jaarstukken 2025 van de GGD zelf.

Wat heeft het gekost?

5. WMO, Jeugdzorg en Participatiewet

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz./ Rekening
Lasten	28.169	38.158	36.855	-1.304
Baten	-5.268	-9.936	-10.252	-316
Exploitatieresultaat	22.901	28.222	26.602	-1.620

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Hoofddeling	Subindeling	Begroting primitief 2025	Begroting wijziging 2025	Begroting 2025	Werkelijk 2025	Saldo 2025
WMO-budgetten						
	WMO Voorziening	883.608	115.000	998.608	849.430	149.178
	WMO Zorg	3.657.322	787.843	4.445.165	4.293.253	151.912
	Geescaleerde zorg 18+	14.232	0	14.232	-203.264	217.496
	Toerekening salariskosten	494.760		494.760	494.760	0
Totaal WMO-budgetten		5.049.922	902.843	5.952.765	5.434.179	518.586
Jeugd-budgetten						
	Jeugdwet	7.635.676	4.168.866	11.804.542	11.680.603	123.939
	Toerekening salariskosten	495.269		495.269	495.269	0
Totaal Jeugd-budgetten		8.130.945	4.168.866	12.299.811	12.175.872	123.939
Participatiewet						
	Inkomensregeling	1.284.092	156.132	1.440.224	1.128.559	311.665
	WSW en beschut werk	1.231.993	75.407	1.307.400	1.264.185	43.215
	Arbeidsparticipatie	563.148	36.986	600.134	624.883	-24.749
	Toerekening salariskosten	402.388	79.000	481.388	481.388	0
Totaal Participatiewet		3.481.621	347.525	3.829.146	3.499.015	330.131
Overig						
	Preventiebudget	2.452.415	39.182	2.491.597	1.964.010	527.587
	Volksgezondheid	1.544.010	-40.733	1.503.277	1.383.438	119.839
	Toerekening salariskosten	2.241.726	-96.000	2.145.726	2.145.726	0
Totaal Overig		6.238.151	-97.551	6.140.600	5.493.174	647.426
TOTAAL		22.900.639	5.321.683	28.222.322	26.602.240	1.620.082

(De begrotingswijziging Jeugdwet omvat ook de bijstellingen van de jaarrekening 2024 én de 2e bestuursrapportage 2024)

Wmo budgetten (voordeel incidenteel € 518.586)

WMO voorzieningen (voordeel incidenteel € 149.178)

Woningaanpassingen (incidenteel voordeel €143.297)

Maatwerkvoorziening is een onderdeel dat relatief lastig te voorspellen is. Het betreft hier veelal materiële ondersteuningsoplossingen zoals woningaanpassingen, Wmo-hulpmiddelen en trapliften. Bij dergelijke afgegeven indicaties waarbij een materiële voorziening voorziet in de ondersteuningsbehoefte, is er geen lineair oplopend verband tussen aantallen en uitgaven te voorspellen. Één afgegeven indicatie kan al veel betekenen voor de uiteindelijke uitgaven. Bij woningaanpassingen is er een voordeel van €143.000. Het voordeel binnen deze kostensoort is incidenteel, omdat op dit moment al bekend is dat er in 2026 enkele duurdere woningaanpassingen plaatsvinden.

Rolstoelvoorzieningen (incidenteel voordeel €40.855)

Het gaat hier om een voordeel van €40.855. Er zijn in 2025 wat vertragingen geweest bij de leverancier van Wmo-hulpmiddelen, Medipoint. Door een fusie zijn er interne problemen ontstaan, die voor vertraging in afhandelingen hebben gezorgd. Dit verklaart deels het overschot. Daarnaast zijn er minder kosten geweest die te danken zijn aan de nieuwe regionale aanbesteding.

Daarnaast is er sprake van enkele kleine verschillen binnen het onderdeel Wmo voorzieningen die hebben geleid tot een incidenteel nadeel van € 34.974 voor 2025.

WMO Zorg (voordeel incidenteel € 151.912)

PGB vervoersvoorzieningen en PGB woningaanpassingen (incidenteel voordeel € 90.511)

Er is voor het jaar 2025 in totaal minder aanspraak gemaakt op de Wmo Pgb's voor vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen voor in totaal een bedrag van € 90.511.

Hulp bij het huishouden (incidenteel voordeel €79.792)

Er is bij huishoudelijke ondersteuning €79.792 minder uitgegeven dan begroot in 2025. Op een begroting van €2.205.064 is dit een beperkte onderbesteding van zo'n 3%. Rond de zomerperiode is er sprake geweest van wachttijden vanuit de gemeente, waardoor indicaties later zijn gestart en op zijn geschoven. Dit heeft een klein financieel effect tot gevolg gehad. In de 2e bestuursrapportage 2025 is er €120.000 afgeraamd. Uiteindelijk zijn de kosten nog iets lager uitgevallen dan verwacht. We zien in de cijfers echter wel een structurele stijging van het aantal cliënten en nieuwe instroom. Dit komt vooral door de dubbele vergrijzing (demografische ontwikkeling waarbij niet alleen het aantal ouderen (65+) toeneemt, maar binnen die groep ook het aantal hoogbejaarden (80-plussers) sneller groeit) en het langer zelfstandig thuiswonen. Het voordeel is om deze reden incidenteel te noemen.

Daarnaast is er binnen het onderdeel Wmo Zorg sprake van enkele kleine verschillen die hebben geleid tot een incidenteel nadeel van € 18.391 voor 2025.

Geëscaleerde zorg 18+ (voordeel incidenteel € 217.496)

Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2025 meer middelen vanuit de centrumgemeente Nijmegen voor Beschermd Wonen zijn ontvangen (€ 247.000). Dit komt omdat Nijmegen hogere rijksmiddelen heeft gekregen dan op basis van de regiobegroting BW/MO 2025 verwacht. Hiertegenover staat een hogere bijdrage (€ 29.000) voor Maatschappelijke Opvang aan de centrumgemeente. Daarnaast heeft de gemeente middelen ontvangen voor de ambtelijke inzet in de regio. We stellen voor om een bedrag van €247.000 te bestemmen voor 2026. De (sub-) regionale beschikbare middelen zijn meerjarig afhankelijk van de centrumgemeente en daardoor zeer onzeker. Tegelijkertijd lopen de (sub-)regionale verplichtingen en ontwikkelingen door, zoals uitvoering geven aan het Actieplan Dak- en Thuisloosheid en lokale initiatieven in het kader van het versterken van de wijk (waaronder de inzet van een welzijnsconsulent, indicatievrije dagbesteding en de doorontwikkeling van de WijkGGZ). Deze ontwikkelingen hangen nauw samen met het Mentale Gezondheidsnetwerk (MGN) en het AZWA. Daarnaast is er nog onvoldoende duidelijkheid over de financiële prognose regio begroting BW/MO 2026 en meerjarig. Hierdoor bestaat het risico dat het geraamde budget voor (sub-)regionale doelen niet toereikend is. Indien bij de prognose 2026 blijkt dat (een deel van) de middelen niet nodig is, informeren wij u hierover via een bestuursrapportage 2026.

Jeugd budgetten (structureel voordeel € 123.939 voor 2025 en vanaf 2026 € 128.000)

Ambulante jeugdhulp (structureel voordeel €174.186)

Onder de ambulante jeugdhulp vallen regionaal en landelijk ingekochte vormen van behandeling, begeleiding en dagbesteding, zonder verblijfscomponent. In 2025 zijn de kosten per jeugdige aanzienlijk gestegen. Dit heeft twee oorzaken: enerzijds is er een verschuiving naar duurdere zorgvormen ten opzichte van voorgaande jaren, anderzijds is een klein aantal nieuwe cliënten ingestroomd dat zeer intensieve ambulante ondersteuning nodig heeft. In de tweede bestuursrapportage is op basis van de toen verwachte uitgaven een aanzienlijke incidentele bijraming van €1,5 miljoen gevraagd. De uiteindelijke cijfers over 2025 laten zien dat er ten opzichte van dit bijgestelde budget een onderbesteding is van €174.186. De uitgaven voor behandeling en begeleiding zijn uiteindelijk hoger uitgevallen dan begroot, terwijl de uitgaven aan ambulante GGZ-producten juist minder is dan geraamd. Op basis van de cijfers gaan we uit van een structurele onderbesteding ter hoogte van €174.186.

Jeugdhulp met verblijf (structureel nadeel €69.824)

Onder dit taakveld vallen jeugdhulpproducten met een verblijfscomponent, zowel regionaal als landelijk ingekocht. In vergelijking met ambulante jeugdhulp wordt hier minder gebruik van gemaakt, maar deze producten zijn aanzienlijk duurder. Net als bij ambulante jeugdhulp stegen in 2025 de kosten per jeugdige. Dit werd vooral veroorzaakt door enkele jeugdigen met een complexe zorgvraag die intensieve verblijfszorg nodig hadden. Voor deze producten is in de tweede bestuursrapportage een bijraming van €650.000 gevraagd. Ten opzichte van deze bijgestelde raming is uiteindelijk een tekort van €69.824 ontstaan. Dit komt door de instroom van enkele jeugdigen die gebruik maken van een relatief dure ondersteuningsvorm in de laatste maanden van het jaar. We gaan uit van een structurele overschrijding.

Jeugdbescherming (structureel nadeel €50.373)

Onder dit taakveld vallen de kosten voor het uitvoeren van de jeugdbeschermingsmaatregelvoorzieningen. Sinds 2021 is het aantal jeugdigen met een dergelijke maatregel sterk afgenomen. Deze daling lijkt echter niet te wijzen op een verminderde behoefte, maar is het gevolg van aanhoudende personeelstekorten binnen de jeugdbeschermingsketen. In de tweede bestuursrapportage is daarom structureel €150.000 teruggegeven. Het gebruik van deze zorgvorm blijft lastig te voorspellen, omdat het aantal hulpvragen hoger ligt dan de daadwerkelijke inzet door de personele tekorten. De werkelijke uitgaven over 2025 liggen hoger dan het geraamde budget, voornamelijk door een lichte stijging van het aantal jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel in de laatste maanden van 2025. We gaan uit van een structurele overschrijding van €50.373.

PGB (structureel voordeel €72.648)

Onder dit taakveld vallen alle persoonsgebonden budgetten (PGB's) die de gemeente op grond van de Jeugdwet verstrekt. Met een PGB kunnen inwoners zelf jeugdhulp inkopen, waarbij binnen onze gemeente de nadruk ligt op ambulante jeugdhulp. In de afgelopen jaren nam het gebruik van deze zorgvorm toe, wat leidde tot stijgende kosten. Daarom is in de tweede bestuursrapportage een bijraming van € 100.000 voorgesteld. De werkelijke cijfers over 2025 laten zien dat de kosten lager uitvallen dan geraamd.

Bij de aanvraag van een PGB schatten we vooraf in welk bedrag nodig is om de ondersteuning te dekken. In de praktijk wordt echter vaak een deel van de gereserveerde middelen niet gebruikt. Dit verschil wordt aan het einde van het boekjaar vastgesteld. Hoewel hiermee rekening is gehouden bij de bijraming in de tweede bestuursrapportage, kunnen we het uiteindelijke bedrag vooraf nooit volledig voorspellen. Hierdoor valt het voordeel hoger uit dan verwacht. Op basis van deze cijfers gaan we uit van een structurele onderbesteding van €72.648.

Overige kleine verschillen binnen het budget jeugd hebben voor 2025 geleid tot een incidenteel nadeel van €2.698.

In 2025 bedroegen de werkelijke uitgaven voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet €11.674.584. Dit is €129.956 lager dan de bijgestelde raming van €11.804.542, een marginaal verschil. In de tweede bestuursrapportage 2025 is slechts een deel van de tekorten structureel aangevraagd, omdat destijds onvoldoende zicht bestond op het structurele karakter van deze tekorten. Hierdoor wijken de totale uitgaven in 2025 aanzienlijk af van het voor 2026 geraamde budget van €10.100.000. Inmiddels is er meer inzicht verkregen in het structurele karakter van de tekorten, en wordt hier in de eerste bestuursrapportage 2026 op teruggekomen.

Participatie budgetten (voordeel incidenteel € 330.131 in 2025, vanaf 2026 nadeel structureel € 10.000 oplopend naar € 25.000)

Inkomensregeling (voordeel incidenteel € 311.665 voor 2025 en voor 2026 een nadeel van € 10.000 en vanaf 2027 structureel nadeel van € 25.000)

Inkomensregelingen BUIG (incidenteel voordeel € 275.481)

In 2025 vond de ontvlechting van de uitvoering van de Participatiewet door gemeente Buren plaats. Tegelijkertijd bereidde Werkzaamheid zich voor op de invlechting van onze gemeente in de GR. De kosten die gemaakt werden voor de voorbereidingen in 2025 vielen € 70.271 lager uit dan geraamd. Mogelijk volgt een deel van de verwachte kosten alsnog in 2026. De verwachting is dat dit binnen de begroting in 2026 op te vangen is. Daarnaast zijn er extra rijksmiddelen (€48.408) ontvangen voor verbetering van de toekomstbestendigheid van de infrastructuur om de Participatiewet uit te voeren. Hiermee was in de begroting nog geen rekening gehouden. In voorgaande jaren zijn kredieten verstrekt in het kader van de Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandig Ondernemers (TOZO, i.v.m. coronamaatregelen) en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz). Ontvangsten uit aflossingen voor deze regelingen betalen we (grotendeels) terug aan het Ministerie van SZW. Het bedrag van de openstaande vorderingen staat om die reden ook als "terug te betalen aan het Rijk" opgenomen op de balans. Gebleken is dat op basis van de openstaande vorderingen per 31 december 2025 de terugbetaling aan het Rijk lager is dan bedragen opgenomen op de balans als terugbetaling. Deze correctie heeft een incidenteel voordeel van € 223.645. Na de beoordeling van de openstaande vorderingen debiteuren is er een bedrag van € 57.915 afgeboekt aan oude vorderingen. De noodzakelijke hoogte van de voorziening oninbare debiteuren Werk en Inkomen wordt ingeschat op € 341.462. Daarmee is er vanuit de exploitatie een storting in de voorziening dubieuze debiteuren noodzakelijk geweest van € 26.018 ter afdekking van het risico dat vorderingen niet betaald worden. Samen met een nadeel door hogere uitgaven BUIG (€ 25.411), de afwikkeling van voorgaande jaren (€ 70.984) en een voordeel door meer opgeboekte terugvorderingen dan begroot (€ 38.935) en overige kleine verschillen (€ 16.635), bedraagt het totale incidentele voordeel voor 2025 € 275.480.

Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz 2024) (incidenteel voordeel €44.065)

Er zijn in 2025 door gemeente Buren geen bedrijfskredieten verstrekt en geen onderzoeken gedaan in het kader van de Bbz. Dat levert een voordeel op van € 91.027. Daar staat tegenover dat de baten ook € 46.962 lager zijn dan begroot. Per saldo resteert daarom een voordeel van € 44.065.

Bijzondere Bijstand (structureel nadeel €14.947 in 2025, € 10.000 in 2026 en € 25.000 vanaf 2027)

In 2025 is met name meer Individuele inkomen toeslag (IIT) toegekend. Dit is een tegemoetkoming (artikel 36 van de Participatiewet) voor inwoners die meer dan drie jaar moeten rondkomen van een inkomen tot 105% van de bijstandsnorm en daardoor niet in staat zijn te reserveren voor grote uitgaven. Er is €48.052 meer toeslag uitgegeven dan begroot. De verwachting is dat de gefaseerd in te voeren Participatiewet in Balans (waarbij de aanvraag vereenvoudigd wordt) ook in de toekomst leidt tot hogere uitgaven voor de IIT. In de Eerste bestuursrapportage 2026 stellen we daarom het budget IIT omhoog bij (met €10.000 in 2026 en €25.000 vanaf 2027). Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 is gemeenten gevraagd huishoudens die door een samenloop van verschillende (fiscale) regelingen onder het bestaansminimum komen, te compenseren op grond van de Wet tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek (Wtrap). Daarvoor zijn in 2025 middelen vrijgemaakt. Maar de uitvoering vindt pas vanaf 2026 plaats. Daarom stellen we voor €15.000 te bestemmen om de uitvoeringskosten met betrekking tot 2025 te kunnen dekken. Met overige verschillen (€ 18.105 voordeel) waarvoor geen toelichting nodig is, blijft er per saldo een (grotendeels incidenteel) nadeel van €14.947 over.

Uitvoeringskosten schuldhulpverlening (incidenteel voordeel €5.476)

De uitvoering van de schuldhulpverlening is in 2025 alsnog door de gemeente Buren uitgevoerd, waarvoor de volledige uitvoeringskosten van de dienstverleningsovereenkomst schuldhulpverlening betaald zijn aan de gemeente Buren (nadeel € 92.889). De schuldhulpverlener in dienst van onze gemeente is gedetacheerd aan de gemeente Buren, waarvoor een detacheringvergoeding is ontvangen (voordeel € 30.308) in 2025. Daarnaast heeft er een compensatie plaatsgevonden vanuit het Rijk voor de uitvoering van de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire (voordeel €53.010). Met deze inkomsten was in de begroting nog geen rekening gehouden. De kleine verschillen binnen dit budget veroorzaken nog een klein voordeel (€15.047) waarvoor geen toelichting nodig is. Per saldo een incidenteel voordeel van €5.476.

Pas medio 2025 is er een schuldhulpverlener in dienst gekomen wat ook een voordeel oplevert op de geraamd formatie kosten (€ 40.000). Dit voordeel ziet u verantwoord onder programma Algemene middelen, taakveld 0.4 overhead.

Verder is er binnen het onderdeel inkomensregelingen sprake van enkele kleine verschillen die hebben geleid tot een incidenteel voordeel van €1.590 voor 2025.

WSW en beschut werk (incidenteel voordeel €43.215)

Binnen het onderdeel WSW en beschut werk is sprake van enkele kleine voordelen die in totaliteit hebben geleid tot een incidenteel voordeel van €43.215 voor 2025.

Arbeidsparticipatie (incidenteel nadeel €24.749)

In 2025 zijn er minder Inburgeringsmiddelen (€318.818) besteed dan geraamd, mede doordat er minder statushouders zijn gehuisvest en er wachttijden ontstonden voor inburgeringstrajecten. De dit jaar onbenutte rijksmiddelen vormen in volgende jaren dekking voor de uitgaven die dan plaatsvinden. SPUK-middelen die we ook in de komende jaren niet benutten, zullen we uiteindelijk terug moeten betalen aan het Rijk. Daarom reserveren we de niet bestede Rijksgelden op de derdengeldenrekening Inburgering ter dekking van toekomstige uitgaven of terugbetaling aan het Rijk. Dit heeft per saldo een budgettair neutraal effect in de jaarrekening 2025. Daarnaast is er sprake van een overschrijding van € 31.426 het re-integratiebudget, doordat gemeente Buren meer kosten voor re-integratie in rekening bracht dan waar rekening mee werd gehouden. Dit resulteert, met een klein voordelig verschil van € 6.677 dat geen toelichting behoeft, in een incidenteel nadeel van € 24.749 voor het onderdeel Arbeidsparticipatie.

Overige Sociaal Domein (voordeel incidenteel € 647.426 in 2025, vanaf 2026 structureel € 25.000)

Preventiebudgetten (voordeel incidenteel € 527.587 en vanaf 2026 structureel € 25.000)

Preventief Budget 3D (voordeel incidenteel € 25.926)

De kosten zijn in 2025 incidenteel lager uitgevallen dan verwacht. Dit is onder andere te verklaren door middelen die vanuit GALA zijn ingezet voor het preventieteam, een verminderd gebruik van de Kernpuntlocaties in de dorpen en een lager dan verwachte uitgave voor het dashboard Wmo/Jeugd in 2025. Bovendien zal het nieuwe onderzoeksbureau in 2026 beginnen met het cliëntervaringsonderzoek over het jaar 2025. De opstartkosten voor dit onderzoek worden gefactureerd na de start in 2026. Het daarvoor gereserveerde budget is nog opgenomen in het budget van 2025.

Regionale inkoop WMO en Jeugd (voordeel incidenteel € 16.186)

De kosten voor de dienstverleningsovereenkomst met de Regio Rivierenland op het gebied van

leveranciersmanagement Wmo en Jeugd vielen in 2025 incidenteel lager uit. Dit had voornamelijk te maken met personele zaken, zoals openstaande vacatures.

Consultatie en advies sociaal domein (voordeel incidenteel €12.356)

Er is in 2025 incidenteel minder gebruik gemaakt van de verschillende externe adviesdiensten.

Deskundigheidsbevordering sociaal domein (voordeel structureel € 24.652)

Vanaf 2025 betalen we deze abonnementskosten voor het handboek Jeugdwet en Wmo van Schulink uit het ICT budget. Het geraamde bedrag van € 25.000 wordt structureel teruggegeven. Verwerking daarvan vanaf 2026 zal plaatsvinden in de 1e bestuursrapportage 2026.

Relatieloket (Incidenteel voordeel van €38.925)

Met het budget voor het relatieloket richten we ons op effectieve ondersteuning bij complexe scheidingen/relatiebreuken om schade bij kinderen ten gevolge hiervan te minimaliseren. De kosten over 2025 vallen incidenteel lager uit dan geraamd. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste konden we de kosten voor een preventieve training voor aanstaande ouders incidenteel betalen vanuit een ander budget. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van €15.000. Daarnaast is de gezinsondersteuner relaties later gestart dan gepland (november in plaats van september 2025), wat zorgt voor een incidenteel voordeel van ongeveer €20.000. Samen met enige kleine verschillen is het totale voordeel €38.925. Voor 2026 verwachten wij hogere uitgaven dan het huidige geraamde bedrag van €35.861. De aanvullende middelen zijn met name nodig voor de inhuur van de gezinsondersteuner relaties en voor de uitvoering van een tweede trainingsgroep binnen het openbaar onderwijs voor jeugdigen (8-12 jaar) die te maken hebben met een scheiding of relatiebreuk van hun ouders. Gelet hierop stellen we voor het incidentele overschot over te hevelen naar 2026, zodat de voorgenomen activiteiten in dat jaar volledig kunnen worden uitgevoerd.

Preventief Budget 3D Jeugd (incidenteel voordeel van €100.000)

Van dit budget betalen we alle activiteiten in het preventief kader gericht op jeugd. In 2025 zijn de lasten lager uitgevallen dan begroot. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat het geraamde budget voor de inzet van de POH-GGZ jeugd niet gebruikt is. Dit heeft twee redenen. Er was in 2025 sprake van lagere inzet van de POH-GGZ Jeugd. In de laatste vier maanden van 2025 is geen POH-GGZ Jeugd actief geweest binnen onze gemeente. De raad is hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief (Z/25/107548/256614). Dit leidt tot een incidenteel voordeel van €27.236. Daarnaast konden de gemaakte kosten voor de inzet van de POH-GGZ jeugd (jan-aug 2025), ter hoogte van €72.764, bekostigd worden uit resterende IZA-middelen die eind 2025 ter beschikking zijn gekomen vanuit de gemeente Tiel.

Opvang Oekraïense ontheemden (incidenteel voordeel €96.000)

Sinds de oorlog in Oekraïne vangt Neder-Betuwe Oekraïense vluchtelingen op. Gemeenten maken kosten voor de opvang waarvoor zij op grond van de "Regeling opvang ontheemden Oekraïne" een vergoeding van het Rijk krijgen. Per saldo hebben we een incidenteel voordeel van €96.000. Dit voordeel wordt grotendeels verklaard door een hogere normvergoeding vanuit het Rijk in 2025, doordat we meer opvangplekken hebben aangeboden dan vooraf was voorzien. We hebben een woning in eigendom van de gemeente beschikbaar gesteld voor opvang. Aangezien de woning gemeentelijk eigendom is, zijn de kosten beperkt gebleven. De gemeente heeft hiervoor wel een vergoeding gekregen.

Asielbeleid (voordeel incidenteel €85.000)

De gemeenteraad heeft in maart 2025 €55.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het haalbaarheidsonderzoek naar een potentiële locatie voor de opvang van asielzoekers. Daarnaast hebben wij in de Septembercirculaire €32.778 ontvangen vanuit het Rijk voor de voorbereidingen vanuit de Spreidingswet. Het totaal budget kwam daarmee op €87.778. Het haalbaarheidsonderzoek naar de opvanglocatie is gepauzeerd, waardoor er maar een klein bedrag is uitgegeven (€2.717). Er is daardoor een incidenteel voordeel van €85.061. De verwachting is dat we doorgaan met de voorbereiding en het onderzoek vanuit de Spreidingswet na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Voor 2026 is er geen budget begroot voor deze werkzaamheden. Het voorstel is daarom om het restant budget te bestemmen naar 2026.

Toezicht en handhaving kinderopvang (incidenteel voordeel € 22.000)

In totaal hebben we ongeveer €86.000 begroot voor toezicht en handhaving voor kinderopvang en gastouderopvang. In 2025 heeft de GGD alle inspecties volgens afspraak (inclusief extra inspecties binnen de gastouderopvang) uitgevoerd. De werkelijke kosten hiervoor zijn uitgekomen op ongeveer €58.000. Daartegenover staat dat de kosten voor sociaal medische indicaties kinderopvang ongeveer €6.000 hoger zijn uitgevallen dan begroot. Bij elkaar zorgt dit voor een incidenteel voordeel van circa €22.000.

Algemene preventie/jeugdgezondheidszorg (incidenteel voordeel € 40.000)

Op dit budget zijn middelen voor de uitgaven aan de GGD geraamd, maar verschillende kosten hebben we ondergebracht onder Rijksgelden OAB en Rijksgelden voor de opvang van Oekraïners.

Hierdoor zijn onze eigen middelen niet volledig benut. Dit levert een incidenteel voordeel op van ongeveer € 40.000.

Verder is er binnen de preventiebudgetten sprake van enkele kleine verschillen die in totaal hebben geleid tot een incidenteel voordeel van € 66.542 voor 2025.

Volksgezondheidsbudgetten (incidenteel voordeel van €119.839)

Bevordering overige gezondheidszorg (incidenteel voordeel € 84.203)

Er zijn structureel middelen begroot voor communicatie-uitingen en informatievoorziening rondom vaccinaties. De GGD zet hierop in vanuit middelen die zij als gemeenschappelijke regeling jaarlijks ontvangen. De lokale middelen ad € 14.750 die hiervoor begroot zijn, zijn onbenut gebleven waardoor een financieel voordeel is ontstaan. Daarnaast is op het budget van de uniforme taken die de GGD uitvoert €12.398 minder uitgegeven. Een gemeenschappelijke regeling (GGD) kan de BTW op de kosten onder voorwaarden via de zogenoemde btw-transparantie methode doorschuiven naar de deelnemende gemeenten. De deelnemende gemeenten kunnen de doorgeschoven btw compenseren bij het BTW-compensatiefonds. Pas aan het einde van het jaar kunnen we zien om welk bedrag het exact gaat. Voor 2025 gaat het om een bedrag van € 12.398, waarmee in de raming geen rekening was gehouden. Tot slot zijn er in 2025 subsidies verleend die betaald konden worden uit de ontvangen middelen van SPUK-IZA. Deze kosten zijn daarom verantwoord bij de IZA gerelateerde kosten. Zie ook de toelichting bij oorzaak 3. Dit levert een voordeel op van € 57.055.

Brede SPUK GALA (incidenteel voordeel € 11.591)

Jaarlijks ontvangt de gemeente van het Rijk midden vanuit de Brede SPUK-regeling voor de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Op grond van de Iv3 worden deze GALA gelden verantwoord binnen de gemeentelijke begroting op verschillende taakvelden. Naast de uitgaven voor de uitvoering van GALA doelen komen ook de kosten voor personele inzet in aanmerking voor vergoeding vanuit deze SPUK. Voor dit taakveld levert de vergoeding voor personele inzet een incidenteel financieel voordeel op van €11.591. De niet uitgegeven Rijksmiddelen reserveren we in de derdengelden voor uitgaven in 2026 of terugbetaling aan het Rijk.

IZA (incidenteel voordeel € 3.954)

De gemeente heeft een bedrag (€145.762) vanuit de SPUK-IZA die laat in het jaar door mandaatgemeente Tiel aan de regiogemeenten is uitgekeerd. Hieruit konden we verschillende zaken betalen, zoals inzet POH jeugd, subsidie Iris zorg en Pro Persona (€123.808). De niet uitgegeven Rijksmiddelen (€ 18.000) reserveren we in de derdengelden voor terugbetaling aan de gemeente Tiel. Per saldo levert dat een incidenteel financieel voordeel op van € 3.954. De gaat over de kosten voor personele inzet voor uitvoering van de IZA (Integraal Zorgakkoord) die in aanmerking komen voor vergoeding.

Overige kleine verschillen (€ 20.091 incidenteel voordeel) op een aantal budgetten binnen dit taakveld waarvoor geen toelichting nodig is.

Investerings

Programma: 5 WMO. Jeugd en Participatiewet x € 1.000									
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie	Investerings bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
							Resultaat	Tijd	Middelen
Lopend	Vervanging vervoersbus Klaartje	2026	2026	55		55			
Het krediet uit 2024 is niet toereikend. Door prijsstijgingen en de overgang naar een elektrisch aangedreven taxibus (tevens geschikt voor rolstoelvervoer) zijn de aanschafkosten hoger dan in 2024 ingeschat. Daarom wordt voorgesteld om het investeringskrediet voor de vervanging van bus Klaartje bij te stellen naar € 70.000,-. Dit komt overeen met de investering die in 2025 is gedaan voor de vervanging van bus Swobrik. De SWO kan hiermee, met inruil van de oude bus en aanvullende inkomsten uit sponsoring en fondsen, de oude bus Klaartje vervangen voor een nieuwe elektrisch aangedreven taxibus. De aanvraag voor het aanvullend krediet en de effecten daarvan op de kapitaallasten wordt in de 1e bestuursrapportage van 2026 verwerkt.									
Lopend	Vervanging vervoersbus Swobrik	2025	2025	70	70				afsluiten

Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn

Missie

Iedereen moet zich kunnen ontplooiën en welbevinden

De manier waarop jonge inwoners zich ontplooiën, is voor ieder kind en iedere jongere verschillend. Onze ambitie is om voor deze jonge inwoners randvoorwaarden te creëren, waarbinnen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen op hun weg naar volwassenheid. Opleiding, vrijetijdsbesteding, talentontwikkeling, zorg en ondersteuning zijn daarbij heel belangrijk. De kernen blijven levende gemeenschappen waar mensen elkaar op allerlei manieren ontmoeten en bijstaan. Investeren in onderwijs, sport en cultuur draagt bij aan de sociale cohesie binnen de dorpen. Dit leidt ertoe dat de inwoners zich thuis (blijven) voelen in de (kernen van de) gemeente.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

Algemeen

- [Raadsvisie 2030 \(2019\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2025 - 2028 \(2024\)](#)
- [Algemene subsidieverordening gemeente Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidies voor vrijwilligersorganisaties \(2019\)](#)
- [Strategische visie accommodatie \(2010\)](#)
- [Nadere regel subsidie vervanging buurtbus Klaartje en Swobrik 2019 \(2019\)](#)

Onderwijs/leesbevordering

- [Verordening Voorziening huisvesting onderwijs \(2015\)](#)
- [Verordening bekostiging leerlingenvervoer \(2022\), Beleidsregels leerlingenvervoer \(2023\)](#)
- [Nadere regels subsidie voorschoolse educatie Neder-Betuwe \(2023\)](#)
- [Onderwijsachterstandenbeleidsplan Neder-Betuwe 2023-2026 \(2023\)](#)
- [Beleidskader toezicht en handhaving kinderopvang Neder-Betuwe 2022 \(2022\)](#)
- [Integraal Huisvestingsplan onderwijs Neder-Betuwe 2026-2041 \(2025\)](#)
- [Uitvoeringsplan IHP financieel \(2021\)](#)
- [Convenant uitvoering bibliotheekwerk 2023 t/m 2026 "Samen maken we de bieb" \(2022\)](#)
- [Subsidieverordening Basisbibliotheek Neder-Betuwe \(2007\)](#)
- [Statuten "Stichting Fluvium Openbaar Onderwijs" \(2018\)](#)
- [Nadere regel subsidie kinderopvang op grond van sociaal-medische indicatie Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Nadere regeling subsidie Onderwijsachterstandenbeleid \(2023\)](#)

Sport

- [Sport en Beweeg visie Neder-Betuwe 2019-2030 \(2019\)](#)
- [Beheerplan onderhoud sportvelden 2018-2025 \(2019\)](#)
- [Renovatieschema sportvelden 2026-2029](#)
- [Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025 \(2021\)](#)
- [JOGG plan van aanpak Neder-Betuwe 2025-2028 \(2025\)](#)

Ambities

6.1 Goed en passend onderwijs voor alle inwoners van Neder-Betuwe

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
6.1.1 Passende onderwijshuisvesting dichtbij de doelgroep die bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs	6.1.1.1 Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen.		continu
	6.1.1.2 We stimuleren de verbinding van onderwijs met andere (kind)voorzieningen.		continu
6.1.2 Een goede aansluiting tussen het onderwijs en de (lokale) arbeidsmarkt	6.1.2.1 We verbeteren de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en ondernemers. <i>Dit werken we ook uit onder ambitie 4.1: We zorgen voor een veerkrachtige economische structuur</i>		continu
	6.1.2.2 Waar mogelijk moedigen wij de samenwerking tussen lokale VO-scholen en MBO, HBO en Universitaire opleidingen.		2025
6.1.3 Jeugdigen hebben de mogelijkheid om zich optimaal en breed te ontwikkelen binnen het onderwijs	6.1.3.1 We ondersteunen scholen bij het verzorgen van natuur- en cultuureducatie.		2026
	6.1.3.2 Wij zetten de rijksmiddelen voor het terugdringen van onderwijsachterstanden zo effectief en efficiënt mogelijk in.		continu
6.1.4 Inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden om te kunnen meedoen aan de samenleving	6.1.4.1 We versterken de basisvaardigheden van inwoners door samen met partners laaggeletterdheid bespreekbaar te maken, de drempel naar ondersteuning te verlagen en aanbod te faciliteren.		continu

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

6.1.1 Passende onderwijshuisvesting dichtbij de doelgroep die bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs

6.1.1.1 Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen.

In 2025 is:

- de uitbreiding van VO Pantarijn in Kesteren opgeleverd en in gebruik genomen door de school inclusief een openbaar toegankelijk schoolplein;
- de opdracht voor de nieuwbouw van De Bornput in Kesteren gegund en de uitvoeringswerkzaamheden voorbereid. De planning is het schoolgebouw medio 2027 op te leveren;
- begonnen met de uitvoering van de nieuwbouw van MFC Dodewaard waarin OBS Bellefleur en CBS de Hien en de kinderopvang worden gehuisvest. De planning is het gebouw eind 2026 op te leveren;
- een bestuursopdracht door het college gegeven voor het uitwerken van het Huisvestingsplan PO Kesteren (De Wegwijzer, Het Palet en Het Kompas). Uitvoering vindt plaats in de periode 2026-2030;
- in het huisvestingsplan PO Kesteren het gebouw van De Tollenhof ingezet als tijdelijke huisvesting. Het gebouw blijft volgens de planning tot 2031 in gebruik voor het onderwijs. De gymzaal blijft ook tot minimaal 2031 in gebruik.
- het technisch onderzoek voor OBS het Palet uitgevoerd. Het overleg met de schoolbesturen over het huisvestingsplan PO Opheusden (CBS Hervormde School, RFB Eben Haezer, RFB Rehoboth en OBS het Palet) is eind 2025 opgestart;

- het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geactualiseerd voor de periode 2026-2041. In de komende jaren stellen we als uitwerking van het IHP voor de kernen een huisvestingsplan onderwijs op inclusief de bijbehorende projecten.

6.1.1.2 We verbeteren de verbinding van onderwijs met andere (kind)voorzieningen

Binnen de werkgroep OAB (onderwijsachterstandenbeleid) sluiten sinds 2024 steeds meer partners aan vanuit verschillende disciplines. Denk hierbij aan directeuren, interne begeleiders en pedagogisch coaches. In 2025 is de samenwerking op inhoud verder versterkt. In 2025 zijn er gesprekken geweest tussen onderwijsbesturen en kinderopvangorganisaties. De gesprekken gingen over welke gezamenlijke doelen we de komende jaren willen halen. Maar ook hoe we aankijken tegen integrale kindcentra. In het geactualiseerde IHP is vastgelegd dat de gemeente bereid is te investeren in de huisvesting voor kinderopvang op voorwaarde dat onderwijs en kinderopvang samenwerken aan de doorlopende leerlijn en voor- en vroegschoolse educatie.

6.1.2 Een goede aansluiting tussen het onderwijs en de (lokale) arbeidsmarkt

6.1.2.1 We bevorderen de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en ondernemers

Deze doelstelling is verantwoord onder ambitie 4.1: We zorgen voor een veerkrachtige economische structuur.

6.1.2.2 Waar mogelijk moedigen wij lokale VO-scholen en MBO, HBO en Universitaire opleidingen aan om samen te werken.

In 2025 hebben de scholen geen initiatieven ondernomen dit op te pakken. Vanuit de gemeente zijn wij volgend. Daarom is op dit doel in 2025 geen inzet geweest.

6.1.3 Jeugdigen hebben de mogelijkheid om zich optimaal en breed te ontwikkelen binnen het onderwijs

6.1.3.1 We ondersteunen scholen bij het verzorgen van natuur- en cultuureducatie

In 2025 is het cultuuraanbod voor scholen voortgezet via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Dit programma is ingezet bij drie scholen. Daarnaast konden scholen deelnemen aan cultuuraanbod dat is georganiseerd vanuit het regionale Cultuur- en erfgoedpact. Verschillende scholen, waaronder Pantarijn Kesteren, hebben een aanvraag ingediend voor een bijdrage uit onze regeling "Groene Schoolpleinen" (geldend vanaf 2024). Vanuit de gemeente is vervolgens het participatietraject met deze scholen opgestart in 2025. Sinds november 2025 kunnen leerlingen van Pantarijn Kesteren gebruik maken van het groene schoolplein. In 2026 en 2027 verwachten we dat er dankzij een gemeentelijke bijdragen meer groene schoolpleinen komen. In de subsidieregeling gaat het niet alleen om het realiseren van een groen schoolplein maar ook om leerlingen bewust te maken van de gevolgen van klimaatverandering. Hiermee geven we integraal invulling aan ambitie 3.3: We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst.

6.1.3.2 Wij zetten de rijksmiddelen voor het terugdringen van onderwijsachterstanden zo effectief en efficiënt mogelijk in

In 2025 zijn we het derde jaar ingegaan van de uitvoering van het Onderwijsachterstandenbeleidsplan 2023-2026. We werkten samen met onze partners aan de volgende projecten:

- De pilot van de inzet van een Sociaal werker Jeugd 0-4 jaar is in 2025 afgerond. De sociaal werker bood laagdrempelige ondersteuning aan gezinnen, kon meekijken en ondersteunen binnen de kinderopvang of het consultatiebureau en heeft de zorgstructuur voor kinderen van 0-4 jaar in kaart gebracht (voor meer informatie zie RIB-1, december 2025). De Prins Willem Alexanderschool in Echteld is in samenwerking met Villa Kakelbont kinderopvang gestart met de methode Thuis in Taal. Dit om ouderbetrokkenheid te vergroten en ouders handvatten te geven om met hun kinderen ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen. Daarnaast is er een medewerker vanuit de kinderopvang ingezet in de kleuterklas om de doorgaande leerlijn van Villa Kakelbont naar de Prins Willem Alexanderschool te verstevigen. In 2025 hebben partners vanuit het onderwijs en de kinderopvang met elkaar gesproken over de resultaten vanuit de VVE Resultatenmonitor. Dit was de aanzet om in 2026 de resultaatafspraken op bestuurlijk niveau te gaan herijken. Het gebruik van de VVE Resultatenmonitor is hiermee afgerond. Binnen Fluvium is gestart met de inzet van bovenschoolse leescoördinatoren. Zij waren beschikbaar voor begeleiding bij het versterken van leesonderwijs en activiteiten. Zij hebben de verbinding gezocht met andere schoolbesturen in Neder-Betuwe om kennis uit te wisselen en ze hebben hierbij de samenwerking opgezocht met de kinderopvang.
- Samen met Fluvium hebben we tijdens de laatste week van de zomervakantie weer een zomerweek georganiseerd voor alle kinderen in Neder-Betuwe. We deden dit om kinderen weer te laten wennen aan het schoolritme en een eventuele leerachterstand te verminderen. In 2025 was de opkomst hoog en deden ook kinderen van andere scholen mee aan de zomerweek.

6.1.4 Inwoners hebben voldoende basisvaardigheden om te kunnen meedoen aan de samenleving

6.1.4.1 We versterken de basisvaardigheden van inwoners door samen met partners laaggeletterdheid bespreekbaar te maken, de drempel naar ondersteuning te verlagen en aanbod te faciliteren

Het Taalhuis Neder-Betuwe/Buren gaf lokaal uitvoering aan de aanpak laaggeletterdheid. In 2025 heeft het Taalhuis gewerkt aan het vinden van plekken waar mensen met lage basisvaardigheden komen en wist het nieuwe partners aan zich te binden. Bibliotheek Rivierenland (samenwerkingspartner Taalhuis) heeft voor verschillende groepen inwoners en professionals trainingen en voorlichting gegeven over basisvaardigheden en laaggeletterdheid, zoals voor onze interne medewerkers van het klantcontactcentrum.

6.2 Sport, spel en bewegen stimuleren

Wat wilden we bereiken?	Wat zouden we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
6.2.1 Een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners aanmoedigen om te sporten en bewegen	6.2.1.1 Uitvoeren van het Lokaal Akkoord 'Gezond op eigen wijze'.		continu
	6.2.1.2 We ondersteunen (sport)verenigingen met een sportverenigingscoach en toekomstgericht beheer.		2025 e.v.
	6.2.1.3 We verbreden de inzet van de buurtsportcoaches en versterken daarmee sport en bewegen in Neder-Betuwe.		2025 e.v.
	6.2.1.4 Herijking van het beleid voor sportaccommodaties tot een integraal plan sportvoorzieningen.		2025 - 2026
	6.2.1.5 Uitvoeren van een beweegpark in één of meer kernen, dorpsommetjes en mountainbikepaden in de uiterwaarden. In 2025 is dit het aanleggen van het Beweegpark in Dodewaard. <i>Dit heeft relatie met ambitie 4.2: We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers</i>		2025 e.v.
	6.2.1.6 We richten de buitenruimte zo in dat deze uitnodigt om te bewegen.		2025 en 2026
6.2.2 Voldoende en passende speelplekken voor jeugdigen	6.2.2.1 Bij grote nieuwbouwlocaties houden we voldoende rekening met aaneengesloten speelplekken. We betrekken jeugdigen bij de invulling hiervan.		2025 en 2026
	6.2.2.2 Wij zorgen dat (nieuwe) speelplekken een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie. <i>Dit draagt bij aan ambitie 3.3: We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst</i>		2025 e.v.
6.2.3 Verlagen van het energieverbruik van gemeentelijke gebouwen	6.2.3.1 We maken onze sportaccommodaties toekomstbestendiger en verminderen de CO2-uitstoot verder.		2025 e.v.

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

6.2.1 Een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners aanmoedigen om te sporten en bewegen

6.2.1.1 Uitvoeren van het Lokaal Akkoord 'Gezond op eigen wijze'.

We hebben middelen vanuit de brede SPUK-GALA ingezet voor de uitvoering van het lokaal akkoord. In totaal zijn in 2025 elf (inwoners)initiatieven voor bevordering van de gezonde leefstijl ondersteund vanuit het Lokaal Akkoord. Onder de vlag van 'Gezond op eigen wijze' wisten we in 2025 weer veel nieuwe partners aan te trekken die zich verbinden aan de missie van een gezonde leefomgeving.

6.2.1.2 We ondersteunen (sport)verenigingen met een sportverenigingscoach en toekomstgericht beheer.

De verenigingscoach (onderdeel van het team van sport- en beweegcoaches) hielp verenigingen bij vragen op het gebied van bestuur, jeugdbeleid, vrijwilligersbeleid en wet- en regelgeving. Zie voor concrete ondersteuningstrajecten bij verenigingen de toelichting bij 6.3.

In 2025 is het harmonisatietraject voor het toekomstbestendig beheer van de buitensportparken doorlopen. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt over de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden, de onderhoudsbijdragen en de huur. Er is een nieuw renovatieschema voor de buitensportvelden voor de periode 2026-2029 door de raad vastgesteld.

6.2.1.3 We verbreden de inzet van de buurtsportcoaches en versterken daarmee sport en bewegen in Neder-Betuwe

Het team buurtsportcoaches heeft de samenwerking met lokale partners (scholen, welzijnsorganisaties en zorgorganisaties) versterkt en er is onder andere structureel naschools beweegaanbod voor kinderen en jongeren opgezet. Het team is betrokken bij de ketenaanpak Valpreventie en beweegaanbod voor senioren. De sport- en beweegcoaches zijn de ambassadeurs van 'Gezond op eigen wijze', waarbij zij hebben bijgedragen aan de campagnes over mentale gezondheid (Hoe is het?) en het beweegaanbod in de gemeente (Route 66). Voor een uitgebreide toelichting op de inzet van het sport- en beweegcoachteam, zie RIB-14 van 12 februari 2026.

6.2.1.4 Herijking van het beleid voor sportaccommodaties tot een integraal plan sportvoorzieningen

In 2025 is een bestuursopdracht vastgesteld om te komen tot een visie op sportaccommodaties. De uitvoering hiervan loopt door in 2026 en 2027.

6.2.1.5 Uitvoeren van een beweegpark in één of meer kernen, dorpsommetjes en mountainbikepaden in de uiterwaarden. In 2025 is dit het aanleggen van het Beweegpark in Dodewaard.

Voor het skatepark Neder-Betuwe in Dodewaard is het Definitief Ontwerp opgesteld en zijn andere voorbereidende werkzaamheden getroffen. Het skatepark wordt in 2026 gerealiseerd. Met de verenigingen van het Beweegpark in Dodewaard is in 2025 gewerkt aan een plan voor de aanvraag van een Dorpendeal bij de provincie. Dit gaat uit van de renovatie van de hardloopbaan, skeelerbaan en de aanpassing van het middenterrein. Dit plan is eind 2025 door de provincie goedgekeurd en kunnen we vanaf 2026 uitvoeren. In Casterhoven is er een definitief ontwerp voor een dorpsommetje en een voetgangersbrug. *Dit beleidsdoel heeft relatie met de ambitie 4.2: We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers.*

6.2.1.6 We richten de buitenruimte zo in dat deze uitnodigt om te bewegen.

Via het participatieplatform is aan inwoners en kinderen van Casterhoven gevraagd waar kansen liggen voor verbetering van de beweegvriendelijke ruimte in hun wijk. Eind 2025 is met deze opbrengst een plan van aanpak opgesteld voor aanpassing van speelplekken en openbare ruimte op het gebied van ontmoeting, spelen en bewegen. We voeren het plan in 2026 uit.

6.2.2 Voldoende en passende speelplekken voor jeugdigen

6.2.2.1 Bij omvangrijke nieuwbouwlocaties houden we voldoende rekening met aaneengesloten speelplekken. We betrekken jeugdigen bij de invulling hiervan.

In 2025 zijn de ontwerpen voor de speelplekken in Casterhoven, fase 7, gemaakt en gedeeld met inwoners. Daarmee zijn er definitieve ontwerpen, die medio 2026 worden gerealiseerd. Eind 2025 is het nieuwe schoolplein van Pantarijn Kesteren voltooid. Het schoolplein is openbaar toegankelijk en heeft beweegtoestellen en een sportveldje. Het ontwerp van de beweegtoestellen is mede uitgewerkt door leerlingen van de school.

6.2.2.2 Wij zorgen dat (nieuwe) speelplekken een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie.

Bij de herinrichting van de speelplekken besteedden we aandacht aan klimaatbestendigheid en biodiversiteit. Vanaf de ontwerpfase houden we rekening met vergroening en klimaatadaptatie. Daarmee zijn de speelplekken aantrekkelijker en multifunctioneler. *Dit draagt bij ambitie 3.3: We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst.*

6.2.3 Verlagen van het energieverbruik van gemeentelijke gebouwen

6.2.3.1 We maken onze sportaccommodaties toekomstbestendiger en brengen de CO2-uitstoot verder terug.

In december 2025 heeft de raad ingestemd met Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2026-2030. Dit nieuwe plan geeft kader aan onze aanpak voor toekomstbestendige sportaccommodaties en bevat een planning van de uitvoering. In 2025 zijn wij gestart met de voorbereidingen op de verduurzaming van sporthal De Leede en gymzaal Echteld, welke gebouwen in 2026 (hernieuwd) verduurzaamd worden.

Dit draagt bij ambitie 3.3: We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst.

6.3 Actieve en leefbare kernen binnen de gemeente

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
6.3.1 Toekomstbestendige (sport)verenigingen en stichtingen	6.3.1.1 Wij ondersteunen lokale verenigingen en stichtingen om hun bestuurskracht op peil te houden en toekomstbestendig te blijven.		continu
6.3.2 In elke kern is voldoende plek voor activiteiten en ontmoeting	6.3.2.1 Wij zetten het accommodatiebeleid voort waarbij aandacht is voor goede aansluiting bij de behoefte van inwoners en gezonde exploitatie. <i>Dit draagt ook bij aan de realisatie van ambitie 3.2: In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen</i>		continu
6.3.3 Neder-Betuwe kent een sterk maatschappelijk middenveld om onze inwoners te ondersteunen	6.3.3.1 Wij subsidiëren (lokale) organisaties doelgericht en maken heldere afspraken met subsidieontvangers. Waar dat wenselijk is sluiten we meerjarige subsidieovereenkomsten waarbij we aansluiten bij het Kwaliteitskompas.		continu
	6.3.3.2 Wij onderzoeken de doelmatigheid van ingezette subsidies bij grote organisaties.		2025
	6.3.3.3 We dragen bij aan de beschikbaarheid van maatschappelijke vervoersdiensten door tijdige vervanging van de bussen Klaartje en Swobrik.		2025 en 2026
6.3.4 De zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed is toegenomen	6.3.4.1 We maken verhaallijnen uit 'Inspirerend Rivierenland' en 'Een schatkist met toekomstwaarde' zichtbaar voor inwoners en bezoekers. <i>Dit draagt ook bij aan de realisatie van ambitie 4.2: We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers</i>		continu

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

6.3.1 Toekomstbestendige (sport)verenigingen en stichtingen

6.3.1.1 Wij ondersteunen lokale verenigingen en stichtingen om hun bestuurskracht op peil te houden en toekomstbestendig te blijven

In 2025 zijn lokale verenigingen en stichtingen ondersteund, zowel op algemene thema's die voor veel verenigingen relevant zijn, alsook op individuele verenigingsvragen. Enkele voorbeelden zijn:

- Met de gymnastiek- en turnverenigingen is, in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie, een traject gestart om de verenigingen te begeleiden bij hulpvragen en de onderlinge samenwerkingen te bevorderen.
- De verenigingen op het Beweegpark (De ijsclub, Exerceo en de Dijkrunners) werden ondersteund bij de ontwikkelingen van dit Beweegpark. Dit heeft heeft, in samenwerking met de provincie, een dorpendeal opgeleverd.
- Voetbalvereniging Kesteren is in 2025 ondersteund om een toekomstbestendige clubaccommodatie te realiseren. Dit proces loopt door in 2026.
- In samenwerking met de sport- en beweegkoepel is ingezet op het aanbieden van AED-cursussen voor vrijwilligers van de lokale verenigingen.
- Met het Cultureel Comité Neder-Betuwe is meegedacht hoe de stichting toekomstbestendig aanbod kan blijven organiseren.
- De inzet van de sportverenigingscoach is toegelicht onder ambitie 6.2.

Er is een sportcafé georganiseerd waarbij is ingegaan op drie thema's: een sociaal veilig sportklimaat, 'Gezond op eigen wijze' en preventie en handhaving op het gebied van alcoholverstrekking. Ongeveer tien verenigingen zijn ondersteund om de vier V's (Verenigingsbrede gedragscode,

Vertrouwenscontactpersoon, Verklaring omtrent gedrag vrijwilligers en Vakkundige trainers en coaches) binnen de eigen vereniging in te voeren.

6.3.2 In elke kern is voldoende plek voor activiteiten en ontmoeting

6.3.2.1 Wij zetten het accommodatiebeleid voort waarbij aandacht is voor goede aansluiting bij de behoefte van inwoners en gezonde exploitatie.

De bouw van het Multifunctioneel Centrum (MFC) Dodewaard is gestart en is in 2025 volgens planning gevorderd. Het hoogste punt van het MFC is in december bereikt. Dit vierden we in januari 2026.

In mei 2025 heeft de raad een laatste aanvullend investeringsbudget voor de realisatie van het MFC en de bijbehorende buitenruimte beschikbaar gesteld en is de begroting geactualiseerd. Daarmee is de benodigde financiële basis gerealiseerd. Daarnaast is er een definitieve exploitatiestructuur vastgelegd tussen gemeente, de stichting MFC en andere huurders.

Tijdens de bouw van het MFC bleven de reguliere overleggen met de toekomstige gebruikers doorgaan voor de laatste gebouwtechnische 'puntjes op de i'. En met de basisscholen en de kinderopvang is in 2025 het ontwerptraject voor het schoolplein gestart.

In 2025 is het oude dorpshuis Ochten gesloopt. Voor de nieuwbouw was er in 2025 overleg en afstemming met het nieuwe stichtingsbestuur. Er zijn korte bestuurlijke lijnen voor nader advies of andere betrokkenheid.

Met de dorpsraad Echteld is in februari 2025 een samenwerkingsconvenant ondertekend. De dorpsraad wil werken aan verbetering van de leefbaarheid in Echteld. Hiervoor hebben zij een *dorpsvisie* opgesteld. Het gaat dan om behoud van voorzieningen, versterking van de sociale verbondenheid (activiteiten) en versterking van de leefomgeving.

We ondersteunen deze ambitie en hebben in 2025 samen gewerkt aan een plan van aanpak. We zetten erop in om samen met de provincie een dorpendeal Echteld af te sluiten.

Dit draagt ook bij aan de realisatie van ambitie 3.2: In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen.

6.3.3 Neder-Betuwe kent een sterk maatschappelijk middenveld om onze inwoners te ondersteunen

6.3.3.1 Wij subsidiëren (lokale) organisaties doelgericht en maken heldere afspraken met subsidieontvangers. Waar dat wenselijk is, sluiten we meerjarige subsidieovereenkomsten waarbij we aansluiten bij het Kwaliteitskompas.

In 2025 is een nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV) vastgesteld. In de nieuwe ASV is de mogelijkheid opgenomen om meerjarige subsidies te kunnen verstrekken.

6.3.3.2 Wij onderzoeken de doelmatigheid van ingezette subsidies bij grote organisaties.

Met grote subsidiepartners zoals Welzijn Rivierstroom en Mozaïek Welzijn werkten we aan het inzetten van het kwaliteitskompas om betere afspraken te kunnen maken over het inzetten van de subsidiegelden voor concrete resultaten, die aansluiten bij de doelen uit de Nota Sociaal Domein.

6.3.3.3 We dragen bij aan de beschikbaarheid van maatschappelijke vervoersdiensten door tijdige vervanging van de bussen Klaartje en Swobrik.

In 2025 hebben we via een subsidie een bijdrage geleverd aan de vervanging van de vervoersbus Swobrik. Stichting Welzijn Ouderen (SWO) kon hierdoor een elektrisch aangedreven taxibus (met rolstoelplaatsen) kopen. De investering van de bijdrage is verantwoord onder programma 5.

6.3.4 De zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed is toegenomen

6.3.4.1 We maken verhaallijnen uit 'Inspirerend Rivierenland' en 'Een schatkist met toekomstwaarde' zichtbaar voor inwoners en bezoekers.

In 2025 is ingezet op de subsidieaanvraag voor een nieuw regionaal Cultuur- en erfgoedpact (2025-2027). De provincie heeft deze aanvraag toegekend. Daarnaast voerden we in onze gemeente verschillende activiteiten uit vanuit dit vernieuwde cultuur- en erfgoedpact. Met de welzijnsorganisatie Welzijn Rivierstroom bieden we een laagdrempelig activiteitenaanbod in kunst en cultuur aan voor senioren in de gemeente. Daarnaast is er een start gemaakt met de uitwerking van luisterpunten langs cultuur- en erfgoedroutes.

Dit draagt bij aan de realisatie van ambitie 4.2: We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers

Overige ontwikkelingen

Er is geen sprake van overige ontwikkelingen binnen dit programma.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Absoluut verzuim (leerlingen 5 - 18 jaar)	aantal per 1.000 leerlingen	NB	3,00	3,70	1,10	11,40	8,90		
		L	2,40	2,70	2,70	4,20	6,30		
Relatief verzuim (leerlingen 5 - 18 jaar)	aantal per 1.000 leerlingen	NB	7,00	11,00	8,00	10,00	14,00	14,00	
		L	25,00	20,00	20,00	24,00	27,00	28,00	
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	percentage	NB	1,40	0,80	1,40	1,30	1,70	1,40	
		L	2,00	1,70	1,90	2,40	2,30	2,30	
Niet sporters (vanaf 19 jaar)	percentage	NB		62,80		63,90		55,30	
		L		49,20		46,40		42,50	

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Wat heeft het gekost?

6. Onderwijs, sport en welzijn

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Vershil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz./ Rekening
Lasten	7.147	7.879	7.446	-433
Baten	-2.030	-2.379	-2.288	91
Exploitatieresultaat	5.118	5.501	5.158	-343

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (incidenteel nadeel €39.972 in 2025)

Huisvestingsvoorziening (incidenteel nadeel € 22.142)

Er is sprake van een incidentele budgetoverschrijding vanwege onverzekerde kosten door een blikseminslag (€16.694). Daarnaast is een incidenteel nadeel van € 34.976 ontstaan doordat er een klein deel OZB-belasting van 2024 ten laste is gebracht van het verantwoordingsjaar 2025. Voor de verhuur gemeentelijke gebouwen is er sprake van verhoogde huuropbrengsten ter hoogte van € 29.528. Dit komt doordat we de tijdelijke units niet langer kosteloos beschikbaar hoefden te stellen voor onderwijs aan Oekraïense kinderen, maar aan de basisscholen konden verhuren. Voor 2026 is dit budget al structureel verhoogd, waardoor dit wordt aangemerkt als een incidenteel voordeel in 2025.

Voor overige kleine verschillen binnen dit taakveld (incidenteel nadeel € 17.830 in 2025) is geen nadere toelichting nodig.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (incidenteel voordeel € 253.268 in 2025, structureel vanaf 2026 € 15.000)

Leerplicht/Voortijdig Schoolverlaten (€ 20.080 incidenteel voordeel)

Jaarlijks ontvangen wij vanuit Regio Rivierenland kwalificatieplichtgelden. De inkomsten in 2025 zijn hoger dan waarmee in de begroting rekening was gehouden wat zorgt voor een incidenteel financieel voordeel van € 20.080. Met de invoering van de nieuwe wet 'Van school naar duurzaam werk' in 2026, worden de kwalificatieplichtmiddelen afgebouwd en ontvangen wij in 2026 een laatste bedrag.

Onderwijsachterstandenbeleid (€ 57.664 incidenteel voordeel)

De kosten voor Onderwijsachterstandenbeleid worden grotendeels bekostigd vanuit Rijksmiddelen. We hebben in 2025 minder subsidie besteed aan voor- en vroegschoolse educatie en aanvullend aanbod waardoor we net als eerdere jaren middelen hebben overgehouden, deze reserveren we in de derdengelden en mogen we meenemen naar 2026. Daarnaast konden we kosten betalen vanuit deze Rijksmiddelen waarvoor in de begroting al budget aanwezig was (personeelslasten en Asschermiddelen).

Laaggeletterdheid (€ 12.500 budgettair neutraal)

Eind december is er een bedrag van € 12.500 ontvangen ten behoeve van de aanpak laaggeletterdheid, als restant van de WEB-regeling vanuit de gemeente Tiel. De aanpak laaggeletterdheid valt namelijk onder de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Het Rijk geeft gemeenten geld om die wet uit te voeren. Bedragen uit deze WEB-regeling mogen we niet meenemen naar het volgende jaar waardoor eind december besloten is om dit bedrag te verdelen. Op basis van deze ontvangen middelen is besloten een incidentele subsidie van €12.500 toe te kennen aan het Taalhuis als extra uitvoeringsbudget voor de uitvoering van de aanpak laaggeletterdheid. Aangezien deze inkomsten niet waren voorzien, waren zowel de inkomsten als de daaraan gerelateerde uitgaven niet opgenomen in de begroting.

Leerlingenvervoer (€ 147.040 incidenteel voordeel in 2025, structureel vanaf 2026 € 15.000)

Doordat er in 2025 minder beschikkingen zijn afgegeven voor leerlingenvervoer dan begroot is er een voordeel ontstaan. Daarnaast hebben we nog € 15.000 extra voordeel doordat de begrootte uitgaven voor ICT leerlingenvervoer XXLNC op twee plekken in de begroting waren opgenomen en structureel vanuit het budget ICT bekostigd worden.

Met ingang van 2026 is het budget leerlingenvervoer al structureel verlaagd als ombuigingsmaatregel, waardoor het voordeel over 2025 niet als structureel wordt aangemerkt.

Voor overige kleine verschillen binnen dit taakveld (incidenteel voordeel € 28.484) is geen nadere toelichting nodig.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering (incidenteel voordeel € 7.000)

Bevordering sportdeelname en Brede regeling Combinatiefuncties (€ 14.000 incidenteel voordeel)

Voor 2025 gaan we uit van 100% compensatie via de SPUK-sport voor de kostprijsverhoogde BTW op de lasten binnen dit taakveld. Dit komt neer op een compensatie van €14.000 waarmee nog geen rekening was gehouden in de begroting. Deze compensatie nemen we als dekking voor het tekort op het budget bevordering sportdeelname en Brede regeling Combinatiefuncties op in de kleine verschillen).

Voor overige kleine verschillen binnen dit taakveld (incidenteel nadeel €7.000) is geen nadere toelichting nodig.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (incidenteel voordeel € 125.000)

Verenigingshal Dodewaard (€ 20.000 incidenteel nadeel)

In 2025 was sprake van verlaagde huuropbrengsten en onderwijsbijdragen (€31.000 minder baten) en lagere onderhoudskosten (€11.000 minder kosten), doordat de accommodatie langere periode gesloten is in verband met de (ver)bouw van het MFC.

Compensatie SPUK sport boekjaar 2025 (€ 89.000 incidenteel voordeel)

Voor 2025 gaan we uit van compensatie van 100% voor de kostprijsverhoogde BTW op de lasten binnen dit taakveld. Dit komt neer op een compensatie van €89.000, waarmee nog geen rekening was gehouden in de begroting. Deze compensatie gebruiken we als dekking voor diverse boekingen inclusief btw aan de lastenkant op dit taakveld.

Realisatie skatepark (€ 34.000 incidenteel voordeel)

In 2025 is gewerkt aan de voorbereidingen voor de aanleg van het skatepark. Zo is het definitief ontwerp opgesteld en is de vergunningsprocedure doorlopen. Door een langere vergunningsprocedure is het beschikbare budget nog niet volledig ingezet. Er is daarom op dit grootboeknummer sprake van een incidenteel voordeel van € 34.000. Dit budget uit 2025 is nodig voor de uitvoering in 2026. We vragen u om het overschot van € 34.000 te bestemmen voor 2026.

Voor overige kleine verschillen binnen dit taakveld (incidenteel voordeel €22.200) is geen nadere toelichting nodig.

Overige kleine verschillen verschillende taakvelden (incidenteel nadeel €2.350)

Hiervoor is geen nadere toelichting nodig.

Investerings

Programma: 6 Onderwijs, Sport en Welzijn				x € 1.000				
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)	Start jaar	Jaar van Realisatie:	Investerings bedrag *	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
						Resultaat	Tijd	Middelen
Lopend MFC Dodewaard	2024	2027	15.222	3.116	12.106			
Er wordt thans een planning gemaakt om de buitenruimte gereed te hebben eind 2026. We zijn afhankelijk van het weer, te nemen maatregelen m.b.t. watercompensatie (onder het speelplein) en met name het moment van ingebruikname van het gebouw. Pas bij oplevering van het gebouw en daarmee het moment dat de voetbalvereniging gebruik kan maken van het MFC, kunnen we de kantine en tijdelijke kleedkamers verwijderen in de buitenruimte. En dan kan pas de buitenruimte echt volledig worden ingericht. De verwachting is niet dat in Q4-2026 de werkzaamheden kunnen worden afgerond. Daarmee start het jaar van afschrijving in 2028 i.p.v. 2027. Het MFC ligt precies op de grens van een drinkwaterreserveringsgebied. Volgende de omgevingsverordening van de provincie is in dit gebied geen bodemactiviteit toegestaan. Het warmte-/koelsysteem maakt daarom gebruik van leidingen in de bodem, aan de overzijde van de straat. Eind 2025 bleek dat de aan-afvoerleidingen onder de straat toch binnen het drinkwaterreserveringsgebied liggen. In 2026 wordt in overleg met de provincie naar een oplossing gezocht. Als de provincie dit niet toestaat, dan moeten er andere maatregelen worden getroffen, die duurder zijn en ook meer tijd gaan kosten. Daarnaast zijn er een aantal ontwikkelingen t.a.v. bijdrage van derden, welke een effect hebben op het netto beschikbare krediet; - Bij de aanvraag van het krediet is rekening gehouden met een subsidie bijdrage van € 104.000 vanuit de provincie voor de bibliotheek. Echter deze subsidie is bedoeld voor de bibliotheek voor de inrichtingskosten en verhuizing. - Er is een bijdrage ontvangen van € 32.500 voor parkeervoorzieningen, waarmee bij de aanvraag van het krediet nog geen rekening was gehouden. De effecten op de benodigde kapitaallasten door alle ontwikkelingen worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2026. De Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) is een regeling waarmee gemeenten btw-kosten op sportaccommodaties kunnen compenseren, omdat zij deze sinds 2019 niet meer kunnen aftrekken. Omdat er al jaren onduidelijk is over de voortgang van deze regeling en is er in het benodigde bedrag van het krediet rekening gehouden met een kostenverhogende BTW. De verwachting is dat er over 2025 een 100% vergoeding gaat plaatsvinden over de uitgaven in 2025. Het totale resultaat op het krediet en het effect van de BTW compensatie zal bekend zijn na afronding van het project.								
Lopend VCOG Kesteren, incl. gymzaal	2024	2027	12.323	1.444	10.879			
Start realisatie bouw later gestart dan gepland. Start in 2026 met verwachte oplevering medio 2027. Afronding totaal project naar verwachting eind 2027. De effecten op de benodigde kapitaallasten door alle ontwikkelingen worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2026.								
Lopend Uitbreiding Pantarijn	2024	2026	4.097	3.924	173			
Lopend Verduurzamen gem. geb. De Leede 2025	2025	2026	882	54	828			
Voortschrijdend inzicht en beperkte kosten in relatie tot de begroting, is de verwachting dat er nog € 522.000 beschikbaar moet blijven voor de verduurzaming van sporthal De Leede. De behoefte aan beperkter krediet is het gevolg van actuele inzichten die voortvloeide uit aanvullend onderzoek en advies, goedkopere gunning van bouwkundige werken en dat in sporthal De Leede mogelijkheden bestonden tot maatregelen in het kader van ombuigingen. Daarnaast is er een duurzaamheids subsidie beschikking ontvangen van €64.123, waarmee bij de aanvraag van het krediet geen rekening was gehouden. Het definitief subsidiebedrag wordt vastgesteld o.b.v. de verantwoording na gereedkomen werkzaamheden (Q4-2026). Na uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen bij sporthal De Leede wordt het gewenste resultaat geeraliseerd en is het krediet ruimschoots toereikend (daarom groen gearceerd). Qua tijd is een oranje arcering gebruikt, omdat door aanvullend onderzoek de uitvoering in 2025 stagneerde. De subsidiebijdrage en de effecten op de benodigde kapitaallasten door alle ontwikkelingen worden in de 1e bestuursrapportage van 2026 verwerkt. De Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) is een regeling waarmee gemeenten btw-kosten op sportaccommodaties kunnen compenseren, omdat zij deze sinds 2019 niet meer kunnen aftrekken. Omdat er al jaren onduidelijk is over de voortgang van deze regeling en is er in het benodigde bedrag van het krediet rekening gehouden met een kostenverhogende BTW. De verwachting is dat er over 2025 een 100% vergoeding gaat plaatsvinden over de uitgaven in 2025. Het totale resultaat en effect van de BTW compensatie zal bekend zijn na afronding van het project. Na afronding van het project in 2026 wordt het exacte restbedrag afgeraamd. Na uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen bij sporthal De Leede wordt het gewenste resultaat geeraliseerd en is het krediet ruimschoots toereikend (daarom groen gearceerd). Qua tijd is een oranje arcering gebruikt, omdat door aanvullend onderzoek de uitvoering in 2025 stagneerde.								

Programma: 6 Onderwijs, Sport en Welzijn				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start jaar	Jaar van Realisatie:	Investerings bedrag *	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
Lopend	Verduurzamen gem. geb. Gymzaal ECH 2025	2025	2026	218	37	181			
In 2026 wordt de verduurzaming van gymzaal Echteld afgerond en daarmee het groen gearceerd resultaat geboekt. Qua tijd is gekozen voor oranje arcering, daar de verduurzaming door aanvullend onderzoek in 2025 nog niet kon worden uitgevoerd. De verwachting is dat de kosten tot aan de afronding van het duurzaamheidsproject hoger zijn dan het beschikbaar gestelde krediet. Daardoor is sprake van een krediettekort van € 80.000. Het krediettekort van € 80.000 wordt o.a. veroorzaakt doordat de werktuigbouwkundige oplossingen duurder zijn dan begroot (€ 20.000), voor het tapwater een niet begroot legionella spoelsysteem moet worden aangebracht (€ 30.000) en een nieuw besturingssyteam (domotica)moet worden aangebracht om de werking van de klimaatbeheersing beter te kunnen monitoren en op afstand te kunnen besturen. (€ 30.000). Bijkomend effect was dat in tegenstelling tot sporthal De Leede er geen oplossingen bestonden om in het kader van de ombuigingen besparingen te kunnen realiseren.									
Daarnaast is er een duurzaamheidssubsidie beschikking ontvangen van €40.431, waarmee bij de aanvraag van het krediet geen rekening was gehouden. Het definitief subsidiebedrag wordt vastgesteld o.b.v. de verantwoording na gereedkomen werkzaamheden (Q4-2026). De aanvraag voor een aanvullend krediet, de subsidie bijdrage en de effecten daarvan daarvan op de kapitaallasten wordt in de 1e bestuursrapportage van 2026 verwerkt.									
De Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK) is een regeling waarmee gemeenten btw-kosten op sportaccommodaties kunnen compenseren, omdat zij deze sinds 2019 niet meer kunnen aftrekken. Omdat er al jaren onduidelijk is over de voortgang van deze regeling en is er in het benodigde bedrag van het krediet rekening gehouden met een kostenverhogende BTW. De verwachting is dat er over 2025 een 100% vergoeding gaat plaatsvinden over de uitgaven in 2025. Het totale resultaat en effect van de BTW compensatie zal bekend zijn na afronding van het project.									
Lopend	Verduurzamen gem. geb. Gymzaal KST Hoendrik 2026	2026	n.v.t.	218		218			afsluiten
In overleg met de portefeuillehouders is in 2025 besloten om de verduurzaming van gymzaal Kesteren en het inpandig welzijnsgebouw De Hoenderik uit te stellen. De reden daarvoor is dat de komende jaren het gebied ingrijpend wordt aangepast om passende onderwijshuisvesting te realiseren voor de omliggende scholen, inclusief het realiseren van passende verkeersmaatregelen en parkeervoorzieningen. Pas na afronding van deze ingrijpende onderwijshuisvesting is het reeel om de effecten op gymzaal Kesteren en De Hoenderik te vertalen naar passende maatregelen en krediet daarvoor dan opnieuw aan te vragen. Dit betekent dat het huidige krediet kan worden vrijvallen. De effecten van deze ontwikkelingen op de kapitaallasten worden verwerkt in 1e bestuursrapportage 2026. De ontvangen duurzaamheidssubsidie 21.663 staat gereserveerd in de derdengelden voor terugbetaling.									
Lopend	Voorbereidingsinvesteringbudget IHP onderzoeken	2025	2026	230	14	216			
Nieuw	1e inrichting 2024 de bornput	2026	2026	65		65			
Nieuw	PO Kesteren (Wegwijzer, Kompas en Palet)	2026	2030/2029	17.184		17.184			
Planning is gewijzigd. Realisatie project Kompas/Palet wordt naar voren gehaald (2029). Voorbereidingen project worden getroffen, maar de uitbreiding Wegwijzer wordt gerealiseerd (2030) na de realisatie van het naastgelegen project Het Kompas - Het Palet.									
Nieuw	Sportpark Heerenland Veld 4	2026	2026	135		135			
Nieuw	Sportpark Heerenland Veld 2	2027	2027	105		105			
Nieuw	Sporthal De Biezenwei - verduurzaming	2026	2027	758		758			
Nieuw	Sporthal De Eng sportvloer	2026	2026	50		50			
Nieuw	Sporthal De Leede renovatie	2026	2028	51		51			
* bruto krediet. Op sommige investeringen zijn bijdrage van derden van toepassing ter dekking van de gedeeltelijke kapiaallasten									
	Totaal investeringsbedragen			51.537	8.588	42.949			

Mutaties in reserves

Programma: Onderwijs, sport en welzijn

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening 2025	Verschil Begr. na wijz. / Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Reserve: Huisv van Lod. coll				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-196	-196	-196	0
Totaal	-196	-196	-196	0
+= nadeel - = voordeel				

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Er zijn geen afwijkingen op mutaties in de reserves voor dit programma. Een nadere toelichting is niet nodig.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Missie

Overhead en bedrijfsvoering zijn geen doel op zich. Het zijn belangrijke middelen om de voornemens uit deze begroting daadwerkelijk te realiseren. Ofwel: de organisatie en de financiën moeten passen bij en afgestemd zijn op de ambities en doelstellingen die raad en college voor ogen hebben.

Wij kiezen voor een structureel sluitende begroting, maar dat is mede afhankelijk van de bereidheid van het Rijk om de structurele financiële middelen van gemeenten te verhogen tot een omvang die past bij de taken van de gemeenten. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat structurele uitgaven structurele dekking hebben. Eenmalige uitgaven dekken we eventueel uit incidentele middelen. Waar mogelijk realiseren wij onze ambities op projectbasis met de beschikbare middelen voor de genoemde periode.

De gemeente is gebaat bij een goed bemenste ambtelijke organisatie die berekend is op haar taak en de inwoners met respect tegemoet treedt. Een gezonde en professionele organisatiecultuur zorgt voor een voortdurende verbetering van de kwaliteit van het beleidswerk en de dienstverlening, borging van de continuïteit en een doelmatige bedrijfsvoering. Een stabiele en robuuste ICT is een belangrijke randvoorwaarde voor een goed functionerende gemeentelijke organisatie en voor een betrouwbare en veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Financiële verordening Neder-Betuwe 2023](#)
- [Legesverordening](#)
- [Belastingverordeningen](#)
- [Controleverordening gemeente Neder-Betuwe 2023](#)
- [Budgethoudersregeling Neder - Betuwe \(2023\)](#)
- [Beleidsnota garantstellingen \(2021\)](#)
- [Treasurystatuut gemeente Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2019\)](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2026](#)

Ambities

7.1 Neder-Betuwe is financieel krachtig en een duurzaam financieel gezonde gemeente

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
7.1.1 Een goede balans tussen ambities en een structureel gedekte begroting	7.1.1.1 De financiële positie is voldoende robuust om externe en interne ontwikkelingen op te vangen.		continu
	7.1.1.2 We streven naar een verantwoorde belastingdruk voor onze inwoners, die bij voorkeur gemiddeld is ten opzichte van andere gemeenten.		continu
	7.1.1.3 We streven naar een weerstandsvermogen dat minimaal voldoende is om de risico's af te dekken; dus een weerstandsratio van minimaal 1.		continu
	7.1.1.4 De tarieven voor leges moeten kostendekkend zijn, maar ook logisch en goed uit te leggen.		continu
7.1.2 De opbrengsten van de precarioheffing komen ten goede aan de samenleving	7.1.2.1 Minimaal drie miljoen euro van de precariomiddelen reserveren we voor maatregelen om energielasten van inwoners te verlagen.		2023 en verder
7.1.3 Voldoende benutten van middelen van hogere overheden en andere instellingen	7.1.3.1 We zetten ons in voor het binnenhalen van subsidiegelden en het doelmatig benutten ervan, zolang de administratieve last daarvan acceptabel is.		continu
	7.1.3.2 We onderzoeken of we beter inzichtelijk kunnen maken wat we met de inzet van subsidiegelden hebben bereikt.		2025

In 2025 is hiervoor het volgende gedaan

7.1.1 Een goede balans tussen ambities en een structureel gedekte begroting

7.1.1.1 De financiële positie is voldoende robuust om externe en interne ontwikkelingen op te vangen.

De financiële positie van de gemeente is op dit moment voldoende robuust om interne en externe ontwikkelingen op te vangen. Tot op heden zijn wij erin geslaagd een structureel sluitende begroting en meerjarenraming vast te stellen. Toch staan de financiële vooruitzichten, mede door de ontwikkeling van rijksmiddelen in relatie tot het groeiende takenpakket van gemeenten, in toenemende mate onder druk. Daarbij blijft het uitgangspunt dat we structurele lasten dekken met structurele baten en we incidentele middelen uitsluitend inzetten voor eenmalige uitgaven.

Om ook op langere termijn financieel wendbaar en weerbaar te blijven, werken wij aan een samenhangend pakket van ombuigingsmaatregelen en herprioriteringen. Hiermee sturen wij op een duurzaam gezonde financiële huishouding, waarbij wij blijven inzetten op het behouden van maatschappelijke voorzieningen en bestuurlijke ambities binnen realistische financiële kaders.

7.1.1.2 We streven naar een verantwoorde belastingdruk voor onze inwoners, die bij voorkeur gemiddeld is ten opzichte van andere gemeenten.

In 2025 hebben we voor onze inwoners een verantwoorde belastingdruk gerealiseerd. Meer hierover leest u in de paragraaf Lokale Heffingen.

7.1.1.3 We streven naar een weerstandsvermogen dat minimaal voldoende is om de risico's af te dekken; dus een weerstandsratio van minimaal 1.

Tot nu toe is ons weerstandsvermogen voldoende om de risico's af te dekken. Ons weerstandsratio ligt boven de 1. Door de tussentijdse winstneming vanuit het industrieschap Medel die via het resultaat van deze jaarstukken voor het overgrote deel is toegevoegd aan de algemene reserve is ons weerstandsvermogen robuust waardoor wij met ons weerstandsvermogen incidentele uitgaven kunnen dekken of dekking geven aan investeringsbudgetten. Het behouden van voldoende weerstandsvermogen is betrokken bij de ombuigingsoperatie.

7.1.1.4 De tarieven voor leges moeten kostendekkend zijn, maar ook logisch en goed uit te leggen.

Voor de leges is het streven geweest om in 2025 zoveel mogelijk kostendekkend te zijn. De doelstelling om volledig kostendekkend te zijn is nog niet gerealiseerd. In de begroting 2026 hebben we al wel aangegeven dat de leges niet 100% kostendekkend zijn. Dit heeft de maken met maximum tarieven die wettelijk zijn vastgesteld. Zoals bij reisdocumenten en rijbewijzen. Of het heeft te maken met gemaakte politieke keuzes zoals bijvoorbeeld bij de marktgelden. Meer hierover leest u in de paragraaf Lokale Heffingen.

7.1.2 De opbrengsten van de precarioheffing komen ten goede aan de samenleving

7.1.2.1 Minimaal drie miljoen euro van de precariomiddelen reserveren we voor maatregelen om energielasten van inwoners te verlagen (zie ook programma 3, onder ambitie 3.3 en paragraaf Duurzaamheid).

Er is bij de begroting 2022 drie miljoen euro gereserveerd voor de maatregelen om energielasten te verlagen. Van de gereserveerde drie miljoen euro is in 2023 twee miljoen euro gebruikt voor het opzetten van de subsidieregeling 'verduurzamen koopwoningen Neder-Betuwe'. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar paragraaf Duurzaamheid.

7.1.3 Voldoende benutten van middelen van hogere overheden en andere instellingen

7.1.3.1 We zetten ons in voor het binnenhalen van subsidiegelden en het doelmatig benutten ervan, zolang de administratieve last daarvan acceptabel is.

De aanhoudende werkdruk in de organisatie dwingt ons tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Hierdoor is enkele jaren geleden besloten voorlopig geen subsidie-adviseur te contracteren. Deze situatie is nog steeds aan de orde. Dat neemt niet weg dat u in deze jaarstukken op verschillende plekken terugziet dat we dit jaar geldstromen van derden hebben ingezet voor diverse doeleinden. In de jaarrekening onder de vlottende activa en het kopje 'Vooruit ontvangen middelen overheden' staat een overzicht van middelen die van Rijks- en Europese overheden zijn ontvangen, hierin is een aantal subsidies en de besteding daarvan overzichtelijk opgenomen.

7.1.3.2 We onderzoeken of we beter inzichtelijk kunnen maken wat we met de inzet van subsidiegelden hebben bereikt.

Zoals eerder aangegeven staan op een aantal plekken in de jaarstukken wat we met de inzet van subsidiegelden allemaal hebben gerealiseerd in 2025. Deze doelstelling hangt ook samen met de vorige doelstelling en zoals u kunt lezen staat dit in verband met prioriteitstelling in de wacht. Daarmee ook het onderzoeken naar het beter inzichtelijk maken wat we met de inzet van subsidiegelden hebben bereikt.

7.2 De ambtelijke organisatie is robuust en toekomstbestendig

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Realisatie	Wanneer speelt het?
7.2.1 De ambtelijke organisatie is berekend op haar taken	7.2.1.1 We brengen de capaciteit en hoeveelheid werk met elkaar in balans.		continu
	7.2.1.2 We versterken de kwaliteit van de organisatie nog verder door te investeren in projectmatig en programmatisch werken, verbinding, wendbaarheid, vitaliteit en opleiding/ontwikkeling.		continu
	7.2.1.3 Door te blijven investeren in arbeidsmarktbeleid en strategische personeelsplanning versterken we de toekomstbestendigheid van de ambtelijke organisatie.		continu
	7.2.1.4 We benutten kansen voor samenwerking in de bedrijfsvoering, als dat de toekomstbestendigheid versterkt.		continu
	7.2.1.5 De organisatie maakt gebruik van een <i>flexibele schil</i> van medewerkers voor fluctuerende werkzaamheden en/of voor werk dat zeer specifieke expertise vraagt.		continu
7.2.2 Een veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt ondersteund door een stabiele en robuuste ICT	7.2.2.1 We zorgen voor moderne, snelle en betrouwbare I&A-voorzieningen, die kunnen meebewegen met veranderende behoeften uit de ambtelijke organisatie en de samenleving.		continu
	7.2.2.2 We blijven de I&A-voorzieningen optimaliseren, zodat de bestuurlijke processen, organisatieprocessen en de gemeentelijke dienstverlening goed ondersteund worden.		continu
	7.2.2.3 Met de inrichting en uitvoering van I&A ondersteunen we de ontwikkeling naar meer transparantie, zodat we nieuwe wetten als de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) goed kunnen uitvoeren.		continu
	7.2.2.4 Informatie van de gemeente en haar inwoners is goed beveiligd; we zorgen ervoor dat we persoonsgegevens en andere vertrouwelijke informatie veilig ontsluiten, verwerken en bewaren.		continu
	7.2.2.5 De kwetsbaarheid van onze systemen voor inbreuk van buitenaf of binnenuit is minimaal; we zorgen voor een adequate back-up and recovery maar ook een goede bewustwording binnen en buiten de organisatie.		continu

7.2.1 De ambtelijke organisatie is berekend op haar taken

7.2.1.1 We brengen de capaciteit en hoeveelheid werk met elkaar in balans.

Het in balans brengen van de beschikbare capaciteit en de hoeveelheid werk blijft een terugkerende opgave. In 2025 is hier opnieuw aandacht aan besteed door kritisch te kijken naar de organisatie-inrichting, de inzet van medewerkers en de verdeling van werkzaamheden. De doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie en de voorbereiding op de nieuwe structuur dragen eraan bij dat we taken, rollen en verantwoordelijkheden duidelijker beleggen en dat er meer samenhang ontstaat in het werk. Deze stappen helpen om de beschikbare capaciteit beter te benutten, maar het blijft nodig om hier voortdurend op te blijven sturen.

7.2.1.2 We versterken de kwaliteit van de organisatie nog verder door te investeren in projectmatig en programmatisch werken, verbinding, wendbaarheid, vitaliteit en opleiding/ontwikkeling.

In 2025 stond de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie centraal. Op basis van de ontwikkelingen in de samenleving en de groei van de gemeente is een nieuw organisatiekader opgesteld met duidelijke uitgangspunten voor samenwerking, structuur en rollen. Dit kader zorgt ervoor dat de organisatie goed kan inspelen op veranderingen en toekomstig werk. De nieuwe opzet brengt teams en taken logischer bij elkaar, waardoor verantwoordelijkheden duidelijker zijn belegd en de samenwerking wordt versterkt. Daarbij is ook nadrukkelijk ingezet op het verder verbeteren van projectmatig en programmatisch werken. Dit wordt een belangrijk onderdeel

van de werkwijze in de nieuwe organisatie en krijgt een eigen team. Deze vernieuwing vormt het fundament voor verdere stappen op het gebied van wendbaarheid, verbinding, vitaliteit en leren en ontwikkelen. De invoering van de nieuwe structuur is voorzien per 1 september 2026.

7.2.1.3 Door te blijven investeren in arbeidsmarktbeleid en strategische personeelsplanning versterken we de toekomstbestendigheid van de ambtelijke organisatie.

In 2025 is voortgebouwd op de eerder gerealiseerde professionalisering van het werving- en selectieproces. De bestaande kaders en instrumenten zijn consequent toegepast, wat heeft geleid tot zorgvuldig uitgevoerde procedures en het succesvol invullen van een groot deel van de vacatures. Door de blijvende arbeidsmarktkrapte lag de nadruk daarnaast op het behoud van medewerkers, onder meer door het structureel voeren van onboarding gesprekken en het benutten van inzichten uit exitgesprekken ter ondersteuning van organisatieontwikkeling. Strategische personeelsplanning heeft ook in 2025 bijgedragen aan het vooruitkijken naar belangrijke ontwikkelingen. De resultaten helpen bij het plaatsen van personele ontwikkelingen in een bredere context en het bepalen van vervolgstappen.

7.2.1.4 We benutten kansen voor samenwerking in de bedrijfsvoering, als dat de toekomstbestendigheid versterkt.

Ook in 2025 hebben we op verschillende vlakken in regionaal verband samengewerkt. Enkele voorbeelden hiervan zijn het Regionaal Archief (RAR), de gezamenlijke regionale aanbesteding voor inhuur van specialistisch inkoopadvies, Werken in Gelderland / Flex tender, en de Regionale Geschillencommissie.

7.2.1.5 De organisatie maakt gebruik van een flexibele schil van medewerkers voor fluctuerende werkzaamheden en/of voor werk dat zeer specifieke expertise vraagt.

De organisatie maakt gebruik van een flexibele schil om pieken in werkzaamheden op te vangen en tijdelijk specifieke expertise in te zetten. De inzet hiervan wordt steeds kritisch beoordeeld, zodat externe capaciteit alleen wordt gebruikt wanneer dit daadwerkelijk bijdraagt aan de continuïteit en voortgang van het werk.

7.2.2 Een veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt ondersteund door een stabiele en robuuste ICT

7.2.2.1 We zorgen voor moderne, snelle en betrouwbare I&A-voorzieningen, die kunnen meebewegen met veranderende behoeften uit de ambtelijke organisatie en de samenleving.

We verbeteren de digitale dienstverlening voor onze burgers en bedrijven continu. Ook in 2025 zijn nieuwe aanvraagformulieren gebouwd en sommige bestaande verbeterd. Dat is een continu proces. In 2025 is het tweede deel van onze ICT infrastructuur vervangen waar in 2024 de vervanging van het eerste deel en was afgerond. Dit gaat om alle technische ICT voorzieningen in het gemeentehuis: servers, netwerkbekabeling, switches, firewalls, wifi-voorzieningen en de bijbehorende inrichting van computerruimten. In 2026 vervangen we het laatste deel. Daarmee ronden we de vervangingscyclus af en realiseren we een moderne, robuuste en snellere infrastructuur voor onze ICT-voorzieningen voor de komende 5 jaar.

7.2.2.2 We blijven de I&A-voorzieningen optimaliseren, zodat de bestuurlijke processen, organisatieprocessen en de gemeentelijke dienstverlening goed ondersteund worden.

Bij de vernieuwing van voorzieningen, systemen en applicaties kijken we ook naar het gebruik en de behoefte van medewerkers en zorgen dat de inrichting hierop blijft aansluiten. Ook kijken we naar mogelijkheden voor de inzet van nieuwe tools en ICT-voorzieningen die het

werk makkelijker, sneller, veiliger en minder foutgevoelig maakt en waar digitalisering het uitgangspunt is. Dit is een continu proces.

7.2.2.3 Met de inrichting en uitvoering van I&A ondersteunen we de ontwikkeling naar meer transparantie, zodat we nieuwe wetten als de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) goed kunnen uitvoeren.

In 2025 is een aantal belangrijke systemen operationeel die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de verschillende wetten. Een anonimiseringstool en een bijbehorend publicatieplatform geven de mogelijkheid om invulling te geven aan de Woo en de Wep door de mogelijkheid tot het gestructureerd en AVG-proof delen informatie op het internet. Het zaakstelsel biedt functionaliteiten om voor een belangrijk deel invulling te geven aan de Wmebv. Door e-diensten te koppelen aan het zaakstelsel geven we invulling aan de mogelijkheid tot het automatisch verwerken van digitale aanvragen en communicatie richting de aanvrager. In 2026 werken we aan het digitaliseren en automatiseren van uitgaande poststromen. Deze voeren we stapsgewijs in en bouwen we uit en is wat dat betreft een meerjarige operatie.

7.2.2.4 Informatie van de gemeente en haar inwoners is goed beveiligd; we zorgen ervoor dat we persoonsgegevens en andere vertrouwelijke informatie veilig ontsluiten, verwerken en bewaren.

Informatie van de gemeente en haar inwoners wordt beveiligd. Steeds meer gegevens komen in de cloud te staan, zo ook persoonsgegevens. Hiervoor staan we in goed contact met onze leveranciers en zorgen bij aanbestedingen dat zij voldoen aan de gestelde beveiligingseisen die vanuit de overheid worden voorgeschreven.

7.2.2.5 De kwetsbaarheid van onze systemen voor inbreuk van buitenaf of binnenuit is minimaal; we zorgen voor een adequate back-up and recovery maar ook een goede bewustwording binnen en buiten de organisatie.

Vervanging en uitbreiding van onze ICT-infrastructuur gebeurt met de modernste apparatuur en bijbehorende besturingssoftware. Daarmee verhogen we ook het beveiligingsniveau en verlagen we onze kwetsbaarheid. Een gedegen uitvoering van back-up and recovery is vanzelfsprekend maar een 100% gegarandeerde beveiliging bestaat niet. Daarom houden we de bewustwording van medewerkers via berichtgeving op intranet scherp. Dit betreft informatie over cybercriminaliteit zoals de gevaren van fishing en berichtjes in het kader van privacy en het gebruik van persoonsgegevens (AVG).

Algemene dekkingsmiddelen

Van het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (vpb) en onvoorzien wijkt de opbouw af van die van de beleidsprogramma's. Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien is wel onderdeel van het totale programmaplan.

De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop zijn in dit hoofdstuk gepresenteerd. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid of de rioolheffing, waar ontvangsten en uitgaven direct aan elkaar zijn gekoppeld.

De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- beleggingen, deelnemingen en financieringsfunctie;
- verhuur en diensten van derden (het beheer van activa, die voor de openbare dienst bestemd zijn).

Deze inkomsten zijn vrij besteedbaar en daarom niet rechtstreeks aan een programma toe te rekenen.

Het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

Overzicht van Algemene Dekkingsmiddelen 2025			
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening 2025
	Voor wijziging	Na wijziging	
Lasten			
0.5 Treasury	987	36	-6
0.61 OZB Woningen	304	304	289
0.62 OZB Niet-woningen	66	66	66
0.64 Belastingen overig	87	87	135
0.7 Alg. Uitkeringen en ov. Uitkeringen GF			
0.8 Overige baten en lasten	67	57	
Totaal Lasten	1.511	549	484
Baten			
Lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden is)			
0.5 Treasury	-36	-186	-230
0.61 OZB Woningen	-4.142	-4.242	-4.243
0.62 OZB Niet-woningen	-2.032	-2.116	-2.120
0.64 Belastingen overig	-284	-299	-374
Totaal lokale heffingen	-6.495	-6.844	-6.967
Algemene uitkering			
0.7 Alg. Uitkeringen en ov. Uitkeringen GF	-48.554	-50.920	-51.112
Totaal algemene uitkering	-48.554	-50.920	-51.112
Totaal Baten	-55.049	-57.764	-58.078
Totaal Saldo	-53.539	-57.215	-57.594

Het bedrag van de gerealiseerde kosten van de overhead

Veel van onze werkzaamheden zijn gericht op onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Om dat adequaat en efficiënt te kunnen doen moet de interne dienstverlening en bedrijfsvoering binnen onze ambtelijke organisatie goed op orde zijn. Daar waar nodig nemen we maatregelen om de interne dienstverlening te verbeteren. Een belangrijk kenmerk voor het onderdeel Bedrijfsvoering is haar ondersteunende taak binnen de gemeentelijke organisatie. De definitie van overhead formuleren we als volgt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten van de overhead zijn conform de Notitie Overhead verdeeld in elf categorieën. Voor elk van deze categorieën is in het onderstaande schema de raming en realisatie weergegeven. Vervolgens geven we aan waar we de kosten voor de overhead aan toegerekend zijn.

Categorie overhead	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil
Leidinggevende primair proces	€ 1.062.260	€ 1.016.927	€ 1.003.771	€ -13.156
Financiën, toezicht en controle	€ 1.444.076	€ 1.600.033	€ 1.695.575	€ 95.542
P&O en overige personeelslasten	€ 2.895.778	€ 2.826.472	€ 1.004.650	€ -1.821.822
Inkoop	€ 86.000	€ 86.000	€ 129.073	€ 43.073
Communicatie en voorlichting	€ 601.142	€ 654.102	€ 545.615	€ -108.487
Juridische zaken	€ 243.400	€ 233.291	€ 213.675	€ -19.616
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	€ 162.096	€ 167.722	€ 167.224	€ -498
Informatievoorziening en automatisering	€ 2.633.356	€ 2.872.743	€ 2.138.402	€ -734.341
Facilitaire zaken en huisvesting	€ 808.591	€ 883.506	€ 887.195	€ 3.689
DIV	€ 689.800	€ 760.849	€ 666.891	€ -93.958
Managementondersteuning, overige ondersteuning primaire proces, stelposten en inhuurbudgetten	€ 1.404.794	€ 1.999.445	€ 3.852.393	€ 1.852.948
Totaal	€ 12.031.293	€ 13.101.090	€ 12.304.464	€ -796.626

Doorverdeling van overhead	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil
Exploitatie	€ 11.309.872	€ 12.379.669	€ 11.583.043	€ -796.626
Grondexploitatie	€ 40.438	€ 40.438	€ 40.438	€ -
Rioolheffing	€ 165.667	€ 165.667	€ 165.667	€ -
Taakveld Ruimtelijke ordening (M3 overeenkomsten)	€ 383.411	€ 383.411	€ 383.411	€ -
Taakveld Ruimtelijke ordening (M3 leges)	€ 57.812	€ 57.812	€ 57.812	€ -
Fysieke bedrijfsinfrastructuur incl. Medel	€ 74.093	€ 74.093	€ 74.093	€ -
Totaal	€ 12.031.293	€ 13.101.090	€ 12.304.464	€ -796.626

In totaliteit bedroeg de overhead in 2025 € 12.304.464, dit is € 796.626 minder dan begroot voor 2025. Voor de verantwoording van dit verschil verwijzen wij u naar de analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening onder Algemene Dekkingsmiddelen (taakveld overhead € 797.000 voordeel), opgenomen onder de 3W-vraag "wat heeft het gekost".

Het bedrag voor heffing van de vennootschapsbelasting

In Nederland zijn overheidsondernemingen sinds 2016 belastingplichtig voor de Nederlandse vennootschapsbelasting. Uit jaarlijkse inventarisaties van de activiteiten binnen de reguliere exploitatie moet blijken of er VPB-plichtige (clusters van) activiteiten aanwezig zijn. De inventarisatie wordt gebaseerd op de laatst vastgestelde jaarrekeningen. Daar waar binnen bepaalde clusters van activiteiten overschotten zijn behaald, voldoen we aan de criteria voor toetreding tot VPB-ondernemerschap. De criteria om als ondernemer te kwalificeren, zijn:

- een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
- en deelname aan het economisch verkeer;
- en een winstoogmerk/structurele overschotten.

Vooral door de laatste twee criteria vallen de meeste activiteiten binnen de gemeentelijke exploitatie buiten de VPB-plicht. Uitzondering hierop zijn de bouwgronden in exploitatie (BIE GREXEN).

Bij de VPB-vraag of er sprake is van door de gemeente te verrichten ondernemersactiviteiten is het antwoord voor de BIE GREXEN positief. Over de voordelige resultaten van BIE GREXEN is over 2025, afhankelijk van de hoogte van de jaarlijkse fiscale winst, een percentage van 19% tot een bedrag van € 200.000 verschuldigd als VPB. Daarboven bedraagt dit percentage 25,8% en wordt berekend over het jaarlijks winstsaldo van de mutaties in dat jaar.

De jaarlijkse cashflow is het verschil tussen gerealiseerde inkomsten en gerealiseerde uitgaven. Hiertoe wordt een fiscale exploitatiebegroting opgesteld, die volledig voldoet aan de wet- en regelgeving van de Wro- en Bro-uitgangspunten, de BBV voorschriften en de VPB wetgeving. Financiële effecten van de door de Belastingdienst in rekening gebrachte VPB komen ten laste van het gerealiseerde resultaat van de grondexploitatiebegroting van de betreffende BIE GREX projecten. In de laatste actualisatie per 1-1-2026 is rekening gehouden met de te verwachten af te dragen VPB voor zover van toepassing.

Het bedrag voor onvoorzien

Bestedingen en verloop van het budget onvoorziene uitgaven:			
	Begroting 2025	Besteed budget	Restant budget
Budget onvoorzien 2025	50.000	0	50.000

Programma:	Begrotingsw. in raadsvergadering d.d.	Bedrag:	Onderwerp:
Van het budget onvoorziene uitgaven is in 2025 geen gebruik gemaakt			
		Totaal:	0

Overige ontwikkelingen

Er zijn geen actuele overige ontwikkelingen.

Beleidsindicatoren

Naam Indicator:	Eenheid:		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gemiddelde WOZ waarde (koop & huur woningen)	cijfer	NB	247,00	261,00	283,00	308,00	355,00	368,00	393,00
		L	250,00	271,00	290,00	317,00	368,00	379,00	398,00
Demografische druk	percentage	NB	82,20	81,90	81,50	81,20	83,20	83,30	84,10
		L	69,80	70,00	70,10	70,30	70,30	70,40	70,70
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonhuishouden	Euro	NB	818,00	867,00	912,00	1011,00	1060,00	1077,00	1107,00
		L	669,00	700,00	733,00	826,00	860,00	911,00	957,00
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	NB	855,00	910,00	926,00	1023,00	1080,00	1097,00	1127,00
		L	740,00	776,00	811,00	904,00	942,00	994,00	1050,00
Formatie	aantal per 1.000 inwoners	NB	5,76	5,97	5,84	5,86	6,59	6,89	7,31
		L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bezetting	aantal per 1.000 inwoners	NB	4,96	5,14	5,02	4,81	5,50	6,46	6,06
		L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Apparaatskosten	cijfer	NB	576,00	557,00	567,00	667,00	757,00	874,00	943,00
		L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Externe inhuur	cijfer	NB	18,06	18,90	19,29	24,13	30,23	28,08	21,07
		L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overhead	percentage	NB	12,00	11,00	10,00	10,70	12,45	12,99	13,43
		L	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

NB = Neder-Betuwe

L = Landelijk

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Verbonden partijen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Zorgen dat wij tegen zo min mogelijke kosten voor korte of lange periode financieringen kunnen krijgen

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met specifieke financiële dienstverlening draagt BNG Bank bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

De aandeelhouders van de BNG zijn de Staat der Nederlanden (voor 50%) en provincies en gemeenten (gezamenlijk eveneens 50%). Gemeten naar balanstotaal is de BNG de grootste overheidsbank van Nederland. De bank heeft een triple-A rating. Deze "beste rating" in de bankwereld is herbevestigd door kredietbeoordelaars. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. De BNG biedt financiële diensten op maat zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking (PPS).

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50 (nominale waarde). Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter. In 2025 heeft de dividenduitkering over het jaar 2024 plaats gevonden 140 miljoen € 2,51 per aandeel totaal ontvangen € 45.797,46.

Regionaal Archief Rivierenland

Wat was de betrokkenheid van deze verbonden partij bij de realisatie van dit programma?

Het Regionaal Archief Rivierenland vervult de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum voor lokale en regionale geschiedenis binnen het samenwerkingsgebied. Hiertoe voert het de volgende taken uit:

- Zorgen voor en beheren van de archiefbescheiden van de deelnemers die in de archiefbewaarplaats zijn opgeslagen.
- Toezicht houden op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers, voor zover deze niet zijn overgedragen naar de archiefbewaarplaats.
- Het beheer van de archiefbescheiden van instellingen die niet bestuurlijk deelnemen aan de regeling, maar waarvoor op contractbasis diensten worden verleend.
- Het bevorderen van de lokale en regionale geschiedbeoefening, evenals het aanleggen, beheren en bewaren van een zo volledig mogelijke collectie relevante bronnen met betrekking tot de lokale en regionale geschiedenis.

Welke ontwikkelingen hebben zich in 2025 voorgedaan?

Ontsluiting papieren erfgoed

In 2025 zijn alle 1000 voorwerpen in de depots van het Regionaal Archief Rivierenland volledig beschreven, gedigitaliseerd of gefotografeerd en beschikbaar gesteld op de website. Verschillende archiefbescheiden zijn geconserveerd en/of gedigitaliseerd, zodat ze als erfgoed veilig toegankelijk zijn voor raadpleging op de studiezaal of online. De volgende archiefbescheiden zijn sinds 2025 beschikbaar op onze digitale platformen:

- 007 – Onderhandse akten (1843-1942)
- 007 – Tekeningen bij akten (1882-1942)
- 0024 – Alle charters (akten op perkament, veelal met zegels, 1467-1707)
- Bouw- en milieu dossiers van na 1945

Daarnaast is er een begin gemaakt met het conserveren en digitaliseren van huwelijksbijlagen. De eerste serie betreft huwelijksbijlagen uit de gemeente Tiel, met een omvang van circa 2,5 meter aan documenten uit de periode 1811-1851.

Digitale ontwikkeling

In 2025 is er een aanzienlijke vooruitgang geboekt in het ontsluiten van bevolkingsregisters. Ongeveer 300 bevolkingsregisters zijn succesvol gekoppeld aan het Nationaal Register Overledenen (NRO). Volgens de privacywetgeving (AVG) mogen bijzondere persoonsgegevens, zoals iemands religie, pas openbaar worden gemaakt na overlijden. Wanneer de overlijdensdatum onbekend is, wordt doorgaans een termijn van 100 jaar na geboorte gehanteerd. Dankzij de koppeling met het NRO is datum van overlijden bekend, waardoor gegevens beschikbaar kunnen worden gesteld.

Resultaat;

- De gegevens van bijna 25.000 personen zijn nu direct online raadpleegbaar.
- Er zijn bijna 10.000 scans van bevolkingsregisters toegevoegd.
- Voor ongeveer 70.000 personen is extra informatie opgenomen, zoals overlijdensdatum en -plaats.

Inspectie

In 2025 zijn er verschillende tussentijdse inspectiegesprekken en het jaarlijkse Jaargesprek Archieftoezicht uitgevoerd. Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de impact en vertaling van de nieuwe Archiefwet 20XX, de bijbehorende Archiefregeling en het vernieuwde Archiefbesluit.

Dienstverlening en educatie

De Nacht van het Archief was een groot succes, met 250 bezoekers. Tijdens dit evenement werden de bezoekers meegenomen op een reis door het verleden van Rivierenland, waarbij waargebeurde verhalen uit het archief centraal stonden. Het evenement ontving een zeer positieve respons. In 2026 organiseert het Regionaal Archief Rivierenland een open dag, en in 2027 zal een nieuwe editie van de Nacht van het Archief plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

7. Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb, onvoorzien

Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening 2025	Verschil Begr. na wijz./ Rekening
	Voor wijziging	Na wijziging		
Lasten	12.936	13.608	12.809	-799
Baten	-55.165	-58.443	-58.820	-377
Exploitatieresultaat	-42.229	-44.835	-46.011	-1.176

+ = nadeel - = voordeel

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 0.4 Overhead (incidenteel voordeel € 797.000)

Personeelslasten (incidenteel voordeel € 114.000)

Personeelslasten bestuur (incidenteel nadeel van €2.000)

De personeelslasten van het onderdeel bestuur gaat over de personeelslasten van (burger)raadsleden, college, griffie, voormalig wethouders en nabestaanden. In 2025 is er een incidenteel nadeel ontstaan van €2.000. Hiervoor is geen verdere toelichting nodig in dit document.

Personeelslasten ambtelijke organisatie (incidenteel voordeel van €630.000)

Het budget inhuur derden bestaat uit twee onderdelen. Enerzijds de budgetten voor inhuur, die in de begroting 2025 (na wijziging) zijn opgenomen. In totaal was dit een bedrag van 1,1 miljoen. Anderzijds is de onderschrijving ingezet, die is ontstaan binnen de personeelslasten van de ambtelijke organisatie van 3,0 miljoen. Dit gaat over de beschikbare loonsom van openstaande vacatures, de vrijval van vacaturegelden. Dit betekent dat er een totaalbedrag van 4,1 miljoen beschikbaar was voor de inhuur van derden in 2025. In totaal is er een bedrag van 3,5 miljoen besteed aan inhuur van derden in 2025. Dit is inclusief de vervanging van personeel bij ziekte. In 2025 is hierdoor een incidenteel voordeel ontstaan van € 630.000. Voor het grootste deel is dit voordeel ontstaan door een in werkelijkheid lager gerealiseerde terugverdien capaciteit op taakveld 8.1 (€ 398.000) en taakveld 8.3 (€71.000). Het gaat om een bedrag van afgerond €469.000. Het nadeel van deze twee taakvelden heeft tot gevolg dat vanuit de flexibele schil op de personeelsstaat een voordeel is van gelijke omvang van afgerond €469.000. Daarom heeft dit per saldo een budgettair neutraal effect op deze jaarstukken. Daarnaast zijn er uren verantwoord op andere plaatsen in de exploitatie buiten het betreffende inhuur budget van de fysieke pijler. Deze uren zijn rechtstreeks verantwoord en doorbelast op budgetten waarvoor apart (voorbereidings)kredieten en exploitatiebudgetten beschikbaar zijn gesteld. Het gaat om uren voor onder andere de initiatieven en projecten MFC, Fructus, Randweg Opheusden, rondweg Ochten, Medel, Casterhoven, Dijkverzwaring, Veerhaven Ochten, Groene uitstraling gemeente en Onderwijshuisvesting. Hierdoor is een aanvullend voordeel ontstaan op de post inhuur derden binnen de personeelsstaat. Bovenstaande twee onderwerpen,

verlaagde terugverdien capaciteit en een directe urenverantwoording op onderdelen buiten het reguliere budget inhuur derden van de fysieke pijler, verklaren het voordeel van afgerond €630.000.

Overige personeelslasten (incidenteel nadeel van €601.000)

Binnen het taakveld Overhead (onderdeel overige personeelslasten) is een incidenteel nadeel ontstaan van €601.000. Hieronder lichten we toe op welke specifieke budgetten dit incidenteel voordeel is ontstaan:

A. Wendbaarheidsbudget (incidenteel voordeel €245.000)

Door het niet inzetten van het wendbaarheidsbudget in 2024 is er een incidenteel voordeel ontstaan van €245.000. Het is niet noodzakelijk geweest om knelpunten en onverwachte ontwikkelingen ten laste te brengen van dit budget. We stellen voor om dit voordeel beschikbaar te stellen voor knelpunten, onvoorziene omstandigheden, actuele inzichten en scenario's in 2026 die een relatie hebben met het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de gemeentelijke organisatie.

B. Dotatie voorziening wethouderspensioenen (incidenteel nadeel €798.000)

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en dragen we ze over aan ABP. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is in het voorjaar van 2025 een prognose gemaakt van het benodigd vermogen op 1 januari 2028 op basis van inkoop Wtp bij ABP en de hoogte van de verplichting per 1 januari 2025. Ook is op basis van bovengenoemd onderzoek bekend dat de benodigde overdrachtswaarde tussen 10% en 20% hoger is dan de beschikbare voorzieningen en eventuele aanwezige kapitaalverzekeringen. Voor onze voorziening wethouderspensioenen betekent dit een stijging van ruim 19,7%. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge dekkinggraad bij het ABP. Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, moeten bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijkstellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. Dit betekent een dotatie in de voorziening van in totaal € 798.000.

C. Dotatie voorziening verlofsparen (incidenteel nadeel €19.000)

In 2023 is er volgens de regels van het besluit, begroting en verantwoording (BBV) een voorziening verlofsparen gevormd. Jaarlijks moeten we uurlonen actualiseren en stortingen en onttrekkingen verwerken. Per saldo betekent dit in 2025 een incidenteel nadeel van €19.000.

D. Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel €29.000)

Per saldo heeft een nadeel van € 29.000 betrekking op overige kleine verschillen. Hiervoor is geen verdere toelichting nodig in dit document.

Overige afdelingsbudgetten (incidenteel voordeel van € 87.000)

Binnen de overige afdelingsbudgetten die onderdeel uitmaken van het taakveld overhead is een incidenteel voordeel ontstaan van €87.000. Hieronder lichten we toe op welke specifieke budgetten dit incidenteel voordeel is ontstaan:

A. Opleidingsbudget (incidenteel voordeel van € 73.000)

Het opleidingsbudget is gebaseerd op de formatieomvang. Een deel van deze formatie (onder andere de projectorganisatie) vullen we in met externe inhuur. Deze medewerkers doen sowieso geen beroep op dit budget. Daarnaast zien we tijdens het jaar dat medewerkers trainingen en cursussen door omstandigheden (ziekte; tijdgebrek; onvoldoende aanmeldingen) uitstellen of aflasten. Hierdoor is een incidenteel voordeel ontstaan van €73.000. We stellen voor om dit voordeel beschikbaar te stellen voor opleidingen en (cultuur)ontwikkelingen in 2026 naar aanleiding van het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de gemeentelijke organisatie.

B. Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel €14.000)

Per saldo zorgen overige verschillen voor een voordeel van €14.000. Hiervoor is geen verdere toelichting nodig in dit document.

In totaal hebben alle personeelslasten in 2025 geleid tot een incidenteel voordeel van €114.000)

ICT (incidenteel voordeel €657.000)

Het overschot is een in de begroting beschikbaar gesteld budget voor de begeleiding en implementatie van twee aanbestedingen: Procesondersteuning in het sociaal domein (€ 515.000) en het zaakstelsel (168.000). Beide aanbestedingen zijn vertraagd door andere projecten met een hogere prioriteit. De aanbesteding voor het Sociaal Domein werd uitgesteld vanwege het terughalen van Schuldhulpverlening naar Neder-Betuwe en de overdracht van de uitvoering van de Participatiewet van gemeente Buren naar Werkzaam. De aanbesteding van het zaakstelsel is uitgesteld vanwege de

lopende reorganisatie. Die moet eerst volledig afgerond zijn voordat we met die aanbesteding starten. Het gaat namelijk niet alleen over de aanschaf van een nieuw systeem maar ook over de manier van (samen)werken. Van het totaalbudget van € 683.000 is dit in 2025 een bedrag van € 26.000 besteed, waardoor een bedrag van € 657.000 als overschot overblijft. Voor de totale uitgaven is in de begroting als dekking opgenomen een onttrekking uit de algemene reserve van gelijke hoogte. Daarom stellen we nu voor het niet bestede bedrag van €657.000 door te schuiven naar 2026 en daarbij ook de dekking uit de algemene reserve voor hetzelfde bedrag door te schuiven naar 2026 via bestemming van het resultaat jaarrekening 2025.

Overige kleine verschillen binnen dit taakveld (incidenteel voordeel € 26.000)

Bij overige kleine verschillen binnen dit taakveld gaat het om een bedrag van afgerond €26.000 voordelig. Hiervoor is geen verdere toelichting nodig.

Taakveld 0.5 Treasury (incidenteel voordeel €85.000)

Binnen het budget is door tijdelijk uitzetten van middelen en rentevergoeding liquide middelen een resultaat ontstaan van €34.000 voordelig incidenteel. In de tweede bestuursrapportage 2025 is een incidenteel voordeel gemeld van €150.000 op ontvangen rentevergoedingen wegens positieve saldi op de bankrekeningen. Ultimo 2025 zijn er alsnog € 34.000 hogere rente-inkomsten geweest. Binnen het budget rente kortlopende geldleningen is een resultaat ontstaan van € 42.000 voordelig incidenteel. Er was ingeschat dat we in het vierde kwartaal nog kortlopende leningen zouden aantrekken. Door vertraging in de investeringen is er geen noodzaak geweest om middelen aan te trekken. Dit betekent een incidenteel voordeel van €42.000.

Daarnaast is op onze aandelen van de BNG in 2025 hogere dividend ontvangen van € 9.000 dan geraamd.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering (incidenteel voordeel € 191.000)

Via een raadsinformatiebrief over de decembercirculaire 2025 is voor 2025 een voordeel gemeld van €203.733. Dit gaat enerzijds om een nadeel dat is ontstaan uit algemene ontwikkelingen van de algemene uitkering zoals hoeveelheidsverschillen en aanpassingen in de gewichten van de verschillende maatstaven. Anderzijds gaat het hier om een voordeel dat is ontstaan door specifieke ontwikkelingen van de algemene uitkering. Wij stellen voor om bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat deze middelen door te schuiven naar 2026. Het gaat om de volgende onderdelen:

- Wet versterking regie volkshuisvesting (€ 76.895),
- Aanpak recreatieparken (€ 170.496),
- Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp (€ 10.643)
- Implementatie plateau 2 (€ 13.304).

Daarnaast is sprake van een incidenteel nadeel van afgerond €13.000 op basis van afrekening voorgaande jaren. Per saldo is voor de algemene uitkering voor het jaar 2025 sprake van een incidenteel voordeel van €191.000.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (incidenteel voordeel € 57.000)

Het budget voor onvoorziene uitgaven is een verplicht onderdeel van de gemeentebegroting (BBV-voorschrift). Het is bedoeld voor onverwachte en onvermijdbare uitgaven die niet waren te voorzien bij het opstellen van de begroting én die geen plek hebben binnen bestaande budgetten of programma's. Van dit budget is in 2025 €50.000 niet besteed wat resulteert in een voordeel van €50.000 incidenteel. Daarnaast is er voordelig resultaat ontstaan van €7.000 binnen het budget prijsstijgingen. Per saldo is sprake van een totaal incidenteel voordeel van €7.000.

Overige taakvelden kleine verschillen (incidenteel voordeel € 47.000)

Kleine verschillen op de overige taakvelden binnen dit programma laten een voordeel zien van afgerond €47.000 en hiervoor is geen verdere toelichting nodig.

Investerings

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien				x € 1.000					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/toekomstig)		Start-jaar	Jaar van Realisatie	Investerings-bedrag	Uitgaven tot 31-12-2025	Restant per 31-12-2025	Voortgang Realisatie		
							Resultaat	Tijd	Middelen
Lopend	Vervanging meubilair gemeentehuis 2025	2025	2025	32	21	10			
	In 2025 stonden meerdere vervangingen van meubilair in het gemeentehuis op de planning, die door uitblijvende levering van het juiste meubilair pas in 2026 vervangen en betaald zal worden. Zodoende het krediet daarvoor in 2026 aanhouden.								
Lopend	Noodstroomvoorziening gemeentehuis	2023	2025	147	4	143			
	2025 stond in het teken om passende oplossingen zorgvuldig te verkennen en met instemming van het managementniveau een passende keuze te maken, alvorens deze geïnstalleerd kan worden. In het voorjaar 2026 staat de verwijdering van het defecte noodstroomaggregaat (NSA) gepland, met aansluitend de plaatsing van een nieuw NSA met bijpassend UPS systeem (accupakket). Door de nieuwe inzichten zal het doormee samenhangende werk in de buurt komen van een overschrijding op het krediet van € 50.000. De noodzakelijke aanvulling op het krediet zal via de 1e bestuursrapportage 2026 u worden voorgelegd. De toename in kapitaallasten worden dan ook verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2026.								
Beëindigd	Vervanging ICT serverpark frontend	2025	2025	200	201	-1			
	Totaal investeringsbedragen			379					

Mutaties in reserves

Programma: Alg. Dekk. Midd., Overhead, VPB, Onvoorzien				
Bedragen x € 1.000,-	Begroting 2025		Rekening	Verschil
	Voor wijziging	Na wijziging	2025	Begr. na wijz. / Rekening
Reserve: Algemene (bedrijfs)				
Toevoegingen	0	2.014	2.014	0
Onttrekkingen	-2.916	-6.833	-3.682	3.151
Reserve: Precario				
Toevoegingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	-50	-1.844	-1.809	35
Totaal	-2.966	-6.663	-3.477	3.186
+= nadeel - = voordeel				

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Algemene reserves (incidenteel nadeel € 3.151.000)

Het gaat hier om een achttal geraamde onttrekkingen uit de algemene reserve die als dekking dienen voor incidentele uitgaven. In werkelijkheid is er sprake van vertraging en zijn de uitgaven niet of lager uitgevallen.

Het gaat om de volgende onttrekkingen ter dekking van de uitgaven

• Aankoop gronden en terreinen voor Randweg Opheusden	€ 1.075.000
• Aanpassingen spoorwegovergang Kesteren	€ 750.000
• Subsidie voor ontmoetingsruimte Ochten	€ 540.000
• Gastvrij Waalbandijk Echteld	€ 49.000
• Monumentenbeleid	€ 24.000
• Stikstofuitstoot veehouderijlocaties	€ 56.000
• Informatie en communicatietechnologie	€ 657.000
Totaal	€ 3.151.000

Voor onze financiële positie betekent dit een nadelig effect voor het taakveld mutaties in reserves. Hier tegenover staan voordelige effecten op andere taakvelden waar de uitgaven minder of niet hebben plaatsgevonden. Per saldo hebben deze vertragingen daarom een budgettair neutraal effect in deze jaarstukken.

Voor de bovenstaande activiteiten, waarvan de werkzaamheden in 2025 zijn vertraagd en niet zijn afgerond, stellen wij voor om de aangegeven budgetten voor verdere uitvoering in 2026 beschikbaar te stellen. Ook de incidentele dekking voor de incidentele uitgaven uit de algemene reserve moet doorgezet worden naar het jaar 2026 als dekking. Voor de activiteit Gastvrije Waalbandijk Echteld is €49.000 niet meer nodig voor uitgaven in 2026. Deze middelen blijven in de algemene reserve achter. Voor de uitwerking hiervan verwijzen wij u naar het onderdeel resultaatbestemming van deze jaarstukken.

Reserve Precario (incidenteel nadeel van €35.000)

Het gaat hier om geraamde onttrekkingen uit de reserve Precario die als dekking dient voor incidentele uitgaven. In werkelijkheid zijn de incidentele uitgaven lager uitgevallen. Voor onze financiële positie betekent dit een nadelig effect voor het taakveld mutaties in reserves. Hier tegenover staan voordelige effecten op een ander taakveld waar de uitgaven minder hebben plaatsgevonden.

Afgeronde ambities

Naarmate het einde van de periode van het Coalitieakkoord 2022-2026 vordert, ronden we steeds meer doelstellingen behorend bij onze ambities af. Om het programmaplan tot aan 2026 overzichtelijk te houden verwijderen we doelstellingen die zijn afgerond uit het programmaplan en verplaatst we die naar onderstaand overzicht.

Doelstellingen die in een eerder P&C-document op afgerond zijn gezet zijn naar dit overzicht verplaatst. Zo houden we overzichtelijk wat we allemaal hebben bereikt. Doelstellingen die na de 2de Bestuursrapportage 2025 zijn afgerond staan niet in onderstaand overzicht, maar staan nog in het programmaplan met een toelichting voor afronding omdat we u nog niet eerder hierover hadden geïnformeerd. Bij een volgend P&C-document worden de recent afgeronde doelstellingen toegevoegd aan het overzicht van afgeronde doelstellingen.

Programma	Ambitie	Deelambitie
P1	1.1.1 De gemeentelijke dienstverlening is optimaal en goed toegankelijk	1.1.1.2 We investeren in het verbeteren van de afhandeling van vragen en klachten. Ook de vragen en klachten die via sociale media binnenkomen.
P1	1.1.3 De gemeente werkt samen met burgers, bedrijven en partners voor begrip en draagvlak	1.1.3.4 We delen actief kennis met initiatiefnemers over mogelijke participatieaanpak en -methodieken.
P1	1.2.1 Een goede samenwerking met buurgemeenten, de regio en verbonden partijen.	1.2.1.4 We dragen bij aan de opgaven en doelstellingen uit de Regio Deal FruitDelta Rivierenland
P1	1.2.4 Een effectieve ondersteuning van de gemeenteraad	1.2.4.1 We brengen het onderzoeksbudget van de Rekenkamer naar een niveau waarop die effectief zijn onderzoeken kan uitvoeren ter ondersteuning voor de raad.
P2	2.1.1 Het gevoel van veiligheid wordt (samen met onze inwoners) versterkt.	2.1.1.1 We onderzoeken de mogelijkheden van de toepassing van het IJslands preventiemodel in onze gemeente.
P3	3.1.1 Betaalbaar wonen voor iedereen	3.1.1.4 We proberen een juridische borging te vinden voor de realisatie van betaalbare woningbouw.
P3	3.1.1 Betaalbaar wonen voor iedereen	3.1.1.5 We doen onderzoek naar koopondersteuning voor starters.
P3	3.1.2 Beschikbare woningen voor iedereen	3.1.2.2 We doen onderzoek naar mogelijke oplossingen voor woonruimte van spoedzoekers.
P3	3.1.2 Beschikbare woningen voor iedereen	3.1.2.5 We doen onderzoek naar woningsplitsing in het buitengebied.
P3	3.1.3 Vindbare woningen voor iedereen	3.1.3.2 We onderzoeken hoe we eerder kunnen informeren over een sociale huurwoning en de wachtlijst.
P3	3.2.3 Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	3.2.3.6 We gaan uitvoering geven aan de 1e fase van het baggerplan voor de B- en C-watergangen.
P3	3.2.3 Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	3.2.3.7 We geven een vervolg aan de doorstart van het honden(poep)beleid.
P3	3.4.1 Gezonde en kwalitatieve leefomgeving	3.4.1.3 We hebben zorg voor een schone lucht (o.a. stookbeleid).
P3	3.4.3 Planvorming en regels Omgevingswet op orde	3.4.3.3 De archivering van onze bestemmingsplannen/omgevingsplannen is op orde.
P3	3.4.6 Ruimtelijke initiatieven helder en duidelijk	3.4.6.1 We streven naar een goede dienstverlening door integrale beoordeling ruimtelijke initiatieven.

Programma	Ambitie	Deelambitie
P3	3.4.6 Ruimtelijke initiatieven helder en duidelijk	3.4.6.2 We zorgen voor een goede dienstverlening door het inrichten van een intake- en omgevingstafel.
P3	3.4.6 Ruimtelijke initiatieven helder en duidelijk	3.4.6.3 We richten het proces van vergunningverlening en vooroverleg opnieuw in naar de eisen van de Omgevingswet.
P3	3.4.5 Werkende en werkbare digitale systemen	3.4.5.1 We zorgen dat we aangesloten zijn op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
P3	3.4.5 Werkende en werkbare digitale systemen	3.4.5.3 We zorgen voor inzichtelijke regels en een vereenvoudiging van de vergunningenprocedure via het DSO (een-loketgedachte).
P4	4.1.2 Ondersteuning en innovatie agrarische sector	4.1.2.2 We vernieuwen de handreiking voor de teeltondersteunende voorzieningen (TOV).
P4	4.1.4 Florerende dorpen en kernen	4.1.4.4 We zorgen voor een economische inbreng bij de ontwikkeling van het Omgevingsplan Kernen.
P5	5.1.1. Inwoners met een hulpvraag ontvangen passende ondersteuning	We evalueren de methode één gezin, één plan, één regisseur, waarbij we één regisseur inzetten voor de ondersteuning van gezinnen
P5	5.1.2. Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfredzaam	We zetten in op het terugdringen van energiearmoede
P5	5.1.3. Iedereen kan deelnemen aan de samenleving	We zetten het minimabeleid en bijzondere bijstand voort en het Kindpakket is herijkt
P5	5.2.3. Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving	We voeren het lokale plan huiselijk geweld en kindermishandeling uit.
P6	6.2.1. Een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners stimuleren tot sporten en bewegen	Doorgaan met de inzet van buurtsportcoaches via een nieuwe aanbesteding
P7	7.1.1 Een goede balans tussen ambities en een structureel gedekte begroting	7.1.1.5 We richten onze organisatie en werkprocessen zo in dat het college in staat is om een rechtmatigheidsverklaring af te geven.
P7	7.1.2 De opbrengsten van de precarioheffing komen ten goede aan de samenleving	7.1.2.2 We geven een deel van de precariogelden via lokale heffingen terug aan inwoners.
P7	7.2.2 Een veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, die wordt ondersteund door een stabiele en robuuste ICT	7.2.2.5 De kwetsbaarheid van onze systemen voor inbreuk van buitenaf of binnenuit is minimaal; we zorgen voor een adequate back-up and recovery maar ook een goede bewustwording binnen en buiten de organisatie.
P3	3.1.2 Beschikbare woningen voor iedereen	3.1.2.2 We doen onderzoek naar mogelijke oplossingen voor woonruimte van spoedzoekers.
P3	3.1.3 Vindbare woningen voor iedereen	3.1.3.2 We onderzoeken hoe we eerder kunnen informeren over een sociale huurwoning en de wachtlijst.
P3	3.2.3 Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	3.2.3.6 We gaan uitvoering geven aan de 1e fase van het baggerplan voor de B- en C-watergangen.
P3	3.4.1 Gezonde en kwalitatieve leefomgeving	3.4.1.3 We hebben zorg voor een schone lucht.

PARAGRAFEN

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Algemeen

Conform artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten bevat de paragraaf Lokale heffingen de volgende zaken:

- het beleid rond de lokale heffingen;
- de geraamde inkomsten;
- een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen. Dit overzicht laat zien hoe we ervoor zorgen dat bij de berekening van tarieven van heffingen, de geraamde baten niet hoger uitvallen dan de geraamde lasten. De lokale heffingen mogen op zijn meest kostendekkend zijn. Dit zijn de beleidsuitgangspunten voor de tariefstelling, waarop deze berekeningen gebaseerd zijn;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een aanduiding van de lokale lastendruk. Dit is een overzicht van de belastingdruk en vergelijking met andere gemeenten.

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het totale pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit verschillende belastingen en heffingen. De rechtvaardiging hiervoor is beschreven in de belastingverordeningen die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar een volledige kostendekking bij leges en andere rechten.
- De opbrengst van leges en rechten laten we niet meer stijgen dan de inflatiecorrectie. De stijging was beperkt tot de algemene prijsinflatie zoals vermeld in de meicirculaire 2024 voor het jaar 2025. De maximale stijging is 2,2%.

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

Totaaloverzicht lokale heffingen 2025					
		Opbrengst begroot voor wijziging	Opbrengst begroot na wijziging	Opbrengst werkelijk	Vershil begroot na wijziging en werkelijk
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN:					
1	Onroerende-zaakbelastingen:				
	OZB eigenaar woningen	4.142.442	4.242.442	4.242.887	445
	OZB eigenaar niet-woningen	1.286.021	1.290.937	1.293.584	2.647
	OZB gebruikers niet-woningen	745.930	764.930	766.100	1.170
	OZB eigenaren niet-woningen (>70% woning)	0	60.084	59.830	-254
2	Forensenbelasting	14.776	4.776	1.312	-3.464
3	Verblijfsbelasting	63.338	88.338	123.569	35.231
4	Hondenbelasting	185.838	185.838	202.774	16.936
HEFFINGEN MET EEN BESTEMMING:					
5	Rioolheffing eigenaren woningen	2.227.099	2.227.099	1.943.878	-283.221
	Rioolheffing eigenaren niet-woningen	209.166	209.166	180.906	-28.260
	Rioolheffing gebruikersheffing			308.742	308.742
6	Afvalstoffenheffing	3.601.742	3.601.742	3.602.697	955
7	Lijkbezorgingrechten	348.382	348.382	344.421	-3.961
8	Staangelden markten en kermissen	3.629	3.629	8.445	4.816
Leges:					
	Titel 1 Algemene dienstverlening	851.219	926.229	942.188	15.959
	Titel 2 Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	983.661	983.661	1.074.533	90.872
	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder titel 2	17.708	17.708	26.428	8.720

		14.680.951	14.954.961	15.122.294	167.333
--	--	------------	------------	------------	---------

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

1. Onroerendezaakbelasting

De onroerendezaakbelasting (OZB) is de belangrijkste gemeentelijke belasting. De OZB bestaat uit een eigenarenbelasting bij woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting bij niet-woningen. De OZB is een algemene belasting. De opbrengst is bedoeld voor het dekken van de lasten van de gemeente. De grondslag voor de berekening van de OZB was in 2025 de WOZ-waarde per prijspeildatum van 1 januari 2024. De stijging van de OZB-heffing voor 2025 is beperkt verhoogd vanwege het streven om de belastingdruk terug te brengen naar 100%. In aanvulling hierop is in de eerste bestuursrapportage van 2025 melding gemaakt van areaaluitbreiding van onze woningen en niet-woningen (bedrijven).

Percentage Onroerende-zaakbelasting 2025*	
Eigenaar woningen	0,1169%
Eigenaar niet-woningen	0,2444%
Gebruikers niet-woningen	0,1587%

* verordening OZB 2025

2. Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van eigenaren van zogenaamde tweede woningen. Deze belasting is bedoeld om eigenaren van deze tweede woningen mee te laten betalen aan de gemeenschapsvoorzieningen in onze gemeente. De gedachte hierachter is dat de eigenaren van deze tweede woningen een groot deel van het jaar in onze gemeente zijn. Daarom maken zij ook gebruik van de gemeenschapsvoorzieningen. De heffing geldt alleen voor chalets in eigendom van natuurlijke personen die niet in de gemeente Neder-Betuwe wonen. Zij moeten meer dan negentig dagen per jaar de beschikking hebben over een (gemeubileerde) woning voor zichzelf of voor hun gezin. De aanslag wordt opgelegd aan de eigenaar van de woning.

3. Verblijfsbelasting

Onder de naam 'verblijfsbelasting' wordt een directe belasting geheven voor het overnachten binnen de gemeente op campings, in hotels, pensions, bed & breakfast en dergelijke tegen vergoeding in enige vorm. Verblijfsbelasting is een algemene belasting die een gemeente kan heffen. Deze belasting geldt alleen voor personen die tegen vergoeding verblijven in een gemeente waar zij niet zijn ingeschreven. De ondernemer die de overnachting mogelijk maakt houdt een nachtregister bij. Op basis daarvan ontvangt de ondernemer jaarlijks de aanslag voor de verblijfsbelasting. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen verblijfsbelasting voor toeristen en verblijfsbelasting voor arbeidsmigranten.

4. Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt op basis van artikel 226 van de Gemeentewet een directe belasting geheven voor het houden van honden binnen de gemeente. De belasting wordt geheven op basis van het aantal honden dat iemand binnen de gemeente houdt. Er worden verschillende tarieven gehanteerd voor de eerste hond, de tweede en volgende honden en voor kennels. Jaarlijks wordt er een uitgebreide controle uitgevoerd op de aangifte van aanwezige honden.

5. Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing worden er twee rechten geheven. Het recht van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd en het recht van de gebruiker van een niet-woning welke meer dan 500m3 water loost op het gemeentelijke rioleringsstelsel. De belasting wegens eigendom wordt geheven met een vast bedrag per perceel. De belasting wegens gebruik wordt geheven met een prijs per m3 water aangevuld met een vast bedrag afhankelijk van de grootte van de lozing. De inkomsten van rioolheffingen moeten 100% kostendekkend en in balans zijn met de uitgaven. De heffing wordt normaliter jaarlijks bij de vaststelling van het tarief geïndexeerd op basis van de consumentenindex volgens het CBS.

Eigenaar/Gebruiker	Soort heffing	Werkelijk aantal aanslagen	Tarief
Gebruiker	Gebruikersheffing	101	Variabel
Eigenaar	Eigenarenheffing	9.335	€ 208,56
Eigenaar	Eigenarenheffing niet-woning	856	€ 212,41

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	Begroting 2025*	Jaarrekening 2025**
Totaal opbrengsten	€ 2.318.227	€ 2.487.681
Totaal kosten	€ 2.318.227	€ 2.487.681

Dekkingspercentage	100%	100%
---------------------------	-------------	-------------

*bron format rioolheffing ANG juli 2024

**bron format rioolheffing ANG april 2026

6. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens in de gemeente die huishoudelijk afval moeten inzamelen. Dit omdat hun perceel valt onder de Wet milieubeheer. De heffing geldt per perceel. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing wordt uitgevoerd op regionaal niveau door de Avri en Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR).

Afvalstoffenheffing	2025	aantal ledigingen
<u>Basistarief (voor iedereen gelijk)</u>	€ 361,00	
Per extra grijze container	€ 51,00	95
<u>Variabel tarief (per keer)</u>		
grijze container 140 liter	€ 4,67	2.730
grijze container 240 liter	€ 8,00	10.246
gift-container (140 en 240 liter)	€ 0,00	
papiercontainer (140 en 240 liter)	€ 0,00	
zak plastic verpakkingsmateriaal	€ 0,00	
inworp ondergrondse container hoogbouw en stadscentra	€ 0,80	14.641
inworp ondergrondse container overige huishoudens	€ 1,00	124.805
brengcontainers voor glas, papier, textiel, plastic	€ 0,00	
restafval op milieustraat per huisvuilzak (60 liter)	€ 2,40	niet per gemeente
voorrijtarief voor aan huis ophalen van grof huishoudelijk afval	€ 20,00	112

7. Lijkbezorgingsrechten

Op basis van een verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en voor gemeentelijke diensten die daarmee samenhangen. De aanvrager, gebruiker of begunstigde betaalt de rechten. Het Beleids- en beheerplan begraafplaatsen 2022-2025 leidde tot een toekomstbestendig begraafplaatsenbeleid. Voor 2025 is de kostendekkendheid uitgekomen op 74%. Dat het percentage gedaald is t.o.v. de begroting heeft ermee te maken dat sprake is van incidenteel extra kosten voor het begraafplaatsenonderhoud voor het jaar 2025. Zie hiervoor de toelichting bij de 3e W-vraag (Wat heeft het gekost) van programma 3, taakveld 7.5.

Berekening kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten	Begroting 2025*	Jaarrekening 2025**
Totaal opbrengsten (rechten)	€ 348.382	€ 344.421
Totaal kosten	€ 377.479	€ 466.421
Dekkingspercentage	92%	74%

*bron format lijkbezorgingsrechten ANG juli 2024

**bron format lijkbezorgingsrechten ANG april 2026

8. Marktgelden

Onder de naam marktgelden wordt een recht voor een marktstandplaats geheven. Dit staat in de marktgeldverordening. Daaronder vallen ook de diensten die de gemeente hiervoor verleent. Het recht wordt geheven aan de houder van de marktstandplaats.

Berekening kostendekkendheid marktgelden jaarrekening	Begroting 2025*	Jaarrekening 2025**
Totaal opbrengsten (rechten)	€ 3.629	€ 6.273
Totaal kosten	€ 5.240	€ 15.733
Dekkingspercentage	69%	40%

*bron format marktgelden ANG juli 2024

**bron format marktgelden ANG april 2026

9. Leges

De naam leges staat voor veel verschillende rechten op diensten door het gemeentebestuur. De aanvrager of degene voor wie de dienst is verleend, betaalt. Het uitgangspunt is dat de tarieven voor leges kostendekkend zijn, tenzij ze wettelijk zijn gemaximeerd of er een politieke keuze is gemaakt om ze lager vast te stellen. In december 2024 zijn de tarieven voor de Legesverordening 2025

vastgesteld. De kostendekkendheid van de leges over het belastingjaar 2025 per titel van de legesverordening is vastgesteld zoals onderstaand weergegeven. De tarieven van 2025 zijn met 2,2% geïndexeerd (met uitzondering van de wettelijke tarieven en enkele uitzonderingen). Voor 2025 is de kostendekkendheid leges in totaliteit uitgekomen op 83%.

	Recapitulatietabel realisatie 2025	Totale lasten	Baten	Kostendekkendheid
Totaal	Totalen	€ 2.463.248	€ 2.043.149	83%
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening	€ 1.247.884	€ 942.188	76%
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	€ 315.860	€ 255.029	81%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 405.565	€ 348.682	86%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	€ 94.577	€ 98.484	104%
Paragraaf 1.4	Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	€ 14.114	€ 3.803	27%
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie			
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	€ 40.326	€ 22.624	56%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief (wordt uitgevoerd door het Regionaal archief Rivierenland)		€ 1.180	
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten	€ 365.163	€ 206.827	57%
Paragraaf 1.10	Diversen		€ 5	
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	€ 1.187.103	€ 1.074.533	91%
Paragraaf 2.2	Voorfase	€ 277.334	€ 42.894	15%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 460.615	€ 789.654	171%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 7.750	€ 3.209	41%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten	€ 4.553	€ 4.667	103%
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten			
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	€ 2.454	€ 2.528	103%
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	€ 6.717	€ 2.732	41%
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften	€ 4.715	€ 9.665	205%
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid		€ 160	
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	€ 288.485	€ 122.887	43%
Paragraaf 2.12	Modaliteiten	€ 133.640	€ 100.720	75%
Paragraaf 2.13	Vermindering	€ 840	€ -4.593	-547%
Paragraaf 2.14	Teruggaaf		€ 9	
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	€ 28.261	€ 26.428	94%
Paragraaf 3.1	Horeca	€ 17.000	€ 15.606	92%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven			
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet			
Paragraaf 3.4	Organiseren evenement of markt	€ 2.276	€ 1.977	87%
Paragraaf 3.5	Standplaatsen	€ 6.168	€ 5.841	95%
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 2.817	€ 3.003	107%

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Bij de kwijtschelding van heffingen wordt in Neder-Betuwe de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels volgen we het Rijksbeleid. Dit betekent dat kwijtschelding kan gelden voor de hondenbelasting, rioolheffing en de onroerende zaakbelastingen. Voor overige heffingen en rechten geldt geen kwijtschelding. In 2025 zijn er 8 kwijtscheldingsverzoeken ingediend.

Kwijtschelding	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal opgelegde aanslagbiljetten	7.741	8.210	9.468	9.837	8.708	9.543
Aantal dwangbevelen	131	80	136	105	0	230
Aantal kwijtscheldingsverzoeken	18	15	14	20	15	8

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden Neder-Betuwe 2025

Belastingsoort	2025**
Onroerende zaak-belasting*	531,00
Afvalstofheffing	388,00
Rioolrecht	209,00
Totaal	1.128,00

*gemiddelde waarde koopwoning € 453.819

** bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2025

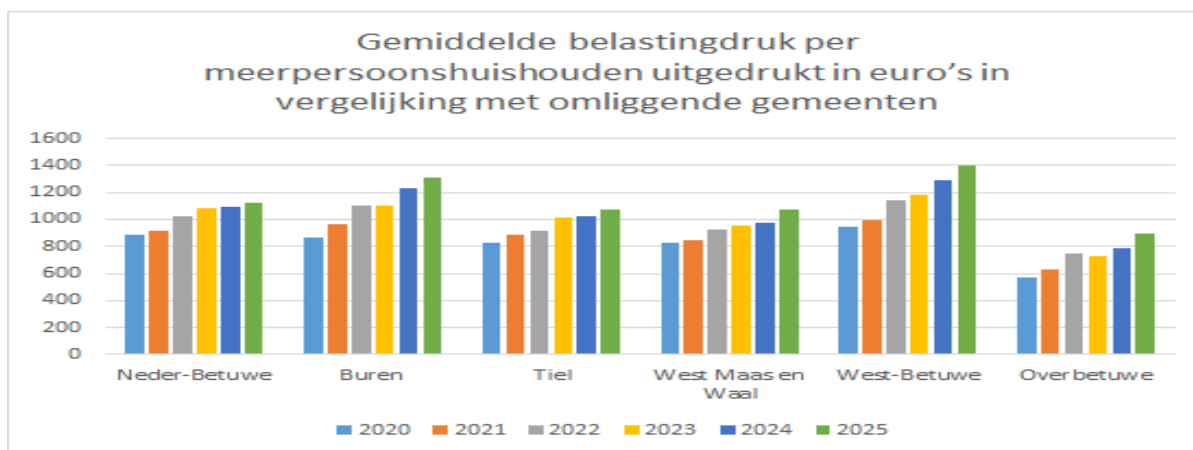
Uitgangspunten:

- Het tarief voor de afvalstoffenheffing is afkomstig uit de begroting 2025 Avri Basis- en variabel tarief vanaf 2025-2028. De tarieven voor 2025 zijn eind 2024 vastgesteld.
- Uit de cijfers gepubliceerd door COELO (het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) blijkt dat de gemiddelde waarde van een woning binnen de gemeente Neder-Betuwe in 2025 € 453.819 bedraagt.
- Vanaf 2019 is er gestart met Afval scheiden. Dit is een andere manier van afval aanbieden door de inwoners van Neder-Betuwe bij de afvalverwerker. Het scheiden van afval wordt hiermee verder gestimuleerd. Elk huishouden betaalt een gelijk basisbedrag en daarnaast een bedrag per aanbieding van restafval in een ondergrondse container. Het aanbieden van plastic en drinkpakken, papier en gft-afval is gratis.
- Om de vergelijking te maken met de buurgemeenten zijn de ingevulde tarieven 2025 aangeleverd door het COELO. Het gaat om de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden. Het gemiddelde tarief voor de afvalstoffenheffing kan afwijken van de gehanteerde gemiddelden van de gemeente. Dit omdat het COELO voor het aantal ledigingen historische cijfers van het CBS hanteert.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	West-Betuwe	Overbetuwe
1128	1.309	1.073	1.069	1.402	898

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2025

In aanvulling op bovenstaande tabel van de gemiddelde belastingdruk van een meerpersoonshuishouden, geeft onderstaande grafiek de ontwikkeling per gemeente over de afgelopen 5 jaar weer. Daarbij ziet u de consistente ontwikkeling van Neder-Betuwe. Deze is in lijn met de inflatie. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de gemeenten Buren en West-Betuwe waarbij de stijging van de belastingdruk hoger is.

Rangorde Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2025

Tot woonlasten worden gerekend: de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Het COELO publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Daarin worden woonlasten van een woning (meerpersoonshuishouden) per gemeente vergeleken. Het COELO drukt deze zogenaamde lokale lastendruk uit in een nummer van een rangorde van de 342 gemeenten in Nederland. Nummer 1 heeft hierbij de laagste lasten en nummer 342 de hoogste. In het onderstaand overzicht ziet u de score van Neder-Betuwe en omliggende gemeenten.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	West-Betuwe	Overbetuwe
260	322	216	211	333	40

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2025

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Algemeen

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente Neder-Betuwe in staat is middelen vrij te maken om (incidentele) financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening.

Het weerstandsvermogen is een financieel vangnet voor optredende gevolgen van risico's die niet goed kunnen worden afgedekt op basis van het gevoerde risicomanagement. In deze paragraaf geven wij u inzicht in risico's van de gemeente en de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

Beleidskader

Het kader voor de uitvoering van het risicomanagement en de bepaling van het weerstandsvermogen zijn gemaakt op basis van de [Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2019](#). Deze is vastgesteld op 4 juli 2019.

Deze paragraaf geeft aan op welke wijze het risicomanagement wordt uitgevoerd, welke risico's er zijn en of ons weerstandsvermogen aan de gestelde beleidskaders voldoet.

Risicomanagement

Risicomanagement is een hulpmiddel om op een systematische manier risico's in kaart te brengen, te beoordelen en door een proactieve houding te beheersen. De werkwijze is: risico's in kaart brengen, mogelijke beheermaatregelen bepalen en de (overgebleven) financiële gevolgen van de risico's in cijfers uitdrukken.

Door al vroeg tijdens de beleidsvorming na te denken over de mogelijke risico's van bepaalde keuzes, zijn deze mogelijk te voorkomen of te verminderen. Of kan beleid worden bijgesteld. Het managen van risico's voorkomt negatieve gebeurtenissen niet. Het biedt wel de geruststelling dat van tevoren alles is gedaan om de risico's te voorkomen of het effect te verminderen. Het biedt ook de zekerheid dat er voldoende financiële middelen zijn als een risico werkelijkheid wordt.

Op basis van risicomanagement nemen we maatregelen en bekijken we het eindresultaat. Daarbij ligt het accent op de financiële, personele en organisatorische risico's, grondexploitatie- en risico's van deelnemingen en verbonden partijen. De eerdergenoemde nota beoogt het risicomanagement op een systematische manier uit te voeren met een breed bereik. Daarbij gaat het ook om juridische, maatschappelijke en politieke risico's (imago), technische risico's en risico's in het sociaal domein. Risicomanagement beschouwen we hierbij niet als een doel op zich. Met meer inzicht in de risico's kunnen we ons weerstandsvermogen beter bepalen. Het weerstandsvermogen speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het financieel perspectief.

Om een financieel gezonde gemeente te blijven, wordt verstandig en verantwoord met risico's omgegaan. Risico's zijn namelijk onlosmakelijk verbonden met de uitvoering van bedrijfsprocessen en kunnen nooit helemaal worden uitgesloten. Het gaat daarom om het bewustzijn van de risico's en aandacht voor de beheersingsmaatregelen. Bij de beheersing van de risico's is de beleidslijn dat er sprake moet zijn van een evenwicht tussen praktische uitvoerbaarheid, effectiviteit en kosten (efficiency) van een maatregel. Het streven is om geen onnodige risico's te lopen en financiële risico's af te dekken door verzekeringen.

Er zijn verzekeringen afgesloten voor aansprakelijkstelling door derden, schade aan opstallen en tegen fraude. Risico's die niet worden afgedekt door een verzekering of een voorziening moeten worden opgevangen door de beschikbare weerstandscapaciteit.

Binnen Planning & Control gaan wij zo met risicomanagement om:

- Bij de kadernota en de begroting inclusief meerjarenraming actualiseren we onze risico's.
- Bij bestuursrapportages informeren we u, indien nodig, over wijzigingen die zich op basis van het risicomanagement voordoen.
- Bij de jaarstukken leggen we verantwoording af over het gevoerde risicomanagement van het betreffende jaar.

Risico's

We hanteren de volgende definitie van een risico: 'De kans op een gebeurtenis, die zowel negatieve als positieve gevolgen voor de gemeente kan hebben. De grootte van de gebeurtenis is op dit moment onbekend, maar de gebeurtenis kan van grote betekenis zijn.' Voor het opnemen van een risico wordt een ondergrens van € 100.000 gehanteerd.

Het weerstandsvermogen bestaat uit het verschil tussen:

De beschikbare weerstandscapaciteit; de middelen waarover de gemeente beschikt om onverwachte en hoge kosten te dekken,

en De financieel in cijfers uitgedrukte risico's: het totaal van de financieel in cijfers uitgedrukte risico's die de gemeente loopt ondanks de beheersmaatregelen.

Verhouding benodigde weerstandscapaciteit

De verhouding wordt uitgedrukt in de hieronder gepresenteerde waarderingstabel. Deze is opgenomen in de 'Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2019'.

Verhouding	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen financiële positie

In de paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen zijn een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente. Aan het eind van deze paragraaf zijn deze vermeld met een toelichting op de betekenis en de berekening ervan.

Verantwoording weerstandscapaciteit, weerstandsratio en de risico's

Hieronder volgt een overzicht waarin de weerstandscapaciteit, de risico's en de weerstandsratio van de gemeente Neder-Betuwe zijn weergegeven.

Weerstandscapaciteit	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarstukken 2025
Algemene reserve per 01-01	-18.468.000	-22.177.000	-22.177.000
Genomen besluiten mutaties algemene reserve	12.916.000	4.673.000	1.521.000
Incidentele dekking voor basisonderwijs Kesteren	0	0	0
Totaal stand algemene reserve	-5.552.000	-17.504.000	-20.656.000

Verwachte mutaties algemene reserve

Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0
Onvoorzien	-50.000	-50.000	0
Begroot resultaat vorig jaren (cumulatief)	592.000	0	0
Begroot resultaat/Werkelijk resultaat betreffend jaar	258.000	3.067.000	-15.397.000
Totaal stand algemene reserve verwachtingen	800.000	3.017.000	-15.397.000
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	-4.752.000	-14.487.000	-36.053.000

Overschot (+)/tekort (-)

Financiële risico's	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarstukken 2025
Grondexploitatie	395.000	395.000	395.000
Verbonden partijen	76.000	76.000	76.000
Open eindregelingen	750.000	750.000	750.000
Overige risico's	4.949.000	4.949.000	4.949.000
Totaal gekwantificeerde risico's	6.170.000	6.170.000	6.170.000
Benodigde weerstandscapaciteit (90%)	5.553.000	5.553.000	5.553.000

Weerstandratio	0,9	2,6	6,5
Kwalificatie weerstandratio	Matig	Uitstekend	Uitstekend

De weerstandscapaciteit

In de afgelopen jaren ontwikkelde de weerstandscapaciteit van de gemeente Neder-Betuwe zich positief. De doelstelling van "het creëren van vet op de boten" is behaald. Onder andere doordat de ingecalculeerde risico's sterk daalden, ontstond er een fors surplus (weerstandsvermogen) binnen de weerstandscapaciteit. Na het besluit om het surplus binnen de weerstandscapaciteit in te zetten als dekking voor incidentele uitgaven, is de weerstandscapaciteit weer gedaald.

In de begroting van 2025 bepaalden we onze weerstandscapaciteit op € 4.752.000. Deze geraamde weerstandscapaciteit bestaat uit een algemene reserve van € 18.468.000, verwachte besteding/inzet van een deel van de algemene reserve voor uitgaven € 12.916.000, een budget voor onvoorziene uitgaven van € 50.000, een verwacht resultaat over het jaar 2024 van € 592.000 en een verwacht begrotingstekort voor 2025 van € 258.000.

De begroting 2025 inclusief alle vastgestelde begrotingswijzigingen laat een weerstandscapaciteit zien van € 14.487.000. Deze geraamde weerstandscapaciteit bestaat uit een algemene reserve van € 22.177.000, verwachte besteding/inzet van een deel van de algemene reserve voor uitgaven van € 4.673.000, een budget voor onvoorziene uitgaven van € 50.000, en een verwacht begrotingstekort van € 3.067.000. De toename van de algemene reserve is voor het overgrote deel ontstaan door het vrij maken van het niet vrij te bestede deel van de algemene reserve van € 10.000.000.

Als de Jaarstukken 2025 conform voorstel worden vastgesteld, neemt de weerstandscapaciteit toe. De weerstandscapaciteit bereikt dan een stand van € 36.134.000. De toename van de weerstandscapaciteit is voor het overgrote deel ontstaan door het ontvangen van een tussentijdse winstneming van het Industrieschap Medel.

De risico's

De afgelopen jaren is fors ingezet op het verminderen van, het beheersbaar maken van en het concreet vertalen van risico's. Ook zijn risicovolle projecten beëindigd of fors verminderd. Deze inzet heeft zijn doel behaald. We zien een dalende lijn van risico's waarvoor een risico-inschatting nodig is. Het totaal van ingeschatte risico's is gedaald van € 13 miljoen in 2014 naar € 6,1 miljoen in 2025. Het totaal aan risico's is in 2025 ten opzichte van 2024 gestegen met € 1.780.000. De toename de risico's is hoofdzakelijk te verklaren door het in 2025 opnemen van een risico voor besparingsverliezen ombuigingen en door het in 2025 opnemen van een risico voor de ontvlechtingskosten Avri - Ibor. Het is en blijft dus van belang dat we inzetten op risicomanagement. Het is van belang te onderstrepen dat niet alle risico's weg te nemen zijn. Er zullen altijd risico's blijven.

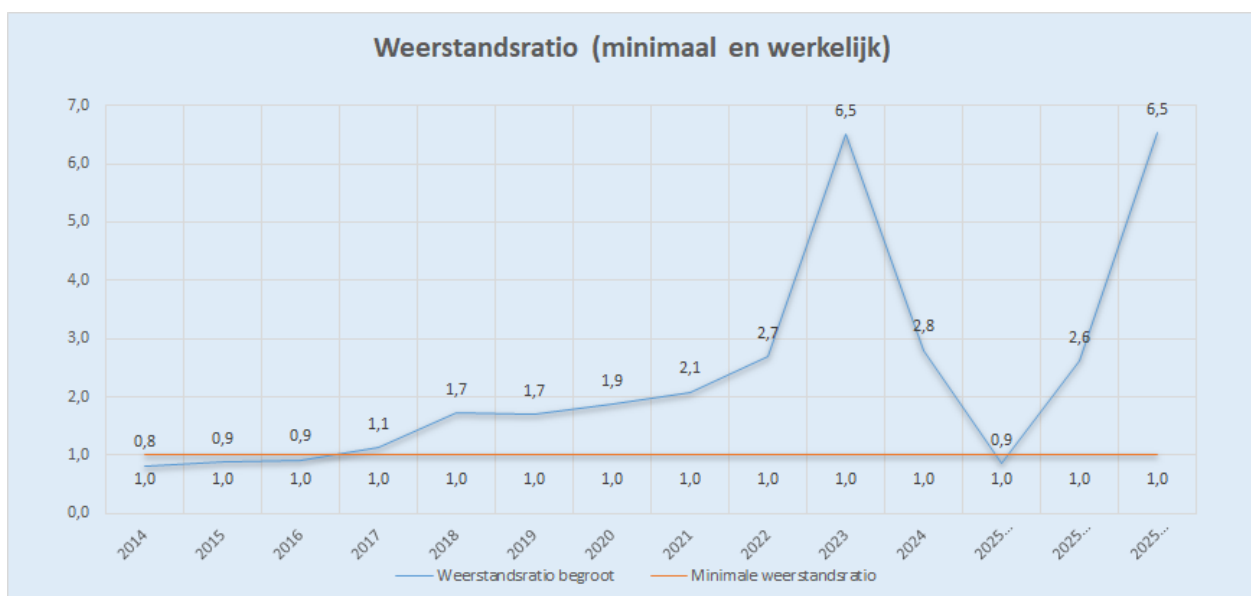
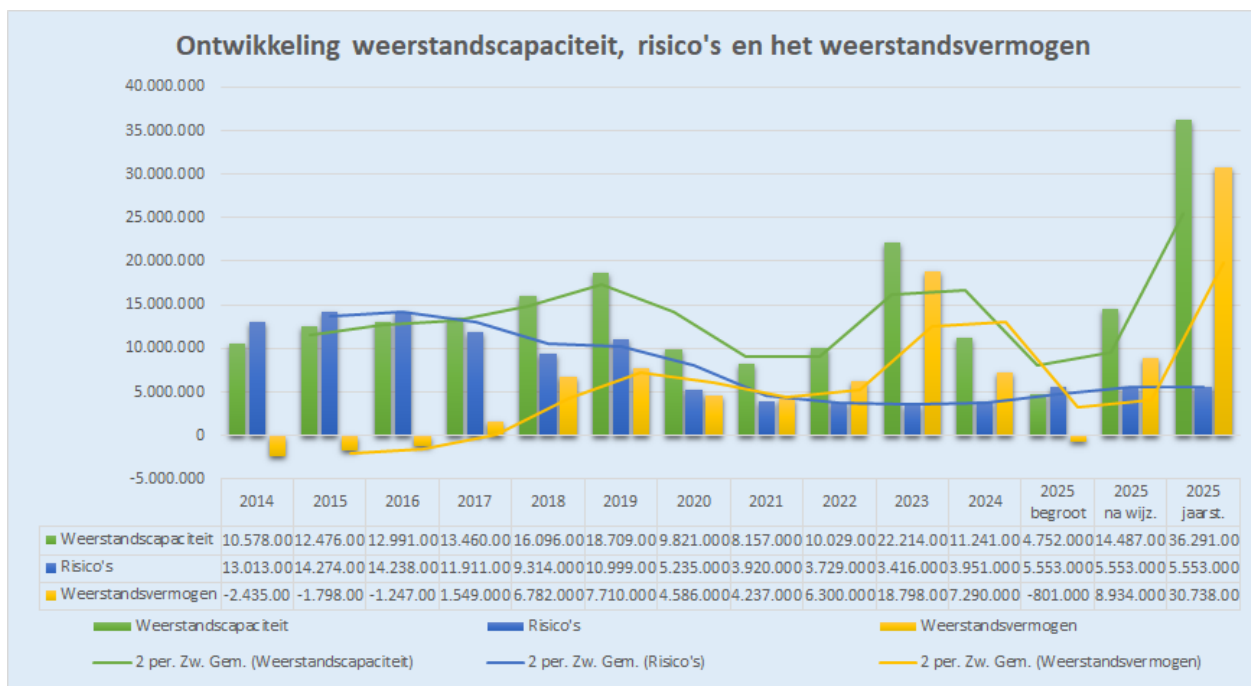
De weerstandratio

De weerstandratio is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Bij de begroting 2025 was er sprake van een ratio van 0,9. Bij de begroting na wijziging is er sprake van een ratio van 2,6. Deze toename is ontstaan door het vrij maken van het niet vrij te bestede deel van de algemene reserve van € 10.000.000.

Als de Jaarstukken 2025 conform voorstel worden vastgesteld, neemt de weerstandscapaciteit en de weerstandratio toe. Dit komt door het resultaat van deze jaarstukken waarin de tussentijdse winstneming van het Industrieschap Medel is verwerkt. De weerstandscapaciteit wordt dan € 36.053.000 en de ratio bereikt een stand van 6,5.

Het uitgangspunt op basis van het huidige coalitieakkoord is een verhouding van minimaal 1.0. De berekening uit deze paragraaf laat zien dat de verhouding voor de weerstandscapaciteit hieraan voldoet.

Hieronder volgt in grafiekvorm het verloop van de weerstandscapaciteit, de risico's, het weerstandsvermogen en de weerstandratio.

Continuïteit

Op basis van deze risico-inventarisatie en ons weerstandsvermogen geven deze jaarstukken een weerstandsratio van 6,5 weer. Dit is een positief beeld. Betrekken wij hierbij de geplande onttrekkingen zoals deze in onze begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 zijn geraamd en vastgesteld, dan daalt ons weerstandsvermogen met € 3.643.000 en onze weerstandsratio.

Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de normale bedrijfsvoering financieel moet worden voortgezet.

Verantwoording risico's

In de begroting 2025 hebben we risico-inschattingen gedefinieerd van in totaal € 6,17 miljoen. Rekening houdend met de in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen toe te passen waarschijnlijkheidsfactor van 90%, komen de totale risico's uit op € 5,55 miljoen. Niet alle risico's doen zich namelijk gelijktijdig voor. Er deden zich in het afgelopen jaar een tweetal risico's voor die gevolgen hadden op onze financiële middelen. Denk hierbij aan de uitvoering van de 3 Decentralisaties het budget moest bijgesteld worden met een bedrag van € 871.000 en aan het risico op Personeel en Organisatie. De decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. Dit betekent een dotatie in de voorziening van in totaal € 798.000 die in de jaarstukken 2025 is verwerkt.

Hieronder een overzicht van de gedefinieerde risico-inschattingen voor het jaar 2025 en welke risico's zich in 2025 daadwerkelijk hebben voorgedaan.

Risico's	Begroting 2025	Risico's die in 2025 werkelijk voordeden
Grondexploitaties:		
Algemene risico's grondexploitaties	373.000	Nee
Specifieke risico's grondexploitaties	30.000	Nee
Verbonden partijen:		
Risico's verbonden partijen	76.000	Nee
Openeinde regelingen:		
Uitvoering 3 Decentralisaties	750.000	Ja
Overige risico's		
Personeel & organisatie (bedrijfsvoering)	1.631.000	Ja
Boven formatief/formatie uitbreiding met tijdelijke dekking	-	Nee
Cybersecurity incident	280.000	Nee
Ontwikkelingen gemeentefonds	480.000	Nee
Tekort stelpost loon- en prijscompensatie	-	Nee
Crisisbeheersing en rampenbestrijding	100.000	Nee
Renteontwikkeling	250.000	Nee
Besparingsverliezen ombuigingen	2.000.000	Nee
Ontvlechtungskosten Avri-Ibor	200.000	Nee
Ontwikkelingen verzekeringen	-	Nee
Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)	-	Nee
Huisvesting voorziening onderwijs	-	Nee
Structurele financiële effecten Omgevingswet	-	Nee
Oorlog Oekraïne en opvang vluchtelingen	-	Nee
Totaal	6.170.000	
Waarschijnlijkheidsfactor	90%	
Totaal risico's * waarschijnlijkheidsfactor	5.553.000	

Grondexploitaties

Algemene risico's grondexploitaties (1)

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of gronduitgifte. Voor het bepalen van de algemene risico's wordt 10% van de huidige boekwaarde genomen als risicobedrag. Als de boekwaarde is verhoogd vanwege eerdere winstnemingen, wordt dit gecorrigeerd.

In 2025 waren er op dit gebied geen noemenswaardige risico's. Voor meer informatie over algemene risico's van grondexploitaties, tussentijdse winstnemingen, gelopen verliezen en een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar paragraaf 6 grondbeleid, onderdeel risico's.

Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2026 bedraagt het algemene risico € 382.000.

Specifieke risico's grondexploitaties (2)

Specifieke risico's worden geraamd als daar een directe aanleiding voor is en er in aanvulling op de algemene risico's een noodzaak voor is.

In 2025 hebben deden de ingecalculerde specifieke risico's zich niet voor.

Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties per 1 januari 2026 bedragen de specifieke risico's € 30.000.

Verbonden partijen

Risico's verbonden partijen (3)

De gemeente heeft te maken met verbonden partijen. Bijvoorbeeld door de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen. Daarnaast zijn er externe partijen waarbij de gemeente via het aandelenbezit risico's kan lopen. Bij deze laatste partijen gaat het om schommelingen in de waarde van de aandelen of het dividend.

Bij risico's van een verbonden partij gaat het in hoofdzaak om financiële en bestuurlijke risico's. Deze hebben mede verband met de structuur, organisatie en bedrijfsvoering van een verbonden partij. Het risico is per verbonden partij bepaald. Hierbij is oog voor het beleid dat de gemeenschappelijke regeling zelf voert op het gebied van weerstandsvermogen en risicomanagement. De gemeenschappelijke regeling moet zelf aan risicomanagement doen en de eigen risico's voldoende afdekken. Als dat niet het geval is, moeten de gemeenten het niet afgedekte deel compenseren.

Meer informatie over risico's rond verbonden partijen in 2025 is bij het samenstellen van de jaarstukken nog niet beschikbaar. Daarom verwijzen wij u naar de afzonderlijke zienswijzen inclusief informatie over risico's. Deze komen naar u toe op basis van de jaarstukken van de verbonden partijen (raadscyclus juni 2026). De uitkomst van en toelichting hierop zijn in de paragraaf verbonden partijen per gemeenschappelijke regeling vermeld.

Nr.	Verbonden partijen en Deelnemingen		Bijdrage 2025	Risico inschatting
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	GR	2.098.000	0
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	GR	1.712.000	76.000
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland	GR	297.000	0
4	AVRI	GR	0	0
5	Omgevingsdienst Rivierenland	GR	2.495.000	0
6	Regionaal Archief Rivierenland	GR	321.000	0
7	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	GR	0	0
8	Werkzaam Rivierenland	GR	1.384.000	0
9	Industrieschap Medel	GR	0	0
10	Casterhoven	Venn	0	0
11	Waterbedrijf Vitens N.V.	Venn	0	0
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Venn	0	0
13	Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	GR	0	0
			8.307.000	76.000

Terugkijkend op 2025 zien we in bovenstaande tabel dat er één verbonden partij is die zelf onvoldoende weerstandscapaciteit heeft om lopende risico's te kunnen opvangen. Hiervan moeten wij als gemeente dus het niet afgedekte deel binnen hun vermogenspositie als weerstandscapaciteit aanhouden.

Industrieschap Medel

De kavels die onderdeel uitmaakten van de Tender uit 2024 zijn in 2025 allemaal verkocht. Op basis van het positieve resultaat van de grondexploitatie Medel Afronding heeft einde 2025 een winstuitkering aan de deelnemers plaatsgevonden. Historisch gezien vond er geen risicoreservering voor Medel plaats. Dat hoeft op basis van de grondexploitatie ook niet te gebeuren. De resultaten van de grondexploitatie en de risicoreservering in de grondexploitatie Medel afronding dekken meer dan voldoende de risico's.

Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)

Voor de aanleg van een breedbandnetwerk is een langlopende financieringsovereenkomst afgesloten met een looptijd van 50 jaar. De zeven gemeenten die deelnemen in de UBR zijn voor hun aandeel aansprakelijk als vermogenstekorten zouden ontstaan. Of de UBR niet in staat is om aan de aflossingsverplichtingen van de lening te voldoen. Het restant aandeel aansprakelijkheid van de gemeente Neder-Betuwe per 2025 bedraagt afgerond € 6.483.000. Gelet op de fase waarin de aanleg van het breedbandnetwerk zich bevindt en de liquiditeitsprognose van de UBR, is het niet waarschijnlijk dat de deelnemende gemeenten aangesproken worden op de garantstelling. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar paragraaf 5 verbonden partijen.

Openeindregelingen

3D (Jeugd, Wmo en Participatie)

Bij het vaststellen van de Begroting 2025 zijn voor het uitvoeren van de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet onderstaande risico's onderkend:

- Het openeinde-karakter van de regelingen. Vanwege de complexiteit en de beperkte beïnvloedbaarheid (resultaat en effect) zijn de uitgaven en inkomsten moeilijk voorspelbaar.
- Onduidelijkheid over het verloop en de omvang van de rijksbijdragen voor Wmo, Jeugdwet (zie gevolgen Hervormingsagenda Jeugd), Participatie en de Wet Inburgering. Voor de Participatiewet stelt het rijk jaarlijks het landelijke macrobudget bij op het bijstandsvolume in Nederland. Gelijktijdig wordt rekening gehouden met een inflatiecorrectie van het sociaal minimum. Het is lastig in te schatten of deze bijstelling in 2025 voldoende gaat zijn om de stijgende uitgaven BUIG te dekken in verband met de toename van bijstandsuitkeringen. De rijksbijdrage die wij ontvangen voor de Wet Inburgering sluit mogelijk niet aan bij de werkelijke instroom van asielmigranten. Het Rijk heeft geen harde toezegging gedaan de uitvoeringskosten aan te passen aan de realiteit. Ook is ongewis hoeveel statushouders zich werkelijk zullen vestigen in onze gemeente.
- Op Jeugd vormt met name de individuele, specialistische zorg met verblijf een risico. Hoewel het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van individuele specialistische zorg met verblijf zeer laag is, blijft deze doelgroep een risico vanwege de hoge kosten die verbonden zijn aan dit type zorg. Daar tegenover staat dat voor deze zorgvormen (boven)regionaal meerdere initiatieven lopen die moeten leiden tot meer passende plaatsingen, duurzaam herstel en - op termijn - zo dicht mogelijk bij nul uithuisplaatsingen.
- Onduidelijkheid over het effect van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen. Het woonplaatsbeginsel en het financieel verdeelmodel zijn inmiddels al enkele jaren uitgesteld en daarmee is het onduidelijk wanneer dit doorgevoerd wordt. Dit houdt in dat Nijmegen ook in 2025 alle financiële middelen ontvangt voor beschermd wonen, terwijl wij inhoudelijk verantwoordelijk zijn. Daarmee bestaat het risico dat gemeente Nijmegen niet alle benodigde middelen aan ons beschikbaar stelt.

De uitgaven en het beschikbare budget worden via de vaste P&C-cyclus nauwgezet gevolgd. Waar noodzakelijk worden zij bijgesteld met voorgestelde maatregelen.

In 2025 deden zich meerdere risico's voor binnen de Jeugdwet die een negatieve impact hadden op de financiële positie. Net als in 2023 en 2024 was er opnieuw een aanzienlijke stijging van de kosten per jeugdige. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal zorguren per cliënt en de inzet van duurdere zorgvormen. Daarnaast stroomden begin 2025 enkele jeugdigen met zeer complexe hulpvragen in bij de jeugdhulp. Deze jongeren maken gebruik van meerdere jeugdhulpproducten, wat leidt tot een hoge zorginzet. Aangezien het om dure zorgopties gaat, heeft zelfs een geringe stijging al een grote financiële impact.

In 2025 was het BUIG-budget toereikend om de toename in het aantal uitkeringen en de hoogte van de gemiddelde uitkering op te vangen.

In 2025 heeft gemeente Neder-Betuwe minder statushouders gehuisvest dan de gemeentelijke taakstelling. Dit heeft in 2025 een budgetneutraal effect gehad op onze financiële positie. Het is onzeker of de verminderde budgetruimte in de komende jaren een negatief effect gaat hebben op de gemeentelijke begroting. Voor de bekostiging ontvingen we een bijdrage in het gemeentefonds en een specifieke uitkering die wordt ingezet via de regio.

Gevolgen Hervormingsagenda Jeugd

In juni 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. In de Hervormingsagenda zijn zowel inhoudelijke als financiële maatregelen opgenomen om de Jeugdwet uitvoerbaar en betaalbaar te houden. Er blijven onzekerheden bestaan rond de haalbaarheid van deze maatregelen. Dit levert de gemeente een onzekerheid op ten aanzien van het budget dat we vanaf 2028 voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangen. Daarnaast geldt dat diverse besparende maatregelen die het Rijk in de Hervormingsagenda heeft benoemd, reeds op lokaal niveau in Neder-Betuwe worden uitgevoerd. Denk hierbij aan de inzet op normaliseren, POH-jeugd, een goede samenwerking met het onderwijs en kwaliteitseisen rondom (regionaal) gecontracteerde jeugdhulp. Dit maakt het ingewikkeld om precies te duiden welke besparingen gerealiseerd worden als gevolg van lokale en regionale interventies, en welke vanuit rijksmaatregelen. Tot slot constateren we dat (voornamelijk grote) jeugdzorgaanbieders steeds vaker kampen met financiële moeilijkheden. Personeelskosten blijven stijgen en het aantal jeugdhulpaanbieders dat verlies lijdt neemt toe. De maatregelen uit de Hervormingsagenda zouden op den duur moeten bijdragen aan het kostenefficiënter inrichten van de jeugdzorg en het verminderen van de financiële problematiek, maar lossen deze problemen op korte termijn niet op. Hiermee ontstaat een financieel risico voor de gemeente waar het gaat om het borgen van de beschikbaarheid

en continuïteit van passende zorg voor enerzijds bestaande cliënten en anderzijds mogelijke toekomstige cliënten.

Gevolgen Hervormingsagenda Jeugd 2025

In 2025 heeft de Hervormingsagenda Jeugd geen directe negatieve impact gehad op onze financiële positie. Kortingen op het gemeentefonds die voortkomen uit de afspraken van de hervormingsagenda zijn namelijk doorgeschoven naar 2028.

Wel zijn enkele onderdelen van de hervormingsagenda jeugd vertraagd. Zo heeft er in 2025 geen aanpassing van de reikwijdte van de Jeugdwet plaatsgevonden. Deze herijking biedt gemeenten juist de mogelijkheid om lokaal scherper te sturen op de inzet van jeugdhulp, wat op termijn een positief effect kan hebben op de gemeentelijke uitgaven. De vertraging van dergelijke maatregelen beperkt ook tijdelijk de lokale mogelijkheden om efficiënter op kosten te sturen.

Overige risico's

Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering) (5)

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en worden overgedragen aan het ABP. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is in het voorjaar van 2025 een prognose gemaakt van het benodigd vermogen op 1 januari 2028 op basis van inkoop Wtp (Wet toekomst pensioenen) bij ABP en de hoogte van de verplichting per 1 januari 2025. Ook is op basis van bovengenoemd onderzoek bekend dat de benodigde overdrachtswaarde tussen 10% en 20% hoger is dan de beschikbare voorzieningen en eventuele aanwezige kapitaalverzekeringen. Voor onze voorziening wethouderspensioenen betekent dit een stijging van ruim 19,7%. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge dekkingsgraad bij het ABP.

Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. Dit betekent een dotatie in de voorziening van in totaal € 798.000 die in de jaarstukken 2025 is verwerkt.

Cybersecurity incident (7)

Er kunnen zich risico's voordoen rond informatieveiligheid, privacy en hardware. De gemeente heeft afgewogen geen kostbare verzekering met beperkte dekking voor dit risico te sluiten. Gebeurtenissen kunnen leiden tot financiële en juridische schade en imago-schade. Om deze risico's zoveel mogelijk te beperken zijn diverse beheersmaatregelen getroffen op het terrein van informatiebeveiliging. Denk aan penetratietesten, het stimuleren van de bewustwording van medewerkers door voorlichting en training, back-up, en uitwijkfaciliteiten. In de afweging is een risicoschatting gemaakt. Deze kwam in de begroting 2023 uit op € 225.000 uitgaande van een financieel risico van € 2.250.000 per cybersecurity incident, ramp of crisis met een kans van 10% (1x per 10 jaar). Deze risico-inschatting komt overeen met 1,5% van de totale personeels- en bestuurskosten uit de begroting.

In 2025 waren er op het gebied van Cybersecurity geen noemenswaardige gebeurtenissen.

Ontwikkeling gemeentefonds (8)

De uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn aan schommelingen onderhevig. Dit komt doordat de definitieve uitkering aan de gemeenten beïnvloed wordt door de rijksuitgaven ten opzichte van de begroting. Om deze schommelingen op te vangen, is een risicobedrag van € 452.000 opgenomen (1% van de algemene uitkering).

In 2025 heeft dit opgenomen risico niet voorgedaan. Het beschreven risico heeft zich in positieve zin wel voorgedaan doordat de decembercirculaire wederom positief uitvalt op een moment dat de begroting hier niet meer op kan worden bijgesteld. Dit is de afgelopen jaren vaker gebeurd. De afwijking hieromtrent worden dan ook in deze jaarstukken bij de 3e W-vraag (Wat heeft het gekost?) toegelicht op de desbetreffende programma's.

Voor de komende jaren is bekend dat het ravijnjaar van 2026 naar 2028 is verschoven. Dit veroorzaakt een forse daling van de algemene uitkering. Deze verlaging is verwerkt in de hoogte van de algemene uitkering.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding (10)

In de gemeente kunnen zich allerlei crises en rampen voordoen. Denk bijvoorbeeld aan alle vormen van natuurgeweld en explosies of branden met gevaarlijke stoffen. Belangrijke transportaders zoals de Betuweroute, Rijn, Waal en de A15 zorgen voor extra risico's. Als voorbeelden van crises worden de hoge waterstanden in 1995 en de wateroverlast in de kern van Opheusden in 2014 genoemd. Als zich

een crisis voordoet, kan de gemeente te maken krijgen met (hoge) beheerskosten. Daarom is een risicoschatting gemaakt, die uitkomt op € 100.000 uitgaande van een financieel risico van € 500.000 per ramp of crisis met een kans van 20% (1x in de 5 jaar).

Beheersmaatregelen zijn onder andere:

- actueel houden van de regionale en lokale rampen- en incidentbestrijdingsplannen;
- oefenen van rampenscenario's met de medewerkers, die een rol hebben in de lokale crisisorganisatie;
- in- en uitvoeren van het Regionaal Crisisplan.

In 2025 kwamen op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding geen ontwikkelingen voor die impact hebben op onze financiële huishouding.

Renteontwikkeling (11)

De rente is de afgelopen periode gestegen. Voor de fluctuatie van rentestanden hebben wij het risico geschat op € 250.000.

In 2025 zijn de rentestanden ten opzichte van vorig jaar licht gestegen. Met deze stijging hebben wij in onze gecalculeerde rentepercentages rekening gehouden. Het ingeschatte risico van € 250.000 heeft zich voor 2025 niet voorgedaan.

Besparingsverliezen ombuigingen (12)

De meerjarenraming van deze begroting laat vanaf 2026 structurele tekorten zien. Zonder aanvullende compensatie vanuit het Rijk zijn er maatregelen nodig om het tekort op te lossen. Bij het vaststellen van de Kadernota 2025-2028 is daarom opdracht gegeven tot een ombuigingstraject dat bij de kadernota 2026-2029 zicht moet bieden op een pakket aan maatregelen om de financiële positie vanaf 2026 structureel in evenwicht te brengen. Gelet op het ingezette ombuigingstraject wordt voor de doorrekening van de beschikbare weerstandscapaciteit in deze risicoparagraaf vanaf 2026 uitgegaan van ten minste sluitende begrotingssaldi (€ 0). We gaan er dus vanuit dat we voldoende maatregelen nemen om de financiële positie vanaf 2026 structureel sluitend te maken. Daar staat tegenover dat er in de realisatie van ombuigingen sprake is van onzekerheden. De omvang van de besparingen is gebaseerd op een inschatting en kan in de praktijk anders uitvallen en ook in de snelheid waarmee maatregelen effect sorteren schuilt een risico. Voor besparingsverliezen in het kader van de ombuigingen nemen we daarom een risico van € 2 miljoen op.

In 2025 kwamen op het gebied van besparingsverliezen ombuigingen geen ontwikkelingen voor die impact hebben op onze financiële huishouding.

Ontvlechtungskosten AVRI-IBOR (13)

In overeenstemming met het afgesproken tijdspad voert de gemeente Neder-Betuwe per 1 januari 2026 de aangewezen beheertaken weer in eigen beheer uit. De eenmalige kosten die gepaard gaan met de terugname van deze taken (de zogenoemde ontvlechtungskosten) zijn geraamd in de begroting van 2025. Ondanks herhaaldelijk aandringen heeft AVRI deze kosten in 2025 nog niet volledig in beeld kunnen brengen. AVRI heeft toegezegd dat dit overzicht begin 2026 volgt. Omdat de definitieve afwikkeling pas in 2026 plaatsvindt, worden de hiervoor gereserveerde middelen uit 2025 via de jaarstukken 2025 overgeheveld naar het begrotingsjaar 2026. Het gaat hierbij om frictiekosten bij AVRI die ontstaan nadat de taken zijn overgedragen, zoals overhead die niet direct kan worden afgebouwd of personeelskosten van medewerkers die niet overgaan naar de gemeente. Het gezamenlijke uitgangspunt is om deze kosten tot een minimum te beperken, bijvoorbeeld door zoveel mogelijk uitvoerend personeel van AVRI direct over te nemen. In afwachting van de definitieve afspraken met AVRI is een risicoreservering van € 200.000 aangehouden.

Het risico heeft zich in 2025 niet voorgedaan. Het risico heeft zich wel in 2026 voorgedaan.

Ontwikkeling verzekeringen

Naar aanleiding van een in 2019 uitgevoerd doelmatigheidsonderzoek (213a) is een aantal verzekeringspolissen aangepast. Hierdoor draagt de gemeente een groter eigen risico voor potentiële schades of gebeurtenissen. Daarnaast is de verzekeringsmarkt aan het verharderen. Dit heeft consequenties voor premiestijgingen en verzekeraarbaarheid. Ook klimaatveranderingen gaan een grote rol spelen bij schades en verzekeraarbaarheid. Het kwantificeren en bepalen van de financiële impact van dit benoemde risico is niet in financiële zin uit te drukken en daarom is hiervoor geen risicoprofiel opgenomen.

Het risico heeft zich in 2025 niet voorgedaan

Specifieke uitkering stimulering Sport (SPUK) (16)

De huidige SPUK regeling (BTW-compensatie voor sport) geldt tot en met 2026. Het risico dat wij als gemeente lopen is tweeledig: de hoogte van de compensatie die elk jaar achteraf wordt vastgesteld en de looptijd van de regeling.

1. Vaststelling hoogte compensatie

In elk kalenderjaar wordt bepaald welk bedrag aan voorschot per gemeente geldt. Voor Neder-Betuwe bedroeg het voorschot in 2025 afgerond € 187.000. Als de besteding lager is dan het verleende voorschot, dient de uitkering terug te worden betaald. Als de besteding hoger is dan het voorschot, dan kan een ambtshalve herziening plaatsvinden. De uitgaven en de inkomsten worden via de vaste P&C-cyclus nauwgezet gevolgd. In 2025 was er sprake van een hogere besteding en moet een herziening worden aangevraagd om afgerond € 39.000 extra compensatie te ontvangen. Het risico is dat de aanvraag voor de aanvullende compensatie niet volledig wordt uitgekeerd.

2. Looptijd regeling:

De regeling loopt tot en met 2026. Het is op dit moment nog onduidelijk hoe de SPUK-regeling vanaf 2027 wordt voortgezet.

Het risico heeft zich in 2025 niet voorgedaan.

Huisvesting voorziening onderwijs (17)

Door het college van bestuur van het Van Lodenstein College te Kesteren (hierna: het schoolbestuur) is een aanvraag ingediend voor een huisvestingsvoorziening. De school kampte met een gebrekkelijk binnenklimaat, dat volgens het schoolbestuur te wijten is aan een constructiefout ontstaan bij de bouw van de school in 2008/2009. De verordening onderwijshuisvesting biedt de mogelijkheid tot herstel van een constructiefout. De aanvraag is afgewezen en de gemeente is na bezwaar en beroep in het gelijk gesteld. Het schoolbestuur is in hoger beroep, waarvan de zitting reeds heeft plaatsgevonden maar de uitspraak volgt nog. Financiële consequenties zijn niet uit te sluiten.

Het risico heeft zich in 2025 niet voorgedaan.

Structurele financiële effecten Omgevingswet (18)

Samen met de ODR hebben wij de structurele financiële effecten van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging Bouwen (WKB) op gemeentelijk niveau in beeld gebracht. De bouwtechnische toets is grotendeels naar de markt gegaan. Deze werkzaamheden en leges-inkomsten zijn komen te vervallen. Tegelijkertijd blijven de meldingsplicht en toezicht en handhaving onderdeel van het gemeentelijk takenpakket, maar zonder mogelijkheden voor het heffen van leges. Het kwantificeren en bepalen van de financiële impact voor de lange termijn van dit benoemde risico is nog niet in financiële zin uit te drukken. Daarom is hiervoor geen risicoprofiel opgenomen. Het ministerie voert de komende jaren samen met de koepels VNG, IPO en UvW verschillende financiële evaluatie van de Omgevingswet uit om de uitvoeringspraktijk te blijven monitoren. Ook wij monitoren na de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 de financiële effecten van de doorgevoerde wijzigingen op lokaal niveau.

Het risico heeft zich in 2025 niet voorgedaan.

Oorlog Oekraïne en Opvang vluchtelingen (19)

Oekraïense ontheemden vallen in Nederland onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Daarmee hebben zij in Nederland recht op opvang, medische zorg en onderwijs en het geeft hen de mogelijkheid om te werken. De RTB voor Oekraïners is verlengd tot 4 maart 2027. Het Rijk heeft daarnaast een regeling die gemeenten compenseert voor de kosten die zij maken voor de opvang van Oekraïners. Denk aan huisvesting, leefgeld, welzijns- en psychosociale activiteiten en bekostiging van personeel. De looptijd van deze regeling loopt parallel aan de RTB. Tussentijds wordt deze regeling af en toe aangepast, wat inhoudelijke of financiële gevolgen kan hebben voor de gemeente. In 2024 en 2025 zijn onze kosten gestegen door met name de inrichting van nieuwe opvangplekken en de huur van een nieuwe locatie. Vooralsnog is de Rijksregeling dekkend geweest voor de kosten die wij als gemeente maken.

Het Rijk werkt aan een langetermijnbeleid voor de Oekraïense ontheemden in Nederland, maar het is nog onvoldoende duidelijk welke status Oekraïense ontheemden krijgen na 4 maart 2027 en ook de gevolgen voor gemeenten zijn nog onvoldoende inzichtelijk.

Het kwantificeren en bepalen van de financiële impact voor de lange termijn van de benoemde risico's is nog niet in financiële zin uit te drukken. Daarom is hiervoor geen risicoprofiel opgenomen.

Het risico heeft zich in 2025 niet voorgedaan.

Overzicht kengetallen

Via de kengetallen in de begroting wordt inzicht verkregen in de financiële positie, vermogen en de exploitatieruimte van de gemeente. De kengetallen geeft de financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente weer en geeft een verantwoord oordeel over de positie van de gemeente.

Er zijn zes kengetallen die het BBV voorschrijft en zijn genoemd in onderstaande tabel. Verder in de paragraaf is een toelichting op de kengetallen gegeven.

De kengetallen vloeien voort uit de voorziene geprognosticeerde balans van 2023 en het meerjarig perspectief. In kleur is de norm aangegeven uit het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten) dat door de provincie wordt gehanteerd voor het interbestuurlijk toezicht.

De betekenis van de kleuren zijn:

Groen : voldoende,

Oranje: matig,

Rood : onvoldoende.

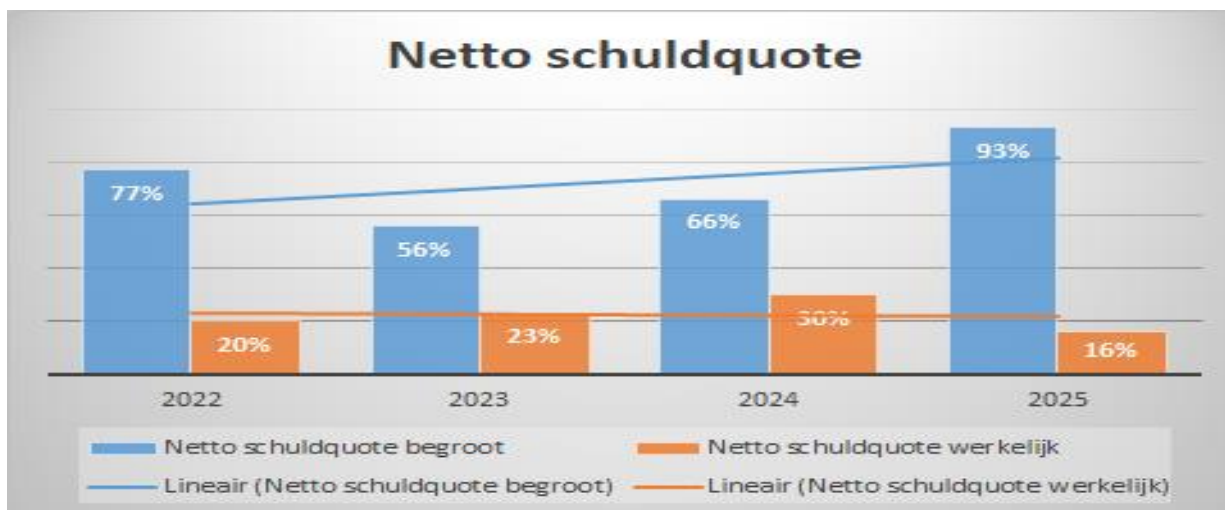
Kengetal	Signaleringswaarden Provincie														
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol	Begroting 2023		Rekening 2023		Begroting 2024		Rekening 2024		Begroting 2025		Rekening 2025	
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%	56%		23%		66%		30%		93%		16%	
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%	55%		23%		65%		30%		92%		16%	
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	40%		47%		34%		43%		26%		50%	
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	3%		3%		4%		2%		1%		2%	
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%	1,3%		-1,1%		0,8%		-9,0%		0,4%		-2,4%	
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	117%		114%		116%		110%		109%		107%	

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Het kengetal netto schuldquote, ook wel netto-schuld, geeft aan hoe hoog de schuldenlast is ten opzichte van de eigen middelen (baten). De verhouding zegt vooral iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Het geeft aan of er investeringsruimte is of niet. Ook zegt de netto schuldquote iets over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossingen). Daardoor wordt een begroting minder flexibel. De netto schuldquote geeft daarmee aan wat de invloed is van de rentelasten, afschrijvingslasten en de aflossingen op de exploitatie.

Een hoge schuld kan echter ook worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten die vervolgens worden doorgeleend aan instellingen, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om inzicht te krijgen in de mate waarin sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Zie de regel netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen in de tabel.

Uit de netto schuldquote blijkt dat onze financieringspositie in deze jaarstukken dus op basis van werkelijkheid gunstig is. Dit betekent dat onze schuldenlast relatief beperkt is en wij goed aan onze verplichtingen van rente en aflossing kunnen voldoen. Het verloop van de verhouding netto schuldquote laat ook een trend zien. Gemeente Neder-Beuwe heeft bij begrotingen veel plannen en ambities waar kapitaallasten (rente en aflossing) voor zijn geraamd. De gecalculeerde schuldenlast voor nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities wordt in werkelijkheid maar beperkt benut.

Verhouding tussen vreemd en eigen vermogen (solvabiliteitsratio)

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het is het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen is, des te gezonder de gemeente is. Het provinciaal toezichtkader op gemeenten geeft aan dat wanneer 50% van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, de gemeente in de categorie 'minst risico' valt. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 20%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig, wat wordt aangeduid als meest risico.

Neder-Betuwe heeft in deze jaarstukken een solvabiliteitsratio van 50%. De oorzaak van het verschil in percentage jaarstukken en de begroting en het meerjarig perspectief ligt erin dat bij de jaarstukken het percentage bepaald wordt over de werkelijk aanwezige schuldenlast. Bij de begroting en meerjarenraming wordt het bepaald over de begrote (benodigde) schuldenlast. De gecalculeerde schuldenlast (is vreemd vermogen) voor nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities is niet benut. Ook hier vindt dit zijn oorzaak in de vertragingen van de uitvoering maar ook door de tussentijdse winstneming vanuit industrieschap Medel.

Grondexploitatie

Het kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wanneer een gemeente grond tegen een lagere prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, loopt ze veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht en de vraag naar woningen is gestagneerd. Het bepalen van een norm voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk niets over de relatie tussen de vraag en het aanbod van woningbouw of bedrijventerrein. Hier is maatwerk voor nodig op basis van hoeveel woningen en bedrijventerreinen er gepland staan, van welk type en op welke plek. Daarnaast is het van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag is. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt in het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft aan of een gemeente veel heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk terugverdiend worden.

Dit kengetal wat de laatste jaren afneemt laat zien dat de gemeente Neder-Betuwe hier zeer beperkt risico loopt.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen en of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Om voor de categorie 'minst risico' in aanmerking te komen, moet dit percentage hoger zijn dan nul.

Het werkelijke verhoudingsgetal voor de structurele exploitatieruimte laat een percentage zien van 2,4% negatief. Ten opzichte van de bij de begroting 2025 gepresenteerde structurele exploitatieruimte van 0,4% positief. Dit laat zien dat gemeente Neder-Betuwe bij de realisatie van beleid en ambities tussentijds veel gebruik maakt van incidentele lasten en baten. Daarbij overtreft het gebruik van incidentele baten het gebruik van incidentele lasten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de ruimte die de gemeente nog heeft binnen de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) om tarieven nog te laten stijgen. De definitie van het kengetal is: woonlasten van een meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t (het laatst bekende jaar) uitgedrukt in een percentage. De lokale lastendruk in Neder-Betuwe ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. De belastingen die voor de inwoners de woonlasten vormen zijn naast de rijksbijdragen de belangrijkste baten voor de gemeente.

Om te kunnen bepalen of Neder-Betuwe nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de afvalstoffenheffing en rioolheffingen kostendekkend zijn. Ook moet onderzocht worden hoe het OZB-tarief zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Ook de gemiddelde WOZ-waarde is voor het tarief van de OZB een belangrijke factor.

De riool- en afvalstoffenheffingen zijn 100 procent kostendekkend en de tarieven stijgen mee om kostendekkend te blijven. Het kengetal belastingcapaciteit wat bij de begroting 2025 is bepaald op 109%. Het werkelijk percentage voor dit kengetal komt uit op 107%. De werkelijke gemiddelde woonlasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ waarde in de jaarstukken 2025 uit op een bedrag van € 1.128.

Algemeen beeld

De financiële positie van de gemeente is voor 2025 nog beperkt gezond noemen. De jaarlijkse lasten voor onze schuldenlast (schuldquote) is te dragen. De solvabiliteitsratio is gezien het eigen vermogen van de gemeente (€ 52,5 miljoen) gunstig om de risico's op te kunnen vangen. Een structurele begrotingsruimte (vrije begrotingsruimte) was er in 2025 niet aanwezig. Binnen het kengetal belastingcapaciteit is geen ruimte aanwezig om structurele ruimte te creëren of eventuele financiële tegenvallers te kunnen opvangen.

Voor de jaren na 2025 is gezien de financiële positie van de gemeente Neder-Betuwe de toekomst alles behalve gezond en goed te noemen. Het nieuwe beleid en de vele ambities zorgen dat het kengetal schuldquote fors oploopt. De schulden en de lasten hiervan nemen fors toe. Daarnaast is ons eigen vermogen fors maar is heel hard nodig om dekking te geven aan de jaarlijkse tekorten. Hierdoor daalt de solvabiliteitsratio fors. Door wijzigingen van rijksbeleid en het blijven uitvoeren van een hoog ambitieniveau is er geen structurele begrotingsruimte meer die benut kan worden. Ook binnen het kengetal belastingcapaciteit is geen ruimte meer.

Willen we in de toekomst een gezonde financiële positie houden, dan moeten wij vanaf nu prioriteiten stellen en pijnlijke keuzes maken. Een hernieuwde ombuigings- en heroverwegingstraject is hard nodig. Een belangrijk kader hierbij is dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen IBOR

Integraal beleidskader Integraal Beheerplan Openbare Ruimte

Gemeente Neder-Betuwe heeft het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR), kaders en assetsheets (beknpte beheerplannen), vastgesteld. Dit plan geeft integraal invulling op het beleidskader voor de openbare ruimte. De verschillende thema's en ambities zijn actueel en integraal vastgelegd. In de assetsheets zijn deze per kapitaalgoed eenduidig vertaald voor de periode 2022-2026. Deze beknpte beheerplannen zijn de basis om het beheer goed integraal vorm te geven.

Huidige beleidskader IBOR

Met vaststelling van het IBOR plan is de basis voor integraal beheer helder, actueel en eenduidig gelegd. Het is daarmee ook het startpunt van een verdere integrale werkwijze voor het beheer van de openbare ruimte in Neder-Betuwe. De doorontwikkeling van IBOR is een continu proces op zowel inhoud als de inrichting van de organisatie. In 2025 is het Meerjarig Investeringsprogramma (MJIP) voor de revitaliseringsprojecten in de openbare ruimte van start gegaan. Hiervoor zijn de kapitaallasten opgenomen in de meerjarenplanning.

Huidige stand van zaken IBOR

Uit de algemene beleidskaders IBOR van de gemeente Neder-Betuwe komen acht richtinggevende thema's voort. Deze thema's vormen het uitgangspunt voor de ambities voor het beheer en (her)inrichting van de openbare ruimte (rehabilitatie) van de komende integrale projecten. Het thema veiligheid en gezondheid is in dit hoofdstuk opgesplitst in twee aparte productbladen.

1. Identiteit
2. Bruikbaarheid
3. Uitstraling
4. Klimaatadaptatie en duurzaamheid
5. Biodiversiteit
6. Veiligheid en gezondheid
7. Mobiliteit en bereikbaarheid
8. Participatie en zelfbeheer

In de planning en control-cyclus verantwoorden wij de voortgang van het IBOR-plan en de acht thema's.

Samenvatting financiële mutaties - gegevens

	voorzieningen 2025				
	stand 01-01	toegevoegd	aangewend	vrijval	stand 31-12
Wegen en Verharding	1.092.700	1.113.898	1.018.785	0	1.187.813
Civieltechnische kunstwerken	233.789	50.000	0	0	283.789
<i>voorziening wegen incl kunstwerken</i>	<i>1.326.489</i>	<i>1.163.898</i>	<i>1.018.785</i>	<i>0</i>	<i>1.471.602</i>
Riolering en water	669.604		53.239	0	616.365
Begraafplaatsen	177.737	24.500	33.599		168.638
Onderhoud gebouwen	681.406	245.484	170.931		755.959
Voorzieningen Totaal	2.855.236	1.433.882	1.276.554	0	3.012.564

Speerpunten IBOR

In 2025 hebben we ingezet op de volgende speerpunten: ☐

- Er is een IBOR coördinator aangesteld die het proces heeft gevisualiseerd. Daarmee borgen we een integrale aanpak en monitoren we de investeringen. ☐
- We hebben de assetsheets uit het IBOR-plan geactualiseerd. Hiermee waarborgen wij dat alle informatie actueel en accuraat is, zodat deze beter aansluit bij de nieuwste marktontwikkelingen, vastgestelde thema's en financiële richtlijnen. ☐
- Bij de uitvoering van de 6 projecten binnen het MJIP 2026-2030 (Meerjaren Investeringsprogramma) zijn de volgende 8 thema's als speerpunten meegenomen: Identiteit, Bruikbaarheid, Uitstraling, Klimaatadaptatie en duurzaamheid, Biodiversiteit, Veiligheid en gezondheid, Mobiliteit en bereikbaarheid, en Participatie en zelfbeheer. ☐

Wegen en Verhardingen

Beleidskader

Voor Wegen en Verhardingen geldt IBOR-plan met bijbehorende assetsheet Wegen en Verhardingen. De assetsheet is gericht op alle verhardingen in beheer van gemeente Neder-Betuwe. Deze omvat de rijbanen, fiets- en voetpaden van asfalt en elementen verharding. Ook de wegmarkering en bermverharding zijn in deze asset meegenomen.

Wat is het areaal dat hoort bij deze asset?

De gemeente Neder-Betuwe heeft ruim 1,8 miljoen m² verhardingen in beheer. Dit is circa 72 m² per inwoner en ligt in lijn met het landelijk gemiddelde. De areaalgegevens van de wegen zijn vastgelegd in het beheersysteem Geovisia.

Speerpunten 2025

1. Databeheer: De wegendata moet qua m2 worden herijkt. Tevens moet de wegendata worden bijgehouden in de kwaliteit in kenmerken (het paspoort). Enkele in het oog springende gebreken zijn het ontbreken van het jaar van aanleg, het uitgevoerde onderhoud en het verhardingstype. Deze inhaalslag is nodig om een goede programmering op te zetten ten behoeve van inspecties en projecten
2. Inzichten op basis van weginspectie: alle wegvakonderdelen in de gemeente Neder-Betuwe zijn geïnspecteerd.
3. In 2025 is extra bermverharding aangebracht om de verkeersveiligheid te vergroten; daarnaast zijn er plannen opgesteld om in 2026 de wegen tussen Echteld en Ochten aan te pakken, waarvoor wij subsidie ontvangen.
4. In de komende jaren verwachten we een piek aan vervangingsinvesteringen voor wegen, aangezien een groot aantal wegen tussen 1970 en 1979 is aangelegd. In de financiële verordening is vastgelegd dat wegen een afschrijvingstermijn van 50 jaar hebben. Daarom zijn in 2024 de noodzakelijke vervangingskosten in kaart gebracht. Tevens is in 2025 het Integrale Meerjaren Investeringsprogramma (MJIP) Openbare Ruimte van start gegaan. Hiervoor zijn de kapitaallasten opgenomen in de meerjarenraming.
5. De assetsheets van wegen en verhardingen die uit het IBOR-plan voortkomen, zijn geactualiseerd om te waarborgen dat alle informatie actueel en accuraat is, zodat deze beter aansluit bij de nieuwste marktontwikkelingen, vastgestelde thema's en financiële richtlijnen.

Huidige stand van zaken

- Om de algehele kwaliteit van het wegennet te beoordelen, wordt er elke twee jaar een visuele weginspectie uitgevoerd volgens de CROW-richtlijnen voor wegbeheer.
- Er is een actueel en volledig overzicht van de wegw kwaliteit.
- De kwaliteit van de wegen in de gemeente Neder-Betuwe blijft stabiel, met een kwaliteitsniveau van Basis (B) voor de meeste wegen en A voor de centrumgebieden.
- De kwaliteit van de fiets- en voetpaden is de afgelopen jaren verbeterd. Op verschillende locaties is er gewerkt aan het inhalen van uitgesteld onderhoud aan de wegen.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

Het IBOR-plan met bijbehorende asset civieltechnische kunstwerken. Deze asset omvat alle vaste en beweegbare bruggen, duikers en beschoeiingen. Buiten de scope vallen viaducten waarvan ProRail of Rijkswaterstaat eigenaar is. De aanwezige verhardingen of openbare verlichting op deze objecten zijn in beheer bij gemeente Neder-Betuwe en opgenomen in de verschillende assets. Areaal civieltechnische kunstwerken:

- Gemeente Neder-Betuwe weet wat het areaal is van de grote kunstwerken. In het areaaloverzicht zijn de kleine kunstwerken zoals trappen, muren en faunaduikers niet opgenomen. Deze zijn niet in beeld gebracht en vastgelegd.
- De areaalgegevens van de kunstwerken worden in het beheerpakket Geovisia gezet. De data geven inzicht in de vaste basisgegevens (type, afmetingen), inspectiecijfers, onderhoudsadvies en het verwachte planjaar van vervanging.
- De 86 duikers zijn gedifferentieerd in een drietal categorieën.
- Er zijn drie grondkerende constructies met een totale lengte van 285 meter.

Speerpunten 2025

- Inzicht in areaal: er is na de inspectie voldoende beeld bij de omvang van het aantal kleine kunstwerken en de leeftijdsopbouw van het totale areaal. Wij gaan aan de slag met een areaalscan en de ontbrekende gegevens worden in Geo-visia ingevuld.

- Vervangingsopgave: de vervangingsopgave op de middellange en lange termijn stelt ons voor een uitdaging. Het is daarom belangrijk om de benodigde investeringen inzichtelijk te maken en ervoor te zorgen dat we hier als gemeente slim op voorsorteren. Er zijn nog geen kapitaallasten in de meerjarenraming opgenomen voor deze vervangingsopgave.
- De assetsheets van civieltechnische kunstwerken die uit het IBOR-plan voortkomen, worden geactualiseerd om te waarborgen dat alle informatie actueel en accuraat is, zodat deze beter aansluit bij de nieuwste marktontwikkelingen, vastgestelde thema's en financiële richtlijnen

Huidige stand van zaken ☐

- De kunstwerken zijn in 2025 geïnspecteerd. ☐
- In 2025 waren er 13 bruggen. ☐
- De 93 duikers zijn in goede of redelijke conditie. ☐
- Één beschoeiing (115 meter) heeft een zeer slechte conditie en krijgt de benodigde aandacht. De andere beschoeiingen (185 meter) zijn in uitstekende staat

Openbare Verlichting

Beleidskader

Het beleidskader van dit onderdeel is het IBOR-plan met de bijbehorende asset openbare verlichting. Deze asset omvat alle lichtmasten, armaturen, lampen en speciale verlichting. Buiten de scope vallen alle lichtreclames en onderdelen die aan de lichtmast hangen, zoals camera's, bloembakken, feestverlichting, vlaggen en bebording.

Areaal openbare verlichting:

- Gemeente Neder-Betuwe heeft in beeld welke openbare verlichting ze in beheer heeft. De areaalgegevens zijn vastgelegd in het beheersysteem Geovisia en in het klantenportaal van het bedrijf Spie.
- In de openbare ruimte staan 4.935 lichtmasten met 5.163 lichtbronnen. Ruim 90% van deze lichtbronnen heeft als functie straatverlichting.
- Van het totale areaal is op dit moment meer dan 50% uitgevoerd in energiezuinige ledlampen.
- Er zijn 301 achterpadverlichtingen die in eigendom zijn van de woningbouwcoöperatie, maar wel door gemeente Neder-Betuwe worden beheerd. Deze verlichting hangt in de paden die achter de huizen lopen. Als er een lamp stuk gaat, wordt de lamp door gemeente Neder-Betuwe vervangen. Schade wordt geregeld door de woningbouwcoöperatie.
- Conform de geldende afschrijvingstermijn is 0,7% van de lichtmasten en 50% van de armaturen de komende 3 jaar aan vervanging toe.

Speerpunten 2025

- Gemeenten zijn door wetgeving en de veiligheidsnorm NEN3140 voor hun openbare verlichting verplicht om hiervoor een installatieverantwoordelijke (IV'er) aan te wijzen. Hieraan worden strenge regels en verplichtingen gesteld. De gemeente Neder-Betuwe is bezig met het regelen van deze verantwoording.
- Om de kwaliteit te verbeteren is in 2025 een nieuw besturingssysteem en meldingssysteem aangeschaft om betere monitoring mogelijk te maken.
- De assetsheets van de openbare verlichting die uit het IBOR-plan voortkomen, zijn geactualiseerd om te waarborgen dat alle informatie actueel en accuraat is, zodat deze beter aansluit bij de nieuwste marktontwikkelingen, vastgestelde thema's en financiële richtlijnen.

Huidige stand van zaken

- Er wordt periodiek een schouw uitgevoerd om te kijken of de straatverlichting voldoet / brandt.
- Een deel van de bestaande verlichting is verouderd/versleten en voldoet niet. ☐
- In 2025 zijn wij gestart met het vervangen van oude, bestaande verlichting door ledverlichting met als doel de kwaliteit van de openbare verlichting te verbeteren. Door deze vernieuwingen wordt een besparing op het energieverbruik gerealiseerd en is er minder correctief onderhoud nodig.

Afval en Schoon

Beleidskader

Het IBOR-plan met bijbehorende asset Afval en Schoon is gericht op het schoonhouden van de leefomgeving. Tot dit onderdeel behoort onder andere het legen van afvalbakken, het opruimen van hondenpoep, onkruidbestrijding op verharding en het bestrijden van gladheid. Gemeente Neder-Betuwe beheert in totaal ruim 280 afvalbakken en 61 ondergrondse containers. Gladheidsbestrijding vindt zoveel mogelijk plaats voordat er gladheid kan optreden. Aan de hand van meetapparatuur wordt er preventief gestrooid.

Speerpunten 2025

- Er is vervolg gegeven aan de vervangingsopgave van de afvalbakken gestart in 2024. Er wordt ingezet op de optimalisatie van de spreiding van afvalbakken in de gemeente. Om het landelijk gemiddelde aantal afvalbakken te halen worden er extra bakken bijgeplaatst. Een aantal bestaande bakken krijgen een nieuwe plek en er komen meer afvalbakken langs hondenuitlaatroutes.
- Uitbreidingsmogelijkheden zwerfafvalaanpak: De zwerfafvalvergoeding wordt nu vooral ingezet voor participatie (opruimacties met verenigingen). Daarnaast hebben we van Rijkswaterstaat financiering ontvangen voor een bronaanpak van zwerfafval bij de Maneswaard, waarbij bij de toegang extra aandacht wordt gevraagd voor het opruimen van afval.

Huidige stand van zaken

- Hondenbezitters, betrokken inwoners zonder honden en basisschoolkinderen hebben meegedacht over een betere spreiding van de afvalbakken. In 2025 zijn er op verzoek van inwoners extra afvalbakken in de openbare ruimte geplaatst.
- In samenwerking met vrijwilligers en verenigingen hebben wij het opruimen van zwerfafval voortgezet. De nieuwe systematiek achter de zwerfafvalvergoeding heeft vertraging opgelopen. Hierdoor werd pas eind 2025 duidelijk hoe deze zich ontwikkelt.

Groen en Bomen

Beleidskader

Het beheerplan Groen en bomen gaat over het onderhoud van het openbaar groen in de kernen en het buitengebied. Het groen bestaat uit bomen, beplantingen, grassen en bossen. In dit plan is het beheer van het openbaar groen en de gemeentelijke bomen uitgewerkt.

De gemeente Neder-Betuwe heeft circa 170 hectare aan openbaar groen en meer dan 14.000 bomen in beheer. Meer dan driekwart van het areaal bestaat uit gras- en kruidachtigen in de vorm van bermen langs wegen. De rest bestaat uit andere beheertypen. Ruim 15% hiervan bestaat uit gazon. Iets minder dan 4% bestaat uit hagen en heesters. Slechts 1,7% bestaat uit bosplantsoen en nog geen 1% uit sierbeplanting. De gegevens van gemeentelijke bomen worden in 2025 bijgehouden door Avri.

Het openbaar groen in de gemeente vertegenwoordigt een totale waarde van circa € 21.500.000. Het uitgangspunt bij deze berekening is de vervangingswaarde: wat kost het als al het openbaar groen nu zou moeten worden vervangen.

Speerpunten en huidige stand van zaken

1. Kwaliteit van het groenonderhoud: De jaarrapportage 2025 van de Avri geeft aan dat in 2025 10 schouwrondes zijn uitgevoerd om de kwaliteit van de openbare ruimte te meten. De resultaten van deze schouwrondes laten zien dat 97,5% van de beeldposten voldoet aan de vastgestelde kwaliteit. De gemeente heeft daarnaast zelf ook schouwrondes uitgevoerd die dit beeld iets nuanceren. Er is overleg geweest om de kwaliteit te verbeteren.
2. De vervangingsopgave groen: Op basis van deskundigenoordeel blijkt de kwaliteit van de beplantingsvakken niet verder teruggelopen. Maar zowel de onderhoudskwaliteit als de samenstelling van de plantvakken blijven een aandachtspunt. In sommige vakken is de beplanting ouder dan 20 jaar en bloeit deze niet meer. Buiten is zichtbaar dat het gewenste beeld niet meer wordt bereikt doordat veel heesters en rozen worden onderhouden als haagbeplanting. De bestaande plantvakken staan bovendien snel vol met onkruid en zijn erg intensief qua onderhoud. Vervanging van bepaalde beplantingsvakken blijft noodzakelijk. Op verschillende locaties in de gehele gemeente is de bestaande beplanting vervangen of aangevuld.
3. Volgens de inspectieresultaten (2025) heeft 86% van de bomen een goede of voldoende conditie, 12% heeft een onvoldoende conditie en 2% heeft een slechte conditie of is dood. In 2025 is 33% van de bomen geïnspecteerd en naar aanleiding van de resultaten eventueel gesnoeid. Bij jonge bomen is hierbij rekening gehouden met het snoeiplan dat met TCO is ontwikkeld.

4. De laatste jaren is stevig ingezet op het vervangen van zieke essen. Toch blijft de ziekte zich ontwikkelen, mede door weersextremen. Ongeveer 6% van het totaal aantal essen is inmiddels gekapt en vervangen door meer toekomstbestendige soorten. Op dit moment staan er in de gemeente een kleine 2.700 essen. In 2025 heeft ongeveer 58% van de essen in meer of mindere mate essentaksterfte. Totaal zijn er ruim 270 bomen geplant in 2025. Een deel hiervan is voor de vervanging door de essentaksterfte.

Riolering en Water

Beleidskader

Naast de asset Riolering en Water, is het beleid ten aanzien van de waterketen opgenomen en vastgesteld in het Programma Riolering en Water (PRW) 2024-2028.

De gemeentelijke watertaken zijn vastgelegd in drie afzonderlijke en wettelijke zorgplichten:

1. Zorgplicht Stedelijk afvalwater: Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (art. 10.33 Wet milieubeheer);
2. Zorgplicht Hemelwater: Doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (art. 3.5 Waterwet);
3. Zorgplicht Grondwater: Het in het openbare, gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zo veel mogelijk te voorkomen of beperken voor zover doelmatig (art. 3.6 Waterwet).

Hoe onze gemeente vervolgens nadere invulling geeft aan deze zorgplichten is omschreven in het PRW, waarbij onze ambities zijn vertaald in regels in het Omgevingsplan.

De belangrijkste punten gedurende de looptijd van het PRW zijn:

- Minimaal voldoen aan de wettelijke kaders, zoals: zorgplicht voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater, zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater en het voor het voorkomen of beperken van grondwateroverlast voor onze inwoners.
- Het in stand houden en bedrijfszeker houden van rioleringen, gemalen en overige rioleringsobjecten.
- We wegen de doelmatigheid van investeringen in het (afval)watersysteem af. Daarvoor wordt naast de uitkomsten van de doorrekening van het theoretisch model altijd het daadwerkelijk functioneren van het stelsel als maat genomen. Dit gebeurt door analyse van meetdata en gebruik van waarnemingen/meldingen.
- De relatie met andere gemeentelijke ruimtelijke ordening- en beheerplannen wordt steeds gezien en bewaakt (wegenbeheerplan, groenbeheerplan, Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan). Het PRW is integraal tot stand gekomen door interactie met alle genoemde disciplines en stakeholders. Ook is de vertaling vanuit de opgaven PRW vast onderdeel van het IBOR door de toevoeging van assetsheets en is de opgave riool en water onderdeel van de Meerjarenplanning (MJP) van de gemeente.
- In eerste instantie wordt gestuurd op integrale uitvoering met kostenbeperking als doel.
- Invulling geven aan de gemaakte afspraken in het bestuursakkoord water door te streven naar optimale samenwerking tussen regiogemeenten en andere waterkwaliteitsbeheerders. Het doel daarbij is naast de uitwisseling van kennis en vermindering van de kwetsbaarheid, het beperken van de kostenstijging van de zorgtaken. Dit doen we door samen te werken binnen de bestaande regionale samenwerkingsovereenkomst: SNR (Samenwerkende Netwerken Rivierenland).
- Realisatie van de opgaven met betrekking tot duurzaamheid en klimaatadaptatie voor bestaande en nieuwe ontwikkelingen. Daarbij zijn mee koppelkansen voor overige gemeentelijke taakvelden geborgd in het Beleidskader Klimaatadaptatie Neder-Betuwe (LAS).
- Een gezonde financiële positie behouden zonder grote schommelingen in de opbouw van de heffing. Daarbij is de voorziening kostendekkend en onvoorziene uitgaven worden opgevangen in een beperkte buffer.
- Een verdeling van de lasten volgens het principe "de vervuiler betaald" wordt ingevuld door het gebruik te belasten boven een vastgestelde drempel.

Speerpunten 2025

Gedurende de looptijd van het PRW toetsen wij alle activiteiten aan de volgende, in het plan geformuleerde missie, visie en ambities:

Missie: We streven naar een duurzame en doelmatige invulling van de rioleringszorg, waarbij bescherming van de volksgezondheid, kwaliteit van de leefomgeving, behoud van droge voeten en bescherming van de bodem, het grond- en oppervlaktewater gewaarborgd zijn. We bevorderen het klimaatbewustzijn en hebben oog voor de korte en lange termijn risico's van klimaatverandering op de waterketen.

Visie: Onze blik is gericht naar de toekomst: we geven onze kijk op de komende ontwikkelingen die invloed hebben op de (afval)waterketen. Daarbij kijken we verder dan onze gemeentegrens als het

gaat over de lokale waterketen. We beschouwen het als een integraal onderdeel van het regionale watersysteem.

Ambitie: Samengevat is onze ambitie: Solide en integraal richting duurzaam en toekomstbestendig.

De belangrijkste speerpunten:

Gezonde leefomgeving

1. We zetten in op het benutten van kansen (o.a. door onze afkoppel-ambities binnen de renovatieprojecten).
2. we nemen het onderdeel 'water' nadrukkelijker op (inclusief de bekostiging en keuzes in doorbelasting).
3. Wij richten ons de komende jaren ook op de kwaliteitsbeheersing van oppervlaktewater. We brengen de invloed van de lozing van (agrarische)bedrijven (o.a. de laanboomsector) in kaart.
4. we willen onze inwoners en ondernemers bewuster maken van hun eigen rol aan een gezonde leefomgeving. Dit kan door het tarief riool- en waterzorgheffing te koppelen aan de omvang van de lozing; meer lozen en daarmee kosten veroorzaken betekent ook meer betalen.

Energie en duurzaamheid

1. Wij stimuleren nieuwe ontwikkelingen. Bij aanbestedingen van toekomstige projecten weegt duurzaamheid als criterium mee.

Aanpak van Wateroverlast

1. De gemeente maakt duidelijk wat voor inwoners en ondernemers de kansen en bedreigingen voor de komende jaren zijn door de thema's water, hitte en droogte op te nemen in een communicatieplan.
2. De bekende knelpunten worden aangepakt.
3. We gaan gebieden in onze openbare ruimte met een dubbelfunctie waar mogelijk ook gebruiken als tijdelijke overloopvoorziening. Denk hierbij aan speeltuinen en trapveldjes.
4. We voorkomen dat reeds afgekoppelde oppervlakken in nieuwbouw in de loop van de tijd alsnog worden aangesloten op het (vuil)waterriool. Dit doen we door het periodiek uitvoeren van steekproeven en controles.

Omgang met hemelwater

1. We betrekken actief het particulier terrein. Bijvoorbeeld door het afkoppelen van daken en verharding en het beperken van de afvoer van particulier terreinen.
2. De huidige hemelwaterverordening wordt uitgebreid naar alle plaatsen waar gescheiden stelsels zijn gerealiseerd.
3. Bij nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwbouw en andere bouwwerkzaamheden stellen wij als kader een bergingseis voor hemelwater op eigen terrein van 20 mm. Dit is in lijn met de 'Landelijke Maatlat voor klimaatadaptief en groen bouwen'.

Agrarische activiteiten

1. Wij onderzoeken hoe de versnelde afvoer van (semi)verharding van agrarische bedrijven beperkt kan worden.
2. In bepaalde gebieden stellen wij kaders aan de huidige vrijstellingsoptie voor bepaalde omvang van verharding. Wij trekken hierin op met het waterschap.
3. We overwegen de (semi)verharde percelen ook financieel te belasten, conform het principe kostenveroorzaker betaalt.

Versterken van de landschappelijke karakteristiek

1. We betrekken ook gebieden buiten de huidige kernen bij onze klimaat-adaptieve oplossingen.

Huidige stand van zaken

- De benodigde renovaties aan de drukrioleringsystemen zijn voor de periode 2025 tot en met 2028 aanbesteed. De eerste 40 minigemalen zijn gerenoveerd. De volgende reeks renovaties is in voorbereiding.
- Het afkoppelen van dakvlakken ten behoeve van de klimaatbestendigheid van de kernen wordt voortgezet. In 2025 zijn twee projecten voorbereid. Er wordt overgegaan tot uitvoering in de Bomenbuurt in Ochten in 2026, waar 250 adressen worden afgekoppeld.
- In 2024 heeft de raad een nieuwe verordening rioolheffing vastgesteld. In 2025 zijn de gedifferentieerde tarieven op basis van het waterverbruik opgelegd aan grootgebruikers. De tariefdifferentiatie voor 2026 is voorbereid.
- Het actualiseren van de systeemoverzichten stedelijk water (SSW) per kern is voorbereid. In 2026 vindt de aanbesteding voor Opheusden plaats om het functioneren van het riool- en oppervlaktewatersysteem te kunnen evalueren. Ook worden in het SSW maatregelen geïdentificeerd die helpen de klimaatbestendigheid te waarborgen.
- In de kern Kesteren is het reinigen en inspecteren in 2025 afgerond. Mogelijke maatregelen zijn geïdentificeerd en worden in 2026 beoordeeld op kostefficiëntie en noodzaak. Ochten en het buitengebied van Dodewaard en Opheusden worden in 2026 gereinigd en geïnspecteerd.

- De 121 IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) die onder gemeentelijk beheer vallen, hebben in 2025 onderhoud gekregen. In 2026 worden de hieruit volgende renovaties en vervangingen uitgevoerd.
- Project Walenhoekseweg Ochten is in 2025 uitgevoerd. Er zijn nieuwe persleidingen en rioolgemalen aangelegd. Hiermee is de toekomstbestendigheid van het gemeentelijke stelsel versterkt.
- Twee subsidies zijn verstrekt binnen het project 'Vergroenen van schoolpleinen'. De scholen richten met deze middelen hun schoolpleinen groener en klimaatbestendiger in. De subsidiemogelijkheid wordt in 2026 bij meerdere scholen aangeboden.

Spelen

Beleidskader

Het IBOR-plan met bijbehorende asset Spelen richt zich op de speelplekken met speeltoestellen en valondergronden. Het onderhoud van jongeren ontmoetingsplaatsen (JOP's) valt hier ook onder, net zoals de hekwerken rondom speelplekken. Gemeente Neder-Betuwe beheert in totaal 539 speelonderdelen (inclusief de hekwerken en borden op speelplekken). Het aantal speeltoestellen is 428. Er zijn 73 verschillende speelplekken. Alle gegevens worden in het programma ABS bijgehouden en geregistreerd.

Speerpunten 2025

- Onze ambitie voor spelen is om herinrichtingen integraal op te pakken; bij het herinrichten en plaatsen van nieuwe speeltoestellen geven we aandacht aan groen en klimaatadaptatie. Daarnaast is er aandacht voor inclusiviteit, ontmoeting en het speelaanbod voor jeugd en volwassenen.
- Afgelopen jaar hebben we de voorbereidingen voor een nieuwe speelplek in IJzendoorn afgerond. In goede samenwerking met de kinderen en omwonenden is het ontwerp nu definitief. In 2026 volgt realisatie.

Huidige stand van zaken

- **Herinrichtingsplan 2024**
De herinrichting voor 6 speelplekken is in fasen opgepakt en uitgevoerd. In 2025 is het uitvoeringsplan 2024 afgerond.
- **Herinrichtingsplan 2025**
Voor het merendeel van de speelplekken is het ontwerp gereed. In 2025 zijn inwoners betrokken bij het ontwerp en keuze van de speeltoestellen. Meedenken kon via de inloopsessies bij de speelplek en/of via het participatieplatform Neder-Betuwe. Realisatie van de plekken wordt in 2026 uitgevoerd.
- Aan de hand van de inspectiegegevens en beschikbare foto's van de speeltoestellen ligt het onderhoudsniveau op een kwaliteitsniveau Basis (B) en voldoen de speeltoestellen aan de veiligheidseisen. Het onderhoudsniveau van de valondergronden scoort een kwaliteitsniveau Basis (B).
- De Gemeente Neder-Betuwe heeft een wettelijke plicht om speelconstructies goed te onderhouden en regelmatig te controleren. De speeltoestellen moeten voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Vorig jaar zijn alle speeltoestellen [een veiligheidsinspectie, een operationele inspectie en een vuurwerkinspectie] geïnspecteerd. De gemeente registreert alle gebreken in de logboeken en zorgt dat bijbehorende reparaties worden uitgevoerd door de aannemer.

Meubilair en Overige

Beleidskader

Het IBOR-plan met bijbehorende asset meubilair en overige is gericht op het beheer en onderhoud van het straat- en parkmeubilair. Deze asset omvat de zitbanken, hekwerken, palen, fietsnietjes (aanleunbeugels voor fietsen), brandkranen en dergelijke. Ook de jongeren ontmoetingsplekken (JOP's) en ouderen/senioren zijn hierin meegenomen.

Wat is het areaal ?

- Op speelplekken staan 110 bankjes waar mensen op kunnen zitten. Naast bankjes zijn er ook picknicktafels en andere zitmogelijkheden die gebruikt kunnen worden.
- Waar gewenst door inwoners en waar nodig zijn hekwerken rond speelplekken aangebracht. In de gemeente Neder-Betuwe staan 47 hekwerken met naar schatting een totale lengte van 1.250 meter.
- Jongeren ontmoeten elkaar op informele en formele ontmoetingsplekken. De openbare ruimte telt vier van dit soort plekken die zich bevinden in Ochten, Dodewaard en IJzendoorn. Ook de sportverenigingen en jeugdverenigingen zijn belangrijke ontmoetingsplekken. Voor de ouderen is er één ontmoetingsplek.

Speerpunten 2025

- Wildgroei: vanuit verschillende doelen en oogpunten worden vaak paaltjes en hekwerken geplaatst in de openbare ruimte (bijvoorbeeld vanuit verkeerstechnisch oogpunt of op verzoek van inwoner). De registratie en daadwerkelijke beheer is echter onvoldoende geborgd.
- Beheerareaal en beschikbaar budget: De omvang van het aantal objecten in de openbare ruimte is bekend. Uitgangspunt is de registratie op te nemen in Geovisia.
- De assetsheets van Meubilair en overige die uit het IBOR-plan voortkomen, zijn geactualiseerd om te waarborgen dat alle informatie actueel en accuraat is, zodat deze beter aansluit bij de nieuwste marktontwikkelingen, vastgestelde thema's en financiële richtlijnen.

Huidige stand van zaken

- Avri beoordeelt het onderhoudswerk.
- De zitbanken en picknicktafels worden periodiek geïnspecteerd op beplakking en graffiti, overgroei door beplanting en volledigheid.
- Het onderhoudsniveau ligt gemiddeld op een kwaliteitsniveau Hoog (A). □ De hekwerken

Begraafplaatsen

Beleidskader

Beleidskader is het IBOR-plan met bijbehorende beheerplan begraafplaatsen. Het beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen is gesplitst in het administratieve beheer en het onderhoud van de openbare objecten op de begraafplaatsen. In het beheerplan wordt het onderhoud specifiek beschreven. Hieronder valt het reguliere onderhoud, groot onderhoud en vervangen van objecten zoals bomen en beplanting, gazon, paden, bankjes, afvalbakken en watertappunten.

Overige zaken die geregeld worden rondom begraafplaatsen zijn te lezen in het 'Beleids- en beheerplan begraafplaatsen 2022-2026' en de 'Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen' met de daarbij behorende nadere regels.

Wat is het areaal van de begraafplaatsen?

- Gemeente Neder-Betuwe beheert in totaal zeven begraafplaatsen. Hiervan zijn er drie actief in gebruik. Dat wil zeggen dat hier nieuwe graven worden uitgegeven. Op drie andere begraafplaatsen wordt alleen nog begraven in eerder uitgegeven graven (bijzettingen). Op één begraafplaats wordt niet meer begraven. Dit is de begraafplaats aan de dijk bij de Dodewaardse kerk.
- Op de begraafplaatsen is er een breed scala aan beheerobjecten. De begraafplaatsen samen hebben een oppervlakte van circa 105.000 m².
- Van het totale oppervlakte is 54% in gebruik als groene ruimte. Het groen bestaat hoofdzakelijk uit gazon (43%), bosplantsoen (26%) en extensief gras (14%).
- Veel paden bestaan uit ongebonden verharding (91%). Op het voorplein en de parkeerplaatsen is vaak asfalt- en elementenverharding om te zorgen dat deze langdurig stevig blijven.
- De hoofdingangen worden aangegeven met een toegangspoort. De begraafplaats bij de Hiense kerk tegen de Waalbandijk wordt aan de oost-, west- en zuidzijde begrensd door een hekwerk en stenen muur met een lengte van 152 meter.
- Verspreid over de begraafplaatsen staan diverse afvalbakken, zitbanken, palen, watertappunten, fietsenrekken en bebording. In totaal gaat het om 93 stuks meubilair.

Speerpunten 2025:

- Onderhoud van grindpaden: In de praktijk blijkt het moeilijk te zijn om onkruid in grind te verwijderen. Om het onderhoudswerk en de kosten beheersbaar te houden wordt er gezocht naar alternatieven en gekeken naar vormingsmogelijkheden. Met de kosten voor deze aanpassingen is nog geen rekening gehouden.
- Uitbreiding inrichting op De Markhof: We hebben geconstateerd dat uitbreiding van het aantal beschikbare graven op begraafplaats De Markhof eerder nodig was dan in het begraafplaatsbeleid was voorzien. Daarom is er op deze begraafplaats een uitbreiding gerealiseerd voor 150 graven.

Huidige stand van zaken

- Op basis van kennersoortdeel zien de begraafplaatsen er netjes uit. De meeste paden zijn goed onderhouden en het groen staat er verzorgd bij.
- Voor de begraafplaatsen wordt kwaliteitsniveau A (Hoog) nagestreefd. Sinds 2023 wordt er een periodieke kwaliteitsschouw uitgevoerd. Dit is in 2025 voortgezet.
- Om het onderhoudswerk en de kosten van de paden beheersbaar te houden, wordt er gezocht naar alternatieven voor grind. In 2025 is er een proef gestart met een onderhoudsvriendelijk verhardingsmateriaal op De Markhof.

Gebouwen (niet-IBOR)

Beleidskader

Het beleid is vastgelegd in het Beheerplan Duurzaam Meerjarig Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2022-2025. Volgens het beheerplan wordt gestructureerd, doelmatig, veilig en planmatig onderhoud gepleegd aan de gemeentelijke gebouwen (en monumenten/gedenktekens in de openbare ruimte) en daarmee verbonden terreinen en installaties. Daarbij gaat het om de exploitatie van:

- welzijnsgebouwen voor huisvesting van maatschappelijke instanties;
- binnensportaccommodaties voor bewegingsonderwijs en verenigingssport;
- gemeentewerven en gemeentehuis voor gemeentelijke huisvesting en bedrijfsvoering;
- overige (monumentale) gebouwen en objecten, zoals kerktorens, baarhuisjes en bergingen op begraafplaatsen en monumenten/gedenktekens in de openbare ruimte;
- tijdelijke onderwijshuisvesting in Kesteren om tekort aan onderwijslokalen op te vangen;
- tijdelijke noodopvanglocaties in IJzendoorn, Kesteren en in Echteld.

Het onderhoudsniveau is sober en doelmatig, met oog voor de gebruikersbelangen en met een kostenbewuste blik op de toekomstverwachtingen van de gemeentelijke gebouwen. Daarom ligt het onderhoudsniveau bij gebouwen met een belangrijke functie en/of omvangrijk gebruik hoger dan bij gebouwen met een laag gebruik en onzekere toekomst op het gebied van instandhouding of afstoting.

Speerpunten 2025

- Vaststellen van een nieuw meerjarig onderhoudsplan (MJOP) voor 2026 tot en met 2030.
- Voorbereiden verduurzaming gemeentelijk vastgoed.
- Uitvoeren dagelijks preventief en correctief onderhoud (incl. storingen en calamiteiten).
- Realiseren van sluitende exploitaties bij verhuur en gebruik van gebouwen.
- Verzorgen tijdelijke onderwijshuisvesting (Tollenhof, Kesteren).
- Faciliteren tijdelijke (nood)huisvesting in IJzendoorn, Echteld en Kesteren, incl. gebruik gereed maken panden.
- In stand houden cultureel erfgoed, incl. afronden onderhoud kerktorens en voorbereiden toekomstig onderhoud monumenten.
- Onderhouden binnensportaccommodaties (o.a. vervanging sportvoorzieningen).
- Onderhouden welzijnsgebouwen.
- Implementeren hybride werken in relatie tot inrichting gemeentehuis.
- Borgen veilig werken (valbeveiliging en NEN 3140).
- Adviseren bij ontwikkeling MFC Dodewaard (incl. integratie sporthal De Eng).
- Rechtmatig aanbesteden, incl. afronding Europese aanbesteding elektrotechnisch onderhoud.
- Verduurzamen mobiliteit (duurzame voertuigen en laadvoorzieningen).
- Zorgvuldig beheer van gebouwddata, klachtenregistratie en financiële verantwoording.

	stand 01-01	toegevoegd	aangewend	stand 31-12
verloop voorziening 2024	681.406	245.484	170.931	755.959
Totaal Gebouwenbeheer	681.406	245.484	170.931	755.959

Huidige stand van zaken

- We plegen dagelijks preventief en correctief onderhoud (waaronder oplossen van storingen en calamiteiten) bij alle gemeentelijke gebouwen en monumenten/gedenktekens in de openbare ruimte.
- Uitvoering geven aan het planmatig onderhoud voor de jaarschijf 2026 van het MJOP voor alle gemeentelijke gebouwen en monumenten/gedenktekens in de openbare ruimte.
- Sporthal De Leede in Kesteren en gymzaal Echteld worden in 2026 als eerste gebouwen (opnieuw) verduurzaamd. Verder starten de voorbereidingen op de verduurzaming van sporthal De Biezenwei en gemeentehuis in Opheusden die in 2027 en 2028 plaats moeten vinden.
- Continuering van de exploitatie van het tijdelijk schoolgebouw en units aan de Tollenhof in Kesteren als bijdrage om een lokalentekort af te wenden.
- Adviseren rondom de toekomstige plannen van nieuwe onderwijshuisvesting in het centrum van Kesteren.
- Leveren van een bijdrage aan de huisvesting van de vluchtelingenopvang in IJzendoorn, Echteld en Kesteren en 2 lokaal aangekochte woningen in Opheusden.
- Bijdrage leveren aan de transitie van sporthal De Eng naar het MFC Dodewaard.
- Hernieuwd in beheer en onderhoud nemen van de gemeentewerf in Kesteren, nadat het beheer van de openbare ruimte volledig terug is gekomen naar de gemeente.
- Verkennen van de mogelijkheden om de werven in Kesteren en Opheusden te integreren.

- Vervangen van het defecte noodstroomaggregaat (NSA) bij het gemeentehuis door een nieuw NSA, inclusief een UPS systeem (accupakket).
- Actualiseren van het handboek NEN 3140 voor het veilig gebruik van elektrische installaties, toezien op passende elektrotechnische maatregelen en trainen van direct betrokkenen voor veilige bediening van elektrotechnische installaties.
- Op basis van extern onderzoek een onderhoudsplan uitwerken en in uitvoering nemen voor het meerjarig onderhoud aan monumenten/gedenktekens in de openbare ruimte.
- Leveren van een bijdrage aan het opstellen van een toekomstvisie voor de (binnen)sportaccommodaties.

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de financieringsfunctie van de gemeente. Dit noemen we de gemeentelijke treasuryfunctie. De gemeentelijke treasuryfunctie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtollige geldmiddelen. Het besturen, beheersen en bewaken van de inkomende en uitgaande geldstromen, de vermogenswaarden, de financiële posities en de kosten en risico's die hieraan verbonden zijn. De kosten en risico's worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd.

Wettelijk kader

De gemeentelijke regelgeving over de financieringsfunctie is gebonden aan algemeen geldende wettelijke kaders. Hieronder vallen de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV), de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), de ministeriële regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO) en het Treasurystatuut.

Als gevolg van artikel 212 van de Gemeentewet is de gemeente verplicht een financiële verordening te hebben. Tevens dient de gemeente op grond van artikel 186 van de Gemeentewet een paragraaf financiering op te nemen bij een begroting en bij het jaarverslag. In de financiële verordening worden de kaders van het beleid vastgelegd.

Financieringsbeleid

De gemeente zet de overtollige geldmiddelen uit bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Om het renteresultaat te optimaliseren, wordt financiering met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze ontoereikend zijn, kunnen externe middelen in de vorm van financiering worden aangetrokken.

De financiering van gemeentelijke activiteiten is in principe gebaseerd op integrale (totaal)financiering. De totale financieringsbehoefte van de gemeente is de graadmeter. De ruimte die de kasgeldlimiet biedt om kort geld aan te trekken, benutten we optimaal. De renteontwikkeling voor de korte en lange termijn en de ruimte ten opzichte van de kasgeldlimiet zijn belangrijke factoren die meespelen bij het consolideren van kort geld in lang geld voor noodzakelijke uitgaven. De looptijd van de geldleningen hangt af van het soort uitgaven. De resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende termijnen van de leningen.

We gebruiken de financieringsfunctie uitsluitend voor de publieke taak. Onze huisbankier is de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. Daarmee is een rekening-courantverhouding afgesloten met binnen bepaalde grenzen automatische afroaming van de saldi naar daggeden ter beperking/verbetering van de rentelasten/-baten. Het beheer is vooruitziend en we voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Financieringsrisico's

Om vooral de financieringsrisico's te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Dit zijn de indicatoren voor het treasurybeleid.

Schatkistbankieren

De regeling schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in de liquide middelen te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het afstorten gebeurt dagelijks via het afkomen van het saldo van de BNG-betalrekening.

Het drempelbedrag voor jaar 2025 is € 1.614.640, dit is 2% van het begrotingstotaal per 1 januari 2025 exclusief dotatie reserves. Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen. Zo hoeft niet elke laatste euro in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden.

In 2025 heeft geen overschrijding plaatsgevonden van het drempelbedrag.

Verloop financiering over het verslagjaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de financiering over het verslagjaar weer:

Overzicht resultaat treasury	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Vershil 2025
Externe rentelasten over de korte financiering	62.035	14.974	47.061
Externe rentelasten over de lange financiering	663.714	658.406	5.308
Externe rentebaten	-150.000	-184.192	34.192
Totaal door te berekenen externe rente	575.749	489.188	86.561
Rente over eigen vermogen (n.v.t.)	0	0	0
Rente over voorzieningen (n.v.t.)	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	575.749	489.188	86.561
De aan taakvelden 3.2 en 8.2 toegerekende rente	-27.248	-27.248	0
De aan overige taakvelden toegerekende rente	-663.819	-653.934	-9.885
Aan taakvelden toegerekende rente	-691.067	-681.182	-9.885
Renteresultaat op taakveld treasury	-115.318	-191.994	76.676
Beleggingsresultaat op taakveld treasury	-35.437	-43.942	8.505
Resultaat taakveld treasury	-150.755	-235.936	85.181

Toelichting op het verloop van de financiering over het verslagjaar

Binnen het budget is door tijdelijk uitzetten van middelen en rentevergoeding liquide middelen een resultaat ontstaan van € 34.000 voordelig incidenteel. In de tweede bestuursrapportage 2025 is een incidenteel voordeel gemeld van € 150.000 op ontvangen rentevergoedingen wegens positieve saldi op de bankrekeningen. Ultimo 2025 zijn er alsnog € 34.000 hogere rente-inkomsten geweest.

Binnen het budget rente kortlopende geldleningen is een resultaat ontstaan van € 47.000 voordelig incidenteel. Er was ingeschat dat in het vierde kwartaal nog kortlopende leningen aangetrokken zouden worden. Als gevolg van vertraging in de investeringen is er geen noodzaak geweest om middelen aan te trekken. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 47.000.

Daarnaast is op onze aandelen van de BNG in 2025 hogere dividend ontvangen van € 9.000 dan geraamd.

Mutaties in portefeuille opgenomen en uitgezette leningen

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de financierings- en beleggingspositie over 2025.

Informatie portefeuille leningen 2025	Opgenomen leningen	Uitgezette leningen
Aantal 1-1-	4	6
Aantal 31-12-	4	6
Oorspronkelijk bedrag 1-1-	36.540.000	894.744
Oorspronkelijk bedrag 31-12-	36.540.000	894.744
Vervallen leningen	0	0
Nieuwe leningen	0	112.781
Stand restant per 1-1-	32.886.000	975.385
Stand restant per 31-12-	31.559.000	925.384
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	9.135.000	149.124
Gemiddelde grootte 1-1-	8.221.500	162.564
Gemiddelde grootte 31-12-	7.889.750	154.231
Aflossingen regulier	1.327.000	162.782
Aflossingen vervroegd	0	n.v.t.
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 1-1-	1,90	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen 31-12-	1,90	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage gewogen 1-1-	2,07	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage gewogen 31-12-	2,09	n.v.t.

Opgenomen leningen

De opgenomen leningen bedroegen per 31 december 2025 in totaal € 31,6 miljoen en bestonden uit:

- Twee opgenomen langlopende leningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) voor totaal € 12,6 miljoen.
- Een lening bij de Provincie Limburg van € 9 miljoen.
- Een nieuwe opgenomen lening afgelopen jaar bij de gemeente Venlo van € 10 miljoen.

De rentelasten voor jaar 2025 behorend bij de leningenportefeuille waren € 658.406.

Uitzettingen

De uitgezette leningen bedroegen per 31 december 2025 in totaal € 925.384 en bestonden uit:

- De renteloze leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen (€ 13.800).
- De startersleningen. Er is op 19 december 2013 een besluit genomen over het verstrekken van startersleningen als stimuleringsinstrument voor het Neder-Betuwse woningmarktbeleid (€ 75.800).
- De duurzaamheidsleningen (besluit 10 december 2015). Deze zijn aangeboden als stimulans om huiseigenaren te laten investeren in het energiezuinig maken van de eigen woning. Hiervan is een bedrag door de Stichting Stimulering Volkshuisvesting Gemeenten (SVn) aan leningen verstrekt (€ 835.800).

Rentebeheer

In lijn met de BBV-voorschriften hanteren wij de volgende systematiek van rentetoerekening:

- Geen bespaarde rente toerekenen aan het eigen vermogen.
- Onze interne rekenrente bedraagt 1%. Dit percentage is ook van toepassing op de grondexploitaties. Jaarlijks vindt er bij het actualiseren van de grondexploitaties een herijking van dit rentepercentage plaats.
- Voor het aantrekken van kort geld hanteren wij een rentepercentage van 3%.
- Voor de rente die de kasgeldlimiet te boven gaat en die nodig is om een eventueel financieringstekort te kunnen dekken, hanteren wij een percentage van 3,5% (lang geld).

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico, valutarisico en debiteurenrisico.

Renterisico

Renterisico is nooit uit te sluiten. Voor in de toekomst aan te trekken leningen is de rentevoet afhankelijk van een groot aantal nauwelijks te beïnvloeden factoren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer (korte termijn financiering). Dat is de grens waarboven we niet met kort geld mogen financieren. De grens voor kort geld ligt bij één jaar. De kasgeldlimiet op grond van de wet FIDO is voor 2025 vastgesteld op € 6.909.310. Dat is het door het rijk vastgestelde percentage van 8,5% over ons primitieve begrotingstotaal van € 81.286.000. In 2025 heeft er geen overschrijding van de kasgeldlimiet plaatsgevonden.

Kasgeldlimiet 2025					
Bedragen x € 1.000		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1	Toegestane kasgeldlimiet				
	In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
	In bedragen	6.909	6.909	6.909	6.909
2	Omvang vlottende korte schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar	53	0	0	47
	Schuld in rekening-courant (gemiddelde 4)	0	0	0	0
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
		53	0	0	47
3	Vlottende Middelen				
	Contante gelden in kas	1	1	1	1
	Tegoeden in rekening-courant (4) gemiddelde	7.614	7.989	7.623	9.709
	Overige uitstaande gelden <1 jaar	0	0	0	0
		7.615	7.990	7.624	9.709
4	Toets kasgeldlimiet				
2-3	Totaal netto-vlottende middelen (-) / schuld (+)	-7.561	-7.990	-7.624	-9.662
1	Toegestane kasgeldlimiet	6.909	6.909	6.909	6.909
1-4	Ruimte (-) Overschrijding (+)	-14.470	-14.899	-14.533	-16.571

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet FIDO aangemerkt als alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan een jaar. We berekenen de renterisiconorm net als de kasgeldlimiet over het begrotingstotaal. Als norm houdt de Wet 20% van het begrotingstotaal aan met een minimum van € 2,5 miljoen. Dit houdt in dat de aflossing van de lange schuld in enig jaar niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal aan lasten.

Renterisico op vaste schuld		2025
Bedragen x € 1.000		
Renterisiconorm		
1 Stand van totale lasten begroting		81.286
2 Bij ministriële regeling vastgesteld percentage		20%
3 Renterisiconorm		16.257
4a Rente herziening op vaste schuld o/g		0
4b Rente herziening op vaste schuld u/g		0
5 Netto renteherziening op vaste schuld (4a-4b)		0
6a Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)		0
6b Nieuw aangetrokken vaste schuld (u/g)		0
7 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (6a-6b)		0
8 Betaalde aflossingen		1.327
9 Herfinanciering (laagste van 4a en 6a)		0
10 Renterisico op vaste schuld (8+9)		1.327
Toets renterisiconorm		
3 Renterisiconorm		16.257
10 Renterisico op vaste schuld		1.327
Ruimte (-) Overschrijding (+) (10-3)		-14.930

De renterisiconorm is in 2025 niet overschreden.

Kredietrisico

Kredietrisico is slechts beperkt aanwezig, omdat kredietverstrekkingen bijna uitsluitend aan plaatselijke verenigingen zijn verleend. Vaak is een verrekening met subsidies mogelijk. Voor de verstrekte leningen via de SVn geldt dat voor de startersleningen het Waarborgfonds Sociale Woningbouw een achtervangfunctie heeft. De overige leningen van de SVn worden aan eigenaren van woningen verstrekt, waardoor het kredietrisico eveneens beperkt is.

Liquiditeitsrisico

In het jaar 2025 hebben zich geen liquiditeitsrisico's voorgedaan.

Koersrisico

We lopen geen koersrisico, omdat onze gemeente geen beleggingen met koersen meer heeft.

Valutarisico

Valutarisico is door invoering van de Euro nauwelijks meer van belang. Ons treasurystatuut verbiedt het gebruik van derivaten.

Debiteurenrisico

Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren, leenbijstand en overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Hierin nemen we ook de nog niet geïnde maar wel opgelegde dwangsommen mee. Op basis van een individuele beoordeling debiteurenrisico van de vorderingen, bepalen wij de hoogte van de voorziening op de inschatting van de mogelijkheid tot het innen van de individuele vorderingen. Hierbij houden we zoveel mogelijk rekening met de ontvangen bedragen op het moment van opstellen van de jaarstukken en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen.

In onderstaande tabel zijn de stand en het verloop van de verschillende voorzieningen voor niet te innen debiteuren opgenomen.

Voorzieningen oninbare debiteuren bedragen in	Saldo per 01-01-2025	toevoeging	onttrekking	vrijval	Saldo per 31-12-2025
Algemene debiteuren en belastingdebiteuren	110.204	39.306	85.667		63.843
Dwangsommen	70.015	60.000		0	130.015
Leenbijstand	11.000	0		0	11.000
subtotaal voorziening algemene	191.219	99.306	85.667	0	204.858
Werk & inkomen	373.358	26.018	57.915		341.461
subtotaal Werk en Inkomen	373.358	26.018	57.915	0	341.461
totaal voorziening voor dubieuze	564.577	125.324	143.582	0	546.319

De voorziening dubieuze debiteuren wordt aangehouden om de oninbaarheid van toekomstige vorderingen op de debiteuren op te kunnen vangen. Jaarlijks vindt er een inventarisatie en beoordeling plaats van de openstaande debiteuren en het bijstellen van de voorziening dubieuze debiteuren

In 2025 zijn er vorderingen oninbaar verklaard voor een bedrag van € 86.000 voor algemene debiteuren.

Op basis van de inventarisatie heeft er een dotatie aan de voorziening algemene debiteuren plaatsgevonden van € 39.000 om de voorziening weer op peil te brengen.

Per 31-12-2025 was in totaal nog een bedrag te ontvangen van € 2.409.000 van belastingdebiteuren, leenbijstand en overige debiteuren (exclusief dwangsommen). Hiervoor is in totaal een voorziening (algemene debiteuren en leenbijstand) voor niet te innen bedragen gevormd van € 74.000.

De opgelegde maar nog niet geïnde dwangsommen worden voor 100% in de voorziening debiteuren dwangsommen opgenomen. Zodra de opgelegde dwangsommen geïnd zijn, komen deze ten gunste van de exploitatie. De toename aan de voorziening dwangsommen wordt verklaard doordat er dwangsommen zijn opgelegd aan bewoners van Rivierendal.

Het saldo openstaande debiteuren Werk en Inkomen bestaat uit de vorderingen BUIG (Bbz, Wwb, Iaow en Iaoz) en bedraagt per 31 december 2025 € 592.000.

Voor de openstaande vorderingen Werk en Inkomen is een voorziening getroffen voor de verwachte onmogelijkheid om te innen. Deze verwachte onmogelijkheid is over 2025 op dossierniveau (klantniveau) opgesteld. De totale voorziening dubieuze debiteuren BUIG bedraagt hierdoor per 31 december 2025 € 341.000. Er zijn afboekingen van vorderingen geweest tot een bedrag van € 58.000 en daarnaast is er een bedrag toegevoegd van € 26.000 om de voorziening weer op peil te brengen.

Gemeentegaranties

Garantstelling geldleningen

Het totaal van door de gemeente geborgde geldleningen bedroeg per eind 2025 € 7,1 miljoen (per eind 2024: € 7,1 miljoen). Het gaat om een lening voor de Uitvoeringsorganisatie Breedband waarvoor Neder-Betuwe garant staat voor € 7,1 miljoen. De uitvoeringsorganisatie legt in regionaal verband een fysiek breedbandnetwerk aan. Voor de realisatie van het totale project moest de uitvoeringsorganisatie een lening aangaan. Iedere deelnemende gemeente stelt zich garant en op basis van de verdeelsleutel komt de garantie voor Neder-Betuwe uit op een bedrag van € 7,1 miljoen.

Sociale woningbouw

De leningen van de werkzame woningbouwcorporatie in onze gemeente worden primair geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het schuldrestant van deze leningen bedroeg per eind 2025 in totaal € 17,1 miljoen (per eind 2024 was dit € 14,9 miljoen). De stijging wordt met name veroorzaakt doordat Stichting Thius het afgelopen jaar een drietal geldleningen heeft aangetrokken. Het aandeel voor gemeente Neder-Betuwe hierin is ruim 30% (6,1) miljoen. De gemeente heeft samen met het Rijk een achtervangpositie in het WSW.

In 2024 is er een nieuwe achtervangovereenkomst getekend tussen onze gemeente en WSW. De nieuwe achtervangovereenkomst zorgt ervoor dat alle rechten en verplichtingen van gemeente en van WSW ten aanzien van de achtervangpositie van de gemeente uitsluitend worden beheerst door de nieuwe overeenkomst.

Sinds 1 augustus 2021 wordt in de achtervangovereenkomsten het risico verdeeld over alle gemeenten waar een corporatie actief is. Dit voorkomt een verdere scheefheid in de achtervangpositie van gemeenten. Alle gemeenten waar een corporatie bezit heeft staan, zijn de achtervang voor geborgde leningen. Daardoor is niet langer één gemeente achtervang. De leningen van een corporatie zijn bedoeld voor financiering van activiteiten in het gehele werkgebied van een corporatie. De nieuwe verdeelsleutel wordt jaarlijks geactualiseerd, dus veranderingen in de omvang en waarde van het bezit worden verwerkt.

Nationale Hypotheek Garantie

Daarnaast zijn er nog garanties die zijn afgegeven in het kader van Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Het gaat hier om een bedrag van € 35 miljoen voor onze gemeente. Dit is een opgave van de NHG per 31-12-2024. Een nieuwe update van de cijfer wordt verwacht in de zomer van 2026 en deze zijn dan gebaseerd op de cijfers per 31-12-2025.

Voor de NHG is eveneens een achtervangovereenkomst gesloten. Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang. Op basis van de laatste verkregen informatie van de NHG (juli 2025) worden voor de komende jaren geen aanspraken verwacht op de achtervangfunctie.

Paragraaf 5 Verbonden partijen

Algemeen

In de paragraaf verbonden partijen geven wij het algemeen beleid van de verbonden partijen weer. Ook staat hierin een lijst van onze verbonden partijen, inclusief de financiële gegevens per partij. Het beleidsmatig aspect is de wijze waarop de verbonden partij betrokken is bij de realisatie van de gemeentelijke doelen en de ontwikkelingen die zich in 2025 voordeden. Dit is opgenomen onder het programma waaraan de verbonden partij verbonden is.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft.

Financieel belang

Er is een financieel belang als de gemeente een bedrag ter beschikking heeft gesteld aan een organisatie en dat bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement. Er is ook sprake van een financieel belang als de gemeente financieel aansprakelijk is wanneer die organisatie zijn verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is er dus geen sprake van een verbonden partij, omdat de gemeente juridische verhaalmogelijkheden heeft als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij, het gaat hier om overdrachten (subsidiës).

Bestuurlijk belang

Bij een bestuurlijk belang gaat het over zeggenschap via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Er is dus een bestuurlijk belang als de burgemeester, een ander collegelid, een raadslid of een ambtenaar namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of stemt. Bij alleen een benoemings- of een voordrachtsrecht, waarbij de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen, is er geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van een partij terecht komen.

Verschillen in juridische rechtsvormen van verbonden partijen

Er bestaan drie verschillende juridische rechtsvormen voor verbonden partijen.

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Hierbij gaat het vooral om gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente gaat dergelijke gemeenschappelijke regelingen aan voor primaire, uitvoerende gemeentelijke taken. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij meestal de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat. Voor sommige taken legt de wetgever verplichte samenwerking op, zoals bij de veiligheidsregio. De meest voorkomende en tegelijkertijd 'zwaarste' vorm is de gemeenschappelijke regeling met een *openbaar lichaam*. Deze regeling heeft als enige een rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur. Dit bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en stelt een dagelijks bestuur aan. Gemeenten kunnen in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen aan dit openbaar lichaam. Voorbeelden van dergelijke gemeenschappelijke regelingen zijn Regio Rivierenland en GGD Gelderland-Zuid.

Privaatrechtelijke verbonden partijen

In dit geval gaat het vooral om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Een vennootschap heeft een raad van bestuur en soms een raad van commissarissen. Dit is afhankelijk van de statuten of de omvang van de vennootschap. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, culturele of economische activiteiten. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend. Voorbeelden van deze soort privaatrechtelijke partijen zijn Waterbedrijf Vitens en de Bank Nederlandse Gemeenten.

Publiek-privaat samenwerkingsverband (PPS)

Dit is een bijzondere vorm van een verbonden partij. Daarin nemen naast de gemeente en eventuele andere overheden ook private partijen deel. Een veelvoorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke samenwerking. De gedachte hierachter is, dat in een publiekrechtelijke samenwerking de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie. Tot voor kort participeerde Nederland in een PPS: Casterhoven CV. Eind 2021 is hiervoor een vaststellingsovereenkomst ondertekend waarmee de ontvlechting vanuit deze PPS is gerealiseerd.

Risico's

Het inzichtelijk maken van de situatie bij verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is dat zij vaak gemeentelijk beleid en gemeentelijke taken uitvoeren. Het is zoals gezegd verlengd lokaal bestuur. De tweede reden gaat over de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgetgevolgen. Bij verbonden partijen onderscheiden we twee typen risico's, namelijk: financiële en bestuurlijke. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij.

De belangrijkste soorten verbonden partijen inclusief de mate van bijbehorende risico's zijn hieronder weergegeven:

Belangrijkste soorten verbonden partijen	Rechtsvorm	Risico (Financieel/bestuurlijk)
Stichting	Privaatrechtelijk	Laag
Vennootschap (BV, NV)	Privaatrechtelijk	Middel
Gemeenschappelijke regeling	Publiekrechtelijk	Hoog
Publiek-private samenwerking (PPS)	Privaatrechtelijk	Hoog

De risico's van gemeenschappelijke regelingen en PPS-constructies zijn relatief hoger dan die van andere verbonden partijen. Bij de gemeenschappelijke regelingen komt dit doordat de aangesloten gemeenten volledig financieel aansprakelijk zijn. Bij PPS-constructies komt het risico voort uit de samenwerking met een private partij met eigen (winst-)doelstellingen. Zoals hiervoor vermeld participeert Neder-Betuwe op dit moment niet in een PPS-constructie.

Het uitgangspunt is dat een verbonden partij eigen risico's afdekt door een weerstandsvermogen van voldoende niveau (ratio 1). Als dit niet het geval is, nemen we het risico op basis van de begrotingen op in de risicoparaagraaf van onze gemeente naar rato van belang. Zie hiervoor verder paragraaf 2 Risicomanagement en weerstandsvermogen.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid rond verbonden partijen vindt zijn basis in de Financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2025.

Verbonden partijen dienen het publiek belang

Verbonden partijen dragen bij aan het realiseren van onze lokale doelen en ambities zoals verwoord in deze begroting. De gemeente neemt daarnaast de verantwoordelijkheid om de belangen van de verbonden partijen te dienen. Deze verantwoordelijkheid ontstaat automatisch door deelname in een derde rechtspersoon.

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en wettelijke plichten. Voor een groot deel ligt het voorbereiden en/of uitvoeren van beleid bij onze verbonden partijen. Hier zijn vier redenen voor:

- Via gemeenschappelijke regelingen kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die de gemeentegrens overschrijden of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn.
- Sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie vanwege de schaalgrootte niet kan bieden.
- Het beleggen van taken bij een verbonden partij kan efficiënter zijn dan ze zelf uit te voeren. Daardoor wordt er voor minder geld minstens dezelfde kwaliteit geleverd wordt of voor hetzelfde geld meer kwaliteit.
- Voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht een gemeenschappelijke regeling op te richten.

Het (op maat) sturen en monitoren van verbonden partijen

Onze verbonden partijen zijn (deels) 'van ons'. Dit komt omdat ze werken 'voor ons' en 'door ons' worden bekostigd. Daarom is het van belang dat raad, college en ambtelijke organisatie het doen en laten van onze verbonden partijen (kunnen) sturen en monitoren. Elk voor zijn/haar eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Onze verbonden partijen

Nr.	Naam partij (soort verbonden partij)	Website	Relatie programma
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.vrgz.nl/	P3 Fysieke Leefomgeving
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.ggd gelderland zuid.nl/	P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.regiorivierenland.nl/	P1 Bestuur en Dienstverlening
4	Afvalverwijdering Rivierenland (Avri) (Gemeenschappelijke regeling)	https://www.avri.nl	P3 Fysieke Leefomgeving
5	Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.odrivierenland.nl/	P3 Fysieke Leefomgeving
6	Regionaal archief Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.regionaalarchiefrivierenland.nl/	P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.
7	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal (Gemeenschappelijke regeling)	https://www.uitwaarde.nl/recreatieschap-nederrijn-lek-en-waal	P4 Economie
8	Werkzaam Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.werkzaamrivierenland.nl	P5 WMO, Jeugdzorg en Participatiewet
9	Industrieschap Medel (Gemeenschappelijke regeling)	http://www.medel.nl/	P4 Economie
10	Waterbedrijf Vitens N.V. (Venootschap (BV, NV))	http://www.vitens.nl/	P4 Economie
11	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (Venootschap (BV, NV))	http://www.bng.nl/	P7 Alg.Dekk.Midd, Overhead, VPB, ONV.
12	Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	https://ubrivierenland.nl/	P4 Economie

Financiële gegevens en risico's 2023

De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2026. Deze begroting heeft u behandeld in de raadsvergadering van november 2025. De gegevens in die begroting - en dus ook in deze jaarrekening - zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2024. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2025 namelijk nog niet afgerond.

De jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2025 worden in de raadscyclus van juni 2026 met u besproken. De raad kan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juni of juli 2026 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2025 zullen worden opgenomen in onze gemeentelijke Begroting 2027.

Onze verbonden partijen

1. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats : Nijmegen

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

De kosten van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden gedragen door bijdragen van het Rijk, de provincie, zorgverzekeraars en gemeenten. De verdeling van de kosten die voor rekening komen van de deelnemende gemeenten, is voor 50% gebaseerd op historische kosten en voor 50% op de rijksbijdrage per gemeente via het gemeentefonds. De totale bijdrage van de deelnemende gemeenten voor 2025 bedroeg € 51.543.587. Onze gemeentelijke bijdrage bedroeg € 2.085.610 ten opzichte van € 1.973.012 in 2024. Het definitieve bedrag over 2025 wordt bekend bij de aanbidding van de jaarstukken 2025 van de VRGZ. Deze stukken worden in de raadsacyclus van juni 2026 aan uw raad voorgelegd.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	9.635.000	8.811.000	7.160.000
Vreemd vermogen	72.556.000	77.184.000	75.335.000
Totaal vermogen	82.191.000	85.995.000	82.495.000
Exploitatieresultaat:	224.000	-100.000	-422.000

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid informeren wij u afzonderlijk. Dit gebeurt via een apart raadsvoorstel over de jaarstukken 2025 van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

2. Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Marien Klein

Vestigingsplaats : Nijmegen

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

Het totaal van alle gemeentelijke bijdragen voor uniforme taken op basis van inwoneraantal en van facturen en facultatieve taken voor 2025 was conform de programmabegroting 2025 van GGD € 41.138.510. Voor Neder-Betuwe is hierbij rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage van € 1.698.677. Hiervan is € 1.565.743 begroot voor uniforme taken op basis van inwoneraantal en op basis van facturen en € 132.934 voor facultatieve taken. In 2025 was er geen tussentijdse begrotingswijziging. Definitieve afrekening en eventuele bijstelling van de gemeentelijke bijdrage vindt plaats bij de afrekening van de jaarrekening 2025 van de GGD.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	2.276.000	2.250.000	2.250.000
Vreemd vermogen	29.242.000	22.525.000	21.606.000
Totaal vermogen	31.518.000	24.775.000	23.856.000
Exploitatieresultaat:	-80.600	n.n.b.	n.n.b.

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van GGD informeren wij u afzonderlijk via een apart raadsvoorstel over de jaarstukken 2025 van de GGD.

3. Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats : Tiel

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

De bijdragen van de aangesloten gemeenten zijn gebaseerd op het inwoneraantal. Voor 2026 geldt een bijdrage per inwoner van € 11,27. De gemeenten dragen in totaal in 2026 €2.899.303 bij aan Regio Rivierenland. Dat is een daling van 1,8% ten opzichte van de begroting 2025. Dit betekent dat de gemeentelijke bijdrage van de gemeente Neder-Betuwe vanaf 2026 neerkomt op een bijdrage van € 291.000. Daarnaast draagt de gemeente bij aan taken die Regio Rivierenland via dienstverleningsovereenkomsten uitvoert voor Neder-Betuwe (contractgestuurde dienstverlening). In 2026 werken we met Regio Rivierenland verder aan meer inzicht in en grip op deze dienstverleningsovereenkomsten.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	2.620.000	2.187.000	1.870.000
Vreemd vermogen	11.862.000	11.788.000	10.303.000
Totaal vermogen	14.482.000	13.975.000	12.173.000
Exploitatieresultaat:	347.000 positief	0	0

Risico's en weerstandscapaciteit

De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2026, die u heeft behandeld in de raadsvergadering van november 2025. De gegevens in die begroting - en dus ook in deze jaarrekening - zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2024. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2025 nog niet afgerond. De jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2025 worden in de raadscyclus van juni 2026 met u besproken. Ook over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van Regio Rivierenland wordt u dan geïnformeerd via het aparte raadsvoorstel over de jaarstukken 2025 van Regio Rivierenland. De raad kan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juni of juli 2026 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2025 zullen worden opgenomen in onze gemeentelijke Begroting 2027.

4. AVRI

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Stefan van Someren

Vestigingsplaats : Geldermalsen

Handelend onder mandaat: Ja

Financieel belang

Externe factoren zoals rijksbelasting op de afvalverbranding, instortende mondiale grondstofmarkten, beleidseffecten (vervuiling van grondstoffen en afvaltoerisme) en de stijgende vraag naar een betere circulaire samenleving hebben effect op onze begroting. Deze ontwikkelingen zorgen de laatste jaren voor forse financiële schommelingen en een stijgende afvalstoffenheffing. Niet alleen bij Avri, maar in heel Nederland.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	1.806.000	1.568.000	1.317.000
Vreemd vermogen	45.278.000	44.335.000	41.298.000
Totaal vermogen	47.084.000	45.903.000	42.615.000
Exploitatieresultaat:	1.000	0	0

Definitieve afrekening, risico's en weerstandscapaciteit

Een eventuele bijstelling van de gemeentelijke bijdrage vindt plaats bij de afrekening van de jaarrekening 2025 van Avri. Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van Avri informeren wij u afzonderlijk via een apart raadsvoorstel over de jaarstukken 2024 van Avri.

5. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Nees van Wolfswinkel

Vestigingsplaats : Tiel

Handelend onder mandaat: Ja

Financieel belang

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan ODR is bedoeld voor het uitvoeren van vergunningverlenings-, advies- en toezicht-/handhavingstaken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Ook wordt de bijdrage ingezet voor stelseltaken en het ketentoezicht, die in het Gelders Stelsel (provinciebreed) worden uitgevoerd.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	1.031.106	1.002.481	973.856
Vreemd vermogen	2.500.000	2.325.000	2.150.000
Totaal vermogen	7.663.699	7.577.082	7.408.341
Exploitatieresultaat:	1.839.278	0	0

Definitieve afrekening

Een eventuele bijstelling van de gemeentelijke bijdrage vindt plaats bij de afrekening van de jaarrekening 2025 van de ODR.

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van ODR informeren wij u afzonderlijk via een apart raadsvoorstel over de jaarstukken 2025 van de ODR.

6. Regionaal Archief Rivierenland (RAR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Marien Klein

Vestigingsplaats : Tiel

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

De kosten van Regionaal Archief Rivierenland worden grotendeels gedragen door bijdragen van de deelnemende gemeenten en van Waterschap Rivierenland. De verdeling van de algemene en specifieke kosten die gemaakt worden voor de deelnemende gemeenten, gebeurt naar evenredigheid van het aantal inwoners. In de begroting van 2025 van het RAR is een gemeentelijke bijdrage opgenomen van €2.939.408. Neder-Betuwe levert daaraan een bedrag van €321.115. Definitieve afrekening en eventuele bijstelling van de gemeentelijke bijdrage vindt plaats bij de afrekening van de jaarrekening 2025 van Regionaal Archief Rivierenland.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	637.338	469.869	457.370
Vreemd vermogen	7.816.853	7.304.778	6.973.644
Totaal vermogen	8.454.191	7.774.647	7.431.013
Exploitatieresultaat:	67.468	0	0

De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2026, die u heeft behandeld in de raadsvergadering van november 2025. De gegevens in die begroting - en dus ook in deze jaarrekening - zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2024. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2025 nog niet afgerond. De jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2025 worden in de raadscyclus van juni

2026 met u besproken. De raad kan zienswijzen indienen op die jaarrekeningen. De jaarrekeningen worden voor het merendeel in een vergadering van de respectievelijke Algemeen Besturen in juni of juli 2026 vastgesteld. De financiële gegevens van de verbonden partijen over 2025 zullen worden opgenomen in onze gemeentelijke Begroting 2027.

7. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Herma van Dijkhuizen

Vestigingsplaats : Kerk-Avezaath

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

De provincie en gemeenten hebben in het kader van de verzelfstandiging in 1999 (bij het ontstaan van de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied met de handelsnaam Uit@waarde) hun bijdragen in de exploitatietekorten afgekocht. Uitgangspunt is dat de nieuwe organisatie zichzelf financiert. Gemeente Neder-Betuwe heeft in 2008 voor de laatste keer een afkoopsom betaald (€ 158.000) aan Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en levert sinds 2009 geen financiële bijdrage meer.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen	6.853	6.853	6.853
Totaal vermogen	6.853	6.853	6.853
Exploitatieresultaat:	0	0	0

Risico's en weerstandscapaciteit

Geen

8. Werkzaam Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Herma van Dijkhuizen

Vestigingsplaats : Tiel

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

Voor de Sociale Werkvoorziening (SW) is in de begroting van Neder-Betuwe rekening gehouden met een bijdrage om het totale bedrijfsvoeringsresultaat te dekken. Voor 2025 was de geraamde bijdrage op basis van de vastgestelde BURAP van Werkzaam voor de SW € 1.307.400. Een deel van deze bijdrage betreft salariskosten voor een aantal SW-ers die in dienst zijn bij De Modulaire GR Scalabor (het voormalige Presikhaaf). De financiële gegevens van de verbonden partijen zijn niet geactualiseerd ten opzichte van de gegevens zoals die aan u aangeboden waren in de Begroting 2026. Deze heeft u behandeld in de raadsvergadering van november 2025. De gegevens in die begroting - en dus ook in deze jaarrekening - zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de verbonden partijen over 2024. Bij het opstellen van onze jaarstukken hadden de verbonden partijen hun jaarrekeningen over 2025 nog niet afgerond.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	6.230.100	4.617.000	4.533.000
Vreemd vermogen	18.742.400	18.696.000	18.728.000
Totaal vermogen	24.972.500	23.313.000	23.261.000
Exploitatieresultaat:	2.025.800 positief	0	0

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van Werkzaam Rivierenland informeren wij u afzonderlijk via een apart raadsvoorstel over de jaarstukken 2025 van Werkzaam Rivierenland.

9. Industrieschap Medel

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur: Jan Kottelenberg en Marien Klein

Vestigingsplaats: Tiel

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang

De gemeenten Tiel en Neder-Betuwe nemen in principe op gelijke basis deel. Een positief of een negatief saldo, dat het Algemeen Bestuur van Industrieschap Medel over enig jaar meldt, wordt voor gelijke delen gegund of bijgedragen. De afronding van grondexploitatie Medel is in 2026.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	20.761.572	4.157.726	23.550.000
Vreemd vermogen	0	0	0
Totaal vermogen	20.761.572	4.157	0
Exploitatieresultaat:		4.157	n.n.b.

Risico's en weerstandscapaciteit

Over de actualisatie van de risico's en weerstandscapaciteit van Industrieschap Medel informeren wij u afzonderlijk via een apart raadsvoorstel over de jaarstukken 2025 van Industrieschap Medel.

10. Waterbedrijf Vitens N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur: Als aandeelhouder

Vestigingsplaats: Velp

Handelend onder mandaat: Nvt

Financieel belang

Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Vitens levert drinkwater aan 5,9 miljoen mensen en bedrijven in de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Naast de provincies Utrecht, Gelderland, Overijssel, Flevoland en Friesland gaat het daarbij om 106 gemeenten in het verzorgingsgebied. Wettelijk is vastgelegd dat de aandelen van de drinkwaterbedrijven in publieke handen blijven.

Gemeente Neder-Betuwe bezit 16.023 (0,277%) gewone aandelen van € 1 (nominale waarde).

Bestuurlijk belang

Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft gemeente Neder-Betuwe zeggenschap in Waterbedrijf Vitens N.V..

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2023 (jaarrekening)	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)
Eigen vermogen	677,7 miljoen	713,6 miljoen	n.n.b.
Vreemd vermogen	1.559,7 miljoen	1.684,8 miljoen	n.n.b.
Totaal vermogen	2.237,4 miljoen	2.398,4 miljoen	n.n.b.
Exploitatieresultaat:	61,0 miljoen positief	72,9 miljoen positief	n.n.b.

Risico's en weerstandscapaciteit

Geen.

11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur: Als aandeelhouder

Vestigingsplaats: Den Haag

Handelend onder mandaat: Nvt

Financieel belang

Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50 (nominale waarde). Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter.

2017	dividenduitkering	141 miljoen	€ 2,53 per aandeel totaal ontvangen	€ 46.162.
2018	dividenduitkering	159 miljoen	€ 2,85 per aandeel totaal ontvangen	€ 52.001.
2019	dividenduitkering	71 miljoen	€ 1,27 per aandeel totaal ontvangen	€ 23.172.
2020	dividenduitkering	101 miljoen	€ 1,81 per aandeel totaal ontvangen	€ 33.025.
2021	dividenduitkering	127 miljoen	€ 2,28 per aandeel totaal ontvangen	€ 41.601.
2022	dividenduitkering	139 miljoen	€ 2,50 per aandeel totaal ontvangen	€ 45.615.
2023	dividenduitkering	120 miljoen	€ 2,16 per aandeel totaal ontvangen	€ 39.411.
2024	dividenduitkering	140 miljoen	€ 2,51 per aandeel totaal ontvangen	€ 45.797.

Bestuurlijk belang

Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft gemeente Neder-Betuwe zeggenschap in de BNG.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2023 (jaarrekening)	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)
Eigen vermogen	4.721 miljoen	4.777 miljoen	n.n.b.
Vreemd vermogen	110.819 miljoen	123.164 miljoen	n.n.b.
Totaal vermogen	115.540 miljoen	127.941 miljoen	n.n.b.
Exploitatieresultaat:	254 miljoen positief	294 miljoen positief	n.n.b.

Risico's en weerstandscapaciteit

Er zijn geen maatschappelijke risico's.

12. Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBRivierenland)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Stefan van Someren

Vestigingsplaats : Tiel

Handelend onder mandaat: Nee

Financieel belang:

Voor de aanleg van een breedbandnetwerk is een langlopende financieringsovereenkomst afgesloten met een looptijd van 50 jaar. Aflossing vindt plaats vanaf het derde jaar (2022) en heeft een looptijd van 48 jaar (tot en met 2070). Het totale investeringsbudget is € 37.500.000. De zeven gemeenten die deelnemen in UBR zijn voor hun aandeel aansprakelijk als vermogenstekorten zouden ontstaan. Ook zijn gemeenten aansprakelijk als UBR niet in staat is aan de aflossingsverplichtingen van de lening te voldoen.

Financiële gegevens verbonden partij	31-12-2024 (jaarrekening)	31-12-2025 (begroting)	31-12-2026 (begroting)
Eigen vermogen	852.000	568.000	1.267.000
Vreemd vermogen	32.995.000	34.147.000	33.254.000
Totaal vermogen	33.847.000	34.715.000	34.521.000
Exploitatieresultaat:	288.000	80.000	275.000

Risico's en weerstandscapaciteit

Niet van toepassing.

Paragraaf 6 Grondbeleid

Inleiding

In paragraaf 6 wordt aangegeven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om haar maatschappelijke opgaven te bereiken. Grondbeleid heeft tot doel om te zorgen dat grond in voldoende mate en op tijd beschikbaar is voor bijvoorbeeld woningbouw, wegen of wateropvang. De raad heeft onze Nota Grondbeleid op 12 december 2024 vastgesteld. In deze nota is onze visie op ons grondbeleid weergegeven. Deze paragraaf bevat de verplichte onderdelen zoals omschreven in artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en de uitvoering,
- een actuele vooruitblik van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie,
- een onderbouwing van de geraamde winstneming,
- de beleidsuitgangspunten voor de reserves voor grondbeleid in relatie tot de risico's.

In de jaarstukken wordt de realisatie van bovengenoemde zaken weergegeven.

Samenvatting

Het algemene beeld is positief; de gezamenlijke boekwaarden van alle projecten zijn gestegen, hoofdzakelijk door het maken van (plan)kosten in de verschillende projecten. De positieve eindresultaten (winsten) van de grondexploitaties nemen met ongeveer € 377.000 toe, vooral door verwachte gestegen opbrengsten bij de Poort van Ochten en ook in Herenland-west.

De risico's uit de grondexploitaties blijven vergelijkbaar (stijging van 2%) en de verliesvoorziening is iets verhoogd (3%). Hieronder lichten we de stand van zaken verder toe.

Visie op het grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid moet de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente stimuleren en faciliteren. Met een zorgvuldig uitgevoerd grondbeleid kan de gemeente haar rol bij deze ruimtelijke ontwikkeling zuiver houden en waar nodig versterken.

We willen initiatieven van derden zo goed mogelijk faciliteren. Wenselijke en kansrijke initiatieven brengen we zo snel mogelijk naar de eindstreep. De kosten die de gemeente moet maken om het initiatief mogelijk te maken, worden via het zogenaamde verplichte kostenverhaal door de initiatiefnemer betaald. De afspraken daarover leggen we vast in een overeenkomst.

Maar dit betekent niet dat het voeren van actief grondbeleid helemaal wordt uitgesloten. De gemeente beschikt nog over enkele grondposities en kan mogelijk gronden aankopen als zich kansen voordoen. Uiteraard moet dit actief grondbeleid bijdragen aan de beleidsdoelstellingen en kaders van de raad en moeten de risico's beheersbaar zijn.

Welke soorten projecten onderscheiden we?

In de gemeente zijn projecten in ontwikkeling die we op verschillende wijze financieel verantwoorden.

- Ten eerste zijn er de eigen projecten van de gemeente. Hier gaat het om (aan te kopen) grondeigendommen van de gemeente. De gemeente beheert de ontwikkeling zelfstandig en doet zo aan actief grondbeleid. De gemeente wijzigt de bestemming, maakt de gronden bouw- en woonrijp en verkoopt de gronden zelf aan derden. Dit zijn de zogenaamde BIE Grexen (Bouwgrond in exploitatie).
- Daarnaast zijn er de faciliterende projecten. Hier heeft de gemeente geen grondeigendom. Wij krijgen alle kosten die we maken op basis van gesloten overeenkomsten vergoed van de initiatiefnemers. Deze projecten worden bijgehouden als vorderingen en geregistreerd in de projectadministratie.
- Tenslotte is er nog een bijzonder facilitair project, het ABC-SV. Hier krijgt de gemeente haar kosten vergoed doordat de initiatiefnemers een vooraf afgesproken vast bedrag betalen. Er is voor dit project wel een grondexploitatie gemaakt. Ook zal de gemeente waar nodig een voorziening moeten treffen voor het verwachte verlies. Dit facilitaire project wordt ook wel een BIE Initiatief genoemd.

Zowel bij de BIE Grexen als de BIE Initiatieven wordt onderscheid gemaakt in twee taakvelden, 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur voor de bedrijventerreinen en 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen).

Rapportage grondexploitatiebegrotingen in relatie tot de Planning en Control cyclus

De gemeenteraad hecht waarde aan een goed inzicht in de financiële status van de projecten met een grondexploitatiebegroting. Daarom rapporteren we regelmatig over de voortgang. Dat was op onderstaande momenten:

- Jaarstukken 2024
- Begroting en bestuursrapportages 2025
- De achterliggende geactualiseerde grondexploitaties liggen voor de raadsleden vertrouwelijk ter inzage. Door vaststelling van de jaarstukken worden deze geactualiseerde grondexploitaties ook vastgesteld.

Verbonden partijen

Aangezien het project Medel als deelneming onderdeel is van 'Verbonden partijen' is dit project niet opgenomen in deze paragraaf. Dat zou immers dubbel zijn. Voor meer informatie over Medel verwijzen we u naar programma 4 en naar Paragraaf 5 "Verbonden Partijen".

Actualisatie grondexploitaties

De grondexploitaties zijn per 1 januari 2026 geactualiseerd waarbij een nieuwe beoordeling heeft plaatsgevonden van de te verwachten kosten, opbrengsten en de fasering. Ook zijn de te hanteren parameters opnieuw beoordeeld.

Parameters

De volgende parameters zijn gebruikt bij de actualisatie van de grondexploitaties:

- Rente (BIE Grexen) 1,0 % (was 1,0 %)
- Rente (BIE Initiatieven) 1,0 % (was 1,0 %)
- Kostenstijging 3,0 % (was 3,5 %)
- Opbrengststijging wonen 3,5 % en voor Herenland-west 3,0% (was 4,0% en 3,5%)
- Opbrengststijging bedrijven 1,0 % (was 1,0 %)
- Disconteringsvoet 2,0 % (was 2,0 %)
- Intern uurtarief bedrijven (3.2) € 140 (was € 143)
- Intern uurtarief wonen (8.2) € 136 (was € 142)

Boekwaarden

In onderstaande tabel staan de boekwaarden van de grondexploitaties weergegeven per 1-1-2025 en per 31-12-2025. Een negatieve boekwaarde betekent dat er meer is ontvangen dan uitgegeven. Uit het verschil blijkt hoeveel er in 2025 in een project ontvangen is aan opbrengsten min de gemaakte kosten. Een toename van de boekwaarde betekent dus dat er meer geld van de gemeente in een project zit. In dit overzicht worden zowel de eigen (actieve) grondexploitaties als de facilitaire projecten waarvoor een grondexploitatie is gemaakt getoond.

		Boekwaarde	Boekwaarde	Vershil
		1-1-2025	31-12-2025	
BIE Grexen				
	ABC	€ -204.398	€ -	€ 204.398
	Bonegraaf-oost	€ -812.956	€ -937.147	€ -124.192
	Herenland	€ 1.332.899	€ 1.374.574	€ 41.675
	Herenland-west	€ 1.369.715	€ 1.441.091	€ 71.375
	Poort van Ochten	€ 175.444	€ 265.099	€ 89.655
	Totaal Grexen	€ 1.860.705	€ 2.143.616	€ 282.911
BIE Initiatieven				
	ABC SV	€ 864.152	€ 758.647	€ -105.504
	Totaal Initiatieven	€ 864.152	€ 758.647	€ -105.504
	TOTAAL	€ 2.724.856	€ 2.902.263	€ 177.407

Uit dit overzicht blijkt dat de boekwaarden van deze projecten samen met € 177.407 zijn gestegen naar ongeveer € 2,9 miljoen. Deze stijging van de boekwaarden komt voornamelijk door het maken van (plan)kosten in verschillende projecten in verband met de voortgang. De boekwaarde bij Bonegraaf-oost en ABC-SV is gedaald doordat dat respectievelijk een bedrag is ontvangen uit de reserve bovenswijks en de af te sluiten exploitatie ABC (zodat het budget voor het te plaatsen stuw beschikbaar blijft). Deze boekwaarden zijn vervolgens gecorrigeerd met de winstnemingen (zie ook verderop in deze paragraaf).

Resultaat

Onderstaande tabel geeft de geraamde eindwaarden van de grondexploitaties naar de situatie per 1-1-2026 weer. De eindwaarde van de grondexploitatie geeft het financiële resultaat aan het eind van de grondexploitatie weer. Maken we dus winst of verlies op de einddatum van de exploitatie? Omdat deze einddatum van de exploitaties onderling verschilt zijn deze resultaten moeilijk met elkaar te vergelijken. Om deze eindwaarden wel goed met elkaar te kunnen vergelijken zijn deze eindwaarden contant gemaakt per 1-1-2026 en vergeleken met van de contante waarde per 1-1-2025. De contante waarde is de waarde op prijspeil van dit moment.

Het verschil in contante eindwaarde toont de ontwikkeling van het resultaat van de grondexploitatie aan. Een stijging van het bedrag betekent dat het resultaat van de grondexploitatie is verbeterd. Een positieve eindwaarde betekent een winstgevendende grondexploitatie.

		Contante waarde 1-1-2025	Eindwaarde op einddatum grex	Contante waarde 1-1-2026	Vershil Contante waarde
BIE Grexen					
	Bonegraaf-oost	€ 754.312	€ 770.212	€ 755.110	€ 798
	Herenland	€ -419.428	€ -459.270	€ -432.780	€ -13.352
	Herenland-west	€ 836.103	€ 1.026.391	€ 911.406	€ 75.303
	Poort van Ochten	€ 1.139.117	€ 1.542.274	€ 1.453.319	€ 314.202
	Totaal Grexen	€ 2.310.103	€ 2.879.608	€ 2.687.055	€ 376.952
BIE Initiatieven					
	ABC SV	€ 310	€ 379	€ 357	€ 47
	Totaal Initiatieven	€ 310	€ 379	€ 357	€ 47
	TOTAAL	€ 2.310.413	€ 2.879.987	€ 2.687.412	€ 376.999

Uit dit overzicht blijkt dat de verwachte resultaten zijn gestegen met in totaal ongeveer € 377.000. De grootste stijging komt door gestegen opbrengsten in de grondexploitatie voor de Poort van Ochten en ook voor een deel bij Herenland-west. In deze exploitaties zijn de te verwachten opbrengsten aangepast vanwege de marktontwikkelingen.

Tussentijdse winstneming

Per winstgevend project bestaat de verplichting om een deel van de winst te nemen voor zover de fase waarin het project zich bevindt dit toelaat en hierover voldoende zekerheid bestaat. Op basis van de zogenaamde POC-methode (Percentage of completion) wordt bepaald welk deel van de verwachte winst moet worden genomen. Dit wordt verwerkt in de grondexploitatie en deze winstneming valt vrij ten gunste van het jaarresultaat. Door winstneming wordt de boekwaarde verhoogd en het eindresultaat verlaagd met hetzelfde bedrag.

Voor 2025 is dit voor het ABC, Herenland-west en Bonegraaf-oost van toepassing. In Herenland-west wordt een kleine winst genomen, bij het ABC en Bonegraaf-oost wordt juist een deel van de eerder genomen winst teruggedraaid. In onderstaand overzicht staan de genomen winsten van dit jaar en eerdere jaren.

		In eerdere jaren genomen winst	Winstneming 2025	Totaal genomen winst
	ABC	€ 860.540	€ -12.632	€ 847.908
	Herenland-west	€ 8.363	€ 11.933	€ 20.296
	Bonegraaf-oost	€ 604.806	€ -22.068	€ 582.738
	TOTAAL	€ 1.473.709	€ -22.767	€ 1.450.942

Alle genomen winsten zijn verwerkt in de boekwaarden per 31-12-2025.

Ook de exploitatie van de Poort van Ochten heeft een positieve eindwaarde. Omdat hier nog geen opbrengsten zijn verwerkt wordt hier nog geen tussentijdse winst genomen.

Verliesvoorzieningen

Voor grondexploitaties met een negatieve eindwaarde (verlies) moet een verliesvoorziening gevormd worden ter grootte van het verlies, dit is de contant gemaakte eindwaarde per 1-1-2026.

Vorig jaar bedroeg de verliesvoorziening € 419.428.

Per 1-1-2026 wordt een verliesvoorziening gevormd ter grootte van € 432.780 voor het project Herenland.

Dit betekent dat de resterende voorziening voor dit project € 13.352 hoger is geworden dan vorig jaar.

Afsluiten grondexploitaties

Per 31-12-2025 is een exploitatie afgesloten. Het project ABC is afgesloten omdat het project is afgerond.

		Eindwaarde per 31-12-2025	Verliesvoorziening 2025	Saldo t.l.v. jaarresultaat	Risico 2025 geraamd en vrijval
Afgesloten projecten					
	ABC	€ -12.632	€ -	€ -12.632	€ -
	TOTAAL	€ -12.632	€ -	€ -12.632	€ -

Dit project sluit met een negatief resultaat van € 12.632. Concreet wordt zoals hiervoor beschreven een deel van de eerder genomen winst teruggedraaid. Slotsom is een positief resultaat van bijna 8,5

ton op dit project. Voor dit project was in 2025 geen risico voorzien en meegenomen in de paragraaf Weerstandsvormogen en risicomanagement van de gemeente. Ook was er voor dit project geen verliesvoorziening gereserveerd.

Krediet

Voor de verschillende grondexploitaties is krediet nodig voor de geplande uitgaven en ontvangsten. In onderstaand overzicht wordt weergegeven welke baten en lasten geraamd zijn in de grondexploitaties gedurende de resterende looptijd (inclusief kosten- en opbrengststijging, exclusief rente);

		Nog te maken Lasten per 1-1-2026	Nog te ontv. Baten per 1-1-2026	Looptijd t/m
BIE Grexen				
	Bonegraaf-oost	€ 176.307	€ -	2026
	Herenland	€ 374.817	€ 1.332.038	2028
	Herenland-west	€ 3.621.628	€ 6.187.519	2031
	Poort van Ochten	€ 725.504	€ 2.526.286	2028
	Totaal Grexen	€ 4.898.256	€ 10.045.843	
BIE Initiatieven				
	ABC SV	€ 975.133	€ 1.749.331	2028
	Totaal Initiatieven	€ 975.133	€ 1.749.331	
	TOTAAL	€ 5.873.390	€ 11.795.175	

Paraplukrediet

U heeft een "paraplukrediet" beschikbaar gesteld van € 200.000 voor het voorbereiden en uitvoeren van grondexploitaties. De te maken kosten worden gedekt door dit paraplukrediet. Hier tegenover staan de te verwachten opbrengsten uit verkoop en eventuele exploitatiebijdragen die initiatiefnemers aan de gemeente betalen als vergoeding voor ambtelijke kosten. Omdat op grond van het BBV het doen van uitgaven valt onder het budgetrecht van de gemeenteraad, heeft u hiervoor een paraplukrediet beschikbaar gesteld. Via de bestuursrapportage en bij jaarstukken wordt u op de hoogte gehouden van de bestedingen en vindt zo nodig bijstelling plaats. In 2025 is hiervan geen gebruik gemaakt.

Vorbereidingskosten nieuwe exploitaties

Er zijn momenteel geen voorbereidingskredieten om kosten te dekken die worden gemaakt in de voorbereiding om te komen tot grondexploitaties.

Welke risico's kunnen we lopen?

Omdat grondexploitaties grotendeels uit aannames bestaan is natuurlijk nooit te garanderen dat de voorspelde uitkomst ook de werkelijkheid wordt. Omdat dit betekent dat het resultaat kan fluctueren is het noodzakelijk de risico's goed in beeld te brengen. Er zijn twee soorten risico's, de algemene risico's en de project specifieke risico's. Voor het bepalen van de algemene risico's wordt 10% van de huidige boekwaarde genomen als risico-bedrag. Als de boekwaarde verhoogd is vanwege eerdere winstnemingen wordt dit gecorrigeerd. Als daar aanleiding voor is wordt per grondexploitatie een specifiek risicobedrag geraamd. Dit betekent dat er een aantoonbaar en in te schatten risico voorzien wordt waarvoor een risicoreservering noodzakelijk wordt geacht. De totale ingeschatte risico's moet gedekt worden door onze weerstandscapaciteit.

In onderstaande tabel staan de risico's van vorig jaar en dit jaar weergegeven voor de huidige projecten;

		Algemeen risico 2025	Specifiek risico 2025	Algemeen risico 2026	Specifiek risico 2026
BIE Grexen					
	ABC	€ -	€ -	€ -	€ -
	Bonegraaf-oost	€ -	€ -	€ -	€ -
	Herenland	€ 133.290	€ -	€ 137.457	€ -
	Herenland-west	€ 136.135	€ 30.000	€ 142.079	€ 30.000
	Poort van Ochten	€ 17.544	€ -	€ 26.510	€ -
BIE Initiatieven					
	ABC SV	€ 86.415	€ -	€ 75.865	€ -
	TOTAAL	€ 373.385	€ 30.000	€ 381.911	€ 30.000
		€ 403.385		€ 411.911	

Wat opvalt is een kleine stijging van de risicoreservering met circa € 8.500. Dit komt doordat de boekwaarden van de verschillende projecten gestegen zijn, en dus ook de risicoreservering. Bij

Bonegraaf-oost is alle grond verkocht waardoor de boekwaarde nu positief is en daarom wordt er geen risico gerekend.

Voor één project wordt in 2025 een specifiek risico bepaald. Omdat bij Herenland-west uit inventariserende onderzoeken verhoogd risico blijkt ten aanzien van bodem, archeologie, flora en fauna is het risico bepaald van 50% over een bedrag van € 60.000. Dit omdat eventuele extra kosten verwacht kunnen worden.

Toelichting per project

Tot slot staat hieronder een korte toelichting van de stand van zaken per project.

ABC

De gemeente ontwikkelt voor eigen rekening en risico de eerste fase van het Tree Valley Business Centre (voorheen ABC). Dit is het deel van het TVBC oostelijk van de weg Pottenveld. Alle grond van de gemeente is verkocht en woonrijp gemaakt. Daarom is het project per 31-12-2025 afgesloten.

Bonegraaf-oost Dodewaard

In het project Bonegraaf-oost heeft de gemeente haar grond verkocht aan een bedrijf uit Opheusden. Dit houden wij bij in deze grondexploitatie. De realisatie van dit plan is ook gestart. Na afronding van alle werkzaamheden wordt ook deze exploitatie gesloten.

Herenland Opheusden

Voor Herenland resteert alleen nog een deel van fase 3 om afgerond te worden. De gemeente heeft recent een overeenkomst met de ontwikkelaar gesloten om tot afronding te komen. De ontwikkelaar moet binnenkort de resterende kavels afnemen. Ook moet de gemeente nog een klein stukje bouwen woonrijp maken. Alle overige fasen van Herenland zijn afgerond.

Herenland-West Opheusden

Het bestemmingsplan is onherroepelijk vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan het inrichtingsplan. Daarna kan gepland worden om de nutsvoorzieningen aan te leggen. Dit betekent dat de uitvoering van dit plan waarschijnlijk pas vanaf 2027/'28 plaats kan vinden. Er is bij het bepalen van de specifieke risico's voor dit jaar geen rekening gehouden met eventuele netcongestie. Dit is echter wel een mogelijke toekomstige onzekerheid en vertragende factor die vooralsnog onder de algemene risico's ingedeeld wordt. Dit wordt de komende tijd goed gemonitord.

Poort van Ochten

Voor dit project is de ruimtelijke procedure afgerond en de verkoopprocedure gestart. Deze ontwikkeling gaat uit van een invulling van het terrein als kantoor/werklocatie. Wij hopen in 2026 te starten met het bouwen. Dit is afhankelijk van de verkoop van de bouwkafeel(s).

ABC SV

In dit project faciliteert de gemeente ondernemers die zich willen vestigen op het ABC op gronden van derden. Van de bijdragen die ontvangen worden betaalt de gemeente haar eigen plankosten en de aanleg van de hoofdinfrastructuur. De meeste kosten zijn al gemaakt, alleen de Bomenlaan moet nog ca. 140 meter verlengd worden. Als ondernemers zich hier gaan vestigen zal de gemeente de investering (boekwaarde) verder terug verdienen.

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

Algemeen

Bedrijfsvoering is een belangrijk aspect voor de ambtelijke organisatie om haar werk te kunnen doen. Wanneer we over bedrijfsvoering spreken, sluiten wij aan bij de definitie van het Ministerie van BZK: 'Bedrijfsvoering gaat over de bedrijfsprocessen waarmee de gemeente haar beleidsdoelstellingen kan realiseren, samen met de sturing en beheersing van die processen.'

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze doelstellingen te bereiken.

Het zijn dynamische tijden voor het openbaar bestuur. Het ziet ernaar uit dat deze dynamiek permanent is. Dat vraagt een organisatie die daar goed mee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Visie en beleid ten aanzien van onze bedrijfsvoering

Visie en beleid ten aanzien van onze bedrijfsvoering

Het gemeentelijke takenpakket verandert voortdurend. De transformaties in het sociaal domein en de Omgevingswet zijn daarvan belangrijke voorbeelden. Maar de financiële mogelijkheden blijken tegelijkertijd niet oneindig. De overheid gaat mede daarom steeds meer uit van zelfredzaamheid van inwoners. De gemeente ontwikkelt zich bij de realisatie van initiatieven steeds meer naar één van de maatschappelijke partijen. En niet meer als de gemeente die 'van bovenaf' bepaalt wat goed is.

De groei van de gemeente en de toenemende complexiteit van maatschappelijke opgaven vragen steeds meer van de ambtelijke organisatie. Ook in 2025 werd zichtbaar dat deze ontwikkeling drukt op de beschikbare capaciteit en een heldere inrichting en werkwijze essentieel maakt. Daarom is in 2025 gewerkt aan een nieuw organisatiekader en de voorbereiding van een aangepaste organisatiestructuur. Een organisatiestructuur die beter aansluit bij de huidige en toekomstige opgaven en de organisatie in staat stelt wendbaarder en effectiever te functioneren.

De organisatiestructuur

De organisatie staat onder algemene leiding van de gemeentesecretaris, die tevens algemeen directeur is. De ambtelijke organisatie bestaat uit drie afdelingen: de Fysieke pijler, de Sociale pijler en de Bedrijfsvoeringspijler.

De ontwikkelingen binnen de gemeente en daarbuiten hebben aanleiding gegeven om de bestaande organisatiestructuur opnieuw te bezien. De omgeving verandert sneller, de gemeente groeit, en maatschappelijke opgaven worden omvangrijker en complexer, terwijl mensen en middelen schaarser worden. In de dagelijkse praktijk leidde dit steeds vaker tot vragen over prioriteiten, eigenaarschap en samenhang in het werk. Ook bleek dat de indeling in drie pijlers minder goed aansloot bij de behoefte aan integrale samenwerking, duidelijke rollen en toekomstgerichte sturing. Deze ontwikkelingen maakten het wenselijk om de structuur te herzien en voor te bereiden op een inrichting die beter aansluit bij de opgaven van de komende jaren.

Doorontwikkeling van de organisatie

In 2025 stond de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie centraal. Op basis van het nieuwe organisatiekader, dat in 2025 is ontwikkeld, is toegewerkt naar een structuur die beter aansluit bij de groei van de gemeente, de toenemende maatschappelijke opgaven en de behoefte aan meer integraliteit en prioritering in het werk. De nieuwe inrichting biedt beter houvast bij het uitvoeren van wettelijke taken en lokale ambities en sluit aan op ontwikkelingen zoals digitalisering, arbeidsmarktkrapte, datagedreven werken en beperkte middelen.

De structuur die op 1 september 2026 in werking treedt, kent een duidelijke ordening van het werk in logische clusters, met herkenbare teams en heldere verantwoordelijkheden. Taken die bij elkaar horen worden samengebracht, waardoor samenwerking eenvoudiger wordt en vakmanschap beter tot zijn recht komt. Teammanagers krijgen een duidelijke verbindende rol tussen teams en domeinen en er ontstaat meer eenduidigheid in koers, besluitvorming en prioritering. Daarnaast krijgen programma's en projecten een vaste plek als werkwijze én als organisatieonderdeel, zodat tijdelijke en organisatiebrede opgaven op een samenhangende manier kunnen worden opgepakt.

Deze nieuwe structuur is geen doel op zich, maar het fundament om de gewenste manier van samenwerken te versterken. Ze draagt bij aan een wendbare organisatie die beter kan inspelen op veranderingen, die helder is in taken en verantwoordelijkheden, en die ruimte biedt voor integrale afwegingen en duurzame resultaten.

De medewerkers

In 2025 is verder geïnvesteerd in een gezonde en toekomstgerichte werkomgeving, met blijvende aandacht voor leren en ontwikkelen. Structurele onboarding- en exitgesprekken zijn ingevoerd om ervaringen van medewerkers beter te benutten voor verbetering van werkprocessen en organisatie. Op verschillende plekken in de organisatie is gericht ingezet op teamontwikkeling ter ondersteuning van samenwerking en rolhelderheid. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van een divers aanbod op het gebied van persoonlijke ontwikkeling, zodat medewerkers zich verder kunnen ontwikkelen op een manier die past bij hun eigen groei en ambities. Hiermee wordt gewerkt aan een organisatie waarin medewerkers duurzaam, gezond en met plezier kunnen blijven bijdragen aan de gemeentelijke opgaven.

Digitalisering, privacy en informatiebeveiliging

Informatie wordt steeds belangrijker. Ook voor onze gemeente. De schaalgrootte van onze gemeente vraagt echter om duidelijke keuzes. Ten aanzien van de ontwikkelingen en investeringen gelden dan ook de volgende uitgangspunten:

1. We bieden een veilige omgeving. Burgers, ondernemers en medewerkers mogen er op vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn en niet kunnen worden benaderd door onbevoegden.
2. We bieden continuïteit. In het geval van calamiteiten bieden wij de noodzakelijke ondersteuning om de essentiële informatievoorziening binnen 48 uur beschikbaar te krijgen. Dit biedt garanties voor het functioneren van 'de veiligheidsdriehoek' en de kritische registraties van de gemeente.
3. We voldoen aan wet- en regelgeving. Het betreft hier onder meer de wet- en regelgeving gericht op archief, privacy, security en de uitvoering van de wettelijke informatietaken.
4. We bieden onze medewerkers hoogwaardige informatievoorziening die hen in staat stelt om effectief en efficiënt invulling te geven aan de toegewezen taken.

Om dit te kunnen realiseren moeten we de basis versterken. Dat wil zeggen:

- We optimaliseren het beheer en onderhoud van onze informatievoorziening. Hiervoor is de I&A-organisatie versterkt met extra helpdeskcapaciteit. We werken continu aan het efficiënter maken van onze dienstverlening aan de interne organisatie, het vergroten van het inzicht in de middelen die wij beheren en het versterken van het applicatiebeheer in de afdelingen.
- We werken aan het beheerst doorontwikkelen van de informatievoorziening. Anders gezegd: we streven naar weloverwogen, onderbouwde aanpassingen, vervangingen van en uitbreidingen op onze informatievoorziening, zowel op het niveau van de infrastructuur als het applicatielandschap. Daarmee verlagen we risico's en zorgen we dat onze informatievoorziening aan blijft sluiten op de strategische doelstellingen van de gemeente.

Informatiebeveiliging (IB)

Ook gemeenten hebben te maken met een groeiende cyberdreiging. Om de privacy en de beveiliging van de gegevens van onze burgers zo goed mogelijk te beschermen, sturen we aan de hand van Informatiebeveiligings-, privacy-beleid op een continu verbeterende weerbaarheid tegen de cyberdreigingen. En aan bescherming van onze gegevens. De doorlopende implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) is hier een belangrijk ondersteunend instrument.

Informatiebeveiliging

Als onderdeel van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is enige tijd geleden een risicoanalyse uitgevoerd op onze weerbaarheid. Dat resulteerde in een nog steeds relevante risicokaart (Heatmap). Deze geeft goed inzicht over welke risico's we gericht verder aan moeten pakken. We hebben een goede verdediging tegen dreigingen op internet en ook onze gegevensopslag (back-up) is veilig. Dit betekent niet dat we onkwetsbaar zijn. We kunnen herstellen van een ernstig cyberincident, maar dat vraagt wel de nodige inspanning.

In vervolg om onze focus een meer diepgaande verdediging binnen onze IT-infrastructuur te krijgen hebben we een extra dienst afgenomen van een gespecialiseerd bedrijf met hackerskennis die ons kan bijstaan in het geval van een cyber-incident. Dit is relevant voor het geval een kwaadwillende toch onverhoopt toegang verkregen heeft. Dan is het namelijk van groot belang zo snel mogelijk in te kunnen grijpen. Met de bijstand van dit bedrijf kunnen we erger voorkomen. Zo werken we voortdurend aan niet alleen onze verdediging maar ook aan het beperken van de impact van een cyber-incident.

In 2025 is ook de jaarlijkse Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) uitgevoerd. Daarbij tonen we met zelfevaluaties (zowel intern als extern) aan dat we in de basis onze informatiebeveiliging op orde hebben. Specifieke onderdelen zijn:

- SUWInet. Dit is een systeem waarin gemeente met overheidsinstanties informatie over inwoners deelt conform de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI).

- De op DigiD aangesloten webapplicaties van de gemeente. Met Digitale Identiteit (DigiD) kan een inwoner laten zien wij hij/zij is als hij/zij op internet bij een (semi) overheidsorganisatie iets wil regelen.

De externe IT-auditor heeft vastgesteld dat we aan alle gestelde normen voldoen.

Privacy

In 2025 is gewerkt aan het verbeteren van de interne beheersing rondom persoonsgegevens. Belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Voor het melden van datalekken bestond reeds een intern meldproces via Topdesk. In 2025 is dit proces verbeterd door invoering van een meldformulier op de gemeentelijke website, waardoor zowel medewerkers als inwoners een (vermoedelijk) incident kunnen melden. Hiermee is de toegankelijkheid van het meldproces vergroot en is een verdere stap gezet in tijdige signalering en zorgvuldige afhandeling van incidenten. In 2026 zal dit proces verder worden verfijnd.
- Een start is gemaakt met het vastleggen van datalekmeldingen en inzageverzoeken binnen Decos JOIN. Hiermee wordt gewerkt aan een meer centrale en gestructureerde dossiervorming en opvolging van privacy verzoeken.
- Het datalekkenregister is opgezet en geactualiseerd.
- Er is meer aandacht ontstaan voor gegevensbescherming bij nieuwe verwerkingen. Bij nieuwe initiatieven wordt vaker vooraf de vraag gesteld of een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) nodig is. Tegelijkertijd blijft het een aandachtspunt om privacy eerder in projecten en processen te betrekken, zodat een DPIA tijdig kan worden uitgevoerd en nog daadwerkelijke sturingswaarde heeft.
- Op het gebied van bewustwording worden medewerkers via intranetberichten en e-learnings (gefaciliteerd door SEP) geïnformeerd over veilige omgang met persoonsgegevens.

Incidenten

In 2025 zijn 11 datalekken (incidenten met persoonsgegevens) geregistreerd. 3 van deze incidenten zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Eén incident had zowel betrekking op persoonsgegevens als op informatiebeveiliging en is gezamenlijk afgehandeld door de Privacy Officer, de CISO en de informatiemanager. In dit jaar zijn 22 informatiebeveiligingsincidenten geregistreerd. Dit zijn hoofdzakelijk meldingen van phishing en informatie-meldingen van mogelijke software kwetsbaarheden.

Samenwerking in de regio

Om een zelfstandige organisatie te blijven, is het belangrijk dat wij goed samen blijven werken in en met partners in de regio. Samenwerking in Rivierenland en in Gelderland-Zuid maakt dat we taken efficiënt kunnen uitvoeren en dat we een stevigere kwaliteit kunnen leveren. Maar het stelt de gemeentelijke organisatie ook voor uitdagingen. De benodigde gezamenlijke sturing, opdrachtformulering en afstemming maakt het complex. De samenwerking aan gemeentegrens overschrijdende opgaven zoals stikstof, energietransitie en klimaatadaptatie maakt stevigere resultaten mogelijk. Maar daarmee neemt ook het aantal overleggen, samenwerkingsverbanden en de bestuurlijke drukte toe. Als onderdeel van het traject strategische koers is en wordt ook nagedacht over strategie rondom regionale samenwerking. In 2024 is de verbinding gezocht tussen gemeenten onderling, en tussen gemeentesecretarissen, griffiers, controllers en regiocoördinatoren. Doel hiervan was om meer centraal en eenduidig te sturen op P&C-documenten van de GR'en om zo meer grip te krijgen. In 2025 is deze samenwerking verder doorontwikkeld. Meer over regionale samenwerking vindt u in begrotingsprogramma 1, in de beschrijvingen van onze verbonden partijen in de respectievelijke begrotingsprogramma's en in paragraaf 5 Verbonden partijen.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Op basis van de Onderzoekverordening 213a Neder-Betuwe 2019 doen we regelmatig onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de organisatie. Jaarlijks optimaliseren we een aantal processen. Dit doen we door continu vanuit de klantbeleving verbeteringen aan te brengen met zo min mogelijk verspilling. Daarmee proberen we de tevredenheid van klanten, medewerkers en de organisatie te verbeteren. Deze aanpak is geen onderzoek in de gebruikelijke zin met een rapport van bevindingen en aanbevelingen. Het is een continu verbeterproces, waarbij het beleid en de inrichting van de processen en systemen direct worden aangepakt. Mocht er aanleiding zijn voor een specifiek onderzoek dan wordt de Rekenkamer geïnformeerd. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt de voortgang gemonitord.

Frauderisico's

Wij zijn ons bewust van inherente risico's van fraude die we zowel intern als extern lopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. De gemeente beschikt over fraudebeleid en een actuele frauderisico-analyse. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden. Tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles

die gedurende het jaar worden uitgevoerd. Stakeholders van de gemeente moeten erop kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt Neder-Betuwe over een vastgestelde regeling en gedragscodes. Bijvoorbeeld op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen. De gedragscodes zijn openbaar beschikbaar. We beschikken daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden. Binnen de organisatie is er een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld, waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk te melden zijn. Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen. Dit zijn zogenaamde hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa. Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt. Ook blijft het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden en periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er aan bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging heeft daarom vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken. Hieronder vallen de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security officer en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst. Dit gebeurt zowel intern als extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

Rechtmatigheid

Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente rechtmatig handelt. Dit betekent dat het college zich houdt aan de door de wetgever en de gemeenteraad gestelde kaders. Een voorbeeld hiervan is dat er bij het verstrekken van subsidies wordt voldaan aan de voorwaarden uit de verordening. Of dat inkopen en aanbestedingen voldoen aan de aanbestedingsregels. Het is ook belangrijk dat het college handelt binnen de kaders van de vastgestelde begroting en de gemaakte afspraken over eventuele afwijkingen van de begroting. Vanaf boekjaar 2023 legt het college verantwoording af in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze paragraaf geeft hier een toelichting op.

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is de schriftelijke verklaring die het college van B&W vanaf begrotingsjaar 2023 afgeeft bij de jaarrekening. Middels de rechtmatigheidsverantwoording verklaart het college dat zij rechtmatig heeft gehandeld. Dit rechtmatig handelen bestaat uit drie deelaspecten:

- a) Het begrotingscriterium
- b) Het voorwaardencriterium
- c) Het misbruik & oneigenlijk gebruik-criterium (M&O)

De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening. In de paragraaf bedrijfsvoering is aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. Dit gebeurt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad zoals opgenomen in de Financiële Verordening Neder-Betuwe 2025.

Het doel van deze paragraaf is uw raad zo goed mogelijk inzicht geven in de mate waarin het college op een rechtmatige manier uitvoering gaf aan de doelen en activiteiten zoals vastgelegd in de begroting.

Verantwoording over rechtmatigheid

Rechtmatigheidsfouten moeten in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht worden indien zij boven het door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingspercentage uitkomen. Hiervoor hanteren wij een percentage van 2% van de gerealiseerde lasten. Dit is exclusief toevoegingen aan reserves. Dit bedrag komt voor 2025 neer op € 1.832.740.

Het college geeft in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen. Het gaat hierbij om afwijkingen die de rapportagegrens van € 50.000 overschrijden. Daarbij beschrijft het college welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Ook als rechtmatigheidsfouten en/of onduidelijkheden groter zijn dan € 50.000, maar lager zijn dan de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens, worden deze in de paragraaf bedrijfsvoering vermeld. Deze overschrijdingen hebben geen impact op het rechtmatigheidsoordeel.

Rechtmatigheidscriteria

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven: 'Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium)'. Afwijkingen van de begroting, zowel beleidsmatig als financieel, moeten geautoriseerd worden door de raad. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dienen de afwijkingen in de jaarrekening herkenbaar te worden opgenomen en van een toelichting te worden voorzien. Tot en met 2022 betrokken gemeentelijke accountants alleen overschrijdingen op lasten en investeringskredieten bij de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid. Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV het begrip begrotingsrechtmatigheid echter nader gedefinieerd. Over- en onderschrijdingen op de baten en onderschrijdingen van lasten/investeringen moeten nu ook door het college worden betrokken in de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid. De wijze waarop deze begrotingsafwijkingen doorwerken in het oordeel is verschillend.

Overschrijding van lasten

Voor lasten geldt als uitgangspunt dat iedere overschrijding van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd, maar dat overschrijdingen als acceptabel worden aangemerkt in de volgende situaties:

- a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Begrotingsonrechtmatigheden die binnen bovenstaande beleidskaders van de raad passen, moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Dit gebeurt wanneer de verantwoordingsgrens voor de combinatie van fouten of onduidelijkheden is overschreden. Deze begrotingsonrechtmatigheden worden niet nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de afwijkingen die passen binnen bovenstaande kaders wordt verwezen naar de programma's. De afwijkingen tussen begroting en jaarrekening maken immers onderdeel uit van de toelichting van de programma's onder de derde W-vraag.

Over- en onderschrijdingen van baten of onderschrijdingen van lasten/investeringen

Over- en onderschrijdingen van baten of onderschrijdingen van lasten/investeringen betreffen op zichzelf geen begrotingsonrechtmatigheden. Deze kunnen wel onrechtmatig zijn als de afwijkingen niet tijdig in de (bijgestelde) begroting zijn verwerkt. Het gaat dus om het tijdig melden. Wat tijdig is, wordt volgens de commissie BBV bepaald door de interne afspraken tussen de gemeenteraad en het college van B&W over het rapporteren van afwijkingen en het aanpassen van de begroting. In Neder-Betuwe is de tweede bestuursrapportage het laatste reguliere moment voor aanpassing van de begroting. Afwijkingen na de tweede bestuursrapportage worden toegelicht in de jaarstukken. Daarom moeten deze tijdig gemeld zijn (In artikel 4. lid 4. van de Financiële verordening 2025 aangeven dat afwijkingen boven de € 50.000 op taakveldniveau in de jaarstukken worden toegelicht). Alle begrotingsafwijkingen worden definitief vastgesteld door de raad bij de vaststelling van de jaarrekening.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen en voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Het kan bijvoorbeeld gaan om voorwaarden die de raad heeft verbonden aan het verstrekken van een voorziening in het kader van de WMO. Of om voorwaarden die het Rijk heeft verbonden aan de besteding van specifieke uitkeringen (SPUK's). Deze worden via de SISA-bijlage in de jaarrekening verantwoord. Om de mate waarin het college aan het voorwaardencriterium voldoet vast te stellen, zijn er in 2025 en 2026 diverse interne controles en verbijzonderde interne controles uitgevoerd. In samenspraak met de accountant bepaalden we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles. Dit is vastgelegd in het AO/IC plan. Met onze interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstoleranties die de accountant hanteert.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen. Het college moet voldoende

maatregelen nemen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving voorkomen. Daardoor wordt voorkomen dat overheidssubsidies of -uitkeringen onterecht worden verstrekt. Ook wordt zo voorkomen dat te weinig of geen heffingen aan de gemeente worden betaald.

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. Het gaat hierbij om opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente. Daarbij wordt gebruik gemaakt van misleiding om een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van het management en in tweede instantie van burgemeester en wethouders. De accountant heeft een toetsende rol met betrekking tot fraude in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit type fraudes is een onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. De commissie BBV adviseert wel om geconstateerde fraudes door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering.

Op het gebied van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik heeft het college in 2024 beleid vastgesteld (Nota Fraude, Misbruik en oneigenlijk gebruik - Het beleid en de risicoanalyse). De belangrijkste beheersmaatregelen zijn onderdeel van de primaire processen. Deze maatregelen moeten misbruik en oneigenlijk gebruik voorkomen en richten zich op het toetsen van de juistheid en volledigheid van gegevens. Hiermee toont het college aan dat zij aan de voorwaarden voldoet. De controle op de effectiviteit van deze beheersmaatregelen was in 2025 onderdeel van de uitgevoerde (verbijzonderde) interne controles. Deze werden in opdracht van het college uitgevoerd.

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording

In de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken nemen we jaarlijks een monitor rechtmatigheidsverantwoording met toelichting op. Op die manier wordt uw raad meegenomen in de ontwikkeling en het verloop van de rechtmatigheid. Het college legt op die manier transparante en zichtbare verantwoording af.

	Overschrijdingen lasten exploitatiebudgetten programma's			1.701.000
	Overschrijdingen investeringsbudgetten			133.986
	Niet geautoriseerde reservemutaties			0
	Overschrijdingen van baten en/of onderschrijding van lasten en baten			0
A	Totaal begrotingsafwijkingen			1.834.986
B	Voorwaarden criterium			942.864
C	M&O			0
D	Totaal onrechtmatigheden (= A + B + C)			2.777.850
E	Verantwoordingsgrens			1.832.740
F	Toets aan verantwoordingsgrens			945.110
	- D is groter dan E: de baten, lasten en balansmutaties zijn naar het oordeel van het college niet binnen de door de raad vastgestelde kaders rechtmatig tot stand gekomen			

Toelichting

A. Begrotingscriterium

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt naar bruto afwijkingen en formeel onrechtmatige afwijkingen. De bruto afwijkingen vloeien hoofdzakelijk voort uit onderschrijding van lasten (en in mindere mate baten) en overschrijding van baten ten opzichte van de begroting. Naast de bruto afwijkingen worden de formele begrotingsonrechtmatigheden onderscheiden. In totaal is € 1.701.000 aan begrotingsafwijkingen geconstateerd. Hiervan heeft een bedrag van € 89.000 betrekking op verbonden partijen waaraan taken gemandateerd zijn. Bij gemandateerde taken tellen de begrotingsonrechtmatigheden van verbonden partijen mee bij de deelnemende gemeenten.

De afwijkingen dienen op grond van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV te worden vermeld in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Van de begrotingsonrechtmatigheden is een bedrag van € 1.612.000 als acceptabel aangemerkt, omdat deze door hogere baten gecompenseerd worden.

Daarnaast is voor een bedrag van € 134.000 aan kredieten overschreden. Dit zijn 2 kredieten met beide een overschrijding van € 64.000. 1 van deze kredieten is per einde 2025 afgesloten. Daarnaast is € 6.000 aan kredietoverschrijdingen afkomstig van verbonden partijen waaraan taken gemandateerd zijn.

B. Voorwaardencriterium

Naar aanleiding van de interne controle wordt geconcludeerd dat de Europese aanbestedingsregels in zeven gevallen niet juist zijn gevolgd. De totale jaarlast 2025 van de fouten bedraagt € 816.171. Daarnaast is bij de verbonden partijen die onder mandaat van de gemeente (naar rato) voor € 126.693 de Europese aanbestedingsregels overtreden.

In vier van de geconstateerde uitgaven is er sprake van verplichtingen die ook voortvloeien uit langdurige contracten. De bestedingen aan de leveranciers waren in 2024 onrechtmatig. Wij zijn niet in staat om lopende contracten na constatering inzake onrechtmatige totstandkoming direct te verbreken. Dit komt omdat er diensten aan zijn verbonden die niet per direct stopgezet kunnen worden. Het kan daarom zijn dat dit de volgende jaren nog steeds van toepassing is. We monitoren de einddatum van de betreffende contracten om op tijd nieuwe overeenkomsten te sluiten. Deze nieuwe overeenkomsten voldoen aan de inkoop- en aanbestedingsregels op een rechtmatige wijze.

F. Toets aan verantwoordingsgrens

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.777.850 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor geldende grens van € 1.832.740. Een bedrag van € 1.612.000 wordt als acceptabel aangemerkt. Het restant van € 1.166.000 is niet acceptabel.

Digitaal toegankelijke en transparante overheid

Vanuit de landelijke overheid wordt in de laatste jaren steeds meer nadruk gelegd op transparantie en digitale toegankelijkheid van overheidsorganisaties. Burgers en bedrijven hebben recht om te weten welke informatie over hen verwerkt wordt, op informatie over wat er in hun buurt gebeurt en op eenvoudige toegang tot (digitale) overheidsdiensten.

In 2025 hebben we verder gewerkt aan de uitvoering van drie belangrijke wetten op dat terrein, namelijk:

1. de Wet open overheid (Woo), die overheden verplicht om behalve op verzoek ook pro-actief een aantal categorieën informatie te publiceren;
2. de Wet elektronische publicaties (Wep), die de publicatie van formele besluiten regelt;
3. de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, die de gemeente verplicht om voor alle diensten en producten een digitaal kanaal in te richten.

Wet open overheid

Iedereen heeft recht op informatie over wat de overheid doet, hoe ze dat doet en waarom. Overheidsorganisaties moeten die informatie uit zichzelf geven of als iemand daarom vraagt. De informatie wordt dan openbaar. Dat is geregeld in de Wet open overheid (Woo). Deze wet is de opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). In de nieuwe wet bestaan twee vormen van openbaarmaking van informatie, namelijk: actieve en passieve openbaarmaking. Bij passieve openbaarmaking gaat het om het delen van documenten nadat hier een verzoek om is gedaan. Bij actieve openbaarmaking worden de documenten op voorhand door de overheid beschikbaar gesteld. Dit gebeurt dus zonder dat hier een verzoek aan vooraf is gegaan. Ten opzichte van de Wob is dat laatste een nieuw onderdeel.

In 2023 waren we vooral bezig met de passieve openbaarmaking. In 2024 en 2025 legden we de focus op actieve openbaarmaking. De Woo stelt dat er 17 soorten informatie (informatie categorieën) actief openbaar gemaakt moeten worden. De verplichting om deze informatie categorieën openbaar te maken is in 4 tranches ingedeeld. De eerste tranche is ingegaan op 1 november 2024. Vanaf dat moment moet de gemeente de volgende categorieën verplicht openbaar maken:

- Wetten en andere algemene verbindende voorschriften;
- Overige besluiten van algemene strekking;
- Informatie over organisatie en werkwijze;
- Bereikbaarheidsgegevens;
- Vergaderstukken en -verslagen van de Staten-Generaal.

Deze laatste categorie is uiteraard niet van toepassing op gemeenten.

In 2024 heeft de gemeente een openbaarmakingsplatform aangeschaft. Daarop kunnen we documenten actief openbaar maken. Daardoor kunnen we voldoen aan de verplichting om de eerste informatiecategorieën openbaar te maken. Daarnaast worden op dit platform ook behandelde Woo-verzoeken openbaar gemaakt.

Over passieve openbaarmaking is een helder en duidelijk proces geformuleerd. Deze wordt gehanteerd bij de behandeling van elk Woo-verzoek. Hierdoor weten ambtenaren wat van ze wordt verwacht bij de behandeling van een Woo-verzoek.

De Woo vraagt veel van de hele gemeentelijke organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Met name de passieve openbaarmaking kost veel tijd. Alle communicatie-uitingen, zowel intern als extern, vallen onder de Woo. Als organisatie staan we hier dus voor een grote verandering in bewustwording en handelen. Meer leest u hierover in paragraaf 9 Wet open overheid.

Wet elektronische publicaties (Wep)

De Wep is sinds 1 januari 2021 van kracht. De Wep introduceert een verplichting voor gemeenten om alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten in een officieel elektronisch publicatieblad te publiceren. Het gaat hierbij om bekendmakingen die niet tot één of meer belanghebbenden zijn gericht. Verordeningen worden door de gemeente al op deze wijze bekendgemaakt. Volgens de Wep moeten ook kennisgevingen worden gepubliceerd. Voorgenomen besluiten moeten met bijbehorende stukken zowel fysiek als elektronisch ter inzage worden gelegd.

De implementatie van de Wep is voor een belangrijk deel afgerond. De digitale terinzagelegging van voorgenomen besluiten en bijbehorende stukken moet nog worden geïmplementeerd. Als oplossing onderzoeken we of we hiervoor kunnen aansluiten bij een bestaande voorziening Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP), of dat we hiervoor toch een eigen voorziening moeten implementeren. Voor de invulling van een eigen voorziening wordt in 2025/2026 bekeken of het aangeschafte publicatieplatform voor de Woo hiervoor ingezet kan worden. Het publicatieplatform wordt op dit moment nog voornamelijk ingezet voor de publicatie van Woo-verzoeken.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

De Wmebv regelt dat burgers en bedrijven digitaal hun zaken met de overheid kunnen doen. Zij krijgen daarmee het recht om officiële berichten elektronisch aan ons te sturen. Dit gaat bijvoorbeeld over aanvragen voor vergunningen en bezwaarschriften. Daarnaast blijft de mogelijkheid om post te sturen. Burgers en bedrijven hebben de keuze tussen de digitale en papieren weg.

Voor Neder-Betuwe ondersteunen we de digitale weg door het aanbieden van elektronische formulieren. Daardoor kunnen burgers en bedrijven een aanvraag, verzoek of melding digitaal indienen. De e-formulieren vervangen zoveel mogelijk de aanwezige pdf-bestanden die niet voldoen aan toegankelijkheidseisen. Deze pdf-bestanden zijn ook lastig in gebruik en lastiger te onderhouden. Op dit moment zijn al veel pdf-formulieren vervangen door e-formulieren. Er wordt op projectbasis gewerkt aan verdere vervanging.

Ontwikkeling omvang ambtelijke organisatie

Ontwikkeling omvang ambtelijke organisatie

In 2025 is de ambtelijke organisatie verder versterkt. Dit om invulling te geven aan alle opgaven die er liggen. We blijven we onze ambtelijke organisatie continu versterken. Dit doen we door ons werkgeversmerk voortdurend goed op de kaart te zetten, te investeren in onboarding, ontwikkeling & opleiding, vitaliteit en het binden en boeien van huidige medewerkers.

Eind 2025 waren 156 medewerkers bij ons in loondienst. Dit getal is uitgedrukt in full time eenheden (fte). Soms doen we nog steeds een beroep op de flexibele schil. Dit gebeurt vooral wanneer het om incidentele opdrachten gaat waar specifieke kennis voor nodig is. We streven er naar om in de kern uitsluitend gebruik te maken van de medewerkers die bij ons in loondienst zijn.

Personeelslasten

Personeelslasten

Hieronder treft u de totale personeelslasten over 2025 aan. Dit is onderdeel van het taakveld overhead. De personeelslasten bestaan uit vier onderdelen:

- a) personeelslasten (burger)raadsleden, college, griffie, voormalig wethouders en nabestaanden;
- b) personeelslasten ambtelijke organisatie (inclusief inhuur derden);
- c) overige personeelslasten;
- d) overige afdelingsbudgetten.

In onderstaande tabel wordt per onderdeel de onder- en/of overschrijding vermeld. U krijgt een toelichting per onderdeel.

Personeelslasten 2025	
A. Personeelslasten raadsleden, college, griffie, enz.	-2.000
B. Personeelslasten ambtelijke organisatie (inclusief inhuur derden)	630.000
C. Overige personeelslasten	-601.000
D. Overige afdelingsbudgetten	87.000
Verschil (onderschrijding)	114.000

A. Personeelslasten (burger)raadsleden, college, griffie en pensioen voormalig wethouders en nabestaanden

In de begroting 2025 is voor deze onderdelen een bedrag opgenomen van € 1.253.000. De werkelijke personeelslasten in 2025 zijn € 1.255.000. In dit jaar is er per saldo een overschrijding te melden van in totaal € 2.000. Dit behoeft geen verdere toelichting.

Personeelslasten (burger)raadsleden, college, griffie en pensioen voormalig wethouders en nabestaanden 2025	
Begroting	1.253.000
Werkelijk	1.255.000
Verschil (onderschrijding)	-2.000

B. Personeelslasten ambtelijke organisatie (inclusief inhuur derden)

In de begroting 2025 is een bedrag opgenomen van € 16,8 miljoen. De werkelijke personeelslasten zijn € 13,8 miljoen. Dit houdt in dat er een voordeel van € 3,0 miljoen is ontstaan. Dit gaat om niet ingevulde vacatures binnen de organisatie. De formatie (incl. vacatures) op 31 december 2025 bedroeg 188,53 fte.

Personeelslasten ambtelijke organisatie 2025	
Begroting	16.834.000
Werkelijk	13.752.000
Verschil (onderschrijding = vrijval vacaturegelden)	3.082.000

Bij het invullen van vacatures wegen we af hoe we dit doen. Vooraf wordt de afweging gemaakt om een medewerker in dienst te nemen (tijdelijk of vast) of extern in te huren. Zo ontstaat een vaste kern (medewerkers in dienst) en een flexibele schil (inhuur). De vrijval van vacaturegelden worden ingezet voor de inhuur van derden.

Inhuur derden

Het budget inhuur derden wordt gevormd door twee onderdelen. Het eerste onderdeel is het budget voor inhuur. Dit is opgenomen in de begroting 2025 (na wijziging). Ten tweede wordt de onderschrijding van de personeelslasten ambtelijke organisatie ingezet (zie onderdeel B). Dit gaat over de beschikbare loonsom van openstaande vacatures, de vrijval van vacaturegelden. Dit betekent dat er een totaalbedrag van € 4,2 miljoen beschikbaar was voor de inhuur van derden in 2025.

Budget inhuur derden 2025	
Begroting	1.085.000
Vrijval vacaturegelden	3.082.000
Totaal budget inhuur derden	4.167.000

Uitgaven inhuur derden

In totaal is er in 2025 een bedrag van € 3,5 miljoen besteed aan inhuur van derden. Dit is inclusief de vervanging van personeel bij ziekte. In 2025 is hierdoor een onderschrijding ontstaan van € 630.000.

Uitgaven inhuur derden 2025	
Budget inhuur derden	4.167.000
Uitgaven inhuur derden	3.537.000
Verschil (onderschrijding)	630.000

Toelichting onderschrijding inhuur derden

Voor het grootste deel is dit voordeel ontstaan door een in werkelijkheid lager gerealiseerde terugverdiencapaciteit op taakveld 8.1 (€ 398.000) en taakveld 8.3 (€ 71.000). Dit betreft een bedrag van afgerond € 469.000. Het nadeel van deze twee taakvelden heeft tot gevolg dat vanuit de flexibele schil op de personeelsstaat een voordeel is van gelijke omvang van afgerond € 469.000. Zodoende heeft dit per saldo een budgettair neutraal effect op deze jaarstukken. Daarnaast zijn er uren verantwoord op andere plaatsen in de exploitatie buiten het betreffende inhuur budget van de fysieke pijler. Deze uren zijn rechtstreeks verantwoord en doorbelast op budgetten waarvoor separaat

(voorbereidings)kredieten en exploitatiebudgetten beschikbaar zijn gesteld. Het betreft uren voor o.a. de initiatieven en projecten MFC, Fructus, de Randweg Opheusden, rondweg Ochten, Medel, Casterhoven, Dijkverzwaring, Veerhaven Ochten, Groene uitstraling gemeente en Onderwijshuisvesting. Hierdoor is een aanvullend voordeel ontstaan op de post inhuur derden binnen de personeelsstaat. Bovenstaande tweetal onderwerpen, verlaagde terugverdiencapaciteit en een directe urenverantwoording op onderdelen buiten het reguliere budget inhuur derden van de fysieke pijler, verklaren in totaliteit het voordeel van afgerond € 630.000.

C. Overige personeelslasten

In de begroting 2025 is een bedrag van € 1,2 miljoen opgenomen voor overige personeelslasten. Dit betreft onder andere het wendbaarheidsbudget, reiskosten woon-werkverkeer van het personeel, juridische advisering, secundaire arbeidsvoorwaarden, jubilea, verzekeringen, ARBO, ontvangsten van derden, storting in voorzieningen, enzovoort. De werkelijke overige personeelslasten in 2025 zijn € 1,8 miljoen. In 2025 is hierdoor een overschrijding ontstaan van € 601.000.

Overige personeelslasten 2025	
Begroting	1.178.000
Werkelijk	1.779.000
Verschil (overschrijding)	-601.000

Toelichting onderschrijding overige personeelslasten

Wendbaarheidsbudget (incidenteel voordeel € 245.000)

Door het niet inzetten van het wendbaarheidsbudget in 2025 is er een incidenteel voordeel ontstaan van € 245.000. Het is niet noodzakelijk geweest om knelpunten en onverwachte ontwikkelingen ten laste te brengen van dit budget.

Dotatie voorziening wethouderspensioenen (incidenteel nadeel € 798.000)

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en overgedragen aan ABP. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is in het voorjaar van 2025 een prognose gemaakt van het benodigd vermogen op 1 januari 2028 op basis van inkoop Wtp bij ABP en de hoogte van de verplichting per 1 januari 2025. Ook is op basis van bovengenoemd onderzoek bekend dat de benodigde overdrachtswaarde tussen 10% en 20% hoger is dan de beschikbare voorzieningen en eventuele aanwezige kapitaalverzekeringen. Voor onze voorziening wethouderspensioenen betekent dit een stijging van ruim 19,7%. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge dekkingsgraad bij het ABP. Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. Dit betekent een dotatie in de voorziening van in totaal € 798.000.

Dotatie voorziening verlofsparen (incidenteel nadeel € 19.000)

In 2023 is er conform de regels van het besluit, begroting en verantwoording (BBV) een voorziening verlofsparen gevormd. Jaarlijks moeten uurlonen worden geactualiseerd en stortingen en onttrekkingen worden verwerkt. Per saldo betekent dit in 2025 een incidenteel nadeel van € 19.000.

Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel € 29.000)

Per saldo heeft een nadeel van € 29.000 betrekking op overige kleine verschillen. Dit behoeft geen verdere toelichting in dit document.

D. Overige afdelingsbudgetten

Binnen het taakveld Overhead (onderdeel personeelslasten) zijn ook de afdelingsbudgetten opgenomen zoals bewust belonen, opleidingsbudget, afdelingsbudget, enzovoort. In 2025 is hiervoor € 485.000 geraamd. De werkelijke kosten voor dit onderdeel is een bedrag van € 398.000. Per saldo is er in 2025 een voordeel ontstaan van € 87.000.

Overige afdelingsbudgetten 2025	
Begroting	485.000
Werkelijk	398.000
Verschil (onderschrijding)	87.000

Toelichting overschrijding overige afdelingsbudgetten

Opleidingsbudget (incidenteel voordeel van € 73.000)

Het opleidingsbudget is gebaseerd op de formatieomvang. Een deel van deze formatie (o.a. de projectorganisatie) wordt d.m.v. inhuur extern ingevuld. Deze medewerkers doen sowieso geen beroep op dit budget. Daarnaast zien we gedurende het jaar dat trainingen en cursussen door omstandigheden (ziekte; tijdgebrek; onvoldoende aanmeldingen) worden uitgesteld of afgelast. Hierdoor is een incidenteel voordeel ontstaan van € 73.000.

Overige kleine verschillen (incidenteel voordeel € 14.000)

Per saldo heeft een voordeel van € 14.000 betrekking op overige kleine verschillen. Dit behoeft geen verdere toelichting in dit document.

Ziekteverzuim

Het gemiddelde voortschrijdend ziekteverzuim in 2025 bedroeg 6,1%, een lichte stijging ten opzichte van 2024 (5,8%). In de eerste maanden van 2025 lag het verzuim hoger dan een jaar eerder, onder meer door de (landelijke) toename van griepachtige klachten en een duidelijke piek in ziekmeldingen in die periode. In de zomermaanden daalde het verzuim juist zichtbaar, wat past binnen het gebruikelijke seizoenspatroon. Het verzuimniveau ligt daarmee in lijn met het beeld in de sector openbaar bestuur, waar het landelijk verzuim in het vierde kwartaal van 2025 uitkwam op 5,6%. Een vergelijking met het gemiddelde verzuim binnen de gemeentelijke sector over 2025 is op dit moment nog niet mogelijk, omdat deze cijfers nog niet zijn gepubliceerd.

Voorziening wethouderspensioenen

De stand van de voorziening wethouderspensioenen per 01-01-2025 was € 439.190. In 2025 is er een bedrag van € 434.302 gestort in de voorziening wethouderspensioenen. Daarnaast is er een aanvullende noodzakelijke dotatie uitgevoerd in de voorziening van in totaal € 798.000 (zie toelichting). Drie wethouders ontvingen een maandelijks pensioenuitkering ten laste van deze voorziening. In totaal was dit een bedrag van € 29.939. Per saldo betekent dit dat de stand van de voorziening wethouderspensioenen per 31-12-2025 € 1.641.109 bedraagt.

Voorziening wethouderspensioenen 2025	
Stand voorziening 1-1	439.190
Storting ontvangen kapitaal A.S.R.	434.302
Aanvullende storting o.b.v. prognose 1-1-2028	797.555
Uitbetaalde pensioenuitkeringen	-29.939
Stand voorziening 31-12	1.641.109

Toelichting voorziening wethouderspensioenen

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en overgedragen aan ABP. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is in het voorjaar van 2025 een prognose gemaakt van het benodigd vermogen op 1 januari 2028 op basis van inkoop Wtp bij ABP en de hoogte van de verplichting per 1 januari 2025. Ook is op basis van bovengenoemd onderzoek bekend dat de benodigde overdrachtswaarde tussen 10% en 20% hoger is dan de beschikbare voorzieningen en eventuele aanwezige kapitaalverzekeringen. Voor onze voorziening wethouderspensioenen betekent dit een stijging van ruim 19,7%. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge dekkingsgraad bij het ABP. Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. De prognose van het benodigde vermogen is in totaal een bedrag van € 4.843.000. Dit betekent een dotatie in de voorziening van in totaal € 798.000. De stand van de voorziening per 31-12-2025 is € 1.641.109. Op basis van de informatie van A.S.R. is de garantiewaarde van het kapitaal wat bij hen is ondergebracht per 31-12-2025 € 3.201.891. Dit betekent dat gemeente Neder-Betuwe een bedrag van € 4.843.000 beschikbaar heeft voor de (toekomstige) verplichtingen van de wethouderspensioenen. Op het kapitaal bij A.S.R. is een rendementsgarantie van 3% van toepassing. Het uitkeren van een deel van het kapitaal is alleen mogelijk wanneer een wethouder daadwerkelijk met pensioen gaat of de AOW-leeftijd bereikt. Het is dan ook niet mogelijk om het overschot uit te laten keren. Het is slechts mogelijk om het volledige kapitaal wat bij A.S.R. is opgebouwd uit te laten keren waarmee de regeling bij A.S.R. komt te vervallen.

Voorziening verlofsparen

Op basis van de Cao Gemeenten kunnen medewerkers verlofsparen. Dit is bedoeld om werknemers in staat te stellen uren op te bouwen voor levensfasebewust werken, zoals het opnemen van een langere periode van verlof tijdens de loopbaan of het eerder stoppen met werken. Het stelt medewerkers in staat om niet-opgenomen uren uit het Individueel Keuzebudget (IKB) of bovenwettelijke vakantie-

uren fiscaal vriendelijk te sparen, waarbij deze uren niet vervallen. De stand van de voorziening verlofsparen per 01-01-2025 was € 193.000. In 2025 is er een bedrag van € 78.000 gestort in de voorziening verlofsparen. Deze dotatie heeft enerzijds betrekking op de toevoeging van bovenwettelijke vakantie-uren aan het verlofbudget verlofsparen en anderzijds een actualisatie van de uurlonen. In 2025 is er in totaal een bedrag van € 59.000 opgenomen. Dit bedrag heeft betrekking op de daadwerkelijke opname van het spaarverlof. Per saldo betekent dit dat de stand van de voorziening verlofsparen per 31-12-2025 € 212.000 bedraagt.

Voorziening verlofsparen 2025	
Stand voorziening 1-1	193.000
Dotatie 31-12	78.000
Opname spaarverlof	-59.000
Stand voorziening 31-12	212.000

Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)

De RVU geeft medewerkers de mogelijkheid om eerder te stoppen met werken. De medewerker ontvangt dan een uitkering om de periode tussen ontslag en de AOW-gerechtigde leeftijd te overbruggen. Medewerkers kunnen deelnemen aan de RVU als zij voldoen aan de wettelijke en fiscale voorwaarden en de strikte bepalingen die in de Cao Gemeenten zijn opgenomen. Hierdoor kan slechts een zeer beperkt aantal medewerkers gebruik maken van de RVU.

De stand van de voorziening RVU per 01-01-2025 was € 30.000. In 2025 maken inmiddels twee medewerkers gebruik van de RVU. Dit betekent een dotatie van in totaal € 25.000. In 2025 is er werkelijk een bedrag van € 24.000 uitgekeerd. Per saldo betekent dit dat de stand van de voorziening RVU per 31-12-2025 € 31.000 bedraagt.

Voorziening RVU 2025	
Stand voorziening 1-1	30.000
Dotatie 31-12	25.000
Uitbetaalde RVU-uitkering	-25.000
Stand voorziening 31-12	30.000

Paragraaf 8 Duurzaamheid

Algemeen

De versterkte uitstoot van broeikasgassen zorgt voor een stijging van de gemiddelde temperatuur op aarde. Dit leidt tot klimaatveranderingen waardoor onze gemeente voorbereid moet zijn op meer en extreme weersomstandigheden. Belangrijk is dat wij ons steentje bijdragen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Niet alleen met gemeentelijke, maar ook bij regionale en nationale initiatieven. We willen de volgende doelen bereiken in de komende jaren:

1. Verlagen van het energieverbruik en daarmee de energielasten van onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners;
2. Overschakelen van fossiele energiebronnen naar meer duurzame bronnen (waar mogelijk en economisch rendabel);
3. Versterking van het bewustzijn bij de inwoners van nut en noodzaak om duurzamer te leven;
4. Vergroten van circulariteit binnen de lokale samenleving.

Op mondiaal, landelijk, regionaal en lokaal niveau is er steeds meer de urgentie om duurzaam handelen in onze samenleving te verankeren. Duurzaamheid en klimaatverandering vormen namelijk niet alleen een milieuvraagstuk met projecten, zoals aardgasvrij wonen, grootschalige opwek en klimaatadaptatie. Ook op sociaal gebied ontstaan problemen door de klimaatverandering, zoals energiearmoede. Op gezondheidsgebied nemen we maatregelen bij extreme hitte door het opstellen van lokale hitteplannen.

Verduurzamen biedt ook kansen voor een gezonde leefomgeving en een gezonde leefstijl. Denk aan meer biodiversiteit, gezonde biologische teelt van groenten, hergebruik van spullen, minder vlees eten, meer bewegen door op de fiets naar het werk te gaan en versteende wijken vergroenen. Een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving zijn allebei belangrijk. Bij een integrale aanpak kunnen we efficiënter samenwerken en eerder onze doelen bereiken. In Neder-Betuwe en regio Rivierenland zijn verschillende visie- en beleidsstukken rondom duurzaamheid vastgesteld. De komende jaren zetten wij in op een versnelde realisatie van onze doelen. Daarom heeft het college in augustus 2022 het programmaplan duurzaamheid vastgesteld. Daarin staat de samenhang van onze doelen en de wijze waarop daar sturing aan wordt gegeven. Vanuit 5 deelopgaven wordt het programma vormgegeven, namelijk:

1. Duurzame en gezonde leefstijl
2. Nieuwe energievormen
3. Toekomstbestendige leefomgeving
4. Circulaire samenleving
5. Bedrijfsvoering

Hoewel een paragraaf duurzaamheid niet verplicht is, kiezen wij er sinds 2023 bewust wel voor. Dit vanwege het integrale karakter van deze opgave en het belang dat wij hier aan hechten. Duurzaamheid is immers een opgave die vrijwel alle programma's van deze begroting raakt. De belangrijkste onderdelen zetten wij hier uiteen. Deze paragraaf zal de komende begrotingen verder tot wasdom komen, waarbij ook centraal gerapporteerd wordt over de financiële cijfers.

Programma 1: Bestuur en dienstverlening

De klimaat- en duurzaamheidsopgave vraagt een andere manier van werken en denken. Intern, maar ook extern. Via de communicatieaanpak samendetoekomst.nl vinden alle communicatie-uitingen rondom duurzaamheid plaats. Wij werken hierbij veel samen binnen regio Rivierenland. Niet alleen omdat het moet, maar juist omdat hier kansen liggen voor een efficiënte aanpak. In 2025 werkten wij aan de voortgang van de Regionale Energie Strategie 1.0. Ook werkten wij regionaal intensief samen bij de uitvoering van diverse regelingen van het Energieloket Rivierenland.

Programma 2: Openbare orde en veiligheid

Er wordt actief ingezet op het voorkomen van vandalisme en daarmee op een lange en duurzame levensduur van onze kapitaalgoederen. Dit leidt tot het terugdringen van het gebruik van grondstoffen en materialen. De vervoersmiddelen voor de boa's zijn elektrisch en daarmee reduceren we onze CO₂-uitstoot.

Programma 3: Fysieke leefomgeving

De focus binnen dit programma lag in 2025 op de warmtetransitie en de uitvoering van de lokale adaptatiestrategie. Door energiebesparing en vervanging van fossiele brandstoffen voor hernieuwbare energie zetten we stappen om de CO₂-uitstoot terug te brengen. In 2025 voerden we de regeling voor de verduurzaming van koopwoningen in Neder-Betuwe en het Nationaal Isolatieprogramma Lokale Aanpak uit. Beide regelingen werden in 2025 door het Energieloket uitgevoerd. De beschikbaar gestelde € 2 miljoen voor de regeling verduurzamen koopwoningen Neder-Betuwe wordt in tranches uitgekeerd. Ook proberen wij zelf het goede voorbeeld te geven. In 2025 startten we met de uitvoering van de verduurzaming van ons eigen vastgoed. Ook circulariteit werd in 2025 een groter vraagstuk binnen de opgave duurzaamheid. Het huidige zwerfafvalprogramma is doorgezet. Tegelijkertijd is in 2025 de financieringssystematiek van de rijksgelden aangepast. Dit leidt tot een

hogere bijdrage voor Neder-Betuwe. In 2025 voerden wij met de Avri de pilot CIRTEX uit waarbij oude kleding wordt omgezet in andere bruikbare producten. De inzameling van incontinentiemateriaal is in 2025 gecontinueerd.

Programma 4: Economie

In 2025 werkten wij aan een sterk ondernemersklimaat, heldere dienstverlening en kwalitatief goede werklocaties. We ondersteunden ondernemers bij verduurzaming, maakten regelingen inzichtelijker en benutten goede praktijkvoorbeelden. Daarnaast betrokken we ondernemers bij duurzaam en lokaal inkopen en koppelden we hen waar mogelijk aan de uitvoering van subsidieregelingen, zodat investeringen in de regio blijven. Al enige jaren kunnen ondernemers geen nieuwe grootverbruik aansluiting of uitbreiding van bestaande aansluitingen krijgen. Hierover communiceren wij regelmatig met ondernemers. Ook bieden we via Energie Samen Rivierenland ondersteuning bij het verduurzamen van bedrijven.

Programma 5: Wmo, jeugdzorg en Participatiewet

Wij gaven uitvoering aan de regeling voor energietoeslag. In 2025 voerden wij het project Energie Vitaal uit. Via dit project kunnen inwoners gebruik maken van kleine (tochtstrips, inregelen cv, folie) en grote maatregelen (witgoed, isolatie, ventilatie). De aanpak Energie Vitaal werkt in combinatie met vroegtijdige signalering en het voorkomen van problematische schulden. Via de communicatiecampagne samendetoekomst.nl geven we concrete handvatten en financieringsmogelijkheden voor duurzame en gezonde keuzes aan inwoners en ondernemers.

Programma 6: Onderwijs, sport en welzijn

De voorbereidingen voor de uitbreiding van het Pantarijn zijn in volle gang. Hierbij worden zowel duurzaamheids- als gezondheidsmaatregelen genomen door het gebouw bijna energieneutraal te maken (BENG). Ook wordt voldaan aan het programma van eisen Frisse scholen. Hiermee kiezen we voor een goede verhouding tussen kwaliteit, toekomstbestendigheid én kosten. Bij nieuwe investeringen zijn duurzaam bouwen en een gezond binnenklimaat het uitgangspunt.

7. Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Het duurzaam handelen levert een flinke bijdrage aan het realiseren van onze duurzaamheidsdoelen. Wij streven naar een situatie waarin dit standaard onderdeel uitmaakt van het dagelijks werk van de organisatie.

Duurzaamheid	begroot na wijz.	werkelijk	restant
Exploitantiebudgetten begroot Primair:	2025 begroot	2025 werkelijk	2025 restant
Programma duurzaamheid	264.850	246.790	18.060
Duurzaamheidsleningen toekomstbestendig wonen	51.424	3.888	47.536
Totaal	316.274	250.678	65.596
Reserve duurzaamheid			
Stand reserve duurzaamheid 01-01			2.109.345
Toevoeging			0
Onttrekking			40.000
totaal reserve duurzaamheid 31-12			2.069.345
Derdengelden energiebesparende maatregelen			
Stand derdengelden 01-01			376.313
Toevoeging			0
Onttrekking			201.735
Stand derdengelden energiebesparende maatregelen 31-12			174.578
Derdengelden CDOKE DG296053			
Stand CDOKE 01-01			478.996
Toevoeging			485.610
Onttrekking			0
Stand derdengelden CDOKE 31-12			964.606
Derdengelden Nationaal Isolatie Programma LAIK			
Stand derdengelden 01-01			1.312.695
Toevoeging			372.314

Onttrekking	
Stand derdengelden NIP LAIK (incl. bedrag dat bij energieloket uit staat) 31-12	1.685.009
Totaal reserve en derdengelden 31-12	4.893.538

Exploitatie

Het Programma Duurzaamheid is in 2025 binnen de begroting uitgevoerd.

Reserve duurzaamheid (nog in te vullen zodra tabel geactualiseerd is door Financien)

De reserve Duurzaamheid is gevormd voor het opvangen van de pieken en dalen binnen het programma Duurzaamheid. In 2025 is voor het actualiseren van het programma duurzaamheid € 40.000 onttrokken aan de reserve.

Derdengelden energiebesparende maatregelen

De stand van de derdengelden voor de Specifieke uitkering (SPUK) Aanpak Energiearmoede (SiSa-regeling J55) bedroeg per 1 januari 2025 € 376.317. In 2025 is via het Energieloket voor een bedrag van € 201.735 besteed aan energiebesparende maatregelen bij huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Hierdoor bedraagt de stand van de derdengelden per 1 januari 2026 € 174.578,67. De middelen zijn door het Rijk in 2022 beschikbaar gesteld via de SPUK Aanpak Energiearmoede. De bestedingstermijn voor deze middelen is door het Rijk verlengd tot en met 31 december 2027. Niet bestede middelen dienen na afloop van de regeling te worden terugbetaald aan het Rijk.

Derdengelden CDOKE

De stand van de derdengelden met betrekking tot de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) bedroeg per 1 januari 2025 € 478.996. In 2025 is op basis van de afgegeven beschikkingen door het Rijk een bedrag van € 762.633 ontvangen. De uitgaven die in 2025 ten laste van deze middelen zijn gedaan bedragen € 277.023. Hierdoor bedraagt de stand van de derdengelden CDOKE per 31 december 2025 € 964.606. De middelen zijn bestemd voor het vergroten van de uitvoeringscapaciteit voor klimaat- en energiebeleid. Voorschotten mogen worden besteed in de twee kalenderjaren volgend op het jaar van uitbetaling

Derdengelden NIP LAIK

De stand van de derdengelden voor de Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (Nationaal Isolatieprogramma – LIAK) bedroeg per 1 januari 2025 € 1.312.695. In 2025 is via het Energieloket Rivierenland € 237.176 besteed aan isolatiemaatregelen. Daarnaast is in 2025 van RVO € 609.490 ontvangen voor de derde tranche van het Nationaal Isolatieprogramma. Hierdoor bedraagt de stand van de derdengelden per 31 december 2025 € 1.685.009. De middelen zijn door het Rijk beschikbaar gesteld via de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (SiSa J94) voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma. De activiteiten van de 1e tranche dienen uiterlijk 31 december 2026 te zijn afgerond. Voor eventueel niet bestede middelen geldt een verrekening met een volgende tranche of een terugbetalingsverplichting aan het Rijk.

Paragraaf 9 Wet Open Overheid

Algemeen

Iedereen toegang tot publieke informatie

Vanaf 1 mei 2022 geldt in Nederland de Wet open overheid (Woo). De Wet open overheid heeft als doel de overheid transparanter te maken. Overheidsinformatie moet voor iedereen beter toegankelijk worden, makkelijk vindbaar zijn en uitwisselbaar zijn. De wet geeft iedereen het recht op toegang tot publieke informatie. Dit betekent dat gemeenten en andere overheden meer informatie actief openbaar moeten maken. De Wet open overheid draagt bij aan onze ambitie om een open, duidelijke en betrouwbare overheid te zijn.

De Woo en de begroting en de verantwoording

Volgens artikel 3.5 (Openbaarheidsparaagraaf) van de Wet open overheid (Woo) moeten bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens voor de uitvoering van deze wet. Daarnaast moeten we in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Dit artikel is bedoeld om een impuls te geven aan de actieve openbaarheid. Bestuursorganen moeten in hun begroting en verantwoordingsverslag aangeven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo. Daarnaast moeten gemeenten de openbaarheidsparaagraaf van de Woo in de begroting en jaarrekening opnemen in een afzonderlijke paragraaf, net zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. De paragraaf 'Wet open overheid' moet op basis van artikel 3.5 van de Wet open overheid ten minste bestaan uit:

- beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet;
- gerealiseerd beleid in relatie tot de beleidsvoornemens.

Actieve en passieve openbaarmaking

De Woo bestaat uit twee pijlers:

1. De actieve openbaarmaking. De actieve openbaarmaking bestaat uit twee delen:
 - a. We maken proactief en tijdig allerlei soorten informatie openbaar (zoals bestuursstukken, vergunningen, klachten, jaarverslagen en organisatiegegevens).
 - b. We brengen onze informatiehuishouding verder op orde, zodat informatie makkelijker en beter ontsloten kan worden.

Wij streven ernaar om zoveel mogelijk informatie actief te publiceren, zodat deze direct toegankelijk is voor inwoners, bedrijven en andere geïnteresseerden.

2. De passieve openbaarmaking: dit gaat over de afhandeling van informatieverzoeken, vergelijkbaar met de voormalige Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Actieve openbaarmaking

De Wet open overheid (Woo) verplicht overheden om bepaalde informatie uit zichzelf openbaar te maken. Het gaat om verschillende soorten informatie, zoals wetten, besluiten en onderzoeksrapporten. Deze verplichting wordt stap voor stap uitgebreid.

Een deel van deze informatie wordt inmiddels standaard openbaar gemaakt. Denk hierbij aan regelgeving, algemene besluiten, informatie over de organisatie en werkwijze, contactgegevens en vergaderstukken en verslagen. Ook worden al langer diverse documenten openbaar gemaakt via de website en landelijke platforms, zoals informatie over de organisatie, besluiten en regelingen. Daarnaast is er een openbaarmakingsplatform waar onder andere afgehandelde Woo-verzoeken worden gepubliceerd.

De komende periode wordt verder gewerkt aan het uitbreiden van de actieve openbaarmaking, zodat steeds meer informatie voor iedereen toegankelijk wordt.

Passieve openbaarmaking

Op de website van gemeente Neder-Betuwe is een aparte informatiepagina opgenomen over de Woo. Hierdoor is voor inwoners duidelijk hoe zij informatie kunnen vinden, waar zij terecht kunnen als dit niet lukt en hoe zij een Woo-verzoek kunnen indienen. Het proces voor het indienen en afhandelen van Woo-verzoeken is ingericht en wordt continu verbeterd. In 2025 hebben wij 44 verzoeken op grond van de Woo ontvangen en afgehandeld. De omvang en complexiteit van deze verzoeken nemen toe en er wordt steeds vaker gebruikgemaakt van de Woo door burgers en andere partijen. Het anonimiseren van documenten en het zorgvuldig verzamelen van de gevraagde stukken vraagt veel inzet van ambtenaren. Bij het lakken van documenten wordt gebruikgemaakt van EData. Dit programma doet een eerste voorstel voor welke gegevens gelakt moeten worden. Ambtenaren moeten deze voorstellen echter altijd controleren en waar nodig zelf aanvullen of aanpassen. Dit maakt het proces weliswaar efficiënter, maar het blijft een extra taak die bij alle betrokken ambtenaren wordt belegd en die veel tijd kost. Het is verplicht een contactfunctionaris aan te wijzen die burgers, journalisten en andere geïnteresseerden helpt bij het vinden van openbare informatie, ook zonder dat een formeel Woo-verzoek nodig is. Binnen de gemeente is deze functie belegd en wordt deze gecombineerd met de coördinatie van Woo-verzoeken en de verdere ontwikkeling van

actieve openbaarmaking. Door aan de voorkant zoveel mogelijk informatie actief openbaar te maken, wordt beoogd het aantal Woo-verzoeken te beperken. Hiermee wordt de druk op de organisatie verminderd en kan efficiënter worden gewerkt aan transparantie en dienstverlening.

DE JAARREKENING

Inhoud van de jaarrekening

Algemeen

De jaarstukken van een gemeente moeten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikel 24 BBV) ten minste bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarstukken, waarvan de jaarrekening deel uit maakt, moeten een document zijn waarmee de gemeenteraad kan sturen. De gemeenteraad heeft in het duale stelsel volksvertegenwoordigende, kaderstellende, budgetbepalende en controlerende taken. Het jaarverslag en de jaarrekening ondersteunen de gemeenteraad bij deze taken. Omdat het in dit geval gaat om een terugblik op een afgesloten boekjaar is vooral de controlerende rol van de raad aan de orde.

De jaarrekening (artikel 24 BBV)

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten moet de jaarrekening ten minste bestaan uit:

- Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting.
- De balans en de toelichting.
- De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting (artikel 27.1 BBV)

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting moet bestaan uit:

- Het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten en het saldo per programma.
- Het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, de gerealiseerde kosten van de overhead en het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting.
- Het overzicht van het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten.
- Het overzicht van de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.
- Het overzicht van het gerealiseerde resultaat van baten en lasten.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting bevatten voor de hierboven genoemde onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijzigingen (artikel 27.2 BBV).

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat tenminste (artikel 28 BBV):

- Een analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging en de jaarstukken.
- Een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien.
- Een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag opgenomen.
- Een overzicht met toelichting van de begroting rechtmatigheid.
- Een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.
- Een overzicht van informatie van vanuit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

De balans en de toelichting (artikel 30 BBV)

De balans geeft de stand van zaken weer van de omvang en samenstelling van het vermogen van de gemeente. In de balans zijn, naast de cijfers per balansdatum, de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar opgenomen. Verder geeft het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeente indelingsvereisten aan waaraan de balans moet voldoen.

Bijlagen

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SISA)

Hierover legt de gemeente vanwege de Single Information Single Audit (SISA) verantwoording af over de van andere overheidsinstanties ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor te hanteren modellen zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) vastgesteld en gepubliceerd.

Overzicht van baten en lasten per programma per taakveld

Het overzicht van baten en lasten per taakveld bevat tenminste:

- Een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld, ten tijde van de begroting.
- Een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld, ten tijde van de jaarstukken.
- Het verdelingsprincipe waarmee de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Overzicht van gerealiseerde baten en lasten en het saldo voor bestemming

Overzicht van gerealiseerde Baten en Lasten												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2025 voor wijz.			Begr. 2025 na wijz.			Rekening 2025			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en dienstverlening	3.391	-700	2.691	3.653	-775	2.877	3.627	-753	2.874	-25	22	-4
Openbare orde en veiligheid	3.775	-66	3.709	3.598	-38	3.560	3.649	-132	3.517	51	-94	-43
Fysieke leefomgeving	22.340	-10.847	11.493	26.684	-12.961	13.724	22.483	-11.226	11.257	-4.201	1.735	-2.466
Economie	2.974	-2.338	636	3.207	-2.445	763	4.768	-21.492	-16.723	1.561	-19.047	-17.486
WMO, jeugdzorg en participatiewet	28.169	-5.268	22.901	38.158	-9.936	28.222	36.855	-10.252	26.602	-1.304	-316	-1.620
Onderwijs, sport en welzijn	7.147	-2.030	5.118	7.879	-2.379	5.501	7.446	-2.288	5.158	-433	91	-343
Overhead, vpb, onvoorzien	12.936	-55.165	-42.229	13.608	-58.443	-44.835	12.809	-58.820	-46.011	-799	-377	-1.176
Gerealiseerd resultaat van Baten en Lasten	80.732	-76.413	4.319	96.787	-86.976	9.811	91.637	-104.963	-13.326	-5.150	-17.987	-23.138

Overzicht van werkelijke mutaties in reserves per programma

Overzicht van mutaties in reserves per programma												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2025 voor wijz.			Begr. 2025 na wijz.			Rekening 2025			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
P 3 Fysieke leefomgeving	812	-1.711	-899	2.301	-2.187	115	1.043	-738	305	-1.258	1.449	191
P 6 Onderwijs, sport en welzijn		-196	-196		-196	-196		-196	-196			
P 7 Alg. Dekk. Midd., Overhead, VPB, Onvoorzien		-2.966	-2.966	2.014	-8.677	-6.663	2.014	-5.491	-3.477		3.186	3.186
Totalen van mutaties in reserves	812	-4.873	-4.061	4.315	-11.060	-6.744	3.057	-6.424	-3.367	-1.258	4.635	3.377

Toelichting

Hieronder volgt een toelichting op de afwijkingen tussen de begrote en werkelijke mutaties in reserves.

Programma 3 Fysieke Leefomgeving een nadelige afwijking van € 191.000

Reserve bovenwijkse voorzieningen (incidenteel nadeel € 928.000)

In 2025 is rekening gehouden met een raming van de onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorziening van € 1.028.000. De onttrekking uit deze reserve geldt als een gedeeltelijke dekking van de werkelijke kosten. De projecten die hiermee te maken hebben, zijn niet allemaal uitgevoerd en zijn in tijd verschoven. In 2025 is voor € 100.000 aan de reserve ter dekking van werkelijke gemaakte kosten onttrokken. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 928.000. Voor onze financiële positie heeft dit een neutraal effect.

Reserve kapitaallasten (incidenteel voordeel € 1.230.000)

In het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het niet toegestaan om reserves rechtstreeks in mindering te brengen op investeringen. Alle investeringskredieten moeten bruto worden geactiveerd en afgeschreven. Eenmalige middelen (reserves) worden ingezet voor investeringskredieten en worden gestort in deze reserve ter dekking van de kapitaallasten. In 2025 zijn een aantal projecten niet uitgevoerd en worden doorgeschoven in de tijd. Hierdoor was er geen storting in de reserve. De reserve kapitaallasten heeft een grote link met de reserve bovenwijkse voorziening en de reserve financiële bijdrage.

Reserve financiële bijdrage (incidenteel nadeel € 425.000)

In 2025 is rekening gehouden met een raming van de onttrekking uit de reserve financiële bijdrage van € 615.000. De onttrekking uit deze reserve geldt als een gedeeltelijke dekking van de werkelijke kosten. De projecten die hiermee te maken hebben, zijn niet allemaal uitgevoerd en zijn in tijd verschoven. In 2025 is voor € 190.000 aan de reserve ter dekking van werkelijk gemaakte kosten, onttrokken. Hierdoor ontstaat een nadeel van € 425.000. Voor onze financiële positie heeft dit een neutraal effect.

Reserve verkeer en vervoer (incidenteel nadeel € 70.000)

De reserve wordt gebruikt ter dekking van de kosten voor verkeersveiligheid. In 2025 was hiervoor begroot € 149.000. De werkelijke kosten waren € 79.000, onder andere voor het opstellen van een mobiliteitsplan, verkeersregelaars, verkeersonderzoeken.

Overige kleine verschillen reserves per saldo € 3.000 voordelig.

- Reserve Omgevingswet incidenteel voordeel € 3.000 hier staan meer uitgaven tegenover.

Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, VPB, Onvoorzien een nadelige afwijking van € 3.186.000**Algemene reserves (incidenteel nadeel € 3.151.000)**

Het betreft hier een achttal geraamde onttrekkingen uit de algemene reserve die als dekking dienen voor incidentele uitgaven. In werkelijkheid is er sprake van vertraging en zijn de uitgaven niet of lager uitgevallen.

Het betreft hier de volgende onttrekkingen ter dekking van de uitgaven

• Aankoop gronden en terreinen voor Randweg Opheusden	€ 1.075.000
• Aanpassingen spoorwegovergang Kesteren	€ 750.000
• Subsidie voor ontmoetingsruimte Ochten	€ 540.000
• Gastvrij Waalbandijk Echteld	€ 49.000
• Monumentenbeleid	€ 24.000
• Stikstofuitstoot veehouderijlocaties	€ 56.000
• Informatie en communicatietechnologie	€ 657.000
Totaal	€ 3.151.000

Voor onze financiële positie betekent dit een nadelig effect voor het taakveld mutaties in reserves. Hier tegenover staan voordelige effecten op andere taakvelden waar de uitgaven minder of niet hebben plaatsgevonden. Per saldo hebben deze vertragingen zodoende een budgettair neutraal effect in deze jaarstukken.

Voor de bovenstaande activiteiten, waarvan de werkzaamheden in 2025 zijn vertraagd en niet zijn afgerond, stellen wij voor om de aangegeven budgetten voor verdere uitvoering in 2026 beschikbaar te stellen. Ook de incidentele dekking voor de incidentele uitgaven uit de algemene reserve moet doorgezet worden naar het jaar 2026 als dekking. Voor de activiteit Gastvrije Waalbandijk Echteld is € 49.000 niet meer nodig voor uitgaven in 2026. Deze middelen blijven in de algemene reserve achter. Voor de uitwerking hiervan verwijzen wij u naar het onderdeel resultaatbestemming van deze jaarstukken.

Reserve Precario (incidenteel nadeel van € 35.000)

Het betreft hier een geraamde onttrekkingen uit de reserve Precario die als dekking dient voor incidentele uitgaven. In werkelijkheid zijn de incidentele uitgaven lager uitgevallen. Voor onze financiële positie betekent dit een nadelig effect voor het taakveld mutaties in reserves. Hier tegenover staan voordelige effecten op een ander taakveld waar de uitgaven minder hebben plaatsgevonden.

Overzicht van incidentele en structurele mutaties in reserves

Taakveld	Omschrijving	Begroting primitief 2025	Begroting wijziging 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Saldo 2025
	Algemene (bedrijf)reserve		2.014	2.014	2.014	
	Reserve bovenwijkse voorziening	215	260	475	475	
	Reserve Financiële bijdrage	214	188	402	402	
	Reserve Omgevingswet		141	141	141	
	Incidenteel	429	2.603	3.032	3.032	
	Reserve Kapitaallasten	383	901	1.283	25	1.258
	Structureel	383	901	1.283	25	1.258
0.10	Mutaties reserves Lasten	812	3.504	4.315	3.057	1.258

Taakveld	Omschrijving	Begroting primitief 2025	Begroting wijziging 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Saldo 2025
	Algemene (bedrijf)reserve	-2.916	-3.917	-6.833	-3.682	-3.151
	Reserve bovenwijkse voorziening	-598	-431	-1.028	-100	-928
	Reserve Financiële bijdrage	-140	-475	-615	-190	-425
	Reserve Laanboomhuis	-54		-54	-54	
	Reserve precariobelasting	-50	-1.794	-1.844	-1.809	-35
	Reserve Omgevingswet	-115	-50	-165	-168	3
	Reserve Essentaksterfte	-94		-94	-94	
	Reserve Verkeer en Vervoer	-149		-149	-79	-70
	Reserve Duurzaamheid	-540	500	-40	-40	
	Incidenteel	-4.656	-6.167	-10.822	-6.215	-4.607
	Reserve huisvesting Van Lod.Coll.	-196		-196	-196	
	Reserve Kapitaallasten	-21	-20	-41	-14	-28
	Structureel	-217		-237	-209	-28
0.10	Mutaties reserves Baten	-4.873	-6.167	-11.060	-6.424	-4.635
0.10	Mutaties reserves totaal	-4.061	-2.663	-6.744	-3.367	-3.377

Overzicht van gerealiseerd resultaat voor en na bestemming

Overzicht van gerealiseerde Baten en Lasten												
Bedragen x € 1.000,-	Begr. 2025 voor wijz.			Begr. 2025 na wijz.			Rekening 2025			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en dienstverlening	3.391	-700	2.691	3.653	-775	2.877	3.627	-753	2.874	-25	22	-4
Openbare orde en veiligheid	3.775	-66	3.709	3.598	-38	3.560	3.649	-132	3.517	51	-94	-43
Fysieke leefomgeving	22.340	-10.847	11.493	26.684	-12.961	13.724	22.483	-11.226	11.257	-4.201	1.735	-2.466
Economie	2.974	-2.338	636	3.207	-2.445	763	4.768	-21.492	-16.723	1.561	-19.047	-17.486
WMO, jeugdzorg en participatiewet	28.169	-5.268	22.901	38.158	-9.936	28.222	36.855	-10.252	26.602	-1.304	-316	-1.620
Onderwijs, sport en welzijn	7.147	-2.030	5.118	7.879	-2.379	5.501	7.446	-2.288	5.158	-433	91	-343
Overhead, vpb, onvoorzien	12.936	-55.165	-42.229	13.608	-58.443	-44.835	12.809	-58.820	-46.011	-799	-377	-1.176
Gerealiseerd resultaat van Baten en Lasten	80.732	-76.413	4.319	96.787	-86.976	9.811	91.637	-104.963	-13.326	-5.150	-17.987	-23.138
Mutatie reserves	812	-4.873	-4.061	4.315	-11.060	-6.744	3.057	-6.424	-3.367	-1.258	4.635	3.377
Gerealiseerd resultaat na bestemming	81.544	-81.286	258	101.103	-98.036	3.067	94.694	-111.388	-16.693	-6.409	-13.352	-19.760

Overzicht van verschillen per programma met toelichting

Voor een toelichting van de verschillen per programma verwijzen wij u naar de programmaverantwoording. Hierin leest u per programma een verantwoording van de budgettaire afwijkingen.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Overzicht van incidentele baten en lasten 2025				x € 1000
Incidentele Ontwikkelingen	Taakveld	Progr.	Lasten	Baten
Begroting 2025				
Inzet Jeugd Boa		2	74	
Coördinator omgevingsplan		3	104	
Trekker circulariteit en klimaatadaptatie 0,4 fte		3	42	
Terugname beeldbepalende beheertaken (IBOR)		3	350	
Dementievriendelijke gemeente		5	10	
Jeugd- en jongerenbeleid		5	100	
Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO)		5	69	
Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO)		5	62	
Uitkomst onderzoek Toekomstige uitvoering Participatiewet en Schuldhulpverlening		5	75	
Juridische ondersteuning bij gezinshereniging		5	17	
Employer branding		AD	28	
Uitvoering informatiebeleidsplan 2025-2027		AD	683	
Onttrekking Algemene Reserve ter dekking van nieuw beleid, nieuwe ontwikkelingen en ambities		MR		-352
Onttrekking Algemene Reserve ter dekking uitvoering informatiebeleidsplan 2025-2027		MR		-683
Stelpost Beleidsvoornemens		AD	-744	
Vervallen opschalingskorting		AD		770
Subtotaal begroting 2025			870	-265
1e Bestuursrapportage 2025				
Bestuur		1	-8	
Grondexploitatie (niet-bedrijfventerrein)		3	200	
Realistisch ramen en plannen investeringen		3	-151	
Samenkracht en burgerparticipatie		5	0	
Treasury		AD	-100	
Subtotaal 1e berap 2025			-59	0
2e Bestuursrapportage 2025				
Burgerzaken		1	109	
Openbare orde en veiligheid		2	-65	
Verkeer en Vervoer		3	191	
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		3	343	
Riolering		3	43	
Milieubeheer		3	-655	
Ruimte en leefomgeving		3	145	
Grondexploitatie (niet-bedrijfventerreinen)		3	-749	
Wonen en bouwen		3	-150	
Bijdrage realisatie stimuleringen woningbouw		3	0	
Economische promotie		4	-177	
Samenkracht en burgerparticipatie		5	-355	
Toegang en eerstelijnsvoorziening Integraal		5	-90	
Inkomensregelingen		5	55	
WSW en beschut werk		5	48	
Arbeidsparticipatie		5	36	
Huishoudelijke hulp (WMO)		5	-120	
Beschermde wonen (WMO)		5	-250	
Jeugdreclassering		5	20	
Jeugdhulp ambulant Regionaal		5	1.100	
Jeugdhulp met verblijf regionaal		5	250	
Jeugdhulp met verblijf landelijk		5	150	
Onderwijshuisvesting		6	65	
Sportaccommodaties		6	179	
Overhead		7	263	
Treasury		7	-1.000	
Mutaties Reserves		R	1.012	
Subtotaal 2e berap 2025			398	0

Overzicht van incidentele baten en lasten 2025			x € 1000	
Incidentele Ontwikkelingen	Taakveld	Progr.	Lasten	Baten
Jaarstukken 2025				
Openbare orde en Veiligheid	1.2	2	-38	
Verkeer en vervoer	2.1	3	-1.283	
Openbaar vervoer	2.5	3	-37	
Openbaar Groen	5.7	3	-357	
Milieubeheer	7.4	3	-110	
Afval	7.3	3	-133	
Begraafplaatsen	7.5	3	148	
Ruimte en leefomgeving	8.1	3	397	
Grondexploitatie	8.2	3	-1.132	
Wonen en Bouwen	8.3	3	119	
Economische ontwikkeling	3.1	4	-27	
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.2	4		-17.531
Economische promotie	3.4	4	-54	
WMO budgetten	div	5	-301	
Geescaleerde zorg 18+	div	5	-217	
Jeugdbudgetten	div	5	-123	
Inkomensregelingen	div	5	-312	
WSW en beschutwerk	div	5	-43	
Preventiebudgetten	div	5	-502	
Volkgezondheid	div	5	-119	
Onderwijshuisvesting	4.2	6	39	
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.3	6	-238	
Sportbeleid	5.1	6	-7	
Sportaccommodaties	5.2	6	-125	
Overhead	0.4	AD	-797	
Treasury	0.5	AD	-85	
Algemene Uitkering	0.7	AD		-191
Ovierge baten en lasten	0.8	AD	-57	
Mutaties in reserves	0.10	MR P3	190	
Mutaties in reserves	0.10	MR AD	3.186	
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	1	-4	
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	2	-5	
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	3	-74	
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	4	126	
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	5		
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	6	2	
Verschillen < 50.000 diverse taakvelden	div	AD	-47	
Subtotaal			-2.020	-17.722
Totaal aan Incidentele baten en lasten 2025			-811	-17.987

Een toelichting van het incidentele voor- en of nadeel per taakveld is toegelicht in de 3e W-vraag (wat mag het kosten of wat heeft het gekost) op het betreffende programma in het betreffende planning & control document.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 3 februari 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% (maximaal 2) van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.832.740. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.778.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.832.740. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.612.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	1.701
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	134
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	1.835
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1, 2 en 3) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd.	1.612
De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	223
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	943
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	
Totaal onrechtmatigheden	2.778
Waarvan acceptabel	1.612
Waarvan niet-acceptabel	1.166

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Overzicht van bezoldiging topfunctionarissen

WNT-verantwoording 2025 gemeente Neder-Betuwe

De Wet normering topinkomens ('WNT') is van toepassing op gemeente Neder-Betuwe. Het voor gemeente Neder-Betuwe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000. Het betreft het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2025			
bedragen x € 1	N. de Geus-de Bruijn	E. van de Neut	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.857	95.342	
Beloningen betaalbaar op termijn	18.205	14.656	
<i>Subtotaal</i>	<i>134.062</i>	<i>109.998</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	246.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	134.062	109.998	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	

Gegevens 2024			
bedragen x € 1	N. de Geus-de Bruijn	E. van de Neut	G.S. Stam[1]
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/02 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 30/07
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,743
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.883	86.030	53.300
Beloningen betaalbaar op termijn	13.526	14.718	11.936
<i>Subtotaal</i>	<i>111.409</i>	<i>100.748</i>	<i>65.236</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	213.265	233.000	100.276
Bezoldiging	111.409	100.748	65.236

[1] Functionaris is per 30-7-2024 uit dienst getreden.

Tabel 1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing

Tabel 1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing

Tabel 1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Niet van toepassing

Tabel 1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100

Niet van toepassing

Tabel 1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing

Tabel 1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing

Tabel 2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing

Tabel 3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

DE BALANS

Bedragen x € 1.000

ACTIVA			PASSIVA		
Omschrijving	2025	2024	Omschrijving	2025	2024
Vaste activa			Vaste passiva		
<u>Immaterieel</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	80	26	Algemene reserve	20.656	22.177
Totaal immaterieel	80	26	Overige bestemmingsreserves	15.085	16.786
			Gerealiseerd resultaat	16.693	147
			Totaal eigen vermogen	52.434	39.110
<u>Materieel</u>			<u>Voorzieningen</u>	4.897	3.518
Investerings met economisch nut	47.356	41.873	Totaal voorzieningen	4.897	3.518
Investerings met economisch nut (heffingen)	19.694	19.404			
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut vanaf 2017	4.510	3.994			
Totaal materieel	71.560	65.271			
			<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
<u>Financieel</u>			Onderhandse leningen binnenlandse banken	12.559	13.386
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	106	106	Onderhandse leningen openbare lichamen	19.000	19.500
Overige langlopende geldleningen	924	975	Waarborgsommen	3	3
Overige uitzettingen	758	864	Totaal vaste schulden > 1 jaar	31.562	32.889
Totaal financieel	1.788	1.945			
Totaal vaste activa	73.428	67.242	Totaal vaste passiva	88.893	75.517
Vlottende activa			Vlottende passiva		
<u>Voorraden</u>					
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.711	1.441			
Totaal voorraden	1.711	1.441			
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>			<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
Vorderingen op openbare lichamen	7.086	6.533			
Verstekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	3.000	Overige schulden	5.669	6.313
Schatkistbankieren bij het Rijk	17.116	6.901	Totaal vlottende schulden < 1 jaar	5.669	6.313
Overige vorderingen	2.547	3.182			
Totaal uitzettingen < 1 jaar	26.749	19.616			
<u>Liquide middelen</u>					
Kas- en banksaldi	619	177			
Totaal kas- en banksaldi	619	177			
<u>Overlopende activa</u>			<u>Overlopende passiva</u>		
Nog te ontvangen van het Rijk	265	407	Nog te betalen bedragen aan het Rijk	622	414
Nog te ontvangen overige openbare lichamen	993	1.092	Nog te betalen bedragen	3.416	3.347
Overige nog te ontvangen bedragen	646	579	Vooruitontvangen middelen van het Rijk	5.369	4.623
Vooruitbetaalde bedragen	393	43	Vooruitontvangen middelen overige overheid	700	383
			Vooruitontvangen bedragen	135	0
Totaal overlopende activa	2.297	2.121	Totaal overlopende passiva	10.242	8.767
Totaal vlottende activa	31.376	23.355	Totaal vlottende passiva	15.911	15.080
Totaal generaal	104.804	90.597	Totaal generaal	104.804	90.597

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

0

0 Gewaarborgde geldleningen

24.284 22.155

Toelichting op de balans

In de toelichting op de balans geven we uitleg over de grondslagen die zijn gehanteerd bij het opstellen van de balans. Ook geven we een cijfermatige toelichting per onderdeel van de balans.

Grondslagen

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet. Hierin staan de uitgangspunten voor het financiële beleid en de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie. Deze is op 11 december 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

Algemene waarderingsgrondslagen

Waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij in deze grondslagen anders is vermeld. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Hierbij maakt het niet uit of zij in dat jaar tot inkomsten of uitgaven leiden. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing op de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die zijn ontstaan voor het einde van het begrotingsjaar, worden meegenomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen in de vorm van schulden van jaarlijks terugkerende arbeidsgelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. Indien er sprake is van spaarverlof dan dient hiervoor vanaf jaar 2022 een voorziening te worden gevormd. De algemene uitkering is opgenomen conform de best mogelijke schatting gebaseerd op basis van de laatst beschikbare informatie. Ten aanzien van de component aangaande de accresmededeling wordt deze opgenomen conform de in verslagjaar t laatst gepubliceerde accresmededeling. Doorgaans is deze accresmededeling opgenomen in de septembercirculaire. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de mei-circulaire van het verslagjaar t+1 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar. Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van de vennootschap is genomen. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid.

Dat betekent dat:

De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties en de baten en lasten van de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.

- De financiële rechtmatigheid, waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium, omvat:
- Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader die op 26 februari 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld;
- Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn. Voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt wanneer ze niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld. In Neder-Betuwe is de tweede bestuursrapportage het laatste reguliere moment voor aanpassing van de begroting. Afwijkingen ná de tweede bestuursrapportage worden toegelicht in de jaarstukken. Daarom moeten deze op tijd gemeld zijn. Alle begrotingsafwijkingen worden definitief vastgesteld door de raad bij de vaststelling van de jaarstukken.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV en onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 2% over de werkelijk gerealiseerde lasten gehanteerd wordt. Cumulatieve fouten en onduidelijkheden worden in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd. Fouten en onduidelijkheden worden in de paragraaf bedrijfsvoering opgenomen.

Vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten). De immateriële vaste activa zijn verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden waarderen we tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd wanneer aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals overeengekomen.
- De gemeente kan de bijdrage terugvorderen. Wanneer de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven. Daarbij is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten). De materiële vaste activa zijn verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringsactiva met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis. Op grondbezit met een economisch nut (buiten de openbare ruimte) schrijven we niet af. Materiële vaste activa met een economisch nut schrijven we lineair af op basis van de verwachte gebruiksduur. Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken. Dan passen we annuïtaire afschrijving toe. Dit is toegepast op de volgende investeringen:

- vernieuwbouw gemeentehuis;
- huisvesting Pantarijn;
- (deels) Investeringsriolerings.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering en voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan nemen we deze investeringen op de balans op in een aparte categorie. Dit is de categorie 'investeringen met economisch nut'. Hiervoor kan ter bestrijding van de kosten een heffing worden geheven. De te hanteren afschrijvingstermijn beoordelen we aan de hand van de verwachte economische levensduur. Bij de "Financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2025" (raadsbesluit 11 december 2025) is een bijlage opgenomen. Hierin staat het afschrijvingsbeleid en de afschrijvingstermijnen voor de verschillende soorten investeringen. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 35.000 worden niet geactiveerd. Hierbij zijn gronden en terreinen uitgezonderd. Deze worden altijd geactiveerd. Op gronden schrijven we niet af, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Binnen de onderstaande hoofdgroepen hanteren we voor materiële vaste activa de volgende afschrijvingstermijnen:

Activa	Afschrijvingstermijn
Automatisering (pc's, servers, printers, software)	3 tot 7 jaar
Automatisering (computerapplicaties)	5 jaar
Inventaris, meubilair en telefooninstallaties	10 jaar
Vervoermiddelen (aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen)	7 - 10 jaar
Gebouwen (nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en bedrijfsgebouwen en sporthallen/gymzalen)	40 jaar
Gebouwen (zonnepanelen)	25 jaar
Gebouwen (renovatie, restauratie woonruimten, schoolgebouwen, kantoren, bedrijfsgebouwen, sporthallen/gymzalen)	25 jaar
Valbeveiligingsvoorzieningen	15 jaar
Sporthal/gymzaal scheidingswanden	20 jaar
Sporthal/gymzaal sportvloeren	30 jaar
Terreinen (sporttoestellen)	15 - 30 jaar
Terreinen (speelvoorzieningen)	10 - 30 jaar
Terreinen (kunstgrasvelden)	5 jaar
Terreinen (sportterreinen)	30 jaar
Terreinen (groenvoorzieningen)	10 - 50 jaar
Riolering in het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) worden de termijnen vastgelegd	60 jaar
Riolering, pompen, gemalen mechanisch	15 jaar
Riolering pompen en gemalen bouwkundig	45 jaar
Drainage	45 jaar
Randvoorzieningen rioleringen	45 jaar
Mechanische riolering (leidingen)	45 jaar
Wegen, pleinen en rotondes	50 jaar
Bruggen (hout)	25 jaar
Bruggen (beton/staal en duiker beton)	60 jaar
Bruggen (beschoeiingsconstructie hout)	30 jaar
Bruggen (composiet brug)	100 jaar
Openbare verlichting	4 - 40 jaar
Openbare ruimten (groenvoorzieningen)	10- 50 jaar
Aankoop bestaande activa	Resterende levensduur

De voor bepaalde investeringen (met een economisch nut) gevormde bestemmingsreserves worden aan de passiefzijde van de balans verantwoord. Jaarlijks boeken we de afschrijvingslasten van die investeringen van deze reserves af. Deze komen ten gunste van het overzicht mutaties in reserves op de rekening van baten en lasten.

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, duiden we in de regel als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2024) verantwoorden we deze onder materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten). Deze verminderen we met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is volgens artikel 1 lid d van de BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De verstrekte geldleningen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (verstrekte waarde verminderd met de aflossingen).

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex. Dit is inclusief de grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd. De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Deze worden verminderd met de opbrengst wegens verkopen. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Ook omvat de vervaardigingsprijs een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar. Voor winstneming geldt de percentage- of completion methode. Dit betekent: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst genomen. Wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. De resterende looptijd van grondexploitatie is tien jaar of minder
2. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
3. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
4. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. Producten waarderen we indien aanwezig tegen de kostprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de kostprijs, waarderen we producten op de marktwaarde.

De voorziening waarderen we op contante waarde (indien gewaardeerd op contante waarde): De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2025: 2%).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen waarderen we tegen nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor dubieuze debiteuren. Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren, leenbijstand en de overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Op basis van een individuele beoordeling van de vorderingen bepalen we de hoogte van de voorziening. Dit doen we op de inschatting van de inbaarheid van de individuele vorderingen. Hierbij houden we zoveel mogelijk rekening met de op het moment van opstellen van de jaarstukken ontvangen bedragen en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen. De openstaande bedragen van de opgelegde dwangsommen zijn voor 100% voorzien in de voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

Deze overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Onder de nog te ontvangen bedragen zijn de gemaakte voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als 'nog te verrekenen kosten' opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) omschrijven we reserves als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de gemeenteraad aan een reserve een bepaalde bestemming geeft, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen.

Heeft een reserve geen bestemming, dan noemen we het een algemene reserve. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit. Deze moet voor het einde van het betreffende begrotingsjaar genomen zijn. De reserves waarderen we tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen.

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting, in dit geval het voorzienbare verlies. Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" van het jaarverslag zetten we het beleid nader uiteen.

De vorming van een voorziening, of een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, verantwoorden we als last in het betreffende boekjaar. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Deze verantwoorden we in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie.

Voorzieningen vormen we niet voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" hanteren we een tijdsperiode van vier jaar.

Voorzieningen uit van derden verkregen middelen waarderen we na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten. Hierbij is er uitzondering op de door Europese en Nederlandse overheden ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden waarderen we tegen de nominale waarde. Deze verminderen we met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

De netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar, zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Cijfermatige toelichting

Vaste activa

De financiële bijdragen in de gepresenteerde overzichten betreffen bedragen x € 1.000.

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	80	26
Totaal	80	26

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2025:

Onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:	Boekwaarde 31-12-2024	Invester-ingen	Des-invester-ingen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2025
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	26	70	0	16	0	0	80
Totaal	26	70	0	16	0	0	80

Er is een subsidie verleend ad. € 70.000 aan Stichting Welzijn Ouderen voor de vervanging van de vervoersbus Swobrik.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn de bezittingen van de gemeente die zij langdurig gebruikt voor haar bedrijfsvoering. De gemeente heeft het economisch eigendom van deze bezittingen. Voorbeelden zijn het gemeentehuis, bedrijfsauto's en computers. Maar ook riolering, sportvelden en gebouwen zijn in het bezit van de gemeente. Er wordt onderscheid gemaakt tussen activa met een economisch nut, activa in openbare ruimte met een maatschappelijk nut en activa met economisch nut. Hiervoor kan ter bestrijding van de kosten een heffing worden geheven (hierna te noemen "economisch nut met tarieven"). Er zijn door de gemeente geen vaste activa in erfpacht uitgegeven.

a. Investerings met een economisch nut

Deze activa hebben een economisch nut omdat ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

Onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:

a. Investerings met een economisch nut onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Gronden en terreinen	4.310	4.106
Bedrijfsgebouwen	30.149	26.534
Machines, apparaten en installaties	761	542
Overige materiële vaste activa	3.432	3.342
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	6.187	5.988
Strategische gronden	2.517	1.361
Totaal	47.356	41.873

a. Investerings met een economisch nut. Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:	Boekwaarde 31-12-2024	Invester-ingen	Des-invester-ingen	Afschrij-vingen	Bijdrage van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	4.106	204	0	0	0	0	4.310
Bedrijfsgebouwen	26.534	4.799	0	971	213	0	30.149
Machines, apparaten en installaties	542	276	0	57	0	0	761
Overige materiële vaste activa	3.342	295	0	205	0	0	3.432
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	5.988	323	0	124	0	0	6.187
Strategische gronden	1.361	1.208	0	0	52	0	2.517
Totaal	41.873	7.105	0	1.357	265	0	47.356

De voornaamste investeringen (x € 1.000) met een economisch nut betreffen:	
Vorbereiding Randweg Opheusden	204
MFC Dodewaard	2.126
Uitbreiding Pantarijn Kesteren	2.541
VCOG Kesteren	59
Vervanging afvalbakken	71
Vervanging serverpark frontend	201
Noodstroomvoorziening gemeentehuis	4
Vorbereidingsinvesteringen IHP-onderzoeken	14
Speelruimteplan	260
Vervanging meubilair gemeentehuis	21
Verduurzaming gebouwen	73
Aankoop strategische gronden tbv Randweg Opheusden	1.208
Buitenruimte MFC Dodewaard	60
Wegen Dichterswijk Romeinsebuurt Kesteren	230
Wegenbeheer Nassaulaan Kesteren	33
Totaal uitgaven	7.105
Bijdrage van derden:	
Verduurzaming gebouwen	79
SPUK BTW-compensatie	101
Bijdrage MFC	33
Verkoop grond	52
Totaal bijdrage van derden	265

b. Investerings met een economisch nut met tarieven.

b. Investerings met economisch nut met tarieven. onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	19.694	19.404
Totaal	19.694	19.404

b. Investerings met economisch nut met tarieven. Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:	Boek- waarde 31-12- 2024	Invester- ingen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2025
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	19.404	811	0	521	0	0	19.694
Totaal	19.404	811	0	521	0	0	19.694

De voornaamste investeringen (x € 1.000) met economisch nut met tarieven betreffen:	
Nassaulaan Kesteren	44
Riolering Walenhoekseweg Ochten	104
Molendam Ochten	2
De Leede II Kesteren	47
Dichterswijk Romeinsebuurt Kesteren	152
Adaptieve maatregelen	206
Drukriolering	233
Rioolgemalen	15
Vervanging riolering	8
Totaal	811

c. Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

c. Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken vanaf 2017	4.510	3.994
Totaal	4.510	3.994

c. Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:	Boek- waarde 31-12- 2024	Invester- ingen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2025
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.994	595	0	75	4	0	4.510
Totaal	3.994	595	0	75	4	0	4.510

De voornaamste investeringen (x € 1.000) met een maatschappelijk nut betreffen:	
MJIP Molendam	10
MJIP De Leede	21
Skatevoorziening	15
Uniforme schoolzones	28
Herinrichting dr. M. van Driplein Ochten	213
Conditiemeting plantvakken	18
Bermverharding 2023-2025	19
Lichtmasten	45
Vervanging armaturen	49
Herinrichting buitenruimte dorps huis IJzendoorn	20
Hoofdstraat, Fruitstraat rotonde Broekdijk	15
Fietsbrug Meersteeg Echteld	50
Spoorstraat Kesteren	8
Voetgangersbrug Casterhoven	12
Groene uitstraling gemeente	72
Totaal uitgaven	595
Bijdragen van derden	
Bijdrage van dr. M. van Driplein Ochten	4
Totaal bijdrage van derden	4

Financiële vaste activa

Een financieel vast actief is aanwezig als duurzaam financieel belang gehouden wordt zoals bij kapitaalverstrekking aan deelnemingen en bij het verstrekken van langlopende geldleningen.

Financiële vaste activa: Onderverdeeld naar categorieën met de boekwaarden:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	106	106
Overige verstrekte langlopende geldleningen	924	975
Overige uitzettingen	758	864
Totaal	1.788	1.945

Financiële vaste activa: Het verloop binnen het verslagjaar is als volgt:	Boek- waarde 01-01-2025	Investerings	Des- investe- ringen	Aflossingen / afschrijv- ingen	Duurzame waarde- vermindering	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2025
Kapitaalverstrekkings aan:							
Deelnemingen	106	0	0		0	0	106
Leningen aan:							
Startersleningen	116			41		0	75
Duurzaamheidsleningen	96			30		0	66
Toekomstbestendig wonen	747	113		90		0	770
Overige langlopende geldleningen	16			3		0	13
Overige uitzettingen	864	16			122		758
Totaal	1.945	129	0	164	122	0	1.788

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen:

Het betreft hier kapitaalverstrekking zoals aandelen Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Leningen

Fondsen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn)

De gemeente neemt in 2025 deel aan drie fondsen bij het SVn: startersleningen, duurzaamheidsleningen en leningen in het kader van Toekomstbestendig wonen. Alle fondsen hebben een soortgelijke werkwijze. De leningen uit het fonds worden verstrekt voor het gestelde doel. De gemeente Neder-Betuwe heeft een deelnemingsovereenkomst gesloten met SVn. SVn beheert de leningen. De startersleningen zijn in het verleden verstrekt als stimuleringsinstrument voor het Neder-Betuwe woningmarktbeleid. Er worden geen nieuwe startersleningen meer verstrekt omdat deze regeling is vervallen. De duurzaamheidsleningen worden verstrekt als stimulering voor huiseigenaren om te investeren in het energiezuinig maken van de eigen woning. Ook deze leningen worden niet opnieuw verstrekt. De Duurzaamheidsleningen van Toekomstbestendig wonen zijn bestemd voor het treffen van maatregelen in bestaande woningen en aanhorigheden. Op de balans staan per regeling twee posten die te maken hebben met de regeling. Enerzijds de verstrekte leningen onder de overige langlopende leningen. Dit saldo geeft het bedrag aan dat daadwerkelijk als lening is verstrekt. In bovenstaande tabel is te zien voor welk bedrag aan leningen is verstrekt, welk bedrag is afgelost en wat er ultimo 2024 nog uitstaat. Anderzijds is een bedrag opgenomen onder de overige vorderingen. Dit is het bedrag dat bij het SVn op de bankrekening is gestort voor het verstrekken van leningen.

Diverse verenigingen

Het risico op leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden. De jaarlijkse aflossingen zijn allemaal door de betrokken partijen voldaan. In 2025 staan er nog drie leningen uit met een totaalbedrag van € 13.783.

Overige uitzettingen

Dit betreft een exploitatieovereenkomst ABC-terrein, vanwege een meerjarige looptijd.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa nemen we afzonderlijk op: de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

De voorraden betreft hier de Bouwgronden in exploitatie.

De exploitatie van gronden is een meerjarig productieproces. Daarbij zijn de (definitieve) resultaten pas bij afronding van het complex zichtbaar. Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen, geven we van het verloop in 2025 het volgende overzicht weer:

Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 01-01-2025	Balans- waarde 01-01-2025	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Saldo boek- waarde	Winst uitname	Boek- waarde 31-12- 2025	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2025
Bouwgrond in exploitatie									
Herenland Opheusden	1.333	914	42		1.375		1.375	433	942
ABC terrein	-205	-205	217		12	-12	0	0	0
Herenland West	1.370	1.370	59		1.429	12	1.441	0	1.441
Bonegraaf Oost	-813	-813	-2	100	-915	-22	-937	0	-937
Poort van Ochten	175	175	90		265		265	0	265
Totaal bouwgronden in exploitatie	1.860	1.441	406	100	2.166	-22	2.144	433	1.711

	Balans- waarde 31-12-2025	geraamde nog te maken kosten	geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Bouwgrond in Exploitatie					
Herenland Opheusden	942	416	1.332	26	433
Herenland West	1.441	3.721	6.188	-1.026	-911
Bonegraaf Oost	-937	167	0	-770	-755
Poort van Ochten	265	719	2.526	-1.542	-1.453
Totaal bouwgronden in exploitatie	1.711	5.023	10.046	-3.312	-2.686

Voor projecten die we naar verwachting afsluiten met een verlies is een 'voorziening verliezen grondexploitaties' gevormd. De boekwaarde per 31-12-2025 bedraagt € 2.144.000 (per 31-12-2024 € 1.860.000). De balanswaarde (= boekwaarde verminderd met voorziening verliezen grondexploitatie) is per 31-12-2025 ad € 1.711.000 (per 31-12-2024 € 1.441.000).

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten per 1 januari 2026 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Dit is een inschatting die omgeven is door onzekerheden. De inschatting herzien we periodiek, maar minimaal jaarlijks. De waardering kan het komende jaar zowel positief als negatief uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Parameters

De volgende parameters zijn gebruikt bij de actualisatie van de grondexploitaties:

- Rente (BIE Grexen)	1,0 % (was 1,0%)
- Rente (BIE Initiatieven)	1,0 % (was 1,0%)
- Kostenstijging	3,0 % (was 3,5%)
- Opbrengststijging wonen	3,5 % en Herenland-West 3,0%(was 4 en 3,5%)
- Opbrengststijging bedrijven	1,0 % (was 1,0)
- Disconteringsvoet	2,0 % (was 2,0%)
- Intern uurtarief bedrijven (3.2)	€ 140 (was € 143)
- Intern uurtarief wonen (8.2)	€ 136 (was € 142)

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie over 2025 verwijzen wij naar de toelichting op programma 3 Fysieke Omgeving en paragraaf 6 Grondbeleid van het jaarverslag. Daar is een verdere cijfermatige toelichting van de toekomstige baten en lasten en resultaat weergegeven.

Uitzettingen korter dan één jaar

Onder uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar nemen we afzonderlijk op de vorderingen op openbare lichamen, verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen (als bedoeld in de wet financiering decentrale overheden), overige verstrekte kasgeldleningen, uitzettingen in 's-Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (schatkistbankieren), rekening-courantverhouding met het Rijk en overige vorderingen.

Uitzettingen korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2025	Voorziening oninbaar	Balanswaarde 31-12-2025	Balanswaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	7.086	0	7.086	6.533
Verstrekte kasgeldleningen aan openb. lichamen	0	0	0	3.000
Schatkistbankieren bij het Rijk	17.116	0	17.116	6.901
Overige vorderingen	3.093	546	2.547	3.182
Totaal	27.295	546	26.749	19.616

De vorderingen op openbare lichamen betreffen voornamelijk de teruggave betaalde BTW 2025 vanuit het BTW Compensatiefonds. De afwikkeling met de Belastingdienst van € 6,6 miljoen vanuit het BTW Compensatiefonds vindt plaats medio 2026. Vanuit suppletie-aangiften BTW oude jaren is er nog een vordering van € 112.000.

Ook zijn er nog enkele vorderingen op provincie Gelderland, diverse ministeries en gemeenten tot een bedrag van € 310.000.

De regeling schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in de liquide middelen te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het afstorten gebeurt dagelijks via het afkomen van het saldo van de BNG-betaalrekening.

Het drempelbedrag voor jaar 2025 is € 1.614.640. Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen. Dit betekent dat niet elke laatste euro in de schatkist hoeft. In principe hoeven we dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist aan te houden.

Per balansdatum 31 december 2025 was het saldo op de schatkistrekening € 17.115.547.

In 2025 vonden geen overschrijdingen van het drempelbedrag plaats. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen in het jaar 2025 is geweest:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1614,64			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	483	403	426	422
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.132	1.212	1.189	1.192
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	80.732			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	80.732			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.		Drempelbedrag	1614,64		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	43.479	36.629	39.165	38.859
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	483	403	426	422

Voor de overige vorderingen van € 3.093.000 (vorig jaar € 3.747.000) is een voorziening in verband met het risico van oninbaarheid gevormd. Dit is een bedrag van € 546.000 (vorig jaar € 565.000). De overige vorderingen betreffen debiteuren algemeen € 2.501.000 (vorig jaar € 3,1 miljoen) en debiteuren werk en inkomen € 592.000 (vorig jaar € 671.000).

Voorzieningen voor oninbare debiteuren

In onderstaande tabel zijn de stand en het verloop van de verschillende voorzieningen voor niet te innen debiteuren opgenomen.

Voorzieningen oninbare debiteuren bedragen in €	Saldo per 01-01-2025	toevoeging	onttrekking	vrijval	Saldo per 31-12-2025
Algemene debiteuren en belastingdebiteuren	110.204	39.306	85.667		63.843
Dwangsommen	70.015	60.000		0	130.015
Leenbijstand	11.000	0		0	11.000
subtotaal voorziening algemene debiteuren	191.219	99.306	85.667	0	204.858
Werk & inkomen	373.358	26.018	57.915		341.461
subtotaal Werk en Inkomen	373.358	26.018	57.915	0	341.461
totaal voorziening voor dubieuze debiteuren	564.577	125.324	143.582	0	546.319

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Kasgelden	1	1
Banktegoeden	618	176
Totaal	619	177

Overlopende activa

Onder deze activa nemen we nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren op.

De post overlopende activa onderscheiden we in:

Overlopende activa gespecificeerd:	Boekwaarde per 31-12-2025	Boekwaarde per 31-12-2024
Nog te ontvangen van het Rijk	265	407
Nog te ontvangen overige Nederlandse overheidslichamen	993	1.092
Overige nog te ontvangen bedragen	646	579
Vooruitbetaalde bedragen	393	43
Totaal	2.297	2.121

Nog te ontvangen middelen van het Rijk

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen we als volgt specificeren:

	Saldo 31-12-2024	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2025
Het Rijk				
Opvang Oekrainers	380	3.031	3.224	187
Spuk BTW-compensatie	0	39		39
Brede Ondersteuning	0	39		39
Overige Ned. overheidslichamen				
IZA-doelen 2023-2026	167	146	167	146
Centrummiddelen	20	90	20	90
Bijdrage exploitatietekort veer	25	26	25	26
Afrekening IBOR	0	274		274
Afrekening p-wet	16	55	16	55
Regiodeal	18		18	0
Energiebesparende maatregelen	376		202	174
Isolatie koopwoningen	465		237	228
Totaal Ned. Overheidslichamen nog te ontvangen voorschot bedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.467	3.700	3.909	1.258

Onder de nog te ontvangen bedragen van het Rijk zijn onder andere vorderingen opgenomen op het Ministerie inzake Opvang Oekraïners van € 187.000. Ook ontvangen we nog een uitkering inzake Brede Ondersteuning € 39.000 en SPUK BTW-compensatie € 39.000.

Onder de overige nog te ontvangen bedragen Nederlands overheidslichamen zijn o.a. opgenomen bijdrage in het exploitatietekort Veer van de Provincie Gelderland ad. € 26.000. Aan subsidie is te vorderen i.v.m. niet besteedde middelen in jaar 2025 € 402.000. De afrekening IBOR € 274.000 en vorderingen op diverse gemeenten voor een totaalbedrag van € 291.000.

Onder overig nog te ontvangen bedragen zijn onder andere vorderingen opgenomen voor nog op te leggen aanslagen forensen- en verblijfsbelasting jaar 2025 van respectievelijk € 3.000 en € 100.000. Ook voor overeenkomsten voor initiatieven van derden een bedrag van € 502.000. Daarnaast zijn er nog te factureren posten in jaar 2026 van € 32.000.

De post vooruitbetaalde bedragen bestaat uit betalingen die betrekking hebben op de exploitatie van 2026. Hiervoor zijn einde boekjaar 2025 al facturen ontvangen en betaalbaar gesteld.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva is afzonderlijk opgenomen: het eigen vermogen, de voorzieningen, de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer en ontvangen waarborgsommen.

Eigen vermogen

Reserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen. Deze zijn bestemd om fluctuaties in de exploitatiesfeer op te vangen. Binnen de reserves maken we onderscheid tussen:

- algemene reserve. Deze heeft de functie van financiële buffer en gebruiken we voor het opvangen van financiële tegenvallers;
- bestemmingsreserves. Dit zijn reserves waarvan op grond van een besluit van de gemeenteraad een bepaalde (tijdelijke) bestemming is gegeven.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. In de balans onderscheiden we de reserves naar algemene- en bestemmingsreserves.

De post eigen vermogen onderscheiden we in:

	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2024
Eigen vermogen		
Algemene reserve	20.656	22.177
Bestemmingsreserves	15.085	16.786
Gerealiseerd resultaat	16.693	147
Totaal eigen vermogen	52.434	39.110

a. Algemene reserve

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom verdelen we reserves onder in algemene reserves en bestemmingsreserves. Zodra de gemeenteraad een bepaalde bestemming aan een reserve geeft, is er sprake van een bestemmingsreserve. Heeft een reserve geen bestemming dan noemen we het een algemene reserve.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de algemene reserve gedurende het jaar 2025:

	Saldo 31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2024	Saldo 31-12-2025
a. Algemene Reserve					
Algemene reserve	22.177	2.014	3.682	147	20.656
Totaal	22.177	2.014	3.682	147	20.656

Mutaties in de Algemene reserve	
Toevoegingen:	
Doorgeschoven budgetten 2e bestuursrapportage 2024; raadsbesluit 12-12-2024	200
Opheffen bestemmingsreserve Precariogelden opgenomen in de 1e bestuursrapportage 2025; raadsbesluit 03-07-2025	1.794
Doorgeschoven budget 2e bestuursrapportage 2025; raadsbesluit 11-12-2025	20
Totaal toevoegingen	2.014
Onttrekkingen:	
Dekking diverse uitgaven uit jaarrekeningresultaat 2024; raadsbesluit 03-07-2025	974
Doorgeschoven budgetten 2e bestuursrapportage 2024; raadsbesluit 12-12-2024	439
Primitieve begroting 2025; raadsbesluit 0-11-2024	1.044
Kosten voor niet vergunning gebonden toezicht en handhaving; raadsbesluit 26-09-2024 en 12-12-2025 (2e bestuursrapportage 2025)	550
Aankoop panden Randweg opgenomen in de 2e bestuursrapportage 2025, raadsbesluit 12-12-2025	675
Totaal onttrekkingen	3.682

b. Bestemmingsreserves

Het verloop van de verschillende bestemmingsreserves is als volgt:	Saldo 31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2025
Reserve kapitaallasten	874	25	14	885
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.172	475	100	1.547
Reserve huisvesting Van Lodenstein	4.961		196	4.765
Reserve Essentaksterfte	168		94	74
Reserve precariobelasting	1.904		1.809	95
Reserve financiële bijdrage	455	402	190	667
Reserve Laanboomhuis	161		54	107
Reserve omgevingswet	1.017	141	168	990
Reserve Verkeer en Vervoer	542		79	463
Reserve Duurzaamheid	2.110		40	2.070
Reserve afschrijving nieuwbouw Pantarijn	3.422			3.422
Totaal bestemmingsreserves	16.786	1.043	2.744	15.085

Naar doelstelling of bestemming zijn hier de volgende bestemmingsreserves weergegeven:

Reserve kapitaallasten

Deze reserve is om de afschrijvingen van de investeringen te dekken. Het gaat hier om investeringen voor Opwaarderen Stationsgebied, Snelheidsremmende maatregelen, Kruising Fruitstraat-Hoofdstraat Kesteren en Dorpsstraat Opheusden. Er is € 25.000 in de reserve gestort voor toekomstige afschrijvingslasten Veilige Schoolzones. In 2025 is er € 13.500 onttrokken ter dekking van de afschrijvingslasten.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve is bestemd voor het uitvoeren van infrastructurele werken, grootschalige groenvoorzieningen of nieuwe gebiedsontwikkelingen die het belang van één projectgebied overstijgen. De reserve is een omslagfonds dat voorziet in het kostenverhaal van bovenwijkse voorzieningen. In 2025 zijn diverse exploitatiebijdragen (totaal € 455.136) ontvangen. Deze ontvangsten zijn toegevoegd aan de reserve. Uit de reserve is € 100.000 ten behoeve van de Kruising Einsteinstraat-Dalwagen.

Reserve huisvesting Van Lodenstein College

Deze reserve is gevormd voor de dekking van de afschrijvingslasten van de nieuwbouw van het Van Lodenstein College (exclusief Havo-top). In 2025 is er € 195.760 (conform begroting 2025) uit de reserve onttrokken ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de onderbouw van het Van Lodenstein College.

Reserve essentaksterfte

De reserve is bestemd voor de uitgaven die dienen ter bestrijding van de essentaksterfte. Op basis van een nulmeting in jaar 2022 voor de essentaksterfte bleek dat we het vervangingsplan moeten voortzetten. In de 2e bestuursrapportage 2022 is een voorstel gedaan om een aanvullende dotatie van € 188.100 te doen in de reserve. In de primitieve begroting 2025 was rekening gehouden met een onttrekking € 94.050 en dit bedrag is ook uit de reserve gehaald.

Reserve precariobelasting

De ontvangsten tot en met jaar 2021 in het kader van de precariobelasting zijn geheel gereserveerd. In de raadsvergadering van 8 februari 2024 is besloten om in de jaren 2024, 2025 en 2026 (in totaal een bedrag van 150.000) middelen beschikbaar te stellen voor het verstrekken van subsidies voor klimaatadaptieve maatregelen. In 2025 zijn er uitgaven gedaan € 14.652 voor klimaatadaptieve maatregelen en dit bedrag is onttrokken uit de reserve precario. In de 1e bestuursrapportage 2025 is besloten om een bedrag van € 1.794.000 vrij te laten vallen en dit bedrag te storten in de algemene reserve. Het saldo per balansdatum 31 december 2025 wordt in opvolgende verder ingezet voor klimaatadaptieve maatregelen conform de bestemmingsregel.

Reserve ruimtelijke investeringen

De reserve is bestemd voor medefinanciering van ruimtelijke investeringen. In 2025 vond er conform de Nota Bovenwijkse Voorzieningen een toevoeging plaats van € 402.375. Uit de reserve is € 190.000 onttrokken. Dit was ten behoeve van veiligheid schoolzones en speelvoorziening Pantarijn.

Reserve Laanboomhuis

Met deze reserve zijn middelen beschikbaar van waaruit de gemeente de bijdragen aan de vereniging Tree Center Opheusden betaalt. Dit geld is voor de ontwikkeling, bouw en exploitatie van het Laanboomhuis. Als de grondexploitatie ABC grond verkoopt moeten we ook een afdracht doen aan de ABC-structuurvisie op basis van de nota kostenverhaal. Op basis van de nota kostenverhaal voegen we een bedrag toe van € 6,13 per verkochte m². Ten behoeve van de exploitatie van het Laanboomhuis is een subsidie uitgekeerd aan het Laanboomhuis van € 54.000. Deze subsidie is gedekt uit de reserve Laanboomhuis overeenkomstig de primitieve begroting 2025.

Reserve omgevingswet

Uit de reserve Omgevingswet financieren we verschillende werkzaamheden. Deze hebben allemaal met de implementatie van de Omgevingswet te maken. In de primitieve begroting 2025 was rekening gehouden met een onttrekking van € 115.000. In de 2e bestuursrapportage 2025 is gemeld dat de uitgaven voor Omgevingswet hoger zouden uitvallen en dat hierdoor een extra onttrekking uit de reserve nodig was. De uitgaven voor 2025 de Omgevingswet waren € 167.510 en dit bedrag is ook uit de reserve onttrokken. Vanuit de meicirculaire 2025 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor de invoeringskosten van de Omgevingswet voor een bedrag van € 140.674. Dit bedrag is aan de reserve toegevoegd.

Reserve verkeer en vervoer

De reserve is bestemd voor verkeersprojecten uit het Neder-Betuws Verkeer- en Vervoersplan. Het gaat vooral om projecten waar aanpassingen plaatsvinden in bestaande verkeerssituaties. In het beheerplan waren er uitgaven geraamd tot een bedrag van € 149.000. De werkelijke uitgaven waren echter € 78.860 en dit bedrag is aan de reserve onttrokken.

Reserve Duurzaamheid

De reserve is in jaar 2023 gevormd en is bedoeld voor maatregelen om de energielasten van inwoners te verlagen. Daarbij denken we aan maatregelen die inwoners praktisch helpen bij het verduurzamen van hun (huur)woning, zoals isolatie, warmtepompen, zonnepanelen, enzovoorts.

In de raadsvergadering van 28 september 2023 is voorgesteld om de subsidieregeling voor verduurzaming van koopwoningen voor de jaren 2023 t/m 2026 voor een totaalbedrag van € 2.000.000 te dekken uit de reserve Duurzaamheid. De uitgaven voor het actualiseren en herijken van het programma Duurzaamheid € 40.000 zijn ingezet vanuit deze reserve conform de begroting 2025.

Reserve afschrijving nieuwbouw Pantarijn

In de raadsvergadering van 29 september 2022 is een voorstel gedaan om de Pantarijn Kesteren uit te breiden. Daarom is er een bestemmingsreserve gevormd ter dekking van de afschrijvingslasten van de nieuwbouw/uitbreiding Pantarijn. De toekomstige afschrijvingslasten van de nieuwbouw/uitbreiding Pantarijn dekken we uit deze reserve. In 2025 heeft er geen mutatie plaatsgevonden in deze reserve.

c. Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerd resultaat bij de jaarrekening 2024 is conform raadsbesluit van 3 juli 2025 bestemd. Voor het gerealiseerd resultaat bij de jaarrekening 2025 van € 16.693.000 doen we aan u een voorstel (zie hoofdstuk resultaatbepaling en resultaatbestemming) hoe dit resultaat te bestemmen.

De op 31-12 gerealiseerde resultaten zijn als volgt:	2025	2024
Gerealiseerd resultaat	16.693	147

Vreemd vermogen

Voorzieningen

De post voorzieningen onderscheiden we in:

Voorzieningen	Stand per 31-12-2025	Stand per 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen en risico's	1.884	662
Egalisatievoorzieningen	3.013	2.856
Totaal voorzieningen	4.897	3.518

Hieronder zijn de diverse voorzieningen nader uitgesplitst naar toevoegingen, aanwendungen en vrijval. Hoe deze zijn samengesteld lichten we toe.

a. Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen en risico's

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2025:

a. Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen en risico's	Saldo 31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2025
Wethouderspensioenen	440	1.232	30		1.642
Voorziening RVU	30	25	24		31
Voorziening verlofsparen	192	78	59		211
Totaal:	662	1.335	113	0	1.884

Wethouderspensioenen

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en overgedragen aan ABP. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is in het voorjaar van 2025 een prognose gemaakt van het benodigd vermogen op 1 januari 2028 op basis van inkoop Wtp bij ABP en de hoogte van de verplichting per 1 januari 2025. Ook is op basis van bovengenoemd onderzoek bekend dat de benodigde overdrachtswaarde tussen 10% en 20% hoger is dan de beschikbare voorzieningen en eventuele aanwezige kapitaalverzekeringen. Voor onze voorziening wethouderspensioenen betekent dit een stijging van ruim 19,7%. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge dekkingsgraad bij het ABP.

Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. De prognose van het benodigde vermogen is in totaal een bedrag van € 4.843.000.

Op basis van de informatie van A.S.R. is de garantiewaarde van het kapitaal wat bij hen is ondergebracht per 31-12-2025 € 3.201.891. Dit betekent dat gemeente Neder-Betuwe een bedrag van € 4.843.000 beschikbaar heeft voor de (toekomstige) verplichtingen van de wethouderspensioenen.

Op het kapitaal bij A.S.R. is een rendementsgarantie van 3% van toepassing. Het uitkeren van een deel van het kapitaal is alleen mogelijk wanneer een wethouder daadwerkelijk met pensioen gaat of de AOW-leeftijd bereikt. Het is dan ook niet mogelijk om het overschot uit te laten keren. Het is slechts mogelijk om het volledige kapitaal wat bij A.S.R. is opgebouwd uit te laten keren waarmee de regeling bij A.S.R. komt te vervallen.

Om de voorziening op het juiste peil te brengen per 31 december 2025 was het noodzakelijk een extra storting in de voorziening te doen van € 797.555.

In verband met het bereiken van de pensioenleeftijd eind 2025 van de betreffende deelnemer is het opgebouwde kapitaal ad. € 434.302 bij A.S.R. overgemaakt naar de gemeente Neder-Betuwe. Dit bedrag is toegevoegd aan de voorziening wethouders.

De maandelijkse pensioenuitkeringen ten laste van deze voorziening gebracht. In totaal was dit een bedrag van € 29.939.

Voorziening RVU

RVU is de afkorting voor Regeling voor Vervroegde Uittreding. Een regeling voor vervroegd uittreden geeft medewerkers de mogelijkheid om eerder te stoppen met werken. De medewerker ontvangt dan een uitkering om de periode tussen ontslag en de AOW-gerechtigde leeftijd te overbruggen. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2024 deelnemen aan de RVU als zij voldoen aan de wettelijke en fiscale voorwaarden en de strikte voorwaarden die in de cao gemeenten zijn opgenomen. Hierdoor kan slechts een zeer beperkt aantal medewerkers gebruik maken van de RVU.

In 2025 heeft één medewerker gebruik gemaakt van de RVU. Dit betekent een dotatie € 25.132. De uitbetaalde uitkeringen in 2025 bedragen € 23.866 uitgekeerd.

Voorziening verlofsparen

Sinds 1 januari 2022 kunnen medewerkers bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Hiermee kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeleid. Bovenwettelijke vakantie-uren die de medewerker gebruikt voor verlofsparen, verjaren niet.

Conform de regels van het besluit, begroting en verantwoording (BBV) moeten we voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang een voorziening vormen. Hier is sprake van een spaarsaldo dat in de tijd waarschijnlijk niet van gelijke omvang zal zijn. Dit komt door toevoegingen en opnamen van spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.

In 2025 is er een bedrag van € 78.339 gestort in de voorziening verlofsparen. Deze dotatie heeft enerzijds betrekking op de toevoeging van bovenwettelijke vakantie-uren aan het verlobudget verlofsparen en anderzijds is er een actualisatie van de uurlonen verwerkt. In 2025 is er in totaal een bedrag van € 59.000 opgenomen wat betrekking heeft op de daadwerkelijke opname van het spaarverlof.

b. Egalisatievoorzieningen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2025:

b. Egalisatievoorzieningen	Saldo 31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2025
<u>Naam egalisatievoorzieningen</u>					
Onderhoud wegen en kunstwerken	1.327	1.164	1.019	0	1.472
Onderhoud gebouwen	681	245	171	0	755
Riolering	670		53	0	617
Begraafplaatsen	178	25	34	0	169
Totaal egalisatievoorzieningen	2.856	1.434	1.277	0	3.013

Voorziening onderhoud wegen en kunstwerken

De uitgaven in 2025 bedragen € 1.019.000. Deze houden vooral verband met de onderhoudswerkzaamheden elementenonderhoud van € 312.000, asfaltverhardingen € 631.000 en overige onderhoudskosten € 76.000. Conform begroting is € 1.164.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening onderhoud gebouwen

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. Dit gebeurt volgens het onderhoudsschema dat is opgenomen in het Beheerplan Duurzaam Meerjarenonderhoud Gemeentelijke Gebouwen 2022-2025. Dit beheerplan is vastgesteld in de raadsvergadering van 9 december 2021. Er heeft een storting conform het beheerplan in de voorziening plaatsgevonden van € 245.000. Het in 2025 uitgevoerde onderhoud betreft vooral onderhoud aan Gemeentehuis € 9.000, de Leede Kesteren € 30.000 en de Biezenwei Opheusden € 40.000. Verder was er onderhoud aan gebouw De Notenbalk € 67.000, Tollenhof € 5.000 en gebouw De Linie Ochten € 20.000.

Voorziening riolering

Het doel van de voorziening is het opvangen van afwijkingen tussen de baten en lasten van het rioolbeheer.

Op 28 september 2023 is het Programma Riolering en Water 2024-2028 vastgesteld door de raad. In het nieuwe Programma Riolering en Water (hierna afgekort als PRW) is vastgelegd hoe binnen de gemeentelijke watertaken en de daaraan verbonden wettelijke zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hier in de periode 2024-2028 invulling wordt gegeven.

Het exploitatietekort van € 53.239 is aan de voorziening onttrokken.

Voorziening onderhoud begraafplaatsen

Het doel van de voorziening begraafplaatsen is het egaliseren van de kosten met betrekking tot het periodiek groot onderhoud aan de gemeentelijke begraafplaatsen.

Beleidskader is het IBOR-plan met bijbehorende asset Begraafplaatsen conform raadsbesluit 29 september 2022. Overige zaken die we regelen rondom begraafplaatsen zijn te lezen in het 'Beleids- en beheerplan begraafplaatsen 2022-2026' en de 'Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen' met de bijbehorende nadere regels. Aan de voorziening is in 2025 een bedrag van € 24.500 toegevoegd conform de begroting. Voor het herstellen van historische graven zijn uitgaven gedaan voor een bedrag van € 16.000. Voor ondersteuning bij het opzetten van het begraafplaatsenbeleid is € 3.000 uitgegeven. Op begraafplaats De Hoef zijn werkzaamheden uitgevoerd en deze kosten € 15.000 zijn ten laste van deze voorziening gebracht.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

	Saldo 31-12-2024	Opgenomen	Aflossingen	Saldo 31-12-2025
Vaste schulden > 1 jaar				
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	13.386		827	12.559
Openbare lichamen	19.500		500	19.000
Totaal vaste schulden	32.886	0	1.327	31.559

Het saldo van de langlopende leningen met een looptijd langer dan 1 jaar bedraagt € 31.559.000. In 2025 is geen nieuwe lening aangetrokken. In het schuldrestant per 31 december 2025 is voor een totaal bedrag van € 1.327.000 aan aflossingen 2026 begrepen. Dat is als kort vreemd vermogen aan te merken. In 2025 is € 658.406 aan rente over de opgenomen leningen betaald (in 2024 was dit € 64.608).

Waarborgsommen

Het saldo van ontvangen waarborgsommen bedraagt per 31 december 2025 € 3.100. Per balansdatum 31 december 2024 was dit ook € 3.100. Het grootste deel hiervan bestaat uit waarborgsommen bij verhuur garages en verzoeken voor planschade.

Flottende passiva

Onder de flottende passiva zijn de netto schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva opgenomen.

De post flottende passiva onderscheiden we in:

	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2024
De post flottende passiva wordt onderscheiden in:		
Netto-flottende schulden < 1 jr.	5.669	6.313
Overlopende passiva	10.242	8.767
Totaal	15.911	15.080

Netto flottende schulden

De kortlopende schulden per 31 december 2025, respectievelijk 31 december 2024 bestaan uit:

Netto-flottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2024
Crediteuren	4.181	3.933
Crediteuren overheid	651	1.544
Afdracht loonheffing	837	836
Totaal	5.669	6.313

De verschuldigde loonheffing betreft de afdracht over de maand december 2025.

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva zijn opgenomen: verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. Hierbij is er een uitzondering op jaarlijks terugkerende 'arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen' van vergelijkbaar volume, de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren en overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Overlopende passiva	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2024
Nog te betalen bedragen aan het Rijk	622	414
Nog te betalen bedragen	3.416	3.347
Vooruit ontvangen middelen van het Rijk	5.369	4.623
Vooruit ontvangen middelen overige overheid	700	383
Vooruit ontvangen bedragen	135	0
Totaal	10.242	8.767

Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen aan het Rijk betreffen onder andere BBZ (Bijzondere Bijstand Zelfstandigen) € 158.000, TOZO € 31.000 en terug te betalen teveel ontvangen algemene uitkering jaar 2025 € 388.000.

De nog te betalen bedragen betreft onder andere de over 2025 nog te betalen rente van opgenomen langlopende geldleningen, de zogenaamde transitorische rente ad € 589.000. Ook gaat het om de verplichting Dijkversterkingsproject van € 697.000 aan Waterschap Rivierenland en diverse verplichtingen Jeugd/Wmo € 63.000 . Ten slotte diverse verplichtingen overeenkomsten initiatieven van derden € 176.000.

De doorschuif BTW van Werkzaak Rivierenland en Regio Rivierenland zijn eveneens onder de nog te betalen bedragen opgenomen voor een bedrag van € 120.000. Verder staan er nog veel facturen open per balansdatum die betrekking hebben op het afgelopen boekjaar.

Vooruit ontvangen middelen overheden

De in de balans opgenomen voorschotbedragen die we van de Nederlandse overheid kregen hebben een specifiek bestedingsdoel. Deze zijn ter dekking van de volgende begrotingsjaren. We kunnen deze bedragen als volgt specificeren:

Vooruit ontvangen middelen overheden	Saldo 31-12-2024	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-2025
<u>RIJK</u>				
Opruiming explosieven	29	0	29	0
VVE gelden (onderwijsachterstandenbeleid)	586	1.110	881	815
Sanering geluid	34	0	1	33
Nationaal Programma Onderwijs	41	0	41	0
Subsidie woonwagendplaatsen	35	0	5	30
Tijdelijke Onderwijshuisvesting	2	0	2	0
Energiebesparende maatregelen	376	0	202	174
Inburgering	654	503	544	613
Inburgering Onderwijsroute	21	21	33	9
Verkeer en Vervoer	142	0	0	142
Brede SPUK	174	485	421	238
Compensatieregeling Spuk Sport	40	187	227	0
Duurzaamheid CDOKE	479	763	277	965
Landelijk Isolatieprogramma	1.313	609	237	1.685
Voorschoolse educatie	369	0	369	0
Duurzaam maatschappelijk vastgoed	318	0	0	318
Bibliotheekvoorzieningen	104	0	104	0
Oekrainers	0	28	0	28
Specifieke verkeersmaatregelen	0	319	0	319
<u>Overige Nederlandse overheidslichamen</u>				
Landschap Schatkist	25	0	18	7
Versterken landschap en biodiversiteit	0	91	0	91
Integraal Zorg Akkoord	48	146	128	66
Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)	184	0	0	184
ZONMW subsidie	32	0	0	32
Dorpendeal		320	0	320
Totaal van de van EU en NL overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen	5.006	4.582	3.519	6.069

Opruimen Explosieven

In het verleden ontvingen we via het gemeentefonds middelen voor de kosten rond het opsporen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Deze middelen zijn bedoeld voor onderzoek naar en ruiming van conventionele explosieven. Als bevoegd gezag in het kader van openbare orde en veiligheid, zetten we deze derdengelden in waarvoor het is bedoeld.

Op 27 januari 2022 is door de gemeenteraad van Neder-Betuwe het Erfgoedbeleid vastgesteld. Hieruit vloeit nog een aantal werkzaamheden voort waarvoor middelen nodig zijn. In de begroting van het Erfgoedbeleid is een gedeelte van het budget derdengelden Explosieven ter dekking ingezet. De resterende middelen zijn in 2025 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

VVE gelden (onderwijsachterstandenbeleid)

Het landelijk beleid en de specifieke uitkering onderwijsachterstanden kent een periode van vier jaar. De looptijd van het huidige tijdvak eindigt per 31 december 2026. Niet-bestede bedragen mogen we jaarlijks ongelimiteerd reserveren binnen het genoemde tijdvak.

In de vorige beleidsperiode ontvingen we een bedrag ter hoogte van de helft van de ontvangen uitkering. Dit bedrag namen we mee naar de huidige beleidsperiode.

De ontvangsten voor deze regeling waren € 1.110.000 en de bestedingen € 881.000. Het saldo per 31 december 2025 bestaat uit het saldo op 31 december 2024 (€ 586.385) plus het restant van 2025 (€ 228.601).

Sanering Geluid

Na de invoering van de Omgevingswet komen veel minder woningen in aanmerking voor geluidsreducerende maatregelen dan in 2020. Om ervoor te zorgen dat de woningen daarvoor straks nog in aanmerking komen, heeft de ODR een geluidsaneringsprogramma ingediend.

De ODR stelt met deze voorbereidingssubsidie het saneringsprogramma (planfase hoe je het gaat doen) vast. Vervolgens wordt op basis van dit programma een aanvraag ingediend voor de uitvoeringskosten. De kosten van de voorbereiding worden gedekt uit deze subsidie. Bij de aanvraag voor de uitvoeringskosten wordt de voorbereidingssubsidie ambtshalve vastgesteld. De uitvoeringssubsidie wordt afzonderlijk vastgesteld na afronding van de uitvoering.

Deze subsidieaanvraag is toegekend en de ODR handelt het af. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat kende hiervoor in 2020 een bedrag van € 38.700 als subsidie toe. In 2025 zijn er uitgaven gedaan voor een bedrag van € 405.

Nationaal Programma Onderwijs

Vanuit het Rijk hebben we een aantal jaren geleden middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangen. In 2025 hadden we nog een resterend bedrag van € 41.137 beschikbaar. Deze middelen zijn besteed aan de continuering van de pilot, gericht op een goede overgang van voorschool naar het basisonderwijs voor kwetsbare kinderen. Daarnaast hebben we deze middelen ingezet voor voorlichtingen op scholen aan ouders over onder meer sociaal-emotioneel welbevinden, middelengebruik en veilig omgaan met social media. Dit deden we in samenwerking met het Diaconaal Platform.

In totaal onttrokken we in 2025 € 41.137 uit derdengelden Nationaal Programma Onderwijs ter dekking van deze kosten.

Woonwagenstandplaatsen

In het gemeentelijk woonwagenbeleid is vastgelegd dat de gemeente voornemens is om standplaatsen toe te voegen. De gemeente wil een bestaande woonwagenlocatie aan 't Erf in Dodewaard uitbreiden. Ook is de gemeente van plan om twee nieuwe locaties te realiseren. Hiervoor zijn in 2025 locaties in Echteld en Opheusden onderzocht en bij beide locaties zijn belemmeringen ontdekt. Geluid in Echteld en een spuitzone in Opheusden. In 2026 moet beslist worden hoe we hiermee verder gaan. De uitgaven van € 5.000 voor de onderzoeken zijn uit deze derdengelden betaald.

Tijdelijke Onderwijshuisvesting

De Regeling specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden is gericht op het beschikbaar stellen van tijdelijke onderwijshuisvesting voor leerplichtige ontheemde jongeren uit Oekraïne. Het gaat hierbij alleen om kosten die daadwerkelijk gemaakt zijn in de periode van 31 maart 2022 tot en met 31 juli 2023. In 2023 is een uitkering van € 48.000 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie. De uitvoering en uitgaven waren in 2023. Hiervan is € 1.562 niet besteed. De terugbetaling aan het Rijk ad. € 1.562 heeft in 2025 plaatsgevonden.

Energiebesparende maatregelen

In 2022 stelde het Rijk middelen beschikbaar voor het nemen van energiebesparende maatregelen tegen energiearmoede. We ontwikkelden een aanpak om bij inwoners thuis advies te geven. De stand van de derdengelden voor de Specifieke uitkering (SPUK) Aanpak Energiearmoede (SiSa-regeling J55) bedroeg per 1 januari 2025 € 376.314.

In 2025 is via het Energieloket voor een bedrag van € 201.735 besteed aan energiebesparende maatregelen bij huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Hierdoor bedraagt de stand van de derdengelden per 1 januari 2026 € 174.579. De middelen zijn door het Rijk in 2022 beschikbaar gesteld via de SPUK Aanpak Energiearmoede. De bestedingstermijn voor deze middelen is door het Rijk verlengd tot en met 31 december 2027. Niet-bestede middelen dienen na afloop van de regeling te worden terugbetaald aan het Rijk.

Inburgering en Onderwijsroute

De gemeente kreeg in 2025 middelen voor inburgeringsvoorzieningen via twee beschikkingen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. In totaal gaat het om een voorschot van € 524.000. De beschikbaar gestelde middelen voor de Onderwijsroute zijn in 2025 volledig benut en de middelen voor de overige inburgeringsvoorzieningen gedeeltelijk. Totale bestedingen over jaar 2025 waren € 216.000. We maken in 2026 en 2027 nog kosten voor deze voorzieningen. Dit, omdat de inburgeringstrajecten gemiddeld drie jaar in beslag nemen.

In 2025 hebben er onttrekkingen plaatsgevonden naar aanleiding van de vaststelling van de definitieve uitkeringen over 2023 en 2024. In totaal gaat het om een bedrag van € 360.878. De verantwoording vindt plaats via de SISA-verantwoording die onderdeel is van de jaarstukken.

In totaal staat er per balansdatum een bedrag van € 621.726 om te besteden aan Inburgering (Inburgeringsvoorzieningen € 612.456 - en Onderwijsroute € 9.270).

Subsidie Verkeer en vervoer

In 2022 is er een bedrag van € 141.826 ontvangen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Deze middelen kunnen we inzetten tot en met 31 december 2027 voor stimulering van verkeersveiligheidsmaatregelen. In 2025 waren er geen uitgaven. De gelden zijn aangevraagd voor projecten die gepland zijn vanaf eind 2025.

Brede SPUK

In 2025 ontvingen we in totaal € 485.005 van het Rijk voor de Brede SPUK/GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord). Dit jaar mochten we geen overgebleven middelen van het jaar daarvoor gebruiken, dus dit was het bedrag dat we konden besteden aan de uitvoering van GALA.

Het GALA beoogt een beweging naar de voorkant: meer preventie en gezondheidsbevordering, en minder leefstijl-gerelateerde ziekten en curatieve zorg. Een bedrag van € 64.000 aan SPUK-middelen is in 2025 niet besteed. Hiervan mogen we € 48.500 bij de 1e bestuursrapportage 2026 overhevelen om toe te voegen aan de middelen van 2026. De rest moeten we bij de 'eindafrekening' in 2027 terugbetalen aan het Rijk, samen met de andere brede SPUK-middelen die gedurende de looptijd van de regeling niet besteed zijn.

Compensatieregeling SPUK Sport

De huidige SPUK regeling (BTW-compensatie voor de sportgerelateerde gemeentelijke uitgaven) is van toepassing tot en met 2026. Ultimo 2024 stond er nog een bedrag terug te betalen aan het Rijk van 40.504. De afwikkeling hiervan heeft plaatsgevonden in het afgelopen jaar.

De toekenning voor het jaar 2025 € 187.084 is verantwoord op deze derdengeldenrekening. Ultimo 2025 is dit bedrag verantwoord binnen diverse exploitatiebudgetten.

Duurzaamheid CDOKE

In 2023 hebben we € 1.189.588 toegekend gekregen voor de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). De uitkering van deze middelen vindt gefaseerd plaats in de komende jaren. Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden. Dit, voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

De stand van de derdengelden met betrekking tot de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) bedroeg per 1 januari 2025 € 478.996.

In 2025 is op basis van de afgegeven beschikkingen door het Rijk een bedrag van € 762.633 ontvangen. De uitgaven die in 2025 ten laste van deze middelen zijn gedaan bedragen € 277.023.

Hierdoor bedraagt de stand van de derdengelden CDOKE per 31 december 2025 € 964.606. De middelen zijn bestemd voor het vergroten van de uitvoeringscapaciteit voor klimaat- en energiebeleid. Voorschotten mogen worden besteed in de twee kalenderjaren volgend op het jaar van uitbetaling.

Landelijk Isolatieprogramma (LIAK)

In 2023 kregen we € 561.869 beschikt voor de uitvoering van de regeling Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie. In 2023 zijn regionale afspraken gemaakt over de gezamenlijke uitvoering van het NIP (=Nationaal Isolatie Programma) LIAK door het Energieloket Rivierenland.

De stand van de derdengelden voor de Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie (Nationaal Isolatieprogramma – LIAK) bedroeg per 1 januari 2025 € 1.312.695.

In 2025 is via het Energieloket Rivierenland € 237.176 besteed aan isolatiemaatregelen. Daarnaast is in 2025 van RVO € 609.490 ontvangen voor de derde tranche van het Nationaal Isolatieprogramma. Hierdoor bedraagt de stand van de derdengelden per 31 december 2025

€ 1.685.009. De middelen zijn door het Rijk beschikbaar gesteld via de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (SiSa J94) voor de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma. De activiteiten van de 1e tranche dienen uiterlijk 31 december 2026 te zijn afgerond. Voor eventueel niet-bestede middelen geldt een verrekening met een volgende tranche of een terugbetalingsverplichting aan het Rijk.

Voorschoolse educatie

Vanuit het Rijk ontvingen we voor de periode 1-8-2022 t/m 31-12-2023 € 369.000 voor het bieden van voorschoolse educatie aan Oekraïense peuters. Om deze middelen in te kunnen zetten, moesten we volledig voldoen aan de eisen die gelden voor de regeling Onderwijsachterstandenbeleid. Omdat we binnen onze gemeente zoveel Oekraïense peuters opvangen, met name in het weeshuis, is het niet gelukt om voorschools aanbod te realiseren voor deze grote groep peuters. Er zijn verschillende activiteiten voor de peuters georganiseerd. Deze konden we alleen niet bekostigen vanuit de Rijksmiddelen. Om deze reden heeft het Rijk alle middelen teruggevorderd. De afwikkeling hiervan heeft in 2025 plaatsgevonden.

Duurzaam maatschappelijk vastgoed

In 2024 is een tweetal bedragen ontvangen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor verduurzaming Verenigingshal De Leede Kesteren (€ 296.412) en gymzaal Kesteren (€ 21.663). We kennen de middelen toe voor het uitvoeren van maatregelen voor verduurzaming. De maatregelen moeten binnen drie jaar worden gerealiseerd. De niet-bestede middelen moeten worden terugbetaald. Er zijn in 2025 geen mutaties geweest.

Bibliotheekvoorzieningen

Voor de verhuizing van de bibliotheek in Dodewaard is gebruik gemaakt van de Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024 (SPUK Bieb). Vanuit het Rijk is € 104.000 beschikbaar gesteld om een sterke bibliotheekvoorziening te creëren in het te bouwen multifunctioneel centrum (MFC) in Dodewaard. De uitbetaling aan de bibliotheek heeft in 2025 plaatsgevonden.

Eigen bijdrage Oekraïners

Deze middelen betreffen opgelegde eigen bijdragen die nog niet zijn geïnd per balansdatum. Wanneer deze bijdragen zijn ontvangen in 2026 worden deze gelden terugbetaald aan het Ministerie van Asiel en Migratie.

Specifieke uitkering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030

In 2025 is er een bedrag van € 318.926 ontvangen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Deze middelen kunnen we inzetten tot en met 31 december 2028 voor stimulering van verkeersveiligheidsmaatregelen. In 2025 waren er geen uitgaven. De gelden zijn aangevraagd voor projecten die gepland zijn vanaf eind 2025.

Landschap Schatkist

De subsidieaanvraag voor dit uitvoeringsprogramma is in 2020 beschikt door de provincie. De volgende projecten maken deel uit van dit programma: het versterken van het vrijwilligersnetwerk in het landschap, de ontwikkeling van het Spanjaardspad (Klompepad XL) dat de diverse klompepadten in onze gemeente aan elkaar koppelt, het opwaarderen van wielen/kolken, het realiseren van een Wielenfietsroute langs de wielen/kolken en het versterken van de binnen de gemeente gelegen verdedigingslinies. Dit programma loopt door tot 30 juni 2026. In 2025 ontvingen we geen subsidie van provincie Gelderland in het kader van bovengenoemde beschikking. Van 2020 tot en met 2024 is jaarlijks € 16.125 door de provincie overgemaakt aan de gemeente. Dat is in totaal 80% van de totale subsidie. Het resterende subsidiebedrag wordt bij afronding van het programma op basis van de eindrapportage/afrekening overgemaakt (in 2026). In 2025 zijn er uitgaven gedaan voor een bedrag van € 18.000 en dat heeft geleid tot een vrijval van dit bedrag in de jaarstukken 2025.

Uitvoeringsprogramma 'Landschap en Biodiversiteit'

De subsidieaanvraag voor dit uitvoeringsprogramma is in 2024 beschikt door de provincie. In 2025 ontvingen we € 91.018 van provincie Gelderland voor het investeren in het netwerk van groene vrijwilligers in de gemeente, versterken en beleefbaar maken van de historie in het landschap, versterken van landschap en biodiversiteit én bevorderen van kennis over biodiversiteit bij inwoners. Dit project loopt van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2028. In het kader van bovengenoemde beschikking is 80% van de verleende subsidie als voorschot uitbetaald aan de gemeente. Het resterende subsidiebedrag wordt bij afronding van het programma op basis van de eindrapportage/afrekening overgemaakt (in 2029).

Integraal Zorgakkoord (IZA)

In 2022 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend door overheden en zorgpartijen. Dit deden ze om zorg toegankelijk en betaalbaar te houden. Hierop is in 2023 per regio in Nederland een regiobeeld en regioplan opgesteld. Daarin staan meerjarige doelstellingen en afspraken tussen de betrokken partijen. Om de plannen te realiseren zijn voor iedere regio middelen via een specifieke uitkering (SPUK) ter beschikking gesteld. De hoogte hiervan is vastgesteld door het Rijk. De ontvangsten voor deze regeling waren € 146.000 en de bestedingen € 128.000. Per balansdatum staat er nog een

bedrag terug te betalen over het jaar 2023 van € 48.408. Daarnaast is er nog een bedrag terug te betalen over jaar 2025 wegens niet-bestede middelen over jaar 2025 van € 18.000.

Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)

Het doel van deze tijdelijke regeling is door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen decentrale overheden in staat te stellen tot het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in hun werkregio.

De aanvraag van deze middelen is vanuit Regio Rivierenland gedaan. Gemeente Neder-Betuwe heeft in 2024 een bedrag van € 184.146 ontvangen om in te zetten voor het Dokter M. van Drielplein in Ochten. Ochten is gevoelig voor wateroverlast en hittestress. Gelegen aan de Waal met zijn fluctuerende waterstanden is het gevoelig voor kwel op de locaties waar de kleilaag in de ondergrond onvoldoende dik is. Binnen de bebouwde kom zijn grote oppervlakten verharding aanwezig waardoor wateroverlast ontstaat tijdens hevige regenval, verdroging tijdens droge periodes en hittestress tijdens warme dagen. Gemeente Neder-Betuwe, Waterschap Rivierenland en de burgers/ondernemers van Ochten zien mogelijkheden om het Dokter M. van Drielplein en directe omgeving weerbaarder te maken tegen het veranderende klimaat. Daarbij is de doelstelling om naast een robuuster riool- en drainagestelsel ook maatregelen toe te passen voor het bergen en (her)gebruiken van regenwater voor andere doeleinden zoals het bewateren van beplanting en daarmee het verkoelen van het nieuwe plein. In combinatie met mogelijke extra vergroening op het plein moet het plein en de omgeving in staat zijn de afwateringsproblemen op te lossen waarbij er ook een meer groen, duurzaam en klimaatadaptieve inrichting is gerealiseerd.

In 2025 zijn er geen uitgaven geweest. De werkzaamheden zijn in uitvoering en de verwachting is dat in 2026 de middelen ingezet worden.

Subsidie ZonMW

In 2024 is er een subsidie ontvangen en verleend door ZonMW en is bedoeld voor het project Herinrichten Beweeg- en ontmoetingspark Neder-Betuwe. Er is een voorschot ontvangen van € 32.000. De subsidie beoogt een impuls te geven bij het verbeteren van een gezonde leefomgeving (Gezonde Leefomgeving vanuit een Integrale Aanpak (GLIA)). Het is echter niet gelukt om het doel van de subsidie in 2025 uit te voeren, waardoor het bedrag terugbetaald zal moeten worden aan ZonMW.

Dorpendeal

Uit 2025 is er een beschikking en betaling ontvangen van Provincie Gelderland voor het project Dorpendeal. De ontvangst van € 320.000 is gestort in deze derdengeldenrekening. De besteding van de middelen moet zijn gedaan in de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2028.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borgstellingen en garantstellingen

Aan de passiefzijde van de balans is buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt. Deze bedragen voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen we als volgt naar de aard van de geldlening specificeren:

Borgstellingen en garantstellingen bedragen x € 1.000	(restant) lening	Rente percentage in %	31-12-2025	31-12-2024
Stichting Thius	35.141	3,012-3,448	14.748	12.935
Woonzorg Nederland	495.174	1,139-4,955	1.572	1.575
Stichting Habion	75	1,8-4,86	773	443
Aanschaf veerpont	695	variabel	51	62
Uitvoeringsorganisatie Breedband	7.140	0-0,835	7.140	7.140
Subtotaal			24.284	22.155
NHG-garanties			35.000	35.000
Totaal			59.284	57.155

In 2025 is de gemeente niet aangesproken. Ook vonden er geen betalingen plaats wegens verleende borg- en garantstellingen.

De stijging wordt met name veroorzaakt doordat Stichting Thius het afgelopen jaar een drietal geldleningen heeft aangetrokken. Het aandeel voor gemeente Neder-Betuwe hierin is ruim 30% (6,1 miljoen).

In 2024 is er een nieuwe achtervangovereenkomst getekend tussen gemeente en WSW. De nieuwe achtervangovereenkomst zorgt ervoor dat alle rechten en verplichtingen van gemeente en van WSW ten aanzien van de achtervangpositie van gemeente uitsluitend worden beheerst door de nieuwe overeenkomst.

Met ingang van 1 augustus 2021 wordt in de achtervangovereenkomsten het risico verdeeld over alle gemeenten waar een corporatie actief is. Dit voorkomt een verdere scheefheid in de achtervangpositie van gemeenten. Alle gemeenten waar een corporatie bezit heeft staan in de achtervang voor geborgde leningen en niet langer één gemeente. De leningen van een corporatie zijn bedoeld voor financiering van activiteiten in het gehele werkgebied van een corporatie. De nieuwe verdeelsleutel wordt jaarlijks geactualiseerd, dus veranderingen in de omvang en waarde van het bezit worden verwerkt.

Nationale Hypotheek Garantie

Daarnaast zijn er nog garanties die zijn afgegeven in het kader van Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Het gaat hier om een bedrag van € 35 miljoen voor onze gemeente. Dit is een opgave van de NHG per 31-12-2024. Een nieuwe update van de cijfer wordt verwacht in de zomer van 2026 en deze zijn dan gebaseerd op de cijfers per 31-12-2025.

Voor de NHG is eveneens een achtervangovereenkomst gesloten. Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang. Op basis van de laatste verkregen informatie van de NHG (juli 2025) worden voor de komende jaren geen aanspraken verwacht op de achtervangfunctie.

BNG Bank

Er is een rekening-courant krediet bij de Bank Nederlandse Gemeenten van € 2.250.000.

CAK

Met betrekking tot de abonnementsstarieven die Stichting Centraal Administratie Kantoor AWBZ (het CAK) int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV het volgende. Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd (abbonementstarief). Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de oplegging en incasso van het abonnementstarief. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen of het door de gemeente vastgestelde vaste bedrag van het abonnementstarief het CAK dient te innen is bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Daarom valt het niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant.

APPA PLAN

Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en overgedragen aan ABP. Door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is in het voorjaar van 2025 een prognose gemaakt van het benodigd vermogen op 1 januari 2028 op basis van inkoop Wtp bij ABP en de hoogte van de verplichting per 1 januari 2025. Ook is op basis van bovengenoemd onderzoek bekend dat de benodigde overdrachtswaarde tussen 10% en 20% hoger is dan de beschikbare voorzieningen en eventuele aanwezige kapitaalverzekeringen. Voor onze voorziening wethouderspensioenen betekent dit een stijging van ruim 19,7%. Dit wordt met name veroorzaakt door de hoge dekkingsgraad bij het ABP.

Decentrale overheden die aan het recente onderzoek naar de omvang van de overdrachtswaarde van Appa naar ABP hebben meegedaan, dienen bij de verantwoording over begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening en eventueel aanwezige kapitaalverzekeringen per 31 december gelijk te stellen aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek. De prognose van het benodigde vermogen is in totaal een bedrag van € 4.843.000.

Op basis van de informatie van A.S.R. is de garantiewaarde van het kapitaal wat bij hen is ondergebracht per 31-12-2025 € 3.201.891. Dit betekent dat gemeente Neder-Betuwe een bedrag van € 4.843.000 beschikbaar heeft voor de (toekomstige) verplichtingen van de wethouderspensioenen.

Op het kapitaal bij A.S.R. is een rendementsgarantie van 3% van toepassing. Het uitkeren van een deel van het kapitaal is alleen mogelijk wanneer een wethouder daadwerkelijk met pensioen gaat of de AOW-leeftijd bereikt. Het is dan ook niet mogelijk om het overschot uit te laten keren. Het is slechts mogelijk om het volledige kapitaal wat bij A.S.R. is opgebouwd uit te laten keren waarmee de regeling bij A.S.R. komt te vervallen.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken de verplichtingen. Onderstaand volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen.

ICT Contracten		
<u>Contractpartij</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Contract-waarde</u>
PinkRocade Local Government	Hosting services	560.000
Bechtle direct B.V.	raamovereen-komst Microsoft licenties	afhankelijk verbruik
Reguliere contracten		
<u>Contractpartij</u>	<u>Omschrijving</u>	
ANV Lingestreek	adoptieovereen-komst onderhoud gedeelte openbare ruimte	afhankelijk verbruik
Flynth	Accountants-diensten	130.000
Centric	overeenkomst SAAS-applicatie	974.368
Centric	inkoop key2begraven	6.000
Connect to Protect	Beveiliging Opvang	> 750.000
Decos	DMS-overeenkomst	65.000
Aannemersbedrijf C. van Dillen en zn	Onderhoud W-installaties verschillende gemeentelijke gebouwen	> 221.000
Greenchoice	Levering elektra en gas	afhankelijk verbruik
Greenspread Solar II BV	leasecontract pv panelen gemeentehuis	
Hekkelman Advocaten N.V.	raamovereen-komst juridische diensten	afhankelijk verbruik
Liander	Aansluiting en transport elektriciteit grootverbruikers	afhankelijk verbruik
Legitiem	BRP-controleurs	280.000
Maas International	Lease-verplichtingen koffieautomaten	72.000
Medipoint WMO BV	WMO hulpmiddelen	afhankelijk verbruik
Nationaal Bureau Sport stimulering	Buurt sportcoaches	afhankelijk verbruik
Nobralux B.V.	opstellen uitvraag voor een innovatief	48.665
PostNL Marketing & Sales B.V.	Contract Post.nl inzake postbezorging en breng- en haalservice	afhankelijk verbruik
Regio Rivierenland	leerlingenvervoer	afhankelijk van het aantal kinderen dat vervoerd wordt
Stichting Sterker en Lelie Zorggroep	Schoolmaatschappelijk werk	> 750.000
Vattenfall Sales Nederland	Levering elektra	afhankelijk verbruik
xxlinc Belastingen B.V.	dienstverlening WOZ	55.000
ZIUT	renoveren openbare verlichting	1.100.000

DE OVERIGE GEGEVENS, WAARONDER DE ACCOUNTANTSVERKLARING

Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Moet nog afgegeven worden

BIJLAGEN

Single Information Single Audit (SISA)

Ministerie van B
Koninkrijksrelati

OCW

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026						
Verstreker	Uitkeringscode	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04
			3	20	Ja	Ja
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07		
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11
			€14.538	€ 26.737		€11.961
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2

			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i> €1.206	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i> €7.666	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i> €11.019	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i> €17.955	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i> €0	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i> €0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i> €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i> €37.055	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i> €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i> €0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/24</i> €38.724	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i> €0	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/02</i> Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/01</i> €25.047	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/02</i> €0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/03</i> 4	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/04</i> 58	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/05</i> 8	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)

		Gemeenten				Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05		
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 570.253	€ 282.047	€ 154.185	€ 125.292	€ 551.745	€ 780.346
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachters tandenbeleid Bedrag		
		Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10			
	1							
	2							
	100							
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 40.036	€ 0	€ 0			
		Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoordig (Ja/Nee)			
		Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07			
		€ 0	€ 41.136	€ 790	Ja			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13	
		1	061740 Gemeente Neder-Betuwe	IENW/BSK-2024/138862	n.v.t.	n.v.t.	
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E84/01 € 0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02 € 0	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E84/03 € 0	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04 Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08	
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks		0	Werkzaamheden dien nog te starten	
				Nee			
		2	331 Drempel/aantal in Stuks		0	idem	
				Nee			
		70	360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h/aantal in Stuks		0	idem	
				Nee			
lenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T) Aard controle R Indicator: E120/01 € 0	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02 € 0	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E120/03 € 0	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04 Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk	
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	

			Indicator: E120/05	Indicator: E120/06	Indicator: E120/07	Indicator: E120/08		
		1	436 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen, aantal in st	Nee	0			
		2	448 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt op 50-wegen, aantal in st	Nee	0			
		3	433 Asverspringing - 2 st, aantal in st	Nee	0			
		4	431 Drempel, aantal in st	Nee	0			
		5	461 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer), aantal in st	Nee	0			
		6	463 Aanbrengen bermverharding (grasbetontegel) ETW 60 km/h (uitbreiding aan 2-zijde), aantal in m	Nee	0			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G2/01	Indicator: G2/02	Indicator: G2/03	Indicator: G2/04	Indicator: G2/05	Indicator: G2/06
			€ 4.322.292	€ 26.224	€ 186.804	€ 0	€ 29.271	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G2/07	Indicator: G2/08	Indicator: G2/09	Indicator: G2/10	Indicator: G2/11	Indicator: G2/12
			€ 11.259	€ 3.543	€ 0	€ 454.637	€ 2.903	€ 0

			Indicator: G3/07	Indicator: G3/08	Indicator: G3/09	Indicator: G3/10	Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 13.472	€ 331
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 400	€ 1.726	€ 113
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.000	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 1.400	€ 15.198	€ 444
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	

			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G4/11	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/12	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/13	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/14	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G4/16	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/17	<i>Aard controle D2</i> Indicator: G4/18	<i>Aard controle R</i> Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0		€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0		€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		€ 0	
			6 Totaal	0	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t.</i>			

			Indicator: G10/01	Indicator: G10/02	Indicator: G10/03			
			€ 195.601	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 21.860	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 187.084	€ 225.747				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06		
			€ 122.808	€ 88.636	€ 14.303			

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 485.005	€ 48.500	€ 421.560	€ 1.201.854	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			Ja	Nee				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
		1	061740 Gemeente Neder-Betuwe	€ 127.762				
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseer de aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			0	0	0			

			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
		1	0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparen de voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			214	€ 22.839	€ 192.118	23	€ 2.450	€ 35.981
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huishouders heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			237	€ 176.446	€ 245.662			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/15</i>
			191	938	48	55	2.370	0
VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J56/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J56/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/06</i>
			1 RHA2021-02375953	Huisvesting aandachtsgroepen	€ 5.300	€ 0	0	0
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J56/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J56/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J56/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/12</i>
			1 Huisvesting aandachtsgroepen	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Nee
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoord (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J56/15</i>			
			1 Huisvesting aandachtsgroepen	Nee	N.v.t.			
VRO	J75B	Regiodeals 3e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikkingnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
		SiSa tussen medeoverheden			Een pijler per regel			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75B/05</i>	

			1	050026 Regio Rivierenland	20.0001734	Delta	€ 0	€ 0				
			2		20.0001732	Delta	€ 0	€ 0				
				Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator J75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/06</i>	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75B/07</i>	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75B/08</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/09</i>					
			1	050026 Regio Rivierenland	€ 0	€ 0						
				Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/10</i>	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J75B/11</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J75B/12</i>						
				€ 0	€ 0	Nee						
			VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties		Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
							<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/06</i>
						1	LAI23-03516241	€ 237.176	[Opmerkingenthread] U kunt deze opmerkingenthread lezen in uw versie van Excel. Eventuele wijzigingen aan de thread gaan echter verloren als het bestand wordt geopend in een nieuwere versie van Excel. Meer informatie: https://go.microsoft.com/fwlink/?li	[Opmerkingenthread] U kunt deze opmerkingenthread lezen in uw versie van Excel. Eventuele wijzigingen aan de thread gaan echter verloren als het bestand wordt geopend in een nieuwere versie van Excel. Meer informatie: https://go.microsoft.com/fwlink/?li	€ 0	[Opmerkingenthread] U kunt deze opmerkingenthread lezen in uw versie van Excel. Eventuele wijzigingen aan de thread gaan echter verloren als het bestand wordt geopend in een nieuwere versie van Excel. Meer informatie: https://go.microsoft.com/fwlink/?li

					nkid=870924 Opmerking: Verantwoordings jaar 158	nkid=870924 Opmerking: Verantwoordings jaar 10		nkid=870924 Opmerking: Verantwoordings jaar € 800
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
		1	[Opmerkingenthread] U kunt deze opmerkingenthread lezen in uw versie van Excel. Eventuele wijzigingen aan de thread gaan echter verloren als het bestand wordt geopend in een nieuwere versie van Excel. Meer informatie: https://go.microsoft.com/fwlink/?linkid=870924 Opmerking: Uitvoeringskosten worden gefinancierd vanuit CDOKE gelden. € 0	[Opmerkingenthread] U kunt deze opmerkingenthread lezen in uw versie van Excel. Eventuele wijzigingen aan de thread gaan echter verloren als het bestand wordt geopend in een nieuwere versie van Excel. Meer informatie: https://go.microsoft.com/fwlink/?linkid=870924 Opmerking: Verantwoording sjaar € 237.176	Nee			
KGK	K1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: K1/01	Aard controle R Indicator: K1/02	Aard controle D1 Indicator: K1/03	Aard controle D1 Indicator: K1/04	Aard controle R Indicator: K1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K1/06
		1	UWHS210CKKMBU	€ 11.340	Ja	Nee	€ 488.582	
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06

			€ 78.379	€ 198.644		€ 657.324		
			Eindverantwoordin g (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbe paling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbep aling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 2.796.156	€ 0	€ 0	€ 73.600	€ 1.995	€ 207.097
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskoste n per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 5.616	€ 53.142	1-1-2025	1-10-2025	
			Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/ 08 verminderd met 09					
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 3.031.322	€ 14.327.069				

Lasten en baten per taakveld

Het verdelingsprincipe waarmee de taakvelden over de programma's zijn verdeeld in deze jaarrekening volgt de indeling van de begroting 1 op 1. Indien niet, dan wordt dit specifiek toegelicht in het betreffende P&C document waarin dit wordt gewijzigd en de onderliggende begrotingswijziging hiervan door de raad wordt vastgesteld.

Lasten per programma/taakveld		2025	2025 P+W	2025 Werkelijk	Verschil
0.1	Bestuur	2.036	2.104	2.119	15
0.2	Burgerzaken	1.355	1.549	1.509	-40
PGR1	Bestuur en dienstverlening	3.391	3.653	3.627	-25
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.208	2.210	2.205	-5
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.567	1.388	1.444	57
PGR2	Openbare orde en veiligheid	3.775	3.598	3.649	51
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	535	519	505	-14
2.1	Verkeer en vervoer	3.911	4.750	3.529	-1.221
2.2	Parkeren	85	85	85	0
2.3	Recreatieve havens	5	5	5	0
2.5	Openbaar vervoer	199	219	177	-42
5.5	Cultureel erfgoed	72	230	190	-40
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.758	3.246	2.976	-270
7.2	Riolering	2.204	2.352	2.316	-35
7.3	Afval	3.379	3.379	3.371	-9
7.4	Milieubeheer	3.692	4.381	3.808	-573
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	297	303	447	144
8.1	Ruimte en leefomgeving	3.026	3.348	2.954	-394
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.451	2.673	1.061	-1.612
8.3	Wonen en bouwen	727	1.193	1.059	-134
PGR3	Fysieke leefomgeving	22.340	26.684	22.483	-4.201
3.1	Economische ontwikkeling	184	219	186	-33
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.384	2.484	795	-1.688
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	48	48	65	17
3.4	Economische promotie	357	456	3.722	3.266
PGR4	Economie	2.974	3.207	4.768	1.561
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.935	4.581	4.627	46
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorziening Jeugd	1.201	1.252	1.076	-175
6.3	Inkomensregelingen	5.912	7.412	7.202	-210
6.4	WSW en beschut werk	1.245	1.320	1.277	-43
6.5	Arbeidsparticipatie	1.116	1.153	859	-294
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	973	1.023	884	-139
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	2.090	2.205	2.125	-80
6.712	Begeleiding (WMO)	1.010	1.470	1.487	17
6.713	Dagbesteding (WMO)	365	383	377	-6
6.811	Beschermd wonen (WMO)	22	325	180	-145
6.821	Jeugdbescherming	639	467	517	50
6.822	Jeugdreclassering	22	73	83	10
7.1	Volksgesondheid	1.778	1.744	1.715	-29
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	22	22	43	21
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	339	368	29
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorziening WMO	783	783	790	7
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorziening Integraal	929	929	840	-89
6.791	PGB WMO	170	430	339	-91
6.91	Coördinatie en beleid WMO	487	487	487	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	492	492	492	0
6.752	Jeugdhulp ambulant Regionaal	5.069	7.513	7.339	-174
6.753	Jeugdhulp ambulant Landelijk	90	39	0	-39
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.789	3.056	3.125	70
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	30	356	388	31
6.792	PGB Jeugd	0	305	233	-73
PGR5	WMO, jeugdzorg en participatiewet	28.169	38.158	36.855	-1.304
4.1	Openbaar basisonderwijs	290	363	345	-18
4.2	Onderwijshuisvesting	1.555	1.600	1.665	65
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.623	2.890	2.458	-432
5.1	Sportbeleid en activering	450	451	457	5
5.2	Sportaccommodaties	1.332	1.650	1.584	-65
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	438	238	251	14
5.6	Media	458	687	685	-2
PGR6	Onderwijs, sport en welzijn	7.147	7.879	7.446	-433
0.4	Overhead	11.425	13.058	12.325	-734
0.5	Treasury	987	36	-6	-42
0.61	OZB Woningen	304	304	289	-15
0.62	OZB Niet-woningen	66	66	66	0
0.64	Belastingen overig	87	87	135	48
0.7	Alg. Uitkeringen en ov. Uitkeringen GF	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	67	57	0	-57
PGR7	Overhead, vpb, onvoorzien	12.936	13.608	12.809	-799
0.11	Resultaat van baten (+) en lasten (-)	-258	-3.067	0	3.067
SOPG	Resultaat baten en lasten	-258	-3.067		3.067
0.10	Mutaties reserves	812	4.315	3.057	-1.258
SOPP	Mutatie reserves	812	4.315	3.057	-1.258
Totaal programma's		81.286	98.036	94.694	-3.342
Stortingen (+) en onttrekkingen (-)		812	4.315	3.057	-1.258
Totaal lasten		81.286	98.036	94.694	-3.342

Baten per programma/taakveld		Begroot 2025	P+W 2025	2025 Werkelijk	Verschil
0.1	Bestuur	-10	-10	-13	-3
0.2	Burgerzaken	-690	-765	-740	25
PGR1	Bestuur en dienstverlening	-700	-775	-753	22
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	-66	-38	-132	-94
PGR2	Openbare orde en veiligheid	-66	-38	-132	-94
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-59	-59	-78	-20
2.1	Verkeer en vervoer	-181	-181	-243	-62
2.2	Parkeren	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	-68	-88	-83	5
5.5	Cultureel erfgoed	-8	-8	-8	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-211	-211	-297	-87
7.2	Riolering	-2.436	-2.549	-2.514	35
7.3	Afval	-3.628	-3.628	-3.752	-125
7.4	Milieubeheer	-243	-960	-497	463
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-348	-348	-344	4
8.1	Ruimte en leefomgeving	-2.036	-2.464	-1.672	792
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-684	-910	-429	481
8.3	Wonen en bouwen	-946	-1.555	-1.308	247
PGR3	Fysieke leefomgeving	-10.847	-12.961	-11.226	1.735
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.328	-2.435	-18.157	-15.722
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-10	-10	-15	-5
3.4	Economische promotie	0	0	-3.320	-3.320
PGR4	Economie	-2.338	-2.445	-21.492	-19.047
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-235	-2.988	-3.304	-316
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorziening Jeugd	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-4.255	-5.520	-5.622	-101
6.4	WSW en beschut werk	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	-536	-536	-217	319
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-89	-24	-35	-11
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	0	-65	-79	-14
6.712	Begeleiding (WMO)	0	0	0	0
6.713	Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0
6.811	Beschermd wonen (WMO)	0	-642	-744	-102
6.821	Jeugdbescherming	0	0	0	0
6.822	Jeugdreclassering	0	0	0	0
7.1	Volksgesondheid	-153	-160	-251	-91
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorziening WMO	0	0	0	0
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorziening Integraal	0	0	0	0
6.791	PGB WMO	0	0	0	0
6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0
6.752	Jeugdhulp ambulant Regionaal	0	0	0	0
6.753	Jeugdhulp ambulant Landelijk	0	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	0	0
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0
6.792	PGB Jeugd	0	0	0	0
PGR5	WMO, jeugdzorg en participatiewet	-5.268	-9.936	-10.252	-316
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-96	-105	-130	-25
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-918	-1.182	-1.003	179
5.1	Sportbeleid en activering	-176	-182	-195	-12
5.2	Sportaccommodaties	-634	-698	-758	-60
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	-196	-74	-74	-1
5.6	Media	-9	-138	-129	9
PGR6	Onderwijs, sport en welzijn	-2.030	-2.379	-2.288	91
0.4	Overhead	-115	-679	-742	-63
0.5	Treasury	-36	-186	-230	-43
0.61	OZB Woningen	-4.142	-4.242	-4.243	0
0.62	OZB Niet-woningen	-2.032	-2.116	-2.120	-4
0.64	Belastingen overig	-284	-299	-374	-75
0.7	Alg. Uitkeringen en ov. Uitkeringen GF	-48.554	-50.920	-51.112	-191
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	0
PGR7	Overhead, vpb, onvoorzien	-55.165	-58.443	-58.820	-377
0.11	Resultaat van baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0
SOPG	Resultaat baten en lasten				
Totaal programma's		-76.413	-86.976	-104.963	-17.987
Stortingen (+) en onttrekkingen (-)		-4.873	-11.060	-6.424	4.635
Totaal baten		-81.286	-98.036	-111.388	-13.352

Opvolging onderzoeken Rekenkamer

Op 1 januari 2023 is de Wet Versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Op grond van art. 185a van deze wet zendt het college de raad jaarlijks een overzicht van de aan het college gedane voorstellen van de Rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.

Naar aanleiding van bovenstaande wijziging wordt vanaf 2023 een onderdeel met betrekking tot de Rekenkamer opgenomen in de jaarstukken. Met deze paragraaf geeft het college opvolging aan bovenstaande artikel. We gaan daarbij in op de onderzoeken die vanaf 2023 zijn opgeleverd door de Rekenkamer.

Onderzoek Arbeidsmigranten

In 2025 heeft de rekenkamer haar rapport opgeleverd onder de kop "Arbeidsmigranten, ook onze zorg?!".

De volgende conclusies zijn in het onderzoek geformuleerd: ☐ Huisvesting van arbeidsmigranten is een complex thema, waarbij veel verschillende actoren met verschillende belangen betrokken zijn. Dit maakt het moeilijk tot een eenduidige en duurzame oplossing te komen. Dit vraagt om een integrale en gebalanceerde aanpak. ☐ Het is niet duidelijk welke partij de uiteindelijke verantwoordelijkheid heeft voor de huisvestingsproblematiek. ☐ Er is gebrek aan uitvoeringskracht. ☐ Er is nog niet voldoende (kwalitatief goede) huisvesting voor arbeidsmigranten gerealiseerd. ☐ De gemeente zet stappen zetten om de achterstand, die is opgelopen bij de uitvoering van het vorige beleidsplan, in te halen.

- Op basis van de conclusies worden in het onderzoek de volgende aanbevelingen gedaan: ☐ Bepaal met college en raad in hoeverre de faciliterende rol van de gemeente de best passende oplossing is voor huisvesting van arbeidsmigranten of dat een meer actieve rol overwogen moet worden. ☐
- Bespreek in regionaal verband of regiogemeenten ook bereid zijn gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen voor een passende governancestructuur met voldoende ambtelijke ondersteuning en uitvoeringskracht voor het realiseren van afspraken uit het regionaal convenant.
- Zorg voor voldoende uitvoeringskracht om gemaakte afspraken (regionaal en lokaal) te realiseren, overzicht over de voortgang te houden en bij te sturen indien nodig. ☐
- Gebruik ruimte binnen het regionaal convenant om andere partijen ook aan gemaakte afspraken te houden.
- Neem bij ruimtelijke beslissingen, zoals bij bedrijfsuitbreidingen, ook de sociale impact van de komst van (meer) arbeidsmigranten mee in de afweging. ☐
- Implementeer het monitoringssysteem zo snel mogelijk, om zelf toezicht te houden op de voortgang van acties en afspraken uit het lokale uitvoeringsplan. ☐
- Organiseer themabijeenkomsten of werkgroepen voor raadsleden om dieper in te gaan op de problematiek en oplossingen rond arbeidsmigranten, en de rol van de gemeente daarin.
- Botsende belangen vereisen een transparante afweging. Spreek als raad uit welke belangen rond huisvesting van arbeidsmigranten belangrijk worden gevonden.
- Bepaal in samenspraak met het college de realisatie van nieuwe huisvesting voor arbeidsmigranten en in welke vorm dit het meest wenselijk is. ☐
- Een groot deel van de uitvoeringsplannen en governance rond huisvesting van arbeidsmigranten vragen om budget. Bepaal of de komende jaren budget vrijgemaakt moet worden voor (de organisatie van) huisvesting van arbeidsmigranten.

In de raadsvergadering van 25 september 2025 heeft de raad besloten om kennis te nemen van de resultaten van het onderzoek, de conclusies uit het onderzoek over te nemen en uitvoering te geven aan het in het rapport geformuleerde aanbevelingen.

Onderzoek digitale dienstverlening

De rekenkamer is in 2025 gestart met een onderzoek naar de digitale dienstverlening van de gemeente. De centrale vraag van het onderzoek: Op welke manier heeft de gemeente Neder-Betuwe haar digitale dienstverlening vormgegeven, en in welke mate is deze dienstverlening doeltreffend en toegankelijk voor haar inwoners? Lessen voor de toekomst: ☐ Wat zijn aanknopingspunten voor verbetering van de digitale dienstverlening van de gemeente aan inwoners, ondernemers en organisaties? ☐ Welke lessen kan de gemeente meenemen uit de ervaringen van inwoners, ondernemers en organisaties, en gebruiken voor de uitvoeringsagenda van de dienstverleningsvisie van de gemeente?

De resultaten van het onderzoek zal naar verwachting worden behandeld tijdens de raadsvergadering in juni 2026.

DoeMee-onderzoek: onderbesteding

De rekenkamer heeft meegedaan aan het DoeMee-onderzoek van de NVR (Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers). In 2025 ging dit onderzoek over onderbesteding. Namens de gemeente zijn verschillende documenten aangeleverd, waarna door de onderzoekers een analyse is gemaakt van de situatie in Neder-Betuwe. Deze analyse is besproken met de concerncontroller en een afvaardiging van de gemeenteraad. Op basis van de verslagen van deze gesprekken wordt een rapport opgesteld. Dit rapport komt in het eerste kwartaal 2026 naar de rekenkamer.

Begrippenlijst

Begrip	Uitleg
4 V's	Verenigingsbrede gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon, Verklaring omtrent gedrag vrijwilligers en Vakkundige trainers en coaches.
Aanpak Energie Vitaal	Manier waarbij huishoudens met energiearmoede gebruik kunnen maken van grootschaliger maatregelen in combinatie met het isolatieprogramma.
Accommodatiebeleid	In het accommodatiebeleid staat opgenomen hoe we als gemeente om willen gaan met (maatschappelijk) vastgoed. De gemeente ziet accommodaties als voorwaarde voor leefbaarheid in de kernen en de gemeente. Hierbij streeft de gemeente naar de aanwezigheid en het behoud van voorzieningen, zoals scholen, dorpshuizen en sportvoorzieningen.
Accresmededeling	Het Rijk bepaalt de omvang van het gemeentefonds in het normale begrotingsproces. Extra uitgaven en bezuinigingen hebben direct invloed op de omvang van het fonds. Het krimpt of groeit mee met de rijksuitgaven. Deze beweging heet accres. De omvang verandert ook bij nieuwe taken en verantwoordelijkheden.
ADL	Algemeen Dagelijkse Levensverrichtingen.
Ambitie Boven-Linge	In het plan zijn de gezamenlijke ambities van betrokken partijen geformuleerd voor de Boven-Linge. Het plan geeft kaders en input voor bijvoorbeeld omgevingsvisie, gebiedsprocessen en afzonderlijke uitvoeringsprojecten.
Assetsheets	Beknpte beheerplannen.
Atlas van lokale lasten	Woonlasten van een woning (meerpersoonshuishouden) per gemeente vergeleken.
AZWA	Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) is een vervolg en aanvulling op de afspraken uit het IZA- en GALA-akkoord, (Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord) waarin het sociaal domein en de publieke gezondheid een explicietere plek krijgen en gericht is op gelijkwaardiger toegang tot zorg en welzijn en het voorkomen van het arbeidsmarkttekort.
B- en C-watgangen	Kleinere slotjes, bijvoorbeeld tussen kavels en kleine slotjes waar regenwater in wordt verzameld zodat het in de bodem kan trekken.
Babystartpakket	Pakket met babyspullen dat is aan te vragen door zorgverleners voor aanstaande ouders die minder geld te besteden hebben.
BBV voorschriften	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering gaat over de bedrijfsprocessen waarmee de gemeente haar beleidsdoelstellingen kan realiseren, samen met de sturing en beheersing van die processen, gericht is op ondersteuning van het primair proces.
Bibob beleid	Bestuursrechtelijk instrument om de integriteit van partijen te toetsen. (Bibob = Bevorderen integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur).
BIE GREXEN	Bouwgronden in exploitatie.
BIO	Baseline informatiebeveiliging overheid.
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten.
Brede SPUK	De Brede SPUK-regeling (SPUK=specifieke uitkering) is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord.
BSR	Belasting samenwerking Rivierenland.
BUIG	Specifieke uitkering gebundelde uitkering.
CDOKE	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid.
Civieltechnische kunstwerken	Alle vaste en beweegbare bruggen, duikers en beschoeiingen.

CMK	Cultuureducatie met Kwaliteit.
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden.
Cultuur- en erfgoedpact	Een overeenkomst met de provincie en de gemeenten uit Rivierenland om samen te werken aan de versterking van kunst en cultuur in de regio.
Cultuurcoach	Een cultuurcoach brengt lokale en regionale culturele activiteiten in kaart en stimuleert tot nieuwe activiteiten. De cultuurcoach ontsluit dit aanbod voor scholen om jongeren in aanraking te laten komen met cultuur.
De 'Gelderse puzzel'	Het vraagstuk over de verdeling van de schaarse ruimte in de provincie Gelderland in verhouding tot de grote behoefte aan extra ruimte voor bijvoorbeeld woningbouw, waterberging, defensie, et cetera.
De veiligheidsdriehoek	Het overlegorgaan tussen de vertegenwoordigers van politie, Openbaar Ministerie en lokale overheid in Nederland.
Dienstverleningsovereenkomst Inburgering	Afspraken met Regio Rivierenland over de uitvoering van de Wet Inburgering 2021.
Digitaal Nachregister	Een systeem dat inzicht geeft in het aantal niet-ingeschreven verblijfsgasten in een gemeente, ter naleving van de wettelijke verplichting om een nachregister bij te houden. Het gaat zowel om toeristische overnachtingen als verblijvende arbeidsmigranten.
Dorpendeal	De dorpendeal is een subsidieregeling van de provincie die gericht is op het bevorderen van de leefbaarheid en sociale verbinding van dorpen in Gelderland.
Dotatie	Toevoeging aan de reserve.
DPRA	Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.
Drie-milieusvoorziening - dagbesteding en onderwijs	Een vorm van jeugdhulp waarbij een jeugdige verblijft in een instelling en daar onderwijs krijgt en dagbesteding heeft.
DROP	Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties.
DSV	Detailhandelsstructuurvisie.
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit.
Essentiële functies	De essentiële functies vormen het gespecialiseerde aanbod in de jeugdhulp dat gericht is op kinderen en gezinnen met complexe hulpvragen. Deze zorg is regionaal gebundeld en beschikbaar vanaf 1 januari 2025, via samenwerking tussen de zeven Gelderse jeugdhulpregio's (G7) en vijftien zorgorganisaties binnen de Gelderse Jeugdalliantie (GJA).
FoodNL	Samenwerkingsverband van drie voedselregio's (AgriFood Capital, Greenport Venlo en Regio Foodvalley).
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord, waarin staat beschreven hoe in 2040 een gezonde generatie opgroeit in een gezonde leefomgeving met een sterk sociaal netwerk. En welke stappen gezet worden om dat te bereiken. Als gemeente krijgen wij tot en met 2026 middelen om hier lokaal op in te zetten, verdeeld over 15 verschillende onderwerpen zoals gezondheid, sociale basis, valpreventie en mantelzorg. Vanaf 2027 gaat GALA over in AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord).
Garantiebaan	Mensen die door een fysieke of mentale beperking niet een wettelijk minimumloon kunnen verdienen, komen in aanmerking voor een garantiebaan: een betaald dienstverband waarvoor loonkostensubsidie beschikbaar, afhankelijk van de loonwaarde van de medewerker.
Gebiedsagenda	Sneller en breder realiseren van doelstellingen als brede welvaart, een duurzame economie en een goede leefomgeving.
Gezamenlijke concessie Gelderland-Overijssel	Het alleenrecht voor de plaatsing, exploitatie en het beheer van (nieuwe) publieke laadinfrastructuur (gewoon laden, geen snelladen). Door middel van een Europese aanbesteding door de provincies Gelderland en Overijssel gegund aan Vattenfall InCharge. Ongeveer 70 gemeenten nemen deel aan de concessie.
GIS	Geografisch Informatiesysteem.
Groefonds Neder Betuwe	Een reservering van middelen om groei-initiatieven in de samenleving met eenmalige financiële bijdragen te ondersteunen.
Hervormingsagenda Jeugd	De Hervormingsagenda Jeugd bevat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken.

HH WABO-taken	Handhaving van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. N.B.: sinds 1 januari 2024 is deze wet niet meer van kracht. De opvolger hiervan is het toezicht en de handhaving onder de Omgevingswet.
I&A voorzieningen	Voorzieningen op het gebied van Informatie & Automatisering.
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte.
Ingrado-norm voor Leerplicht	Iedere jongere is volledig leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand na de 5e verjaardag tot aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar wordt.
Intaketafel	Een werkgroep die zich richt op het integraal beoordelen van complexe ruimtelijke initiatieven en gebiedsontwikkelingen en de wenselijkheid ervan, én een eerste oordeel vormt over de kansrijkheid (haalbaarheid).
Integraal Huisvestingsplan Scholen	IHP staat voor Integraal Huisvestingsplan: een plan waarin is vastgesteld op welke wijze de beschikbare huisvesting voor scholen wordt onderhouden en of er, bij voorbeeld, schoolgebouwen gerenoveerd moeten worden. Ook is hierin vastgesteld of er nieuwbouw noodzakelijk is.
Integrale ensembles (in het kader van cultureel erfgoed)	Een gebied waarbij we de onderlinge cultuurhistorische samenhang tussen het bebouwde gedeelte en het landschap, die samen de beeldkwaliteit van het gebied vormen, willen behouden en waar mogelijk versterken.
IZA	Het Integraal Zorgakkoord (IZA), is een landelijk akkoord tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en zorgpartijen, en dat gericht is op een betere samenwerking tussen zorg en het sociaal domein. Doel is dat alle zorg toegankelijk en betaalbaar blijft.
JOGG-aanpak	Jongeren op gezond gewicht.
JOP	Jongeren Ontmoetingsplaats.
Kasgeldlimiet	Geeft het renterisico op korte termijn weer (korte-termijn financiering).
Ketenaanpak	Een samenwerking tussen verschillende organisaties (zorg, welzijn, gemeenten) om problemen integraal aan te pakken; dit is gericht op gezondheid en preventie, zoals bij tegengaan van overgewicht of valpreventie.
Kindpakket	Kinderen tot 18 jaar kunnen gebruik maken van het Kindpakket om deel te nemen aan sportieve, culturele of schoolgerelateerde activiteiten.
Kwaliteitskompas	Het Kwaliteitskompas (ontwikkeld door Movisie) is een methode om (complexe) vraagstukken samen met partners en inwoners aan te pakken. Centraal in deze methode staat de inwoner wat voor effect en bereik heeft beleid of een activiteit op een inwoner? Verenigingsbrede gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon, Verklaring omtrent gedrag vrijwilligers en Vakkundige trainers en coaches.
Laanboomcompact	Een netwerkorganisatie die tuinders, overheden, onderzoekers en bedrijfsleven bij elkaar brengt.
LAS	Beleidskader Klimaatadaptatie Neder-Betuwe.
LBV/LBV+	Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (met piekbelasting).
Lokale aanpak 'Samen is Leuker'	Programma met als doel het verminderen en voorkomen van eenzaamheid.
LOP	Landschapsontwikkelingsplan.
M&O criterium	Kaders op het gebied van Misbruik & Oneigenlijk gebruik.
Mandje 2 Omgevingsvergunningen	Een werkgroep die zich richt op het integraal beoordelen van aanvragen omgevingsvergunningen die niet passen in het omgevingsplan.
Mandje 2 Principeverzoeken	Een werkgroep die zich richt op het integraal beoordelen van enkelvoudige ruimtelijke initiatieven op wenselijkheid én een eerste oordeel vormt over de kansrijkheid (haalbaarheid).
Mandje 3	Complexe ruimtelijke initiatieven en gebiedsontwikkelingen die worden besproken in de intaketafel en/of omgevingstafel.
Meedoenregeling	Om te stimuleren dat iedereen kan participeren, kan een tegemoetkoming worden verstrekt voor sociaal-culturele, sportieve en maatschappelijke activiteiten voor inwoners vanaf 18 jaar.
Meicirculaire	De circulaire gaat in op financiële onderwerpen die voor de gemeenten van belang zijn.

Methode 'één gezin - één plan - één regisseur'	Richt zich op het zo integraal mogelijk benaderen van het (gezins)systeem. De problematiek binnen een gezin wordt door onze consultants (de regisseurs) zoveel mogelijk in onderlinge samenhang en tegelijk aangepakt.
MJIP	Meerjaren-investeringsprogramma.
MJOP	Meerjaren-onderhoudsprogramma.
NAH	Niet-aangeboren hersenletsel.
NBVVP	Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan.
NEN 3140	Veiligheidsproject.
Netcongestie	File op het elektriciteitsnet.
NVVB	Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken.
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid.
Obi4wan	Media-monitoringtool.
OKO	Opgroeien in een kansrijke omgeving.
Omgevingstafel	Een werkgroep die zich richt op het doorlopen van een ruimtelijk proces om complexe ruimtelijke initiatieven en gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken. Een regisseur begeleidt deze procedure met behulp van een intern projectteam, de initiatiefnemer, ketenpartners en samenleving.
Onafhankelijke cliëntondersteuning	Onafhankelijke cliëntondersteuning vervult een functie in het ondersteunen van inwoners bij het formuleren van hun hulpvraag en het zoeken naar oplossingen bij deze hulpvraag. Ook kunnen inwoners bijgestaan worden tijdens het aanvraagproces van een maatwerkvoorziening.
Overhead	De overhead of vaste lasten is het deel van een budget dat een organisatie aan de eigen organisatie besteedt.
OZB	Onroerendzaakbelasting.
Participatiewet	Het ondersteunen van het vinden van werk, onder andere voor mensen met een beperking. Het bieden van een inkomensvoorziening (bijstandsuitkering).
Pentahelix	De vijfvoudige samenwerking van overheden, ondernemers, ondernemende inwoners, organisaties en onderwijsinstellingen (5 O's).
Pilot Energie Expertteam Rivierenland /S-Tec bedrijvenloket	Regionaal steunpunt in Rivierenland op initiatief van VNO-NCW en Energie Samen Rivierenland. Dit steunpunt helpt ondernemers bij de energietransitie met advies over energieplannen, verduurzaming en kostenbesparing. Opgericht met subsidie van provincie Gelderland en ondersteund door een Energie Expertteam en een pool van adviseurs.
'Plus-min-mee-Methode'	Deze methode brengt in beeld hoe een jeugdgroep is ingedeeld. Namelijk welke positieve (plus) en negatieve (min) jongeren effect hebben in de jeugdgroep. Tevens ontstaat er een beeld van de meelopers en voor welk gedrag (plus of min) ze vatbaar zijn.
Precariomiddelen	De precariobelasting wordt specifiek geheven voor het plaatsen van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het wordt wel gezien als de fiscale tegenhanger van een privaatrechtelijke vergoeding om de gemeentegrond te kunnen gebruiken. De precariobelasting valt toe aan de algemene middelen van de gemeente en is door de gemeente vrij besteedbaar. Er is geen verplichting om de geheven precariobelasting in te zetten voor uitgaven die samenhangen met de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.
Project 'Groene Schoolpleinen'	Het realiseren van een groen schoolplein en leerlingen bewust maken van de gevolgen van klimaatverandering.
Project 'Bondgenoten'	Methode om netwerken te bouwen tussen gemeente, politie en mensen uit de haarvaten van de lokale samenlevingen.
PRW	Programma Riolerings en Watr.
PVO	Het overkoepelende bestuurlijke Platform voor Ondernemers, Onderwijs en Overheid. Ook: Platform voor Veilig Ondernemen.
Rechtmatigheidsverantwoording	De schriftelijke verklaring die het college van B&W afgeeft bij de jaarrekening.
Regio Deal	In de Regio Deals werken Rijksoverheid en regio's samen om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers te verhogen. Juist op de plekken die een extra impuls goed kunnen gebruiken.

Regioarrangement FruitDelta Rivierenland	Startpunt van een proces om gezamenlijk de ruimtelijke ordening van ons gebied vorm te geven voor de komende decennia.
Regionaal convenant arbeidsmigranten	Regionale samenwerking in Rivierenland, die zich richt op het creëren van voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten nabij werklocaties, de registratie in de Basisregistratie Personen (BRP) of het digitaal nachregister, toezicht en handhaving, bevordering van deelname aan de samenleving en duidelijke informatievoorziening & communicatie.
Regionaal Economisch Ambitiedocument	Document dat dient als basis voor de Gebiedsagenda 2022 en waarin gezamenlijke economische doelen en opgaven van gemeenten, provincie Gelderland en regionale partners zijn vastgelegd.
Regionaal Hennepconvenant	Integrale aanpak van hennepkwekerijen.
Respijtzorg	Vervangende mantelzorg, tijdelijke ondersteuning waarbij de taken van de mantelzorger worden overgenomen.
RESV	Een regionaal eerstelijnsamenwerkingsverband (RESV) is erop gericht om multidisciplinaire zorg en goede samenwerking mogelijk te maken door middel van ondersteuning aan hechte wijkverbanden en het oppakken van regionale vraagstukken op het gebied van onder meer arbeidsmarkt en ICT (in het kader van de visie op de Eerstelijnszorg 2030).
REV	Register externe veiligheidsrisico's.
RPW	Regionaal Programma Werklocaties.
RTB	Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Ook: Raadsinformatiebrief.
RVU	Regeling Vervroegd Uittreden.
Schrijven op B1-niveau	Teksten in eenvoudig Nederlands.
SIO	Strategisch Informatieoverleg van meerdere gemeentelijke OR's, WAARMERK, gemeenschappelijke regelingen en Waterschap Rivierenland.
Solvabiliteitsratio	Verhouding tussen vreemd en eigen vermogen.
Spreadingswet	Wet die gemeentelijke taak mogelijk maakt voor asielopvangvoorzieningen.
SPUK Sport	Specifieke Uitkering voor de compensatie van de BTW kosten op sportgerelateerde uitgaven.
SPUK-preventieakkoord	Specifieke Uitkering van het rijk die ons ondersteunt in het uitvoeren van preventiemaatregelen (zie ook .onder GALA).
SW	Sociale werkvoorziening
Taakveld treasury	Het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtoollige geldmiddelen. Het besturen, beheersen en bewaken van de inkomende en uitgaande geldstromen, de vermogenswaarden, de financiële posities en de kosten en risico's die hieraan verbonden zijn. De kosten en risico's worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd.
TOV	Teeltondersteunende voorzieningen.
UBR	Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland.
Vaste activa	De bezittingen van gemeenten. Ze kenmerken zich door een levensduur die langer is dan één jaar. De vaste activa zijn onder te verdelen in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte.
Vaste passiva	De vaste passiva van een gemeente hebben een looptijd van meer dan één jaar. Hieronder vallen dus niet alleen de langlopende vaste schulden, maar ook het eigen vermogen en de getroffen voorzieningen.
Vastgoedonderzoek	Onderzoek naar de vastgoedportefeuille van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat er een sterke stijging van de kosten is. Het Algemeen Bestuur heeft op basis van bovenstaande problematiek en de wens van gemeenten tot nadere uitwerking, opdracht gegeven aan de directie van VRGZ onderzoek te laten verrichten naar de mogelijkheden om de stijging van de kosten te dempen.
Veiligheidsnorm NEN3140	Norm die zich richt op de veilige bedrijfsvoering van werkzaamheden nabij, aan of met elektrische objecten in het laagspanningsgebied.

Visie Groenblauw Raamwerk FruitDelta	Deze visie is een cruciale stap naar een mooie toekomst voor Rivierenland. Een Rivierenland waar woningbouw, bedrijvigheid, energie- en waterbeheer naadloos samensmelten met behoud en zelfs bevordering van de biodiversiteit, landschappelijke kwaliteit en klimaatrobustheid. Het Groenblauw Raamwerk zal de kern vormen van de integrale benadering van al deze opgaven, door haar unieke focus op de unieke groenblauwe kwaliteiten van onze regio. De groenblauwe dooradering en biodiversiteit van het gebied met haar rivieren, uiterwaarden en dijken, het kleinschalige hoge en droge landschap van de oeverwallen en de ruime open en natte kommen met oude weteringen en greppels, vormt juist de basis van het landschap. Daarnaast worden ook kansen om de visie daadwerkelijk tot uitvoering te brengen in beeld gebracht.
VLGG	Vitaal Landelijk Gebied Gelderland.
Vlottende activa	Bezittingen die binnen één jaar afgestoten worden (zoals kortlopende leningen met een looptijd van minder dan één jaar) of bezittingen waarvan de waarde nog sterk fluctueert.
Vlottende passiva	Onder de post vlottende passiva vallen de kortlopende schulden van een gemeente met een looptijd korter dan één jaar zoals kasgeldleningen en vooruit ontvangen bedragen.
VPB-ondernemerschap	Voor de mogelijke heffing van vennootschapsbelasting is bepalend of we als gemeente handelen als ondernemer.
VRGZ	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, meldkameractiviteiten en voorbereiding en coördinatie op het gebied van (gemeentelijke) rampenbestrijding en crisisbeheersing.
VTH	Stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
VVE	VVE staat voor voor- en vroegschoolse educatie. Het consultatiebureau kan voor een kind een VVE-indicatie afgeven waarbij een kind tussen de 2,5 en 6 jaar in aanmerking komt voor extra ondersteuning in de ontwikkeling vanuit de peuteropvang en groep 1/2 van het basisonderwijs. Deze kinderen kunnen gebruik maken van extra uren peuteropvang met voorschools educatie-aanbod en ontvangen in het basisonderwijs extra ondersteuning om (mogelijke) onderwijsachterstanden tegen te gaan.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
WAS	Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen.
Weerstandratio	Een uitkomst of verhouding van de weerstandscapaciteit en de risico's.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen is een ratio die aangeeft in hoeverre de gemeente eventuele calamiteiten financieel kan opvangen. Door een weerstandsvermogen te hanteren voorkomen we dat de gemeente meteen in financiële problemen komt bij een calamiteit. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. Het hanteren van een weerstandsvermogen valt onder het risicomanagement van de gemeente. Om dit vermogen te berekenen stellen we een risicoprofiel op. Hieruit wordt duidelijk waar de bedreigingen liggen en welke stappen er genomen kunnen worden om die risico's te beperken.
Welstandsnota	Een gemeentelijk beleidsdocument waarin staat aan welke eisen gebouwen en bouwwerken in uiterlijk en uitstraling moeten voldoen om het straat- en stadsbeeld te behouden of verbeteren. De nota vormt de basis voor het welstandsadvies bij bouwplannen.
Welzijn op recept	Patiënten met bijvoorbeeld psychosociale klachten worden door de huisarts verwezen naar een welzijnscoach. De welzijnscoach begeleidt deze inwoners naar welzijnsactiviteiten waardoor de klachten kunnen afnemen.
Wep	Wet elektronische publicaties. Conform de Wep is er een verplichting voor gemeenten om alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten in een officieel elektronisch publicatieblad te doen. Het gaat hierbij om bekendmakingen die niet tot één of meer belanghebbenden zijn gericht.
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningbezit.
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen.
WijkGGZ	Met WijkGGZ werken Pro Persona, IrisZorg, Pluryn en RIBW Nijmegen & Rivierenland samen om persoonlijke zorg en steun te bieden aan kwetsbare wijkbewoners en hun naasten, vooral mensen met psychische problemen. WijkGGZ heeft teams van GGZ-professionals en ervaringsdeskundigen die actief zijn in verschillende wijken in de regio Nijmegen en Rivierenland.

WKB	Wet kwaliteitsborging bouwen.
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. De Wmebv regelt dat burgers en bedrijven digitaal hun zaken met de overheid kunnen doen. Zij krijgen daarmee het recht om officiële berichten elektronisch aan ons te sturen. Dit gaat bijvoorbeeld over aanvragen voor vergunningen en bezwaarschriften.
Woo	Wet open overheid. De Wet open overheid heeft als doel de overheid transparanter te maken. Overheidsinformatie moet voor iedereen beter toegankelijk worden, makkelijk vindbaar zijn en uitwisselbaar zijn. De wet geeft iedereen het recht op toegang tot publieke informatie.
Woonzorgvisie	De woonzorgvisie bevat inzicht in de opgaven op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor alle aandachtsgroepen en ouderen, en een vertaling in ambities en keuzes om tegemoet te komen aan die opgaven.
Wpg	Wet publieke gezondheid.
Wro- en Bro-uitgangspunten	Wet ruimtelijke ordening en Basisregistratie ondergrond.
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw.
Wvr	Wet veiligheidsregio's.
Zelfredzaamheidsroute (z-route)	Een intensieve route die bedoeld is voor inburgeringsplichtigen die weinig tot geen opleiding hebben gehad en een zeer lage leerbaarheid hebben.
Zorgoppas	Zorgoppas verbindt ouders met gespecialiseerde oppassers, zodat zorgbehoevende kinderen de beste ondersteuning krijgen. Gemeenten en werkgevers werken samen om gezinnen te ontzorgen, zodat ouders met een gerust hart werk en zorg kunnen combineren.